

КОМИСИЯ
ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

Определяне, анализ и оценка на

**ПАЗАРА НА ТЕРМИНИРАНЕ НА ГЛАСОВИ
ПОВИКВАНИЯ В ИНДИВИДУАЛНИ МОБИЛНИ МРЕЖИ**

РЕЗЮМЕ

Съгласно действащата нормативна уредба националният регулаторен орган в лицето на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) е длъжен периодично да анализира доколко е ефективна конкуренцията на пазарите на електронни съобщения, с което да осигури подходяща регулация в условията на променяща се пазарна среда.

Настоящият документ представлява трети преглед на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В него се определя съответният пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 2) в съответствие със списъка с пазари, подлежащи на *ex-ante* регулиране, приложение към Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante*, определят се предприятия със значително въздействие върху съответен пазар и специфичните задължения, които следва да бъдат наложени, продължени, изменени и/или отменени.

Оценката на нивото на конкуренция на съответния пазар е извършена на база данни за минал период от четири години (2011-2014 г.) и е направена прогноза за бъдещото му развитие за период от три години напред. В хода на откритата с Решение № 357/06.08.2015 г. процедура по обществено обсъждане още едно предприятие стартира дейност по предоставяне на мобилни гласови услуги, като този факт е отразен в настоящия документ.

Съответният пазар, обект на настоящия анализ, е пазарът на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Той се състои от четири самостоятелно обособени продуктови пазара, които включват мрежите, собственост на всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи гласови повиквания чрез мобилни мрежи и/или услуги в България. Всеки от разгледаните продуктови пазари е с географски обхват *територията на Република България*.

Определянето на съответния пазар е разгледано в **Раздел IV** на документа.

В резултат на извършения пазарен анализ в **Раздел V** на документа, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС достигна до заключението, че следва да определи „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД (БТК), „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятия със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствените им мобилни наземни мрежи.

Заключението е направено на база анализа на следните четири критерия:

- пазарен дял на всяко предприятие;
- наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар;
- недостатъчна или слаба покупателна способност;
- цени и ценова политика.

Заключенията от анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат, че на съответния пазар не е установена ефективна конкуренция, което дава основание на КРС да наложи, продължи и/или измени наложените на предприятията със значително въздействие върху пазара на

едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи специфични задължения за:

- достъп до и ползване на необходими мрежови средства и/или съоръжения;
- прозрачност;
- равнопоставеност;
- разделно счетоводство;
- ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност.

Определянето на специфичните задължения, тяхното описание и мотивите за налагането им на предприятията със значително въздействие върху пазара са разгледани в **Раздел VII** на документа.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	6
1. Правна рамка	6
1.1. Европейска регулаторна рамка	6
1.2. Национално законодателство	7
2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция	8
2.1. Определяне на пазарите	9
2.2. Анализ и оценка на съответния пазар	10
2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения	10
II. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията	12
III. Състояние на пазара на мобилни телефонни услуги в България	93
1. Участници на пазара	94
2. Инфраструктура	95
3. Развитие на пазара на мобилни гласови телефонни услуги	96
3.1. Обем на пазара	96
3.2. Потребители на мобилни гласови телефонни услуги	97
3.3. Относителни дялове	100
4. Перспективи за развитие	104
IV. Определяне на съответния пазар	105
1. Въведение	105
2. Съответен продуктов пазар	106
2.1. Взаимозаменяемост при търсенето	106
2.2. Взаимозаменяемост при предлагането	113
3. Съответен географски пазар	114
4. Заключение	114
V. Анализ и оценка на съответния пазар	116
1. Въведение	116
2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар	116
2.1. Пазарен дял	117
2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар	117
2.3. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите	118
2.4. Цени и ценова политика	123
VI. Определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара	130
VII. Определяне на специфични задължения	131
1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса	131
2. Текущи задължения, наложени на предприятията	131
2.1. Задължение за достъп до и ползване на необходимите мрежови елементи и/или съоръжения:	132
2.2. Задължение за прозрачност:	132
2.3. Задължение за равнопоставеност:	133
2.4. Разделно счетоводство:	133
2.5. Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:	134
3. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар	134
3.1. Осигуряване на изпълнението на наложените на предприятията специфични задължения	134

3.2. Оценка на ефекта от наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи	135
3.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие.....	144
4. Конкурентни проблеми	144
4.1. Негласно единодействие (Tacit collusion).....	145
4.2. Отказ за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване	145
4.3. Прекалено високи цени	146
4.4. Ценова дискриминация	146
4.5. Неблагоприятна позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.	148
5. Избор на специфични задължения	148
5.1. Цели.....	148
5.2. Принципи.....	149
5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията	150
5.4. Налагане на конкретни специфични задължения	158
6. Оценка на ефекта от задълженията	168
6.1. Преки регулаторни разходи	170
6.2. Статичен пазарен ефект.....	170
6.3. Динамични ефекти.....	175
6.4. Резултати.....	175
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	177

I. Въведение

1. Правна рамка

1.1. Европейска регулаторна рамка

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) извършват, са инструмент, чрез който се доразвива започналата през 1998 г. политика на либерализация на пазарите на електронни съобщения. Хармонизираният подход при провеждане на тази политика в целия ЕС е гарантиран от достиженията на правото на ЕС (*acquis communautaire*) чрез създаването на основен пакет от директиви в областта на електронните съобщения, наречен „Европейска регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги” (Европейска регулаторна рамка). С разпоредбите, залегнали в този основен пакет, е съобразена националната политика в областта на електронните съобщения на всяка държава-членка на ЕС.

Регулаторната рамка дава приоритет на ролята на *ex ante* регулирането на сектора с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията и на прилагане на принципите на конкурентното право при определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги. Въвеждането на хармонизиран подход в регулацията на електронния съобщителен сектор изисква от държавите-членки на ЕС да съобразят регулаторните си актове и с конкурентното право на ЕС.

Европейската регулаторна рамка въвежда механизъм за постоянен периодичен преглед на пазарите, на които са наложени регулаторни задължения. Съгласно чл. 16(6) от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива), НРО извършват анализ на съответния пазар и изпращат нотификация относно съответния проект за мярка в рамките на три години от приемането на предходна мярка за същия пазар, съответно в рамките на две години от приемането на преработена препоръка за съответните пазари за пазари, които по-рано не са били предмет на нотификация пред ЕК.

Съгласно чл. 15(3) от Директива 2002/21/ЕО при определянето на съответните пазари НРО отчитат максимално препоръката на ЕК за съответните пазари, приета на основание чл. 15(1) от същата директива. Настоящото решение представлява трети кръг на анализ на пазара на едро на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 7 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. относно съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения (Препоръка 2007/879/ЕО/Препоръка за съответните пазари от 2007 г.)).

Европейската комисия е приела своята нова (трета) Препоръка от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Препоръка 2014/710/ЕС /Препоръка за съответните пазари от 2014 г.). В препоръката на ЕК е включен пазарът на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, чийто обхват остава непроменен (пазар 2 от Препоръка 2014/710/ЕС).

Насоките за извършване на пазарни анализи¹ определят принципите, на които НРО трябва да базират определянето и анализирането на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция и определяне на предприятия със значително въздействие на съответния пазар. В т. 12 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК посочва, че публикувайки тези насоки тя има за цел също така да разясни на заинтересованите лица и предприятията, които извършват дейност в сектора на електронните съобщения, как НРО следва да извършва своята оценка за значително въздействие върху пазара съгласно Рамковата директива, с цел постигане на максимална прозрачност и правна сигурност при прилагане на специалните нормативни актове в сектора.

Както и при предишните варианти на препоръката за съответните пазари, ЕК е публикувала Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. Разяснителната бележка съдържа мотивите на ЕК, които са довели до приемането на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., както и насоки към НРО за прилагането на новата препоръка за съответните пазари.

На основание чл. 19(1) от Директива 2002/21/ЕО и като отчита в максимална степен становището на Органа на Европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС), ЕК приема препоръки за хармонизираното прилагане на разпоредбите от Европейската регулаторна рамка с оглед подпомагане постигането на нейните цели. ЕК приема тези актове, в случай че стигне до заключението, че различията в осъществяването на регулаторните задачи може да създаде бариера за вътрешния пазар. Съгласно чл. 19(2) от Директива 2002/21/ЕО НРО имат за задължение да отчетат в максимална степен тези препоръки при изпълнение на своите задачи. Когато НРО предпочете да не следва дадена препоръка, той уведомява ЕК, като мотивира своята позиция. Относителната препоръка на ЕК към настоящото решение е Препоръка 2009/396/ЕО от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (Препоръка 2009/396/ЕО/Препоръка за цените за терминиране), с която ЕК препоръчва прилагането на хармонизиран подход за регулиране на цените за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. С оглед предмета на настоящото решение, КРС следва да отчита изложеното от ЕК в максимална степен при приемане на настоящото решение. Когато с оглед националните особености на разглеждания пазар КРС прецени, че препоръчаният от ЕК подход не следва да се прилага, регулаторът излага изрични мотиви за това на съответното място.

В допълнение, като част от ОЕРЕС, КРС отчита и прилага в максимална степен и при съобразяване с националните особености на разглежданите пазари общите позиции на ОЕРЕС по относими към настоящото решение въпроси. Съгласно чл. 3(3) от Регламент (ЕО) № 1211/2009, НРО и ЕК отчетат в най-висока степен всяко становище, препоръка, насока, консултативна помощ или най-добра регулаторна практика, приети от ОЕРЕС.

1.2. Национално законодателство

Регулаторната рамка е въведена в българското законодателство със Закона за електронните съобщения (ЗЕС). За определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги на национално ниво се прилагат разпоредбите на ЗЕС и на Методиката за условията и реда за определяне, анализ и

¹ *Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03).*

оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (обн. ДВ. бр. 89 от 13.11.2012 г.) (Методиката).

Съгласно глава девета от ЗЕС, КРС периодически определя съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, анализира и оценява нивото на конкуренция на съответните пазари и при установяване липсата на ефективна конкуренция определя предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, както и налага, продължава, изменя и/или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазара.

КРС осъществява своите правомощия в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, като условията и редът за събиране на необходимата информация за определяне, проучване и анализ на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за извършване на анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, критериите за дефиниране на съответни пазари, за оценка за наличието на ефективна конкуренция и за определяне на предприятия със самостоятелно или съвместно значително въздействие върху съответните пазари, са регламентирани в ЗЕС и Методиката.

Съгласно чл. 43а, ал. 1 от ЗЕС, КРС се съобразява с препоръките на ЕК, когато е установено, че има различие при изпълнението на регулаторните функции, които могат да създадат бариери за единния пазар на ЕС. В случай че КРС не се съобрази с препоръките, тя уведомява ЕК, като мотивира своята позиция (чл. 43а, ал. 2 от ЗЕС). Следователно националният закон, в съответствие с чл. 19 от Директива 2002/21/ЕО, задължава КРС да отчита в максимална степен относимите препоръки на ЕК, цитирани по-горе.

2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, се извършва съобразно чл. 15 и чл. 16 от Рамковата директива, чл. 150-157б от ЗЕС и приложимите разпоредби на Методиката. Съгласно чл. 152, ал. 1 от ЗЕС, КРС определя съответните пазари в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз и националните условия. При изпълнение на тази разпоредба КРС е задължена да отчита в максимална степен Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи, като оценката относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар се определя от НРО въз основа на изготвен анализ на съответния пазар.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. КРС може да определи и други съответни пазари – обект на *ex ante* регулиране, различни от определените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г., като отчита националните особености.

Съгласно чл. 3, ал. 2 от Методиката в процеса на определяне, анализ и оценка на съответните пазари КРС следва да се съобрази с актуалните към момента Насоки за извършване на пазарни анализи.

2.1. Определяне на пазарите

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или на дребно, като съответният пазар има продуктово и географско измерение (чл. 152, ал. 2 от ЗЕС във връзка с чл. 4 от Методиката). Разделянето на пазарите на едро и дребно е в съответствие с Препоръката за съответните пазари. По отношение на продуктовото измерение на съответния пазар ЕК посочва в Насоките за извършване на пазарни анализи, че съответният пазар на продукти или услуги включва всички онези продукти или услуги, които са взаимозаменяеми или заместими в достатъчна степен не само поради техните обективни характеристики, благодарение на които са особено подходящи за задоволяване на постоянните нужди на потребителите поради техните цени, характеристики и предназначение, но и поради условията на конкуренция и/или структурата на търсенето и предлагането на въпросния пазар. Продуктите или услугите, които са взаимозаменяеми в ниска степен или относително, не спадат към един и същи пазар. Следователно КРС следва да започне определянето на съответния пазар на продукти или услуги с групиране на продуктите или услугите, които потребителите използват за една и съща цел (крайна употреба).

В съответствие с европейското законодателство Методиката регламентира, че съответният продуктов пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице взаимозаменяемост при търсенето и взаимозаменяемост при предлагането (чл. 5 от Методиката).

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. При определяне на географското измерение на посочените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. пазари на продукти и на услуги, КРС се ръководи от Насоките за извършване на пазарни анализи на ЕК. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;
2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два основни критерия географските пазари могат да бъдат определени като местни, регионални, национални или покриващи територията на две или повече страни (например общоевропейски пазари, пазари, съвпадащи с територията на Европейското икономическо пространство или глобални пазари).

Съгласно разпоредбите на чл. 152, ал. 5 и 6 от ЗЕС при определяне на съответен пазар, различен от посочените в приложимия акт на ЕК, КРС се ръководи от принципите на конкурентното право и изследва кумулативното наличие на следните 3 критерия:

1. наличие на високи и непреходни структурни, правни или регулаторни бариери за навлизане на пазара;
2. липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията на пазара за период до две години напред;

3. недостатъчна ефективност на конкурентното право за преодоляване на бариерите по т. 1 и за възстановяване на конкуренцията на съответния пазар.

Прилагането на тези критерии при дефиниране на съответен пазар е определено в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи и е въведено в българското законодателство.

КРС може да не извършва анализ на съответен пазар, посочен в приложим акт на ЕК, когато установи, че поне един от критериите по чл. 152, ал. 5 от ЗЕС не е изпълнен.

2.2. Анализ и оценка на съответния пазар

Целта на анализа и оценката на съответния пазар е КРС да установи наличието или липсата на ефективна конкуренция, т.е. да установи дали има предприятия със значително въздействие върху съответния пазар (чл. 154, ал. 2 от ЗЕС). Предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, потребители и крайни потребители (§1, т. 51 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС, чл. 14, параграф 2 от Рамковата директива).

2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения

Наличието на предприятие със значително въздействие върху пазара се установява въз основа на редица критерии. Преценката се основава на перспективен анализ на пазара (*ex ante*), като се вземат предвид съществуващите пазарни условия.

Като отправна точка на анализа и показател за пазарна мощ често се използват пазарните дялове, но този критерий не е определящ. В т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК подчертава, че съществуването на господстващо положение на пазара не може да бъде констатирано само въз основа на наличието на големи пазарни дялове и поради тази причина КРС следва да извършва подробен и цялостен анализ на икономическите характеристики на съответния пазар, преди да се произнесе за наличието на предприятия със значително въздействие върху даден пазар. В този смисъл ЕК отбелязва, че НРО може да установи възможността на едно предприятие да следва поведение до голяма степен независимо от своите конкуренти, клиенти и потребители, като за целта използва набор от критерии, посочени в т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи.

В Методиката е посочено, че изборът на критерии и тежестта на всеки от тях в общата оценка на пазара зависи от особеностите на съответния пазар. Наличието на значително пазарно въздействие се установява на базата на съвкупност от използваните критерии, които, взети самостоятелно, могат да не бъдат определящи. Във връзка с посоченото, при определяне на дадено предприятие като предприятие със самостоятелно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид неговия пазарен дял на съответния пазар и всички или някои от критериите, посочени в чл. 31 от Методиката. При определяне на дадени предприятия като предприятия със съвместно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид всички или някои от критериите по чл. 32 от Методиката.

Съгласно чл. 16, параграф 4 от Рамковата директива, в случай, че дадено предприятие бъде определено като предприятие със значително въздействие върху

пазара, КРС следва да наложи поне едно регулаторно задължение на предприятието, определено като притежаващо значително въздействие върху съответен пазар.

Съгласно чл. 30, т. 4 и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС, КРС е компетентният орган, който може да налага специфични задължения в случаите, когато след извършен анализ на съответен пазар е установена необходимостта от налагането на такива.

В случаите, когато въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че е налице ефективна конкуренция, КРС не налага специфични задължения на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги на съответния пазар, а ако такива са били наложени на предходен етап, КРС ги отменя (чл. 155, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС). В случаите, в които въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че не е налице ефективна конкуренция, КРС определя предприятие или предприятия със значително въздействие върху пазара и налага на предприятието/предприятията специфични задължения. Ако вече са били наложени специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху пазара, КРС може да продължи действието им или да ги измени (чл. 156, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС).

II. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 357/06.08.2015 г. КРС откри процедура по обществено обсъждане по проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В рамките на процедурата в КРС са постъпили становища от „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД (БТК), „МОБИЛТЕЛ” ЕАД (Мобилтел), и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД (Теленор). Изготвеният проект е съгласуван от Комисия за защита на конкуренцията (КЗК).

В настоящия раздел са отразени бележките на заинтересованите лица, постъпили в хода на общественото обсъждане, като КРС изразява мотивирана позиция по всеки от повдигнатите въпроси.

Постъпилите становища са представени в цялост в Приложение № 2 към проекта на основно тяло на анализ, тъй като са част от процедурата по приемане на окончателния текст на решението на КРС.

A. Становища на заинтересованите страни

I. Общи бележки

1. В становището на БТК се застъпва позиция, че КРС следва да се съсредоточи не само върху законосъобразността на крайния административен акт, но и върху неговата целесъобразност. Според БТК от съществено значение е целесъобразността на административния акт като е необходимо той да е навременен, полезен, стопански ефективен и социално оправдан. Според БТК определеният от КРС регулаторен режим трябва да отговаря както на целите на чл. 4 от ЗЕС, така и на повдигнатите от заинтересованите лица проблеми в регулаторния режим. Решението на Комисията следва да осигурява възможност за потребителите да извлекат максимална полза от ползваните услуги, да подпомага развитието на ефективна конкуренция (както на разглеждания пазар, така и на свързаните с него хоризонтални такива) и да решава повдигнатите от заинтересованите лица проблеми.

В становището си БТК засяга няколко основни проблема както следва:

- ценова регулация само върху цените за терминиране на повиквания с произход Европейски съюз/Европейска икономическа зона (ЕС/ЕИЗ);*
- ясно фокусиране върху целите на обезпеченията по договорите за взаимно свързване, като се обърне специално внимание на проблемите от практиката именно с коректни платци;*
- включване в пазарния анализ на всички предприятия имат издадени разрешения осъществяване на дейност чрез мобилни мрежи;*
- равнопоставеност при налагане на специфичните задължения и в частност задължението за разделно счетоводство.*

БТК излага аргументи в подкрепа на отмяната на наложените специфични задължения по отношение на терминирането на повиквания, генерирани в държави извън ЕС/ЕИЗ. Според БТК, КРС следва да вземе под внимание препоръките на други държавни институции - Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Министерство на финансите - за това, че налагането на ценова регулация следва да е съобразено приоритетно с националния интерес, интересите на българските предприятия и запазване на тяхната конкурентоспособност, отчитане на възможните ефекти върху потребителите и не на последно място влиянието на тази регулация върху държавния бюджет. Доколкото МТИТС е органът, който провежда

държавната политика в сектора, според БТК отчитането на становището му е от съществено значение. В подкрепа на изложеното по отношение прилагането на регулирани цени за терминиране за трафика извън ЕС/ЕИЗ, предприятието счита че това води до:

- загуби за българските оператори до 25 млн. лева на година;
- ограничен капацитет за инвестиции в България;
- 2.5 милиона лева загубени данъци за българската държава;
- натиск върху цените за крайните потребители.

БТК прави обобщение на практиката в други държави-членки на ЕС по въпроса за диференцирането на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в или извън ЕС/ЕИЗ). Според БТК в процеса по прилагането му европейските регулатори са установили неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от секторната регулация върху пазари, извън обсега на Общността. Според БТК това е и причината да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. В становището на БТК се сочи, че към настоящия момент различни цени за терминиране могат да прилагат предприятията от Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Естония и Гърция. Според БТК в нотификациите на проектите на решения до ЕК регулаторните органи са изключили от ценова регулация трафика с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ със сходни аргументи, а именно че „изключването на ценовия контрол върху повикванията от държави извън ЕИЗ ще допринесе за създаване на по-силни позиции и увеличаване на силата на преговаряне с операторите извън ЕИЗ, които нямат задължение за предоставяне на услуги на чужди оператори на база на ценови контрол". С оглед разрешен проблем в изброените по-горе държави БТК счита, че може да се заключи, че регулаторните органи във всяка държава-членка са действали при оперативна самостоятелност - правомощие, което е налице и при КРС.

В подкрепа на изложеното, БТК посочва, че за периода на действие на наложените мерки от втория кръг на пазарен анализ, БТК е поставило въпроса за асиметрията между прилаганите от страна на българските оператори цени за терминиране и тези, приложими в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ и че е имала проактивни действия, които са се изразили в следното:

- В предходния пазарен анализ, БТК е изложило позиция за липсата на пропорционалност на подхода за налагане на задължение за прилагане на регулирани цени за терминиране спрямо трафика, генериран от мрежи извън ЕС/ЕИЗ, както и потенциалните конкурентни проблеми, пред които са изправени българските предприятия в резултат от прилагането на този подход, водещ до прехвърляне на значителни средства към предприятията, предоставящи услуги извън ЕС/ЕИЗ и увеличаване на пазарната им сила;
- Във връзка с представен от КРС проект на споразумение за намаление на цените на услугите за международен роуминг между регулаторните органи и оператори в определени държави, измежду които такива извън ЕС/ЕИЗ, като Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Косово, Македония, Сърбия и Турция, БТК е споделило притесненията си (писмо с вх. № 12-12-284/05.09.2014 г.), че споразумението създава предпоставки за възникване на потенциални конкурентни проблеми, противопоставящи интересите на държавите-членки срещу тези на държавите извън ЕС. БТК е посочило, че проектът на споразумение е в ущърб на мобилните оператори в ЕС и ефектът от прилагането му ще е причина за засилване на пазарната сила на оператори в държавите, към които е отправена покана за присъединяване към споразумението, но

не са членове на ЕС за сметка на оператори от Общността, които прилагат разходоориентирани цени за терминиране в съответствие с препоръка на ЕС;

- По покана на КРС БТК участва в семинар за обсъждане на промените в Препоръката на ЕС за съответните пазари и е поставило акцент върху необходимостта от промяна в подхода за регулаторно третиране на трафика в зависимост от неговия произход;

- В предоставената информация в изпълнение на Решение №257/11.06.2015 г., БТК е посочило задълбочаването на проблема в резултат от наблюдаваната значителна асиметрия между цените за терминиране в мрежата на БТК и тези в мрежите на оператори извън ЕС/ЕИЗ, като е приложило съответната сравнителна информация.

БТК счита, че е предприело всички възможни необходими действия за поставяне на въпроса пред регулатора. Според предприятието, продължаването на ценовата регулация на трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ ще ограничава и занапред възможностите на българските предприятия за преговори по отношение терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ относно цената за терминиране на международен трафик и само ще задълбочи наблюдаваният дисбаланс в паричните потоци в ущърб на българските предприятия. Поради това БТК е на мнение, че КРС следва да търси решение на проблема още в рамките на настоящия пазарен анализ, като извади от обхвата на регулацията цените за терминиране в мобилни мрежи, прилагани от българските оператори по отношение на трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ. Според БТК прилагането на такъв подход ще създаде предпоставки за:

- Подобряване възможностите за договаряне на цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ в посока постигане на по-ниски цени за терминиране и избягване на необходимостта от влошаване на условията за крайните потребители;

- Повишаване конкурентноспособността на българските оператори спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо операторите в ЕС/ЕИЗ, където е приложен този подход.

- Избягване на ефекта на субсидиране от страна на българските потребители и оператори в полза на оператори извън ЕС/ЕИЗ.

- Положителен ефект върху приходната част на държавния бюджет.

БТК представя и допълнителни аргументи по отношение мотивите на КРС за запазване на настоящия подход, които са разгледани по-нататък на съответното място.

В заключение на своето становище БТК посочва, че изменение на предлаганите в рамките на общественото обсъждане специфични задължения е изцяло в правомощията на КРС с оглед неговата оперативна самостоятелност, като счита, че административният акт следва да изпълнява критериите за навременност, полезност, стопанска ефективност и да бъде социално оправдан, за да бъде целесъобразен. БТК сочи, че решението на КРС следва да отчита всички повдигнати регулаторни проблеми и да дава адекватна защита от възможни негативни последици.

БТК счита, че КРС следва да създаде възможност за българските предприятия да влияят върху цените на повикванията към мрежи извън ЕС/ЕИЗ, така както тази възможност вече е създадена в други страни-членки на ЕС. В подкрепа БТК цитира чл. 41а от ЗЕС, съгласно който взаимодействието на КРС с ЕС, ЕК и другите регулаторни органи е с цел „развитието на единния пазар на ЕС“, а не с цел развитието на пазарите на държави извън Съюза за сметка на Единния общностен пазар. Според БТК КРС може да аргументира и защити пред ЕК диференциране на цените за терминиране на трафик от/извън ЕС/ЕИЗ, така както това е извършено вече от регулаторните органи на повече от десет други държави-членки. В този смисъл КРС следва да приеме решение по целесъобразност в защита на предприятията и потребителите. Според

БТК вече е налице установена позиция от регулаторни органи в рамките на Общността, която е отправила ясен сигнал в отговор на цените за терминиране на повиквания извън ЕС/ЕИЗ и този подход е подкрепен от ЕК.

Становище на КРС

Становището на БТК е изградено основно около предложената от него отмяна на ценовата регулация на повиквания, генерирани в държави извън ЕС/ЕИЗ. Виждането на КРС по този въпрос е изложено по-долу в т. 18 във връзка с постъпилите становища относно ценовите задължения.

По отношение на извършените от БТК действия (под формата на представяне на позиции и информация, както и на становища относно проект на споразумение за роуминг между оператори в Балканските страни и участие в семинар на КРС), то от последните не може да се направи извод, че са положени проактивни усилия за преодоляване на асиметрията между цените, заплащани от БТК за терминиране на повиквания в държави извън ЕС.

Твърдението на БТК, че целта на решенията на КРС е да се решават повдигнатите от заинтересованите лица проблеми, не кореспондира с нормативната уредба. Специално по отношение на становището на БТК, че КРС е длъжна да вземе под внимание препоръките на други държавни институции, КРС посочва, че преценката за налагане на специфични задължения е единствено на комисията като независим регулаторен орган (чл. 3а от Директива 2002/21/ЕО).

2. Теленор счита, че *проекто-анализът страда от редица недостатъци, свързани с противоречиви и несъобразени с действителното положение изводи, които или въобще не са мотивирани или са недостатъчно обосновани, както и с липсата на анализ и оценка на резултатите от предишните анализи и наложени специфични задължения. Цитираните от Теленор проблеми в съдържанието на анализа, които биха довели до незаконосъобразност на окончателното решение на КРС и биха навредили съществено на интересите на потребителите, държавата и пазара на електронни съобщения, като цяло са: противоречие на проекто-анализа с приложимата нормативна уредба, в това число неспазване на изискванията на Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС; пропуски при определянето на обхвата на пазара на терминиране на повиквания в мрежата на мобилните предприятия и предлаганите на тях услуги и неотчитане редица съществени фактори, които ще окажат влияние върху пазари на мобилни услуги в бъдеще. Според Теленор:*

- *Отсъства оценка от ефекта на наложените специфични задължения с предходния кръг на анализ;*
- *В настоящия проект на анализ отсъства обзор на изпълнението от страна на историческия оператор на регулаторните мерки, наложени с втория анализ на съответния пазар;*
- *Не е налице анализ и оценка на въздействието от вече наложените мерки от предходния анализ върху развитието на пазара, степента на конкуренцията, технологичното и продуктово развитие на обсъжданите и анализирани услуги;*
- *Липсват и изводи за ефективността на наложените мерки, степента на постигане на целите, заложен с въвеждането на мерките и основни изводи за следващия регулаторен период.*

Становище на КРС

Всички изводи, до които КРС е достигнала, са изградени въз основа на внимателно проучване и анализиране на информацията за състоянието на пазара през последните няколко години, състоянието му в момента, както и тенденциите за развитие през

следващите няколко години, отчетено е влиянието върху участниците на пазара, както и върху крайните потребители и са спазени в най-голяма степен изискванията и насоките, заложи в българското и европейското законодателство в областта.

КРС не може да се съгласи изцяло с позицията на Теленор относно липсата на оценка на изпълнението на регулаторните задължения от страна на историческото предприятие. КРС счита отправените от предприятието принципни бележки за неоснователни. Видно от раздел VII на приложението към проекта на решение КРС посочва текущите задължения на БТК и подробно описва изпълнението, съответно неизпълнението, на наложените регулаторни задължения не само от страна на историческото предприятие, но и от всички предприятия, определени като такива със значително въздействие върху разглеждания пазар. Въздействието от прилагането/неприлагането на тези задължения върху развитието на пазара, степента на конкуренция и технологичното и продуктово развитие на „обсъжданите и анализирани услуги“ се съдържа в раздел V и VII от приложението към проекта на решение. В същите раздели при детайлен прочит се открояват и съответните изводи и заключения по отношение на степента на постигане на заложените цели. В тази връзка КРС не приема и позицията на Теленор, че правилната оценка на състоянието на пазара е осуетена.

КРС се съгласява с Теленор за важната роля, която правилната оценка на ефекта от наложените регулаторни мерки заема в изготвянето на последващи анализи, но не може да се съгласи с липсата на такава (виж. т. 3 и 6, Раздел VII от приложението към проекта на решение). КРС подчертава, че в досегашната си практика при анализиране на съответните пазари комисията винаги се позовава на задълбочена оценка от ефекта на наложените специфични задължения, изготвена на базата на предоставени от предприятията данни, постигайки по този начин приемственост, последователност и обосновааност при вземането на решения, относно подбора на регулаторни мерки, отразяващи в максимална степен актуалното състояние на съответния пазар. Независимо от посоченото, регулаторът, вземайки предвид становищата на предприятията, допълнително е анализирал ефекта от наложените задължения за прилагане на еднакви цени за терминиране на повиквания, с произход държави извън ЕС/ЕИЗ върху баланса на трафика, приходите и разходите им.

3. В своето становище Теленор посочва, че КРС е отбелязала наличието на нови участници на пазара, но не е отчела действителното въздействие, което те биха имали за предстоящия регулационен период върху изследваните пазари, както и какъв би бил ефекта от отсъствието на налагане спрямо тях, към настоящия момент, на специфични задължения. Според Теленор това се явява предпоставка за непълнота на пазарния анализ. Предприятието посочва, че предоставянето на ограничен ресурс на тези предприятия и заявените им намерения да предоставят определен набор от електронни съобщителни услуги на крайни потребители, както и предоставянето на информация на регулатора за финансовото състояние, са достатъчно изчерпателни критерии „въз основа на които КРС е в състояние да прецени бъдещата роля и потенциала за въздействие на новите участници в пазарите, регулирани с този анализ“. Според Теленор такава оценка не е налице и това поставя под съмнение изпълнението на ex-ante регулацията с настоящия анализ. Допълнително предприятието счита, че отсъствието на регулаторни мерки и тяхното налагане впоследствие за новите участници на този пазар ще бъде неравнопоставено третиране на предприятията, като възниква въпроса за точността „в обхвата и оценката на визираните в анализа пазари с оглед отсъствие на отразяване на ролята на всички участници в тях“.

Становище на КРС

КРС счита, че отправената от Теленор бележка за **отсъствие на детайлна оценка на новите участници в пазара** и въздействието, което те **биха имали за предстоящия регулаторен период върху изследваните пазари** е **неоснователна**, поради следните причини:

- В поставения на обществено обсъждане анализ КРС определя, анализира и оценява състоянието и развитието на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи за периода 2011 – 2014 г. Въз основа на информацията, предоставена от предприятията в изпълнение на Решения № № 119/19.01.2012 г., 80/24.01.2013 г., 40/23.01.2014 г., 23/22.01.2014 г. КРС извършва анализ на данните за брой абонати, приходи и трафик и изготвя оценка на разглеждания пазар, като обхваща всички участници на него (предприятия, които предоставят услуги от продуктовия обхват на пазара). В този смисъл, **в рамките на разглеждания период** на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи не са налице нови участници в сравнение с предходния кръг на анализа.
 - В случай, че под „нови участници” Теленор визира предприятия, които в рамките на разглеждания период не са предоставяли мобилна гласова услуга, но притежават разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс (спектр или номера от ННП) за предоставяне на такава, то КРС обръща внимание, че тези предприятия не са участници на анализирания пазар. Това е така, защото само по себе си притежанието на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс и заявените намерения за предоставяне на мобилна гласова услуга, не превръщат дадено предприятие в участник на посочения пазар, поради факта, че в рамките на разглеждания период, предприятието не е осъществявало дейност на този пазар, а и посочените обстоятелства не гарантират момента на предстоящото навлизане на него. Следователно неправилно е да се твърди, че подобни предприятия следва да бъдат определени за предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране, както и да им бъдат налагани специфични задължения единствено поради притежаването на ограничен ресурс, каквото е виждането на Теленор. В тази връзка, в т. 4 на Раздел VI от анализа, КРС е посочила, че „Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа.”
 - В хода на откритата с Решение № 357/06.08.2015 г. процедура по обществено обсъждане още едно предприятие стартира дейност по предоставяне на мобилни гласови услуги. Подробно становище на КРС е изложено по-долу във връзка с постъпилите становища относно участниците на пазара.
- С оглед на гореизложеното КРС изразява несъгласие с виждането, че „с настоящия анализ е поставено под съмнение изпълнението на ex-ante регулацията”.

4. В принципните бележки на своето становище Теленор посочва, че КРС следва „да промени позицията си спрямо съдържащото се в настоящия Проект задължение на предприятията за прилагане на единни цени за терминиране, независимо от произхода на трафика.” Според Теленор, ако се приложи механизъм, при който цените за терминиране се определят въз основа на свободно търговско договаряне, ще има възможност за „известно компенсиране на така или иначе намалените приходи при използването на единни цени за национално и международно терминиране в рамките на Европейския съюз като форма на подкрепа на единния пазар между страните-членки.” В подкрепа на изказаното мнение предприятието цитира данни от Годишния доклад на КРС за 2014 г. относно промяната в обема на пазара на електронните съобщения в

България и изтъква, че една от основните причини за свиването на пазара е резкия спад в цените за взаимно свързване. Теленор отбелязва, че намалението на цените за терминиране, които се прилагат между българските предприятия, оказва по-малко влияние върху свиването на пазара в сравнение с изпълнение на задължението за въвеждане на единни цени, независимо от произхода на трафика, прилагани за терминиране на входящи международни повиквания. Според предприятието „Тъй като терминирането на международен трафик е „чист“ приход за телеком операторите, той има голямо отражение върху финансовата стабилност на компаниите от сектора и играе водеща роля в подкрепата на развитието на пазара, както по отношение на услугите, които се предлагат и тяхното качество, така и по отношение на технологичното развитие на сектора.” В тази връзка Теленор посочва размера на намалението в постъпленията през първата година от въвеждане на „единните цени” и го сравнява с обема на инвестиционната програма на всеки един от „трите основни оператора”. В заключение е отбелязано, че „около една трета от средствата за финансиране на модернизацията на националните мрежи, които преди това постъпваха от международен трафик, легнаха директно на плещите на крайните потребители в страната.”

Становище на КРС

Становището на КРС по този въпрос е изложено по-долу във връзка с постъпилите становища относно ценовите задължения.

II. По отношение състоянието на пазара на мобилни телефонни услуги в България

5. Според Теленор при прегледа на състоянието на пазара на мобилни услуги като част от определянето, анализа и оценката на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС следва да обърне внимание върху няколко елемента, а именно участници на пазара, обем на пазара, брой абонати и относителни дялове.

а) Участници на пазара

Теленор посочва, че КРС е определила като участници на пазара на терминиране на гласови повиквания в собствени мрежи трите активни към момента на извършване на анализа предприятия - Мобилтел, Теленор и БТК и е изключила Макс Телеком и Булсатком. Според Теленор Макс Телеком и Булсатком са участници на пазара на мобилни услуги, макар и да не предлагат гласови услуги, тъй като притежават разрешения за ограничен ресурс - радиочестотен спектър и предлагат услуги за мобилен достъп до интернет.

Предприятието е на мнение, че въпреки че КРС е длъжна да прецени бъдещото развитие не само на анализирания пазар, но и на всички свързани пазари, комисията не се е съобразила с чл. 23, т. 2 от Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката) и напълно е игнорирала „обстоятелството, че още преди влизането в сила на пазарния анализ на пазара са вече цитираните две предприятия”.

Според Теленор за периода до следващия пазарен анализ (който според предприятието ще бъде направен не по-рано от началото на 2018 г.) Макс Телеком и Булсатком ще имат съществено конкурентно предимство, тъй като ще се възползват от пълна липса на ценово регулиране за дълъг период от време. Така двете предприятия ще пренесат пазарната си сила от пазарите на терминиране върху пазара на мобилни услуги на дребно и лесно биха завладели пазарен дял за сметка на съществуващите оператори, поставяйки ги по този начин в неравностойно положение.

Отчитайки принципа на технологична неутралност и бързото развитие на технологиите, предприятието посочва, че предоставянето на VoIP услугите следва да бъде взето под внимание, а изключването от анализа на Макс Телеком и Булсатком лишава оценката и обосновката на изводите от съществен елемент от действителния пазар.

Според Теленор е въпрос на време двете предприятия да предоставят гласови услуги без значение от вида им (дали са в конвенционалния им вид или чрез VoIP или VoLTE, чрез които Макс Телеком официално обяви, че ще предлага гласова услуга). Допълнително следва да се отчете и наскоро подписаният договор за национален роуминг между Мобилтел и Макс Телеком. Предприятието акцентира, че според Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г., пазарите следва да се оценяват и определят в перспектива, взимайки предвид условията за развитие на конкуренцията, а с отказа да отчете влиянието на двете предприятия, КРС не се съобразява с Препоръката.

Теленор счита, че КРС следва да обсъди и налагането на частични задължения (достъп, прозрачност, равнопоставеност, отчетност), които да са гаранция на предвидените в ЗЕС принципи за равнопоставеност и прозрачност, имайки предвид възможността двете предприятия да навлязат в най-кратък срок на съответния пазар. Така според Теленор, ще се гарантира цялостен анализ и оценка на мобилния пазар и по-голяма предвидимост на неговото развитие.

Становище на КРС

КРС споделя направеното заключение на Теленор, че следва да обърне внимание на няколко елемента при изготвянето на прегледа на състоянието на пазара на мобилни телефонни услуги (участници на пазара, обем на пазара, брой абонати и относителни дялове), като подчертава, че в Раздел III е разгледала изчерпателно посочените от предприятието показатели. КРС посочва обаче, че този преглед има обзорен и въвеждащ характер – да представи изчерпателна информация за пазара на мобилни телефонни услуги, който КРС отчита, че е тясно свързан с пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и няма за цел извършването на цялостен анализ на ефективността на конкуренцията на пазара на мобилни мрежи и услуги на дребно.

Във връзка с бележката относно участниците на пазара и изключването на Макс Телеком и Булсатком от обхвата му, обръщаме внимание върху посоченото по-горе в т. 3 от Общи бележки, че наличието на разрешения за ограничен ресурс не е гарант за стартиране на дейност на разглеждания в анализа пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и на свързания с него пазар на дребно на мобилни гласови услуги. Към момента на извършване на анализа, преди публикуването на обществено обсъждане на проекта на анализ, горепосочените предприятия не са предоставяли мобилни гласови услуги, твърдение, което се поддържа и от Теленор.

По отношение на бележката на предприятието, че КРС не е преценила бъдещото развитие на всички свързани пазари посочваме, че не считаме, че предоставянето на услуги за мобилен достъп до интернет е пазар, вертикално свързан с пазара на едро на терминиране на гласови повиквания. Отново подчертаваме, че обект на настоящия анализ е пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а пряко свързаният с него пазар е този на дребно на мобилни гласови услуги. В допълнение предприятието не уточнява кои според него свързани пазари не са разгледани в анализа.

КРС не приема твърдението на Теленор, че не се е съобразила с чл. 23, т. 2 от Методиката. Като изключим факта, че предприятието се позовава на остарял нормативен

акт - последното изменение на Методиката за съответните пазари е от 13.11.2012 г. , в съдържанието на която чл. 23 има съвсем различен смисъл, посочваме, че разпоредбата на чл. 19, т. 2 се отнася до анализ на „съответния пазар”. Тъй като към момента на изготвяне на анализа, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. Макс Телеком и Булсатком не са били участници на съответен пазар на терминиране в индивидуалните им мобилни мрежи и съответно не са определяни за предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, за КРС остава неясно върху кои пазари биха могли да прехвърлят пазарна сила горепосочените предприятия.

Във връзка с твърдението на Теленор, че двете предприятия ще имат „съществено конкурентно предимство” и ще поставят в „неравностойно положение” съществуващите оператори заради липсата на ценова регулация до следващия пазарен анализ, посочваме, че специфични задължения, каквото е ценовата регулация, се налагат на предприятия със значително въздействие върху съответен пазар. Липсата на такъв пазар, а именно пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуалната мобилна мрежа на Макс Телеком, респективно Булсатком, и съответно предприятия със значително въздействие върху тези пазари, обуславя и липсата на предложени с приложението към Решение № 357/06.08.2015 г. специфични задължения.

Все пак, спазвайки ангажимента си, че при евентуалната поява на ново предприятие, предоставящо мобилни гласови повиквания посредством мобилна наземна мрежа, регулаторът ще пристъпи към стартиране на процедура по анализ на съответен пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа, КРС прави следните допълнения:

В хода на общественото обсъждане, стартирано с Решение № 357/06.08.2015 г. на КРС, регулаторът прие Решение № 591/04.12.2015 г., с което задължи предприятията, посочени в Приложение 3 към решението, да представят информация относно брой активни абонати на мобилни услуги² към 01.10.2015 г. В изпълнение на Решение № 591/04.12.2015 г. освен предприятията, предоставящи услуги чрез мобилни наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS, информация предоставиха и двете предприятия, опериращи мрежи по стандарт LTE, като декларираха активни абонати на мобилни услуги.

Отчитайки: коментарите, постъпили в процедурата по общественото обсъждане; наличието на предоставен номерационен ресурс - номера от мобилния домейн на ННП на Макс Телеком и обявеното стартиране на предоставяне на гласова услуга чрез LTE мрежата на предприятието³, КРС изпрати писмо (изх. № 12-01-83/18.01.2016 г.), с което изиска от предприятието да предостави информация относно брой активни абонати на гласовата услуга към 31.12.2015 г., както и размера на входящия и изходящия трафик, терминиран/генериран в мрежата на предприятието през 2015 г. В резултат дружеството декларира⁴ активни абонати на мобилна гласова услуга Voicer и осъществен терминиран трафик в мобилната LTE мрежа.

Наличието на активни абонати и на терминиран трафик от гласови услуги е основание за КРС да разгледа по-подробно характеристиките на стартираната през 2015 г. гласова услуга на Макс Телеком. Чрез новата гласова услуга потребителите могат да осъществяват входящи и изходящи гласови повиквания в реално време от/към номера в страната и в чужбина ползвайки национален мобилен номер, предоставен от регулатора

² Брой уникални SIM карти, активни към 1 октомври 2015 г., от които са осъществени изходящи или входящи повиквания и/или са ползвани услуги за данни поне веднъж през последните 3 месеца (1 юли - 1 октомври 2015 г.).

³ С писмо с вх. № 12-01-3587/ 23.09.2015г. „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД уведомява КРС, че считано от 29.09.2015 г. стартира предоставянето на мобилна гласова услуга по стандарт LTE.

⁴ с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.

на Макс Телеком (с код за достъп 99х) или чрез пренесен съществуващ номер от друг мобилен оператор.

В допълнение, предоставяната от Макс Телеком услуга има характеристики, отговарящи на тези на мобилна гласова услуга, а именно мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката. На територията на страната услугата се предоставя чрез софтуерно приложение Voicer, като същото може да се използва само от абонати на Макс Телеком с конкретен абонатен номер от блока номера с код за достъп 99х. При международен роуминг услугата се предоставя като традиционна мобилна гласова услуга, на основата на роуминг споразумения. Още преди предоставянето на услугата за търговска цел, за да се използва предоставения ресурс по предназначение бяха определени някои допълнителни изисквания към услугата, като например начина, по който се осигуряват повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания 112, начинът на използване на услугата при международен роуминг и др.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че услугата Voicer, предоставяна от Макс Телеком чрез мобилната мрежа по стандарт LTE на предприятието, притежава характеристиките на обществена мобилна гласова услуга, посочени в Раздел III (стр. 70-71) от настоящия документ. Поради тази причина, считаме, че понастоящем е налице нов участник на пазара на дребно на мобилни телефонни услуги - Макс Телеком.

Както комисията неведнъж е заявявала, появата на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа.

Наличието на ново предприятие и формирането на нов обособен пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуалната мобилна мрежа на Макс Телеком, предполага и извършването на анализ на съответния пазар. В случая обаче, отчитайки спецификите на пазара, на който предприятието, в качеството си на естествен (фактически) монополист на съответния пазар, включващ единствено собствената му мрежа и поради наличието на технологични ограничения (единствено Макс Телеком има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител), предприятието, предоставящо услугата терминиране на гласови повиквания, е в състояние да окаже негативно влияние върху конкурентната среда на пазара, както и има възможност да прилага независимо ценова и продуктова дискриминация чрез „затваряне на трафик” в рамките на мобилната си мрежа, КРС счита, че не е необходим детайлен анализ.

Въз основа на гореизложеното КРС достигна до заключението, че следва да определи „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща по стандарт LTE и да му наложи специфични задължения.

По отношение на Булсатком следва да се отбележи, че дружеството не притежава код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи и поради тази причина КРС не е изпращало писмо до предприятието с искане за уточняване на вида на активните абонати на мобилни услуги.

По отношение на вземането под внимание на предоставянето на VoIP услуги, подчертаваме, че същите са разгледани в т. 2 от Раздел IV (стр. 29-30) от проекта на анализ публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г., като комисията е посочила, че „неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи”.

КРС не приема позицията на Теленор, че комисията не се съобразява с Препоръката за съответните пазари. Подчертаваме, че регулаторът прилага стриктно Препоръката, Разяснителната бележка към нея, както и Насоките за извършване на пазарни анализи. Комисията е определила съответните пазари на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи тях като е взела „под внимание очакваните или предполагаеми технологични или икономически промени в рамките на разумен времеви хоризонт, свързан с периода до изготвянето на следващия анализ”. Оценката/анализа относно наличието на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари е извършена в перспектива, като отправна точка са съществуващите пазарни условия в пълно съответствие с текста в т. 2 от Разяснителната бележка и преамбюл 20 от Насоките за пазарните анализи.

Съществуващите условия на пазара са обусловени от активните към момента на извършване на анализа предприятия и в този смисъл комисията поддържа тезата си, че е изготвила анализа при отчитане на европейското и национално законодателство.

Въз основа на направеното по-горе допълнение относно включването на Макс Телеком като участник на пазара на мобилни гласови услуги и определянето му за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуалната му мобилна мрежа, на съответните места в проекта на решение и приложението към него, КРС е предложила налагането на пропорционални специфични задължения.

По отношение на Булсатком, считаме, че обсъждане налагането на частични задължения на предприятия, които не осъществяват дейност на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, е нерелевантно.

b) Обем на пазара, потребители, относителни дялове и конкуренция

В своето становище Теленор отбелязва, че с разглеждането на обема на пазара на мобилни гласови услуги и относителните дялове на участниците, КРС следва да обсъди ефекта от наложената с предишните два анализа регулация върху цените на едро и техният ефект върху пазара на дребно. Според предприятието подобен анализ липсва, а там където е направен, изводите не отговарят на реалното състояние на пазара. По-надолу в своето становище Теленор цитира данни за обема на приходите от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги за периода 2011-2014 г. (фигура 1 от становището) и за броя на абонатите и проникването на мобилни гласови телефонни услуги за периода 2010-2014 г. (фигура 2 от становището). Според предприятието данните от фигури 1 и 2, подкрепят тезата за конкурентен пазар на мобилни услуги, като е налице тенденция за намаляване на приходите от пазар на едро, намаляващо проникване на мобилните услуги и насока към изравняване на пазарните дялове на съществуващите предприятия на пазара.

Становище на КРС

КРС отново обръща внимание, че Теленор коментира състоянието на пазара на мобилни гласови услуги, като подчертава, че информацията в Раздел III е с обзорен характер и няма за цел нито определяне и анализ относно наличие на ефективна конкуренция на съответен пазар на дребно на мобилни услуги, нито да оценява ефекта от наложените с предходните анализи задължения. Оценката на ефекта на наложените специфични задължения и влиянието на цените за терминиране върху цените на дребно е разгледана на съответното систематично място в проекта на анализ - в т. 3.2. Оценка на ефекта от наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи от Раздел VII.

III. По отношение на определяне на съответния пазар и участниците

6. БТК счита, че проектът на решение следва да бъде изменен като се включат всички предприятия с издадени разрешения за ползване на ограничен ресурс, визирайки Булсатком и Макс Телеком, тъй като те имат възможност да ползват ограничен ресурс - радиочестотен спектър за предоставяне на мобилни услуги.

Аргументите, които БТК посочва по отношение на Булсатком са: Въпреки, че предприятието не е започнало дейност, то ще развие такава в периода на действие на третия кръг на пазарния анализ, защото в издаденото разрешение за ползване на ограничен ресурс са определени етапи и срокове за изграждане на мобилна мрежа. Освен това Върховният административен съд вече е имал възможност да посочи в Решение № 7746/2015 г., че КРС следва да спазва принципа на равнопоставеност и недопускане на нарушение на конкуренцията в сектора, т.е. регулаторът следва да осигурява при наличие на сходни обстоятелства равнопоставено третиране на предприятията съгласно чл. 4, ал. 1, т. 2, б. „в" от ЗЕС. Съдът в посоченото окончателно решение е определил петте предприятия като конкуренти и БТК е на мнение, че КРС следва да определи участниците на пазара по същия начин.

БТК твърди, че определяйки три самостоятелно обособени продуктови пазара с национален обхват, чиито граници се идентифицират единствено с мрежите, собственост на „всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги, а именно Мобилтел, БТК и Теленор, КРС неправилно и в противоречие с принципите по чл. 5 от ЗЕС за технологична неутралност и равнопоставеност изключва от обхвата на пазара мрежата на Макс Телеком. БТК не се съгласява с аргументите на КРС, представени в анализа, като посочва следните доводи:

- кодът 99х е определен от КРС като такъв за достъп до мобилни цифрови наземни мрежи, съгласно приетия от регулатора Национален номерационен план. С решение № 492/11.07.2013 г. КРС е предоставило на Макс Телеком двуцифрен код на мобилна наземна електронна съобщителна мрежа, като по този начин дружеството е получило възможност незабавно да започне предоставянето на мобилна гласова телефонна услуга, без да се налагат допълнителни уведомления към КРС.

- фактът, че се декларира преустановяването на предоставяне на услуги на нови абонати не означава, че дружеството е прекратило предоставянето на услуги на съществуващи такива. В подкрепа на последното, БТК прилага трафични данни и издадени фактури за периода януари-юли 2015 г. във връзка с обслужването на трафик и предоставяне на услугата терминиране, отбелязва внесените в комисията договори за взаимно свързване между мобилната и фиксираната мрежа на БТК и мрежата на Макс Телеком, както и данните, подадени в последните годишни въпросници на комисията за отчет на дейността на предприятията за 2014 г.

- Решение на КРС № 376 от 13 август 2015 г., с което бяха задължени предприятията, осъществяващи електронни съобщения посредством мобилни наземни мрежи (включително Макс Телеком) да предоставят информация за целите на адаптиране на BULRIC модела за мобилна мрежа. Поради факта, че Макс Телеком не е включено в обхвата на анализирания пазар и съгласно Проекта на решение същото няма да бъде задължено да прилага регулираните цени, БТК възразява срещу отразяването на данните, предоставени от Макс Телеком в адаптирането на модела.

- с Решение № 402/20.08.2015 г. КРС удължава срока за ползване на индивидуално ограничен ресурс номера с десет години, като КРС е приела мотива на Макс Телеком, че удължаването на срока е необходим за създаване на конкурентни условия на пазара на мобилни гласови услуги.

Всичко това, според БТК показва, че дружеството продължава да е активно предприятие към настоящия момент и съответно неговата мрежа формира отделен самостоятелно обособен продуктов пазар, което задължава КРС да разгледа и тази мрежа при анализа на съответния пазар. БТК счита, че противното би означавало Макс Телеком да бъде оставено да осъществява дейност по предоставяне на услуги на тези абонати, включително да изисква и да сключва договори за взаимно свързване с цел предоставяне на услуги, без да търпи регулаторните тежести, които са наложени на неговите конкуренти.

Становище на КРС

КРС не приема доводите на БТК за отхвърляне на направените в анализа заключения относно обхвата на разглеждания пазар, както следва:

- **По отношение на Булсатком:**

- КРС счита, че аргументът, с който БТК подкрепя позицията си, че Булсатком следва да бъде включен като участник на пазара, тъй като в издаденото разрешение за ползване на ограничен ресурс са определени етапи и срокове за изграждане на мобилна мрежа, е невалиден. Издаденото на Булсатком разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър се отнася за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа, като разписаните в тази връзка задължения се отнасят до осигуряване на определено мрежово покритие и до стартиране предоставянето на услуги чрез мрежата в определен срок след влизане в сила на разрешението. Издаденото разрешение по никакъв начин не задължава предприятието да предоставя **мобилни гласови услуги**. В допълнение отбелязваме, че **за предоставянето на мобилни гласови услуги предприятието следва да притежава и код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи, заявление за което в КРС все още не е постъпвало**. Обръщаме внимание и на вече посоченото в т. 3 Общи бележки, че притежанието на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс и заявените намерения за предоставяне на мобилна услуга, не превръщат дадено предприятие в участник на съответен пазар, поради факта, че в рамките на разглеждания период, предприятието може да не е осъществявало дейност на същия. Наличието на разрешение за ползване на ограничен ресурс не е гаранция за навлизане на съответния пазар.

- Считаме, че позоваването на Решение № 7746/2015 г. на ВАС с оглед включването на Булсатком като участник на пазара, е неотносимо. Съдът е приел, че петте предприятия са конкуренти на пазар на мобилни услуги, но предмет на настоящия анализ е пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Мобилните услуги, предлагани от Булсатком, се ограничават до предоставянето на услуги за мобилен достъп до интернет и пренос на данни и за разлика от БТК, Мобилтел и Теленор, Булсатком не предоставя гласови услуги, които да притежават характеристиките на мобилна телефонна услуга, посочени на стр. 70-71 от проекта на анализ. След като Булсатком не предоставя гласова услуга чрез своята мобилна мрежа, то на практика липсва и съответен пазар на терминиране на гласови повиквания в собствената му мрежа.

- **По отношение на Макс Телеком:**

– **във връзка с гласовите услуги, предлагани чрез BWA мрежата на предприятието:** Комисията не може да се съгласи с БТК, че изключването от обхвата на пазара на BWA мрежата на Макс Телеком противоречи на принципите по чл. 5 от ЗЕС за технологична неутралност и равнопоставеност. Както КРС е посочила на стр. 26 в проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г., от есента на 2013 г. Макс Телеком е преустановило предлагането на гласови услуги в своята BWA мрежа за нови абонати. Въпросните услуги не се предлагат по търговски начин, което изключва същите от определението за „обществени електронни

съобщителни услуги” по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на ЗЕС, тъй като те се предоставят единствено на ограничен кръг съществуващи потребители. Съгласно чл. 150, ал. 1 от ЗЕС комисията определя, анализира и оценява съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, определя предприятия със значително въздействие върху пазара и след преценка на необходимостта от това налага, продължава, изменя и/или отменя специфични задължения на предприятията, предоставящи на съответните пазари обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги за постигане целите на този закон. Съгласно чл. 151, ал. 1 от ЗЕС комисията периодично анализира, определя и оценява пазарите на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и установява наличието или липсата на ефективна конкуренция. Следователно правомощията на КРС за регулиране на пазарите се ограничават само до съществуващите пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и услуги. По отношение на представените данни за генериран трафик от мрежата на Макс Телеком в периода януари-юли 2015 г., посочваме, че това е трафик от ограничения кръг съществуващи абонати на предприятието и от момента на преустановяване на предлагането на тази услуга за нови абонати, потребителите, които използват гласова услуга чрез BWA технология отчитат трайна тенденция на спад⁵, като към края на 2014 г. са с близо 70% по-малко в сравнение с броя им към края на 2013 г.

В допълнение, КРС отбелязва, че разрешението за предоставяне на услуги в BWA мрежата е с изтичащ срок. На база постъпило заявление⁶ от Макс Телеком, на дружеството е издадено временно разрешение за срок от три месеца, влизащо в сила от 10.11.2015 г., което е необходимо за завършване на процеса по мигриране на абонатите към LTE мрежата. Отчитайки съществуващите пазарни условия и липсата на перспективи за развитие при предоставянето на услуги чрез BWA мрежа в периода до следващия пазарен анализ, КРС счита, че Макс Телеком към настоящия момент не следва да бъде определян за участник на съответния пазар на терминиране на повиквания в BWA мрежата.

Горното се подкрепя от факта, че в края на м. Октомври 2015 г. Макс Телеком обяви⁷ спирането на BWA мрежата. В допълнение, в отговор на писмо на КРС с изх. № 12-01-83/18.01.2016 г., дружеството декларира, че към 31.12.2015 г. не притежава абонати на BWA мрежата.

По отношение направеното от БТК тълкуване на Решение № 376 от 13 август 2015 г., посочваме, че то е некоректно и стеснително, тъй като същото не разпорежда набирането на информация само от предприятията, настоящи адресати на задължението за регулирани ценови нива за терминиране. Както е посочено в мотивите към Решение № 376, набирането на информация за адаптирането на BULRIC моделите на Комисията, които същевременно отразяват разходите за терминиране на хипотетичен ефективен оператор, е необходимо с оглед отразяване на очакваните технически, технологични, икономически, пазарни и други изменения за периода 2016 - 2020 г. В тази връзка КРС счита възражението на БТК срещу отразяването на данните, предоставени от Макс Телеком в адаптирането на BULRIC моделите, за нормативно необосновано.

– **във връзка с гласовите услуги, предлагани чрез LTE мрежата на предприятието:** становището на КРС по този въпрос е представено в отговора по т. 5

⁵ Годишен доклад на КРС за 2014 г., стр. 31

http://www.crc.bg/files/bg/01_-_Sustoznie_razvitiye_perspektivi_na_pazara_na_elektronni_suobshteniq_GD_2014.pdf

⁶ Вх. № 12-01-3687/08.10.2015 г.

⁷ <https://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/maks-migrira-vsichki-svoi-klienti-ot-wi-max-kym-4g-lte-operatoryt-dobavi-2-novi-grad-a-s-4g-pokritie>

по-горе.

7. В своето становище Мобилтел посочва, че дейността на Макс Телеком на пазара на предоставяне на мобилни гласови услуги и отношенията, които предприятието има във връзка с осъществяване на взаимно свързване и преносимост на номерата са напълно неглижирани в проекта на анализ. Предприятието изтъква следните мотиви:

➤ Мобилтел посочва, аргументирайки се с Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги⁸ и с чл. 13, ал. 1 от Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена⁹, че КРС недвусмислено е приела мрежите, работещи с номера след код 99X за мобилни, независимо, че точно с противоположни мотиви е отхвърлила бележка на Мобилтел при общественото обсъждане на проекта на Решение № 1362 от 31.05.2012 г.¹⁰

Мобилтел отбелязва, че от нормите на Функционалните спецификации и Наредба № 1 е безспорно ясно, че предприятията, предоставящи обществена гласова телефонна услуга чрез номерационен ресурс след код за достъп 99X, се включват изрично като участници в домейна на преносимост на номера в мобилни мрежи. Дружеството посочва, че това положение е отразено и в подписаната между предприятията Процедура за преносимост на мобилни номера, като считано от 28.03.2014 г. Макс Телеком е включено като равноправен участник в мобилния домейн на преносимост и осъществява преносимост от своята мрежа.

➤ Предприятието изтъква, че КРС е издала на Макс Телеком разрешение № 01757/15.12.2011 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа и както самата комисия отбелязва в проекта си, дружеството мигрира услугите си към LTE мрежа. Мобилтел посочва, че с Решение № 204 от 30.04.2014 г., Комисията е изменила и допълнила разрешение № 01757/15.12.2011 г., като е предоставила допълнителен ресурс радиочестотен спектър от 2x2 MHz в обхват 1800 MHz.

➤ Мобилтел предоставя обобщени данни за трафик и съответстващи разходи/приходи за терминиране по договорите за взаимно свързване между мобилната мрежа на Мобилтел и мрежата на Макс Телеком за 2014 г. и за месец юли 2015 г. Според предприятието съотнесените трафични данни за месец юли 2015 г. към годишните данни за 2014 г. показват нарастване на трафика от и към мрежата на Макс Телеком. На база на изложеното Мобилтел изтъква, че Макс Телеком предоставя услуги на крайни потребители, като също така предоставя и ползва услугата терминиране.

Предприятието е приложило към становището си и справка за номерата, обслужвани в мрежата на Макс Телеком от/към които е осъществен трафик по взаимното

⁸ Обн. ДВ. бр. 101 от 18 Декември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 11 Юни 2013 г., изм. и доп. бр. 29 от 21 Април 2015 г., в сила от 21.04.2015 г.

⁹ Обн. ДВ. бр. 64 от 17 Август 2010 г., изм. ДВ. бр. 12 от 8 Февруари 2011 г., изм. и доп. ДВ. бр. 74 от 28 Септември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр. 28 от 28 Март 2014 г.

¹⁰ На стр. 130 от приложението към Решение № 1362 от 31.05.2012 г. е посочено, че „... предоставянето на обществени гласови телефонни услуги чрез мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA) може да се извършва както чрез използване на географски номера, така и чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа „99x“. Използването на съответните номера се определя от технологията, начина на изграждане на мрежата и пазарната политика на предприятието. В случаите, когато използваната технология позволява ограничена подвижност (номадност) на абонатите, услугите могат да бъдат предоставяни чрез негеографски номера с национален код за достъп."

свързване с мобилната мрежа на Мобилтел за месец юли 2015 г. и посочва, че внесените в комисията договори за взаимно свързване между тези мрежи са променени през 2014 г. с оглед отчитане на наличието на мобилна мрежа, собственост на Макс Телеком.

➤ Според Мобилтел, регулаторът поддържа последователна позиция за осигуряване на „регулаторна ваканция” на Макс Телеком, тъй като КРС не е включила предприятието в обхвата на нито един анализ на съответен пазар на терминиране на повиквания, независимо от нормативното задължение на комисията да изследва всички участници на съответния пазар, докато всички останали предприятия, независимо от мащаба на тяхната дейност са включени в обхвата на някой от съответните пазари на терминиране. В становището си Мобилтел цитира мотивите на регулатора от Решения № 1361 и 1362 от 31.05.2012 г. по отношение на дейността на Макс Телеком, въз основа на които комисията е стигнала до заключението, че Макс Телеком не следва да бъде включван в обхвата на нито един от анализирания пазари на терминиране. За Мобилтел е неясно защо при констатацията в приложението към Решение 1362/31.05.2012 г., че потребителите на гласови телефонни услуги на Макс Телеком нямат възможност да ги използват в движение, без прекъсване, което е основна характеристика на мобилната услуга, регулаторът е приел последващи изменения в Наредба № 1, определящи номерационния ресурс, използван от Макс Телеком, като ресурс за предоставяне на гласова услуга чрез мобилна мрежа.

На следващо място от становището си, Мобилтел изтъква аргументите (на стр. 26) на КРС от проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане, относно липсата на основание да се извършва анализ на взаимозаменяемостта между повикванията към индивидуални мобилни мрежи и тези към мрежи за ширококолов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) с национален код за достъп 99x. Според Мобилтел, спирането на предоставяне на услуги на нови абонати, не означава, че Макс Телеком не обслужва настоящите си абонати, което се доказва и от наличието на трафик по взаимното свързване с други мрежи. Мобилтел подчертава, че в проекта на анализ няма отговор каква ще е регулацията на предприятието, когато завърши миграцията на услугите към LTE мрежата си. Също така, регулаторът не е отчел подписания договор за предоставяне на национален роуминг между двете предприятия. Според Мобилтел чрез този договор Макс Телеком си е осигурило бързо навлизане на пазара още през тази календарна година, поради което следва да се счита за еднакво ефективно и конкурентноспособно на останалите предприятия, независимо че не е набрало голяма абонатна база. Мобилтел изтъква, че при определянето на съответния пазар, всяко действащо предприятие има 100% дял по отношение на терминиране в собствената му мрежа, като относителният пазарен дял на пазара на предоставяне на гласова услуга може да бъде основание за диференциране на мерките, но е недопустимо да бъде основание за изключване от регулация. Според дружеството е налице последователен подход от комисията за по-благоприятно третиране на определен участник на съответния пазар, в разрез с изискванията на нормативната уредба. Мобилтел подчертава, че КРС е намерила за необосновано да облекчи режима на терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ, но не намира пречки едно определено предприятие да договаря „напълно независимо и без регулаторни задължения цените за терминиране в собствената си мрежа, както по отношение на трафик от ЕС/ЕИЗ, така и по отношение на трафик, извън ЕС/ЕИЗ”.

В заключение Мобилтел счита, че проектът на анализ следва да се преработи с отчитане участието на Макс Телеком на съответния пазар и предприятието да бъде определено за такова със значително въздействие върху пазара, като му се наложат съответни специфични задължения, съобразно посоченото в т.т. II, IV и V от проекта

на решение.

Становище на КРС

Становището на КРС по голяма част от повдигнатите въпроси е представена в т. 5 и т. 6 по-горе.

По отношение на наличието на пренос на трафик между Мобилтел и Макс Телеком, КРС отново обръща внимание, че гласовите услуги в BWA мрежата на предприятието не се предлагат по търговски начин и са предназначени единствено за ограничен кръг съществуващи потребители. Поради това КРС приема, че въпросните услуги не попадат в определението за „обществени електронни съобщителни услуги” по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на ЗЕС. Подробно становище е представено по-горе в т. 6 по аналогична бележка на БТК.

В допълнение КРС не приема и твърдението, че е налице увеличение на трафика от и към мрежата на Макс Телеком за 2015 г. спрямо 2014 г. Регулаторът счита за нерелевантно да се сравняват данни на годишна база с такива, посочени на месечна. Дори да бъдат съотнесени данните за месец юли към годишните за 2014 г., както е посочено в становището на предприятието, полученият резултат лесно може да бъде манипулиран и изкривен, като бъдат представени месечни данни с най-високи стойности на трафика и финансовия резултат. В този смисъл КРС счита, че подобно съотнасяне, с оглед на това да бъде представена оценка за трафичните данни и финансовия резултат за 2015 г., е некоректно и заблуждаващо.

КРС отхвърля твърдението на Мобилтел, че е осигурена „регулаторна ваканция” на Макс Телеком. В приложенията към Решения № 1361 и 1362 от 31.05.2012 г., КРС е предоставила достатъчно мотиви относно липсата на взаимозаменяемост между гласовите услуги, предоставяни чрез BWA мрежата на Макс Телеком и гласовите услуги, предоставяни в индивидуални мобилни и фиксирани мрежи. Регулаторът е на мнение, че повторното рефериране от страна на Мобилтел на влезли в сила и потвърдени от ВАС решения няма отношение към настоящата процедура по трети кръг на анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

По отношение на поставения от Мобилтел въпрос „какво ще се случи по отношение на регулацията на предприятието, когато завърши миграцията на услугите към LTE мрежата на Макс Телеком”, подробен отговор е представен в становището на КРС по т. 6.

8. Според Теленор при определянето на съответния пазар КРС е допуснала съществена грешка, тъй като в проекта на анализ е посочено, че от гледна точка на търсенето на дребно не са налице услуги, които да могат да бъдат разгледани като взаимозаменяеми по отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Теленор счита това твърдение на КРС за отчасти вярно, тъй като регулаторът е направил пропуск при разглеждането на възможните взаимозаменяеми продукти и пазари.

Комисията е посочила, че при предлагането на възможности за осъществяване на изходящи повиквания посредством софтуерни продукти, използващи пренос на глас чрез интернет протокол (VoIP), без използване на номера от ННП, е налице липса на гарантирано качество на предоставяните услуги и необходимост от инвестиране от страна на потребителите в технически средства. Поради това, регулаторът е счел, че неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи, и услугите, предоставяни чрез ОТТ приложения, са по-скоро допълващи. Така от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост на тези форми на

комуникация чрез мобилен пренос на данни от една страна и гласовите повиквания към мобилни мрежи от друга.

Теленор счита за неправилно категоричното отхвърляне на възможността за взаимозаменяемост на ОТТ услугите и мобилните гласови услуги. Според предприятието все по-голямото навлизане на смартфони и възможностите за използване на приложения за пренос на глас, при които не се използват номера от ННП, позволява тези услуги да се превърнат в реална алтернатива на конвенционалната гласова услуга. Теленор отбелязва, че невземането под внимание на ОТТ услугите създава „опасност от изкривяване на преценката и неправилно определяне на продуктовия пазар, което е в основата на пазарния анализ”.

Допълнително дружеството коментира, че представената информация за средномесечен брой изпратени текстови съобщения от абонати за периода 2010-2014 г., като се отчита намаляването в броя на абонатите, не отразява коректно състоянието на пазара. Според предприятието КРС следва да представи абсолютни данни за общия брой изпратени съобщения, а не да посочва информация под формата на сравнителни стойности.

Предприятието счита, че допуснатите от комисията грешки при определянето на съответния пазар са порок, който ще доведе до незаконосъобразност на анализа, с оглед изискванията на Методиката по чл. 150, ал. 2 от ЗЕС.

Становище на КРС

КРС не може да се съгласи с твърдението на Теленор за допусната съществена грешка и счита, че при определянето на продуктовия обхват на пазара е включила всички възможни взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето и предлагането обществени електронни мрежи и/или услуги. Комисията подчертава, че на съответното систематично място в проекта на анализ (т. 2.1.1. „Взаимозаменяемост при търсенето на пазари на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, извършващи повикването” от Раздел IV) е посочила достатъчно аргументи в полза на твърдението, че на този етап от своето развитие неуправляемите VOIP услуги¹¹ (предоставяни обикновено като ОТТ услуга) не може да се считат за взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи. Ограниченията пред крайните потребители, използващи ОТТ услуги, а именно изискването двете отсрещни страни, извършващи и приемащи повикване, едновременно да разполагат с достъп до интернет и да ползват едно и също ОТТ приложение, показват, че тези услуги не могат да бъдат считани за взаимозаменяеми и съответно включени в обхвата на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. КРС не отрича теоретичната възможност алтернативните начини за комуникация, използващи мобилен пренос на данни, да се превърнат в заместител на гласовите повиквания в мобилни мрежи, но в периода до следващия пазарен анализ се очаква ОТТ услугите да продължат да бъдат възприемани от крайните потребители като допълващо средство за комуникация и няма да се превърнат в заместител на традиционните гласови телекомуникационни услуги.

В тази връзка считаме, че без предоставени конкретни данни от Теленор, доказващи „все по-голямото навлизане на смартфони и възможността за използване на приложения за пренос на глас, при които не се използват номера от ННП”, твърденията на предприятието за „изкривяване на преценката и неправилно определяне на продуктовия пазар” са неоснователни.

¹¹ при които услугата не е свързана с определено местоположение, качество ѝ не е гарантирано и не се използват номера от ННП

Ето защо, с оглед на гореизложеното, КРС не може да се съгласи с оценката на Теленор, че продуктовият пазар е неправилно определен.

По отношение на забележката относно данните за средномесечния брой на изпратените кратки текстови съобщения, регулаторът отбелязва, че Теленор не представя конкретни аргументи защо предприятието счита, че така представената информация не отразява „коректно състоянието на пазара” и защо ще бъде „по-правилно”, ако „комисията предостави абсолютни данни за общия брой изпратени съобщения”. При изследването за взаимозаменяемост на продуктите и услугите, които следва да се включат в продуктовия обхват на пазара, регулаторът е представил конкретни данни, от които се вижда, че кратките текстови съобщения не се възприемат от крайните потребители като достатъчно ефективен начин на комуникация. Допълнително са налице и значителни различия във функционалните характеристики (описани на систематичното място в проекта на анализ) между гласовите повиквания и кратките текстови съобщения, които не позволяват двете услуги да бъдат включени в един продуктов пазар.

Поради гореизложеното, КРС счита, че Теленор погрешно интерпретира изнесените данни в раздела за състоянието на пазара на мобилни гласови услуги и отхвърля като неоснователни отправените твърдения за незаконосъобразност на анализа.

IV. По отношение анализа и оценката на съответния пазар

IV.1. Цени и ценова политика

9. БТК е на мнение, че за целите на анализа и оценката на съответния пазар КРС неправилно е интерпретирала данните за пазара, преди всичко по отношение на изводите за прилаганата от страна на българските оператори ценова политика за повикванията към мрежи в чужбина.

БТК не е съгласна с извода, до който КРС достига, че намалението в цените за терминиране, в съответствие с Решения №1362/31.05.2012 г. и №135/14.02.2013 г. на КРС не се е отразило съществено върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г. Според БТК, комисията достига до тези заключения единствено на база анализ на данните за реализираните трафични обеми и приходи от генерирането на международни повиквания при прилагането на стандартна ценова политика от страна на предприятията, без да е отчетен ефекта от прилагането на различните продуктов стратегии, предоставящи възможност за ползване на определен обем за международни разговори, в рамките на месечния абонамент или срещу заплащането на допълнителна такса, когато ползването на тези минути е обвързано с активирането на допълнителен пакет с минути за разговори, включително при осъществяване на разговори в роуминг.

БТК не е съгласна и със заключението на КРС, че съгласно стандартните ценови листи на предприятията за международни разговори към дестинациите извън ЕС/ЕИЗ се прилагат цени, равни или по-ниски от цените, които тези предприятия прилагат спрямо повикванията, насочени към държавите от ЕС/ЕИЗ, тъй като изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи на предприятията в частта осъществяване на международни повиквания не позволява извършването на адекватна оценка за ценова политика при осъществяването на международни разговори, както и не позволява да се изследва релацията между тази политика и заплащаните от страна на предприятията цени на едро.

БТК счита и направеното от страна на КРС заключение, че мобилните предприятия имат възможност да реализират по-висок марж между цените на едро и цените на дребно за повиквания към държавите от ЕС/ЕИЗ, за некоректно, необосновано от икономическа гледна точка и водещо до финансови загуби за конкретното предприятие. БТК подчертава, че промяната в маржа между цените на едро и цените

на дребно е свързано с едностранна промяна в договорите с действащите крайни потребители и в тази връзка със създаване на възможност за прекратяване на посочените договори без неустойка, а такава стъпка от страна на БТК ще има за резултат единствено прекратяване на договорите от клиентите, които се ползват в най-голяма степен от цените на БТК към предприятията извън ЕС/ЕИЗ.

БТК изтъква, че наличието на голямо разнообразие на оферти на пазара, които дават възможност за ползване на определен обем минути от международни разговори като част от месечната абонаментна такса и/или срещу заплащането на допълнителна цена, води до съществено понижение на средната цена на дребно, особено когато това се отнася до разговори в рамките на ЕС/ЕИЗ. БТК е съгласна, че прилагането на единен подход при регулиране на цените за терминиране в рамките на Общността оказва своето благоприятно въздействие, но не и по отношение на повижавания извън ЕС/ЕИЗ, тъй като българските оператори са изправени пред предизвикателството да се справят с непрекъснато растящите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, което ограничава възможностите им за подобряване на условията за крайните потребители.

Становище на КРС

КРС приема частично бележката на БТК относно извода, че намалението в цените за терминиране, в съответствие с Решения № 1362/31.05.2012 г. и № 135/14.02.2013 г. на КРС не се е отразило съществено върху цените на дребно за изходящи международни повижавания в периода 2010-2014 г. В тази връзка регулаторът уточнява, че изводът е направен на основание сравнението на процентното намаление на средните цени за повижавания на дребно и цените за терминиране. Уточнението е отразено на систематичното му място в анализа (Раздел V, т. 2.4.2.3). Същевременно КРС обръща внимание, че според посоченото в бележка 65 под черта средните цени на дребно се отнасят до цените за повижавания към номера в чужбина (в лв. на минута), без да се отчитат включените в месечния абонамент безплатни минути.

КРС се съгласява с твърдението на БТК, че „изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи на предприятията в частта осъществяване на международни повижавания не позволява извършването на адекватна оценка за ценова политика при осъществяването на международни разговори, както и не позволява да се изследва релацията между тази политика и заплащаните от страна на предприятията цени на едро по отношение на връзката между цените за международни повижавания към държави извън ЕС/ЕИЗ и цените за терминиране на тези повижавания, поради липсата на задължение за прилагане на цени за терминиране в съответствие с изискванията залегнали в Препоръка 2009/396/ЕО относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС от държавите извън ЕС/ЕИЗ.

КРС отчита допълнението на БТК относно едностранната промяна в договорите с действащите крайни потребители и създаването на възможност за прекратяването им без неустойка, но отбелязва, че промяна в маржа между цените на едро и цените на дребно, която би довела до прекратяване на договорите от страна на потребителите, би била в посока увеличение на цените на дребно, което би запазило или увеличило този марж.

10. На първо място в тази част от становището си Теленор посочва, че бързото и драстично намаляване на цените за терминиране и уеднаквяването на цените за национален и международен трафик в комбинация с изключително конкурентния пазар на дребно и непрекъснато намаляващите от това цени на услуги, както и необходимостта от непрестанни и скъпи иновации води до огромен натиск върху предприятията, намаляване на маржовете и създаване на условия за понижаване на

цените на едро под разходите. Теленор прилага данни за цените за терминиране в България, сравнени с тези в ЕС, като прави извод, че е достигнат етап, на който бъдещо намаляване на цените може да доведе до непредвидими последици за пазара, изкривяването му и създаването на неблагоприятна конкурентна среда. Имайки предвид огромните инвестиции, които са необходими за изграждане и поддържане на мрежи, Теленор се опасява, че целта на ех-ante регулацията може да се изгуби и предприетите мерки да навредят на пазара и на потребителите.

На следващо място, Теленор отново обръща внимание върху конкуренцията на пазара на дребно и посочва, че са налице доказателства за „достатъчно развита конкуренция“ на този пазар. В подкрепа, предприятието реферира към данните за „движението на цените на дребно“ от проекта на анализа. В тази връзка Теленор изразява несъгласие по отношение на твърдението на КРС, че спадът на цените за повиквания към други мобилни мрежи (off-net) е резултат от намаляването на цените на едро, което то счита за „не изцяло вярно и обосновано“, за разлика от „наличието на причинно-следствена връзка при намаляването на приходите от международен трафик и намаляването на цените за терминиране“.

Според Теленор няма доказателства за наличие на правопропорционален пряк ефект върху цените на дребно при промяна на цените за терминиране на едро, като счита, че е възможна появата на разнопосочен ефект. Теленор се позовава на изследване на Genakos и Valletti от 2008 г., като пояснява, че в същото изследване има убедителни според предприятието аргументи за наличие на т. нар. “waterbed” ефект. Последният е дефиниран от Теленор като зависимост, при която вследствие намаляването на тарифата (цената) от един приходоизточник (услуга) се налага повишаване на цената на отделни елементи или цялата останала съвкупност от услуги, които предприятието предоставя, с оглед запазване на общите му приходи. Предприятието се съгласява, че в „теорията се застъпва становището, че намаляването на цените на едро за терминиране води и до намаляване на цените на дребно“, но посочва, че според тях поради наличието на “waterbed” ефект, „не е правилно да се приема, че намаление в цените за терминиране води автоматично и до намаление и в цените на дребно, още повече когато цените за терминиране са регулирани до нива, по-ниски от действителната цена“. Основавайки се върху заключенията, посочени в Genakos и Valletti от 2008 г., Теленор счита за неустановено, че намаляването на цените на едро за терминиране в мобилни мрежи от страна на КРС с наложените задължения с предишните анализи има категорично пряко отношение към намаляването на цените. Предприятието е на мнение, че „цените на дребно намаляват в отговор на нарастващата конкуренция и ценова борба между операторите“. Според Теленор на пазара на мобилни услуги на дребно има развита конкуренция, която успява да саморегулира цените и да запази тенденциите за либерализиране на самият пазар предвид фактори като: намаляващи приходи, намаляващо проникване на мобилни услуги, увеличен трафик, особено към други мобилни мрежи, тенденция към приближаване на дяловете на участниците, изключително ниски цени на едро за терминиране, а в същото време намаляване на цените на дребно. Теленор е на мнение, че в проекто-анализа си КРС никъде не взема предвид тази конкуренция и изцяло обосновава тенденциите на пазара с намаляването на цените на едро, поради което прилага повтарящи се мерки, които носят всички белези на свръх регулация, като предприятието апелира за цялостен анализ на ефекта от наложените регулации.

В светлината на това заключение, Теленор посочва, че съгласно Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране ех-ante анализът на съответните пазари на дребно следва е отправна точка за всяко НРО при анализ на съответните

свързани пазари на едро. Предприятието счита, че КРС не се е придържала към препоръчания подход и не е оценила дали пазарите на дребно са действително конкурентни от гледна точка на бъдещо развитие при липса на регулиране, не са взети предвид въздействието на други видове регулация, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния период, поради което и направеният от КРС извод за необходимост от регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е несъстоятелен

Становище на КРС

КРС не оспорва становището на Теленор за наличие на натиск върху цените за гласови повиквания на дребно, който е резултат от намалението на цените за терминиране. Застъпената от Теленор позиция е показателна за ефекта и ползата от регулирането на пазара на едро на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, която намира отражение върху конкуренцията на свързания пазар на дребно. КРС обаче е на мнение, че направеното от Теленор заключение по отношение възможността засилената конкуренция на пазара на мобилни услуги на дребно да е достатъчна гаранция за саморегулация на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, е неправилно. В отличие с такова заключение, КРС посочва, че няма информация регулаторен орган на държава-членка да е констатирал наличие на ефективна конкуренция на пазара на дребно и това да е дало основание за оттегляне на регулаторната намеса на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В същото време КРС не би могла да се съгласи с виждането на предприятието, че „бъдещо намаляване на цените може да доведе до непредвидими последици за пазара, изкривяването му и създаването на неблагоприятна конкурентна среда.“. Припомняме, че специфичните характеристики на пазарите на терминиране¹², съчетани с прилагания принцип „викащата страна плаща“, са в основата на Препоръка 2009/396/ЕО относно подхода за регулиране на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи в ЕС. В последната прекалено високите цени за терминиране са определени като основна „грижа на регулаторните органи по отношение на конкуренцията.“. Поради наличие на стимули на предприятията със значително въздействие да повишават цените за терминиране значително над разходите ЕС счита, че „ориентирането на цените към себестойността се счита за най-подходящата намеса за справяне с конкурентния проблем „прекалено високи цени“. В същия документ ЕК отбелязва, че „в една конкурентна среда операторите се конкурират въз основа на текущите разходи и не могат да бъдат компенсирани за разходи, които са били направени поради неефективност.“ Въз основа на посоченото, КРС отбелязва, че наложените на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар разходоориентирани цени за терминиране са изчислени въз основа на модел, съобразен с разходите на ефективен оператор (pure BULRIC). Определените въз основа на посочената методология цени не отчитат текущите разходи на отделните предприятия и в този смисъл дали те са „под съответния разход за минута“.

По отношение твърдението на Теленор, че регулаторът не е взел предвид констатирания от Genakos и Valletti през 2008 г. разнопосочен ефект върху цените на дребно вследствие от намаляване цените на едро за терминиране, КРС обръща внимание, че с оглед пълнота на анализа и като продължение на проведените дискусии от предходните кръгове на пазарен анализ, в Раздел VII, т. 6 е отчетено вероятното наличие на т. нар. „ефект на

¹² всяка мрежа представлява отделен съответен пазар, на който всеки мрежов оператор има значително въздействие върху съответния пазар

водното легло/waterbed”, в съответствие с най-добрите практики, актуални към момента на извършване на анализа. В допълнение КРС подчертава, че в свой ревизиран доклад от 2014 г.¹³ цитираните от Теленор автори напълно опровергават своите предходни твърдения, като на база идентична методология, но по-дълъг времеви период, многократно отхвърлят възможността регулаторното намаление на цените за терминиране да има негативно въздействие върху крайните цени за потребителите.

По-нататък, във връзка с направените от Теленор изводи относно липсата на пряк ефект от регулацията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи върху крайните цени, регулаторът се съгласява частично с такова твърдение дотолкова, доколкото няма „*правопропорционален пряк ефект върху цените на дребно при промяна на цените за терминиране на едро*”. Същевременно КРС не би могла да се съгласи със становището на Теленор, че „*причинно-следствената връзка*” между цените за терминиране и цените за гласови повиквания на дребно на националния пазар е непряка, докато тази между цените за терминиране и цените за международни разговори е пряка. В тази връзка КРС изтъква, че тъй като цената за терминиране в други мобилни и фиксирани мрежи, независимо от това дали повикването се реализира в страната или в чужбина, се заплаща от съответното предприятие, то тази цена се явява разходен елемент, който следва да участва във формирането на цената на дребно. В своя анализ регулаторът е отчел, че в комбинация с други благоприятстващи фактори регулаторното намаление на цените на едро има тенденция да се проявява в понижаване на цените за off-net разговори и/или в относително повишаване на трафика към други мрежи. Това разбиране на регулатора се подкрепя и от ЕК, като в Препоръка 2009/396/ЕО е посочено, че „*Високите цени за терминиране проявяват тенденция да водят до високи цени на дребно за генериране на повиквания*”. КРС е на мнение, че в резултат от регулаторното намаление на цените на едро в динамичен аспект възникват условия за развитие на иновации в предлагането на абонаментни планове, които подчертават привлекателността на разговорите към всички мрежи и интензивното потребление от крайните потребители. КРС обръща внимание, че наличието на такива оферти с включено по-голямо потребление към други мрежи повишава благосъстоянието както на повикващата, така и на търсената страна. Редно е да се отчете също така, че в своето становище Теленор потвърждава реализирането на изброените резултати. Вземайки предвид посоченото, регулаторът е на мнение, че общият ефект върху крайните цени е динамичен процес и проявява забавяне във времето, което не следва да се тълкува от предприятието като неизпълнение на заложените цели. КРС счита за несъстоятелни опитите на Теленор да negliжира с некоректно тълкуване на факти ползотворния ефект, постигнат благодарение наличието на регулация на разглеждания пазар, а заслуги за постигнатото и очакваното в бъдеще благосъстояние да се приписват единствено на ценовата борба между операторите.

По отношение твърдението на Теленор, че КРС не се е придържала към Препоръката за съответните пазари, като не е извършила анализ на съответните пазари на дребно, посочваме че КРС е отчела, че пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е тясно свързан с пазара на дребно на мобилни мрежи и услуги. Тази връзка е разгледана в настоящия пазарен анализ в раздели IV и V на настоящия документ, като са направени съответните заключения, където е необходимо. В допълнение отново обръщаме внимание, че настоящият проект на анализ се отнася до пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, като съответният пазар е ограничен до всяка една мрежа на терминиращо предприятие. В

¹³ Genakos, C. , T., Valletti, (2014), “Evaluating a Decade of Mobile Termination Rate Regulation”, CEP Discussion Paper No 1282 July 2014

този смисъл, всеки един от определените пазари е монополистичен и предприятията притежават 100% пазарен дял и значително въздействие върху съответния пазар. Наличието на това обстоятелство се явява предпоставка, съгласно действащата правна рамка, за регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В подкрепа на твърдението, че пазарът на терминиране ще продължи да подлежи на регулация е и текста в т. 2.6 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г., в който е посочено, че „...регулирането на продуктите на едро може все още да бъде необходимо даже тогава, когато някой от свързаните пазари на дребно изглежда да е ефективно конкурентен...”¹⁴

Във връзка с твърдението на Теленор, че КРС не е взела предвид „въздействието на други видове регулация, приложими към съответния пазар на дребно и свързаните с него пазари на едро по време на съответния период”, отбелязваме, че на КРС не е известно наличието на регулация в България, приложима към пазара на дребно на мобилни гласови услуги или пък към пазар на едро на достъп и генериране на повиквания от мобилни мрежи, нито в рамките на разглеждания в проекта на анализ период, нито преди него.

V. По отношение определяне на специфични задължения

V.1. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар.

11. В становището си БТК припомня изразената в рамките на предходния кръг на пазарен анализ позиция относно ограничаването на регулаторната намеса единствено до трафика, генериран в ЕС/ЕИЗ. БТК счита, че КРС не е анализирала неблагоприятните последици за българските оператори, в резултат на изпълнение на задължението за прилагане на регулирани цени за терминиране, независимо от произхода на повикванията. БТК изтъква, че единственият коментар на комисията е свързан със заключението, че държавите извън ЕС/ЕИЗ не попадат в топ пет дестинациите с най-голям обем трафик за периода 2012 г. – 2014 г.

Според БТК, неблагоприятните последици за българските оператори са свързани с отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ, в които не се прилагат регулирани спрямо европейското законодателство цени. БТК счита, че подобна регулаторна политика, водеща до силно изразена асиметрия в цените за терминиране, е причина за насочване на парични потоци извън рамките на Съюза и е единствено в полза на операторите извън ЕС/ЕИЗ.

БТК смята, че съществено място в анализа на този проблем следва да заема оценката на ефекта върху приходите за българските оператори в резултат на прилагане на асиметричните цени за терминиране. За целта, според БТК, е необходим допълнителен анализ на приложимите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, на базата на който да се извърши оценка на ефекта върху реализираните трафични обеми. Според БТК обаче подходът, който КРС възприема при събирането на информация за целите на настоящия анализ е крайно неточен и не позволява коректното интерпретиране на получените данни. БТК изтъква, че това от една страна се дължи на факта, че българските оператори посочват общо реализираните разходи за обслужване на повиквания за дадена държава, а отклоненията в средния разход за терминиране, заплащан от отделните български предприятия във връзка с обслужването на повиквания в дестинации извън ЕС/ЕИЗ са резултат не от силни позиции при договаряне, до каквото заключение е стигнала КРС, а от реализирането на определена

¹⁴ „...the regulation of wholesale inputs may continue to be necessary even when one of the related retail markets appears to be effectively competitive...”

продуктова стратегия, намираща израз в преимуществен трафичен поток към фиксирани или мобилни мрежи в определена дестинация. В допълнение БТК посочва, че повсеместна практика сред българските оператори за осъществяване на международна свързаност е използването на транзитни мрежи. Така в общите разходи за обслужване на международните повиквания влиза и цена за транзит, като според БТК в общия случай не може да се направи разграничение, така че да бъде отделена само цената за терминиране. Въпреки това, БТК е на мнение, че КРС е имала възможността да направи по-адекватна оценка за нивата на прилаганите цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ като направи по-подходяща формулировка на въпросниците и по този начин събере съответната информация от българските предприятия, които действат и като транзитиращи. В допълнение БТК счита, че КРС е следвало да се възползва и от възможността да изиска, по силата на действащи меморандуми с регулаторни органи с държави извън ЕС/ЕИЗ, насрещна информация за приложимите цени за международно терминиране.

В подкрепа на своята теза за липса на потенциал на събраната от КРС информация, БТК реферира към приложени от ОЕРЕС (и изпълнен от КРС с Решение № 900/2013 г.) и AGCOM (италианския регулатор) аналогични подходи, позволяващи изследването на ефекта върху приходите в резултат от наличието на силно изразена ценова асиметрия. В тази връзка БТК е на мнение, че включването само на топ пет дестинации по обем трафик във въпросниците на КРС е крайно недостатъчно и не позволява коректното интерпретиране на данните и анализ на ефекта върху приходите на българските оператори.

Предприятието посочва, че въпреки неправилния според него подход, от събраната от КРС информация горепосоченият ефект е видим на ниво трафични обеми, реализирани общо към държави извън ЕС/ЕИЗ и в рамките на ЕС. БТК прави обобщение на заключенията от събраните данни за трафика, като посочва, че за периода 2012 г. – 2014 г. е налице ръст в изходящия трафик в посока държави в ЕС/ЕИЗ, дължащ се на по-благоприятните ценови условия за потребителите. В същото време обаче, БТК посочва, че е налице обратна тенденция при трафика към държави извън ЕС/ЕИЗ, като за същия период свързаните с осъществяването на тези повиквания разходи за предприятието отчитат ръст. БТК се абстрахира от заключението на КРС, че разликите в разходите за повиквания към държави в ЕС/ЕИЗ и тези, свързани с осъществяване на повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ се дължат на сходната регулация на Общностно ниво и намалението на цените за терминиране в ЕС.

На следващо място БТК сочи, че нарастващият дял на разходите неминуемо оказва натиск върху цените на дребно. БТК изтъква, че до момента този натиск е бил удържан, благодарение на маржа, който предприятието реализира при предоставяне на международни разговори, но при продължаваща негативна тенденция, предприятието ще се изправи пред необходимостта да влоши условията за крайните потребители. Това, според БТК, би довело да възникването на конкурентни проблеми, които следва да бъдат обект на регулаторния режим. В тази връзка БТК подчертава нуждата от намеса на КРС, в рамките на своята законова компетентност, не само за недопускане на увеличаване на цените за повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ, но и за тяхното намаляване.

В заключение БТК илюстрира негативния ефект върху приходите в резултат на силно изразената асиметрия в цените за терминиране на оператори в държави извън ЕС/ЕИЗ и тези, прилагани от БТК, като дава пример с обслужването на повиквания по направление дестинации извън ЕС/ЕИЗ, когато потребители на оператори от ЕС/ЕИЗ ползват мрежата на БТК в роуминг.

Становище на КРС

КРС приема позицията на БТК относно необходимостта от задълбочаване на анализа за последиците за българските оператори в отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ, породени в резултат на изпълнение на задължението за прилагане на регулирани цени по отношение на трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка регулаторът допълва анализа за оценка на ефекта от изпълнението на текущите специфични задължения, наложени на предприятията (виж т. VII. 3.2.). Заклученията от този анализ подкрепят становището на БТК за наличието на неблагоприятни последици за българските оператори в отношенията им с оператори извън ЕС/ЕИЗ.

В същото време КРС не би могла да се съгласи с мнението на БТК за „неточния подход, възприет от регулатора при събирането на информация“, който „не позволява коректното интерпретиране на получените данни“. В тази връзка регулаторът посочва, че в същата част от становището си БТК изтъква, че въз основа на данните, събрани в резултат от изпълнение на Решение на КРС № 257/11.06.2015 г. могат да бъдат изведени изводи за неблагоприятните последици от прилагането на регулираните цени за терминиране на повиквания с произход държавни извън ЕС/ЕИЗ

КРС е съгласна с изразеното от БТК твърдение, че повсеместна практика сред българските оператори за осъществяване на международна свързаност е използването на транзитни мрежи, обстоятелство, видно и от информацията, получена в изпълнение на решение на КРС № 257/11.06.2015 г. КРС обаче подчертава, че обект на настоящия анализ е пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи на територията на Р. България, което изключва необходимостта и възможността на КРС да събира информация от транзитиращите предприятия или от предприятията, терминиращи извън територията на страната.

КРС счита за нерелевантен спрямо разглеждания пазар, посоченият от БТК пример относно обслужването на роуминг повиквания по направление дестинации извън ЕС/ЕИЗ, като припомня, че в Регламент 531/2012 г. (Регламент за роуминга), чл. 2, ал. 2, буква з) е посочено, че регулацията се отнася само за повиквания, които са осъществени в рамките на ЕС.

В заключение, въз основа на заключенията от анализа за оценка на ефекта от изпълнението на текущите специфични задължения, наложени на предприятията (виж т. VII. 3.2.). КРС се съгласява с позицията на предприятието за отмяна на задължението за прилагане на разхоориентирани цени за терминиране по отношение на повикванията с произход държави извън ЕС/ЕИЗ.

V.2. Конкурентни проблеми

12. В тази част от своето становище БТК излага виждането си, че еднаквите цени за терминиране на международни повиквания без оглед на произхода на обаждането, са причина за наличието на конкурентни проблеми, които се свеждат до:

- сериозен дисбаланс в паричните потоци (приходи и разходи) между операторите от България и страните извън ЕС/ЕИЗ, дължащ се на силно изразени асиметрични и прекалено високи цени за терминиране. В подкрепа БТК представя данни за изменение на цените за терминиране на повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ¹⁵, с които потребителите на БТК осъществяват най-много разговори, за 2012-2015 г., както и данни за средните цени за терминиране към същите дестинации за 2012 г., 2014 г. и 2015 г.¹⁶

¹⁵ Фиг 5, стр. 15 от становището (търговска тайна)

¹⁶ Табл. 1, стр.16 (търговска тайна)

Предприятието представя и пространно разяснение за начина на осъществяване на свързаност с мрежи извън ЕС/ЕИЗ (пряко или чрез транзитираща мрежа) в подкрепа на тезата си, че заплащаните от българските оператори значително по-високи цени към дестинации извън ЕС/ЕИЗ не следва да се разглеждат като спекулативни ценови стратегии от страна на транзитиращите мрежи.

- липса на пазарна сила и позиции при договаряне на цените за терминиране, липса на възможност за ползване на привилегии от гарантирано количество трафик, скала на отстъпки в зависимост от количеството и други договорни похвати за постигане на по ниски цени. Въз основа на приложени оферти (търговска тайна) предприятието посочва, че към август 2015 г. дружеството не е в състояние да договори по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ, а би следвало занапред да заплаща още по-високи цени, което според предприятието допълнително ще задълбочи пазарните изкривявания. То акцентира и върху факта, че поради наличието на регулирани цени българските оператори са лишени от възможността да повишат цените си за терминиране в отговор на произволно вдигане на цените за терминиране на повиквания в мрежите на операторите извън ЕС/ЕИЗ, което води до нарастване на дисбаланса. Според БТК ефекта от така наблюдаваните диспропорции е пренасяне на благоприятния ефект от прилагането на регулацията върху мрежи на предприятия, опериращи извън територията на ЕС/ЕИЗ и на техните потребители в ущърб на българските оператори и потребители.

В заключение БТК обобщава, че ако тенденцията на нарастване на цените за терминиране в мрежи на оператори извън ЕС/ЕИЗ се запази, без да се дадат възможности на предприятието да ѝ се противопостави, то дружеството ще бъде принудено да коригира потребителските си цени в посока на тяхното увеличаване.

Накрая предприятието поставя на обсъждане въпроса дали е налице конкурентен проблем, ако потребител на германски оператор в роуминг в България, осъществява изходящо повикване към абонат на мобилна мрежа в Турция, като се отчита, че паричните потоци са както следва:

⇒ Българският оператор ще получи от немския оператор цена на едро за обслужване на потребителя в роуминг съгласно Регламент № 513/2012 г. в размер на 0,05 Евро на минута;

⇒ Българският оператор заплаща нерегулираната висока цена за терминиране в турската мобилна мрежа.

Според БТК, при тази хипотеза българските мобилни предприятия винаги ще са в ситуация да предоставят услуги под разходите за повиквания от потребители в роуминг към дестинации извън ЕС/ЕИЗ. Доколкото на цената по Регламент не може да се въздейства, то единственият вариант е създаване на възможности за пазарно договаряне на цената за терминиране в мрежата извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка предприятието посочва, че счита за необходимо КРС да вземе отношение доколко икономически е оправдана въведената от регулатора регулация, която не позволява на българските оператори засилване на преговорните възможности за договаряне на по-ниски цени за терминиране в мрежи извън ЕС/ЕИЗ.

Становище на КРС

КРС приема виждането на БТК, че дисбаланса, дължащ се на значително по-високите цени за терминиране, прилагани от оператори извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените за терминиране в държави от ЕС/ЕИЗ, както и липсата на силни преговорни позиции, са в ущърб на българските мобилни предприятия, но е на мнение, че в контекста на Общата позиция на Групата на европейските регулатори относно подхода при определяне на

подходящи специфични задължения¹⁷ те не представляват конкурентен проблем на така дефинирания продуктов и географски пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В същото време регулаторът е на мнение, че в условията на един хипотетичен вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги българските мобилни предприятия са в неблагоприятна позиция, в сравнение с предприятията в ЕС/ЕИЗ, които прилагат диференцирани цени по отношение на повикванията с произход държави извън ЕС/ЕИЗ, което е в ущърб на развитието на вътрешния пазар на електронни съобщения в ЕС. КРС споделя мнението на предприятието, че прекалено високите цени за терминиране, прилагани от някои държави извън ЕС/ЕИЗ, имат за резултат значително намаляване на нетните приходи, което от своя страна рефлектира върху инвестиционните възможности на предприятията, и в крайна сметка ползите за потребителите от инфраструктурната конкуренция се забавят. Предвид посоченото регулаторът внася съответни промени в приложението към проекта на решението (пазарен анализ), в частта конкурентни проблеми.

КРС не счита, че е необходима дискусия относно това дали е налице конкурентен проблем, ако потребител на германски оператор в роуминг в България, осъществява изходящо повикване към абонат на мобилна мрежа в Турция. Съгласно чл. 2 б. от Регламент 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза „регулирано роуминг повикване означава мобилно гласово телефонно повикване, осъществено от роуминг клиент, което е генерирано в посетена мрежа и е терминирано в обществена съобщителна мрежа в рамките на Съюза, или е прието от роуминг клиент, като е генерирано в обществена съобщителна мрежа в рамките на Съюза и е терминирано в посетена мрежа”, а „посетена мрежа означава наземна обществена мобилна съобщителна мрежа, намираща се в държава-членка, различна от тази, в която се намира местният доставчик на роуминг клиента, и позволяваща на роуминг клиент да осъществява или приема повиквания, да изпраща или получава SMS съобщения или да използва услуги за пренос на данни с пакетна комутация съгласно договорености с оператора на местната мрежа”. Видно от посочените определения, за да се твърди наличие на регулирано роуминг повикване и разплащане по регулирани цени е необходимо както генерирането, така и терминирането да бъдат осъществени на територията на ЕС. В конкретния пример тези обстоятелства не са налице.

V.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие.

13. Според Мобилтел, от краткото изложение на КРС по отношение на разгледаните спорове, се създава впечатление, че е налице увеличаване на броя на споровете между предприятията с оглед неизпълнение на специфични задължения от страна на предприятията със значително въздействие върху пазара. Същевременно, КРС не е посочила колко от споровете, с които е сезиран регулатора, са били основателни. Мобилтел твърди, че е налице некоректно поведение на „Източна телекомуникационна компания“ АД (ИТК) по отношение на преговорния процес за предоставяне на услугата терминиране в мобилната мрежа на Мобилтел, което продължава и до момента. Според предприятието, считано от 2012 г. до настоящия момент Мобилтел води добросъвестни преговори с ИТК като е предприело активно всички необходими действия, за което е уведомена и КРС. Според Мобилтел, действията на ИТК могат да бъдат квалифицирани единствено като недобросъвестна практика, целяща компрометиране на Мобилтел или постигане на цели, несвързани с обичайната

¹⁷ ERG (06) 33 final version – стр.25

търговска практика в сектора. Според Мобилтел, тези обстоятелства е необходимо да се отчитат в анализа, а не да се създава впечатление, че предприятията със значително въздействие по презумпция имат недобросъвестно поведение.

В допълнение Мобилтел посочва Решение № 1538/28.06.2012 г. на КРС, с което бяха дадени задължителни указания на Мобилтел, свързани със сключването на договор за взаимно свързване с оглед терминиране на международни повиквания с „Нет-Кънект Интернет“ ЕООД. Решението е отменено от Върховен административен съд като незаконосъобразно (Решение № 5277/2013 на петчленен състав по адм.д. № 2069/2013 по описа на ВАС).

Становище на КРС

Краткото изложение по отношение на разгледаните спорове във връзка със задълженията по Решение № 1362/2012 г. на КРС няма за цел да разгледа всеки един конкретен казус в детайли и по-специално в случаите, когато Мобилтел е било страна по тях. Всички решения, които КРС е взела във връзка с процедури по разглеждане на спорове са публикувани на страницата на комисията в Интернет и са публично достъпни. За периода КРС е разглеждала спорове, по които страни са били всеки един от адресатите на Решение № 1362/2012 г. (Решение № 242 от 22 Май 2014 г.; Решение № 909 от 12 Декември 2013 г.; Решение № 744 от 03 Октомври 2013 г.; Решение № 300 от 18 Април 2013 г.; Решение № 259 от 03 Април 2013г.; Решение № 193 от 14 Март 2013 г.; Решение № 149 от 21 Февруари 2013 г.; Решение № 136 от 14 Февруари 2013 г., Решение № 1538 от 28 Юни 2012 г.). В повечето от тези случаи КРС е уважавала направените искания и е давала задължителни указания на регулираните с Решение № 1362/2012 г. предприятия. В сравнение при действието на Решение № 236/2009 г. от първия кръг на пазарни анализи КРС е разгледала едно искане за даване на задължителни указания. С оглед на това комисията може да потвърди, че споровете са се увеличили многократно (900%).

По отношение на конкретния случай на отношенията между Мобилтел и ИТК, същите са извън предмета на анализа и не са пряко относими към тази част от мотивите на КРС. Въпросът е разгледан в отделна преписка, за резултатите от която са уведомени страните.

VI. По отношение на конкретните специфични задължения

VI.1. Задължение за достъп, прозрачност и равнопоставеност

14. Теленор поддържа становище, че е необходимо да се изменят „наложените с анализа специфични задължения” с цел да се вземат под внимание особеностите на пазара, неговото досегашно развитие, сегашно състояние и бъдещ прогрес. Според Теленор с проекта се следва установена от КРС тенденция на механично прехвърляне на вече наложени задължения. Според Теленор това се дължи на липсата на оценка за прилагането на тези задължения, каквато съгласно Методиката по чл. 150, ал.2 от ЗЕС, следва да се извърши.

Според предприятието наложените с проекторешението задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност са част от съществуващото законодателство в същия обем и обхват. Теленор посочва, че тези задължения са предвидени както в ЗЕС, така и в Наредбата за № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Според Теленор в случай, че нормите, ведно с административно-наказателните санкции при неизпълнение, са предвидени във вече действащ нормативен акт, не е необходимо те да бъдат преповтаряни в индивидуален административен акт.

Теленор посочва, че е необходимо в проекта да се включи оценката на ефекта от досега наложените задължения - постигнатите резултати и тяхното влияние върху пазара. На следващо място, би следвало да се направи оценка и анализ на ролята на новите предприятия на пазара на мобилни услуги, макар и те все още да не предоставят гласови услуги чрез номера от ННП. Оценката за тяхното въздействие и включването им в обхвата на специфичните задължения ще осигури прозрачност и предвидимост на анализа и наложените задължения. В случай, че КРС прецени, че задълженията за достъп, прозрачност и равнопоставеност следва да са част от решението в неговия краен вариант, то в обхвата на тези задължения могат да бъдат включени и новите предприятия, за да се спазят целите на анализа и определянето на пазари с *ex ante* регулиране.

Становище на КРС

Поради следните мотиви КРС не би могла да се съгласи със становището на Теленор, че „е необходимо да се изменят проектите на решения с цел да се вземат под внимание особеностите на пазара, неговото досегашно развитие, сегашно състояние и бъдещ прогрес“:

На първо място, в проектите на решения са отчетени особеностите на пазара, сегашното му състояние, както и очакваното бъдещо развитие;

На второ място, в Методиката по чл. 150, ал.2 от ЗЕС не се съдържат изисквания за оценка от прилагането на наложени задължения;

На трето място, такава оценка се съдържа в приложението към проекта на решението (пазарен анализ) в раздел VII – „Определяне на специфични задължения“, т. 3. „Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар“;

На следващо място, в съответствие с разпоредбата на ал. 2 на чл. 156 от ЗЕС КРС продължава действието на наложени специфични задължения и при необходимост ги изменя;

Накрая, регулаторът отбелязва, че продължаване действието на наложени специфични задължения цели да предотврати антиконкурентно поведение предвид установените конкурентни проблеми. Изборът на коригиращи мерки се основава на анализа на пропорционалността, съдържащ се в приложението към проекта на решение (пазарен анализ), а обосновката за налагане или продължаване действието на вече наложено задължение се посочва в предложението за налагане или продължаване действието на специфичното задължение по отношение на конкретното предприятие/предприятия.

Що се отнася до общо приложимите задължения по Наредбата за № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване те само на пръв поглед се припокриват частично с предвидените в настоящото решение специфични задължения. Специфичните задължения, налагани на предприятията със значително въздействие са значително по-подробни и предписват конкретно поведение. Специфичните задължения са също така функция на особеното положение на съответния пазар на предприятията и тяхното неизпълнение се санкционира със значително завишена санкция. Поради това няма основание КРС да заличи задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност, предвидени в проекта на настоящото решение.

Във връзка с бележката относно оценка на новите участници позицията на КРС е изложена в т. 5.

15. БТК счита, че следва да се оттегли дефинираното правило за поведение при изискване на обезпечения, въведено от КРС при обсъждане на задължението за равнопоставеност. Според БТК, КРС некоректно е интерпретирила задължението за

равнопоставеност, давайки тълкование по казуса за предоставяне на банкова гаранция. Въпросът за предоставянето на парична или банкова гаранция се отнася до гарантираната възможност за предоставяне на обезпечения за ползваните услуги по взаимно свързване с цел защита от неизправни длъжници и гарантиране на вземанията за трафика по взаимно свързване. Според предприятието спазването на наложеното задължение за равнопоставеност означава условията по гаранциите да са идентични за всички предприятия. БТК спазва така дефинираното условие за равнопоставеност и като доказателство посочва внесените в КРС на основание чл. 159, ал. 3 от ЗЕС споразумения.

Според предприятието задължението за равнопоставеност предполага еднаквото третиране на предприятията по отношение на предоставяната услуга, а не по отношение на качеството на отсрещната страна. Поради което задължението не следва да се тълкува в смисъл на разделяне на предприятията по критерии, които са чисто търговски и се отнасят до моментното им финансово състояние. Като аргумент БТК сочи, че КРС изисква банкови гаранции в процедурите по обществени поръчки без да се съобразява с репутацията, финансовото и икономическо състояние на изпълнителя.

Според БТК разделянето на предприятията на две групи въвежда субективен критерий в клаузите на предприятията за банкови гаранции, а именно качеството на лицето. Според БТК това е недопустимо с оглед задължението за КРС по чл. 166, ал. 4 от ЗЕС, съгласно което Регулаторът следва да спазва принципа на обективност. В подкрепа на своята теза БТК посочва и чл. 286, ал. 2 във вр. с чл. 1, ал. 1 от Търговския закон.

БТК посочва разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС, според която равностойните условия следва да се прилагат при сходни обстоятелства, т.е. сходни факти от обективната действителност и не следва да включват субективни критерии. БТК счита, че исканите от предприятието банкови гаранции напълно отговарят на Решение № 256/2013 г. на КРС, с което КРС установи, че обезпеченията, които се изискват от водещите оператори, не са от такова естество, че практически да водят до отказ за предоставяне на достъп. БТК счита, че въвеждането на един субективен елемент в клаузите за банковите гаранции не съответства на дефиницията за задължението за равнопоставеност. В тази връзка предприятието намира, че КРС не е представила аргументация въз основа на какви правни и фактически основания приема за обосновано да разтълкува задължението за равнопоставеност на база на субективното положение на предприятието, с което БТК сключва договор.

В Позицията на КРС - приложение към Решение № 256/2013 г. на КРС, ясно е заявено, че при жалба ще разглежда всеки случай по отделно, т.е. няма да се намесва общо и по принцип в отношенията между предприятията, свързани с обезпечения на вземанията по договори. Ето защо БТК е на мнение, че с дефиниране на общо правило на поведение и индиректно налагане на общо задължение за всички предприятия, КРС нарушава застъпеният в собствената си позиция подход към клаузите за банкови гаранции. Според БТК преди предприемане на каквито и да било действия в посока налагане на допълнителни задължения по отношение на клаузите за банковите гаранции, КРС следва да промени позицията си след извършване на нови обществени консултации.

В заключение, предприятието посочва, че дружеството ще може да изисква обезпечения едва след реалното настъпване на събития от негативен характер, което ще обезсмисли характерът на предоставянето на обезпечения като превантивна мярка.

В допълнение БТК отново обръща внимание на случаите, при които предприятие прекратява дейността си или фалира, което става по един и същ начин - поддържане на добра кредитна история и ползване на значително количество услуги в последния

месец, което не се заплаща. Подробно описание на този проблем БТК е описало при предложението си за въвеждане на гаранции от 2011 г., което обобщава в настоящото си становище. Според БТК предложението на КРС за отделяне на коректните от некоректни платци би означавало, че на коректен платец БТК може да изиска банкова гаранция едва след изтичането на 86 дни и да му се дадат 15 дни за предоставяне на банкова гаранция, което на практика означава, че всяко предприятие може да напусне пазара без да заплати за услугите, ползвани за период по-дълъг от едно тримесечие. Превенирането на възможността от възникването на нови такива ситуации е единствено чрез запазване на възможността за БТК да продължи да изисква обезпечения по съществуващия и към момента ред, без да се въвеждат допълнителни тълкувания на задължението за равнопоставеност, както това е направено с проекта на пазарен анализ.

БТК счита, че КРС следва да обърне внимание на Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), където в чл. 71 изрично е посочено, че задължението може да се изисква и предсрочно, в случай че длъжника „със своите действия е намалил дадените на кредитора обезпечения“. Това е гарантирано от законодателя право на кредитора и в тази връзка той не може да се откаже от последното предварително дори чрез договор. Това важи с още по-голяма сила за търговските отношения, като такива между професионалисти. Клаузите за банковите гаранции предполагат изчисляване и преизчисляване с оглед прогнози, капацитети и недобросъвестното поведение на длъжниците. Това е достатъчна гаранция за прилагане на индивидуален подход, спазване на равнопоставеност и изключва всякаква предпоставка за прекомерност на обезпечението.

В заключение БТК поставя следните два въпроса към КРС:

- i) Как БТК да обезпечи вземанията си за тримесечие от редовните платци, доколкото предоставяне на обезпечение в облигационно (търговско) отношение е позволено от чл. 71 от ЗЗД без поставяне на ограничения относно качеството на платеща?
- ii) Какви гаранции може да даде КРС, че коректните платци, които не са предоставили банкови гаранции ще продължат да изпълняват добросъвестно задълженията си по сключените договори и ще се разплатят за ползваните услуги в посочения по горе период от три месеца?

Според БТК отговорите на тези въпроси ще представляват отношението на КРС към гарантирането на нормалните търговски отношения в сектора и защита на търговските интереси на предприятията. БТК е на мнение, че единственият начин за противопоставяне на потенциалната възможност от възникване на казуси с лоши несъбираеми вземания е запазване на условията за обезпечение, както те са регламентирани по действащите договори. Другият възможен подход е въвеждане на предплащане на ползваните услуги, което в крайна сметка е равносилно на внасяне на парична гаранция и би променило търговските отношения между предприятията.

Становище на КРС

В съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 2 и във връзка с чл. 168 от ЗЕС, с проекта на решение КРС предвижда задължението за равнопоставеност, наложено с Решение № 1362/31.05.2012 г. на предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, да бъде съответно наложено, продължено и изменено както следва: предоставяне на взаимно свързване (включително достъп до помещения и съоръжения, необходими за взаимното свързване) при равностойни условия (включително цени), за сходни обстоятелства, при които вече е

предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги.

Задължението за равнопоставеност следва да се разглежда в два аспекта. В обичайния случай задължението изисква от предприятието със значително въздействие на пазара да прилага равностойни условия по отношение на банковите гаранции спрямо всички предприятия, с които има действащи договори. Това е така, защото насрещните страни по договорите сключват и изпълняват договорите при сходни обстоятелства. Сходни обстоятелства са установените дълготрайни търговски отношения между страните. Освен това взаимното свързване с оператор като БТК е абсолютно необходимо за предприятията, с оглед на това, че БТК е един от доставчиците на мобилни телефонни услуги в страната с непрекъснато растящ брой абонати.

Както е посочено и в проекта на решение, в контекста на изискването на банкови гаранции по договори трябва да се различават две групи предприятия: коректни и редовни платци с добра кредитна оценка и съответно – длъжници, които са с повишен риск да не заплатят дължимите суми по договора. Прилагането на едни и същи условия спрямо двете групи длъжници без прилагането на какъвто и да е разграничителен критерий нарушава задължението за равнопоставеност.

В съответствие с тези принципи, КРС е имала възможност да оцени условията за предоставяне на взаимно свързване с фиксираната мрежа на БТК (типово предложение) - Решение № 1098/01.12.2011 г. Одобренията от КРС условия за свързване с фиксираната мрежа на БТК са принципно приложими по аналогия спрямо свързването с мобилни мрежи. КРС не изключва предварително специфични случаи, в които принципните положения по Решение № 1098/01.12.2011 г. не следва да намерят приложение, но тези изключения следва да са мотивирани подробно и подкрепени с доказателства от предприятието изискващо гаранции за плащанията по взаимното свързване. В такива случаи, Комисията ще очаква от регулираните предприятия предварително да уведомят комисията за намерението си да изменят условията за взаимно свързване, което да позволи на КРС да ги оцени предварително

VI.2. Разделно счетоводство

16. БТК е на мнение, че т. V.4.2. от проекта на решение следва да отпадне, като счита предвиденото задължение за необосновано и непропорционално. С посоченото условие КРС предлага на БТК да бъде наложено като ново задължение за водене на разделно счетоводство.

БТК счита, че КРС поставя историческото предприятие в неравнопоставено положение и избраният подход противоречи на приложения спрямо основните конкуренти на БТК в лицето на Мобилтел и Теленор. Предприятието сочи, че в резултат ще му бъде наложено задължение с идентично съдържание с три административни акта, като за Мобилтел и Теленор задължението е наложено само на един пазар. БТК счита подобен подход за неоснователен.

БТК поддържа неколккратно изразената теза за това, че КРС следва да запази подхода, приложен в първия и втория кръг на пазарни анализи, като наложи задължението само на един пазар. БТК сочи, че след като КРС се придържа към тази позиция по отношение Мобилтел и Теленор, в тази връзка посоченият подход следва да се запази спрямо БТК. Това изисква отмяна на задължението, наложено с решение № 372/2015 г., както и отпадане на задължението, предложено в настоящия проект. БТК счита, че в случай, че Комисията реши да налага едно и също задължение на повече от един пазар за БТК, то този подход задължително следва да бъде приложен и за конкурентите на историческото предприятие.

БТК счита мярката за немотивирана, заключенията на КРС за нарасналата пазарна

мощ на БТК, както и определянето на предприятието със значително въздействие върху редица свързани пазари за не кореспондиращи с изводите за развитие на пазара на дребно за предоставяне на обществени телефонни услуги в определено местоположение. Според БТК, КРС установява трайна тенденция на спад в пазарния дял на историческото предприятие и наличието на пряк конкурентен натиск, в условията на който БТК осъществява дейност. Задълженията на съответните пазари на дребно са наложени на БТК въз основа на данни, валидни към 2010 г., поради което заключенията за предприятията, притежаващи значително въздействие, не са актуални. Относно другите пазари, на които към момента е установено значително въздействие върху пазара, същите се отнасят до предоставяне на услуги на едро, към които КРС е установила пълна липса на интерес. Поради това БТК счита, че не е необходимо ново налагане на задължение за разделно счетоводство.

Действащото задължение за разделно счетоводство се отнася до цялостната дейност на БТК и дори и да има потенциални проблеми, те вече са разрешени с определянето на задължението на един пазар. Според БТК наложеното задължение на практика вече е изпълнено с факта на въвеждане на формата и методологията за водене на разделно счетоводство в определения от КРС срок. В същото време КРС предлага да продължи мярката на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение (проект, одобрен с Решение 376/2015 г.). Като се има предвид, че задължението обхваща цялостната дейност на БТК, с факта на въвеждане на разделното счетоводство в изпълнение на решение № 1361/2012 г. се постигат целите на мярката, а именно, преодоляване на антиконкурентно крос-субсидиране и контрол върху задължението за равнопоставеност.

Изпълнението на задължението се реализира посредством внасянето на регулаторни отчети от страна на задълженото предприятие. С избрания от КРС подход се стига до ситуация, при която едно напълно идентично задължение се налага с повече от един административен акт - формата и методологията е идентична с тази, определена с решение 1882/2012 г.

В допълнение БТК изразява становище относно приложението на чл. 18 от ЗАНН, на който се позовава КРС в предходни обсъждания. Посочената разпоредба разглежда следната хипотеза - с едно незаконосъобразно действие са извършени няколко административни нарушения. В конкретния казус потенциалното нарушение ще има само една правна квалификация, а именно, нарушение на разпоредбата на чл. 331, ал.7 от ЗЕС. От обективна страна нарушението е напълно идентично - формата и методологията е напълно идентична и потенциалното нарушение ще има за резултат едно единствено нарушение. Евентуалното налагане на санкция за повече от един административен акт ще бъде в пряко противоречие на разпоредбата на чл. 17 от ЗАНН, която всъщност забранява определянето на правила за поведение, които ще имат за резултат неспазване на тази разпоредба. БТК счита, че с избрания подход Комисията създава правила за поведение, които ще доведат до негативни последици за БТК в нарушение на установения нормативен ред.

БТК счита, че КРС създава пълна неяснота относно дължимото от историческото предприятие поведение. В мотивите към решението Комисията посочва, че във формата и методологията са въведени промени, които имат за цел да отстранят неясноти, възникнали в хода на прилагането му. С последния проект на решение са направени изменения в указанията за попълване на формите на регулаторните отчети. С цел изпълнение на изискванията за предвидимост и съразмерност при определяне на задължението, ако КРС запази подхода за мултиплициране на идентичното задължение, БТК счита, че следва да се въведе изричното разпореждане, че по отношение на изпълнението на задължението за водене на разделно счетоводство се

прилагат разпорежданията на КРС, въведени с последния по време административен акт. Това предложение се прави от БТК с цел да се преодолеят противозаконните последици от избора на КРС подход, ако Комисията реши да го запази.

В заключение БТК посочва, че КРС прилага напълно различно третиране на дружествата при наличие на напълно идентични обстоятелства. КРС налага едно и също задължение на БТК с три административни акта, за всеки от които санкцията е в размер от 100 000 до 1 000 000 лв. За Теленор и Мобилтел задължението остава само на един пазар, въпреки че тези дружества са определени за такива със значително въздействие и върху друг съответен пазар. Още повече, за тези дружества КРС изрично установява, че развиват във възходяща тенденция предоставянето на услуги на съответните пазари на дребно. За Мобилтел наред с всичко друго се установява, че по отношение предоставянето на пакетни услуги предприятието заема лидерска позиция. Поради това БТК счита, че ако комисията е избрала да следва подход за налагане на задължение за разделно счетоводство на всеки пазар, то такъв подход следва да бъде приложен и спрямо основните конкуренти на БТК. Тъй като такъв подход не се предлага, то с оглед задължението за пропорционалност и равнопоставеност при регулаторната намеса КРС следва да оттегли предложението за въвеждане на задължение за водене на разделно счетоводство.

Становище на КРС

КРС не намира за аргументирана позицията на БТК, че предвиденото задължение е необосновано и непропорционално. Целта на наложеното задължение за водене на разделно счетоводство е подробно мотивирана от комисията в т VII.5.3.4 от приложението към проекта на решението.

Няма никакви основания за БТК да твърди, че историческото предприятие е поставено в неравнопоставено положение. С настоящото решение се продължават наложените задължения на Мобилтел и Теленор съгласно действащото Решение № 1362/31.05.2012 г. БТК не може да твърди, че е в утежнено положение само поради обстоятелството, че е регулирано на всички съответни пазари с пет решения на КРС (Решения №№ 1361/31.05.2012 г. и 1362/31.05.2012 г., съответно новите решения, предмет на обществени обсъждания, както и действащите Решения №№ 1954/27.09.2013 г., 195/14.03.2013 г. и 372/13.08.2015 г.), като в резултат има наложено задължение за водене на разделно счетоводство на повече от един пазар. Следствие на позицията на БТК като предприятие със значително въздействие на няколко съответни пазара, регулирани от КРС, е налагането на повече специфични задължения, включително налагането на задължение за водене на разделно счетоводство на всеки един съответен пазар, за който КРС е установила необходимост от това.

Както вече беше посочено по становище на БТК с аналогично съдържание относно подхода на КРС при определяне на задължението за водене на разделно счетоводство, цикличността на пазарните анализи и необходимостта всеки регулиран пазар да се преразглежда независимо от останалите регулирани пазари изисква от КРС да наложи задължението за водене на разделно счетоводство с настоящото решение. Препратката към друго решение на КРС обвързва продължаването на задължението за водене на разделно счетоводство с анализа на друг съответен пазар, което не позволява разглеждането на отделните съответни пазари независимо един от друг. Възможността за отпадане на задължението за водене на разделно счетоводство за всеки отделен пазар не трябва да се изключва предварително.

По отношение на предложението за допълване на решението за анализ на пазара на едро на терминиране на повиквания в определено местоположение, КРС счита че този въпрос е предмет на отделна процедура, в която комисията е разгледала предложението на БТК.

Поради тази причина КРС не следва да се произнася изрично в рамките на настоящата процедура.

КРС отбелязва, че възраженията на БТК за немотивираност на наложеното задължение за водене на разделно счетоводство се основават на виждане на предприятието за значителното му въздействие върху други пазари. В тази връзка изтъкнатите аргументи са неотнормими към настоящия анализ. КРС отбелязва, че съгласно законовите изисквания регулаторът, през определен период от време, следва да анализира състоянието на съответните пазари, с оглед наличието или отсъствието на ефективна конкуренция.

На следващо място КРС не приема аргумента за неактуалност на заключенията относно пазарната мощ на историческото предприятие и счита определянето на пазарното положение на БТК на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа във фиксирана точка от домашни и бизнес потребители за предмет на отделна процедура по пазарен анализ. В допълнение КРС посочва, че наличието на значително въздействие върху няколко свързани пазари не е единственото основание за налагането на задължението за разделно счетоводство на пазара за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а също така и нарасналата пазарна мощ на БТК на разглеждания пазар, доближаваща се значително до тази на Мобилтел и Теленор. Точно пазарната мощ в комбинация с наличието на значително въздействие върху няколко свързани пазари би създавала възможност на БТК да има мотиви за антиконкурентно пазарно поведение, което изисква коригиращи действия.

КРС не приема за основателен и следващия аргумент на БТК относно твърдяното от дружеството елиминиране на конкурентните проблеми на разглеждания пазар поради факта, че задължението за разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на предприятието и същото вече е наложено на друг пазар, като се изпълнява ефективно. В тази връзка посочваме, че чрез това задължение КРС извършва мониторинг и контрол за изпълнение на наложените на БТК задължения за прозрачност, равнопоставеност, липса на антиконкурентно крос-субсидиране и неприлагането на прекалено високи или прекалено ниски цени. Изпълнението на задължението за разделно счетоводство от предприятията само по себе си не е достатъчно за разрешаването на даден конкурентен проблем. В допълнение КРС посочва, че цитираното от БТК Решение № 376/2015 г. се отнася за изискването на информация от предприятията относно актуализирането на BULRIC моделите на КРС, а не за налагане и/или продължаване на специфични задължения на БТК.

По отношение на твърдението на БТК относно налагането на идентично задължение с повече от един административен акт КРС посочва, че обхватът на посоченото задължение не може да бъде основание за неналагането му. КРС налага регулаторни задължения по отношение на предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, само когато същите са пропорционални, обосновани и в съответствие с нормативната уредба.

БТК посочва, че от текста на решенията на КРС става ясно, че задължението за водене на разделно счетоводство е с едно и също съдържание. КРС счита, че тези аргументи не подкрепят предложението за отпадане на задължението, предвидено в настоящото решение, защото по този начин се смесва самото съдържание на задължението с основанията за неговото налагане. Основанията за неговото налагане са именно позицията на БТК като предприятие със значително въздействие и установените конкурентни проблеми. Съдържанието на самото задължение или по-точно конкретната форма и методология за неговото изпълнение не е равнозначно на основанията за налагането му. Поради тази причина основанията могат да бъдат различни, но формата и методологията е еднаква при положение, че се касае за цялостната дейност на

предприятието. Еднаквата форма и методология гарантира също така, че няма противоречие между отделните изисквания в решенията на КРС.

По отношение на чл. 18 от ЗАНН, който КРС посочва в резултатите от общественото обсъждане в мотивите на Решение № 372/13.08.2015 г., считаме че направеното тълкуване е неправилно. Действително чл. 331, ал. 7 от ЗЕС е общ административнонаказателен състав за нарушение на специфично задължение, но нормата се прилага винаги във връзка със съответната точка от решение на КРС. Подобно на чл. 335 от ЗЕС, разпоредбата на чл. 331, ал. 7 от ЗЕС препраща към съответно специфично задължение без да посочва кое е задължението – по отношение на основанието за прилагане на административно наказателната норма е направено препращане, в случая към съответна част от решение на КРС за налагане на специфични задължения.

От текста на чл. 17 от ЗАНН не може да се извлече забрана за КРС да включи задължение за прилагане на разделно счетоводство на повече от един съответен пазар. Специфичните задължения се налагат, за да определят поведението на предприятията на отделни пазари и представляват неделим комплекс от задължения, наложени с определена цел. Действието на тези специфични задължения е насочено да постигне определена обществена полезна цел на конкретния регулиран пазар, т.е. защитеният обществен интерес от санкцията е свързана с превенция и наказание за поведение на конкретен съответен пазар. Поради това КРС не може да приеме аргументите за двойно наказание – не е налице единство между деянието и засегнатите обществени отношения в случай, че БТК не изпълнява задължението за прилагане на разделно счетоводство на повече от един регулиран пазар.

По отношение на изразените опасения относно неяснотата във формата и методологията за водене на разделно счетоводство, КРС отбелязва, че до момента спрямо БТК и останалите предприятия, които прилагат разделно счетоводство, не са образувани административнонаказателни производства или принудително изпълнение по АПК. Всички неясноти и възникнали затруднения от обективно естество във връзка с изпълнението на задълженията са били разрешавани в оперативен порядък с активното съдействие на КРС на експертно ниво. Опасенията на БТК в тази връзка са неоснователни.

Във връзка с необходимостта от уточнение, че предприятието следва да изпълнява последното по време наложено задължение за водене на разделно счетоводство, КРС счита че подобно уточнение не е необходимо. Между изискванията за прилагане на разделното счетоводство, наложени с настоящото решение и останалите решения на КРС няма противоречие – отстранените неясноти не означават, че между двете е налице разминаване в изискванията. С изпълнение на настоящото решение БТК ще изпълнява всички останали решения на КРС и в случай на точно изпълнение предприятието не следва да има опасения за евентуални административнонаказателни производства.

17. Теленор поставя въпрос относно необходимостта и ползата от задължението за водене на разделно счетоводство, което се продължава с настоящия проект на пазарен анализ. Аргументите, които предприятието сочи в подкрепа на становището си са следните:

- Липсват оценка за ефекта от наложеното задължение и изводи на КРС въз основа на представените данни от разделното счетоводство;
- Липсва оценка относно постигането на целите, заложили в документа „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство“, които са свързани с доказване на изпълнението на специфичните задължения за прозрачност, равнопоставеност, липса на антиконкурентно крос-субсидиране и доказване, че

предприятието със значително въздействие на съответния пазар не прилага прекалено високи или прекалено ниски цени. Според Теленор предоставяните от задължените предприятия в продължение на 3 поредни години регулаторни счетоводни отчети (РСО) са достатъчно подробни, за да бъдат използвани в пазарния анализ и по този начин да дадат по-ясна картина за състоянието и тенденциите на разглеждания пазар, като същевременно следва да се използват от КРС като силен инструмент за правилна политика и регулация в сектора.

В допълнение Теленор е на мнение, че поради отчетения в анализа ръст от 122% на приходите от пакетни услуги, в които участват и услуги по отношение на които липсват ценови ограничения (регулация), се създава възможност за крос-субсидиране между различните пазари. В тази връзка Теленор посочва, че анализирането на данните от РСО е единственият начин за предотвратяването на крос-субсидирането, което според предприятието изкривява пазара и създава предпоставки за частична регулация.

Становище на КРС

КРС не би могла да се съгласи с аргументите на Теленор, въз основа на които предприятието оспорва необходимостта и ползите от задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство.

На първо място регулаторът отбелязва че необходимостта и ползите от задължението за разделно счетоводство се съдържат не само в анализа на КРС, но и в становището на самото предприятие. В допълнение изтъкнатият от Теленор аргумент относно липсата на анализ на данните от РСО не се подкрепя от фактите. Напротив, КРС в рамките на процедура, различна от процедурата по изготвяне на пазарните анализи е анализирала данните от РСО и въз основа на това към задължените предприятия са отправени множество бележки във връзка с коректното попълване на РСО за отчетните 2013 г. и 2014 г.

На второ място обръщаме внимание, че КРС е извършила анализ на пропорционалността на предложените специфични задължения, в т.ч. и на задължението за разделно счетоводство. На стр. 70-71 от проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. КРС е посочила, че чрез задължението за водене на разделно счетоводство се гарантира, че регулаторът ще разполага с необходимата информация, за да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения, както и че регулаторното счетоводство е един от основните инструменти за осъществяване на мониторинг и контрол на наложените задължения. Следователно, в случай че заключенията от анализите на данните от РСО сочеха неизпълнение на наложени задължения, то спрямо задължените предприятия биха били приложени предвидените в ЗЕС санкции.

Накрая, отбелязваме, че целта на настоящия пазарен анализ е изготвяне на оценка и анализ на нивото на конкуренция на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а не на пазара на електронни съобщения като цяло, за който се отнася посочения от предприятието ръст на приходите от пакетни услуги.

VI.3. Ценови ограничения по отношение терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ

18. В своето становище БТК за пореден път изразява позицията, че КРС следва да прецизира проекта на решение като предвиди прилагането на ценова регулация единствено по отношение на трафика с произход държави в ЕС/ЕИЗ. Предприятието

посочва, че в известна степен европейските регулатори са подценили значението на необходимостта от диференциране на регулаторния подход в зависимост от произхода на повикванията (в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ) с оглед постигане целите на Единния европейски пазар. Въпреки това, според БТК, е установено безспорно „наличието неблагоприятни ефекти, водещи до влошаване на конкурентоспособността на операторите в ЕС/ЕИЗ спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ и пренасянето на благоприятния ефект от тази секторна регулация върху пазари, извън обсега на Общността.” Според предприятието „това е и причината да се наблюдава трайна тенденция на изключване на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ.” В тази връзка БТК изразява несъгласие с извода на КРС, че наличието на практика за отпадане на ценовата регулация за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ е по-скоро изключение, отколкото трайна тенденция. Като мотив за наличието на тенденцията БТК изтъква, че по данни на Cullen International регулаторите на 12 държави-членки (Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватска, Словения, Германия, Португалия, Италия, Гърция, Естония) вече прилагат или са предложили диференциране на цените за терминиране на трафик в зависимост от произхода, като е въпрос на време да започнат да го прилагат. Според БТК „регулаторите във всички тези държави успешно са съумели да аргументират защитата на интересите на предприятията и потребителите на национално ниво.” По нататък в становището се реферира към практиките на регулаторните органи на държавите-членки приели диференциран подход по отношение на цените за терминиране в зависимост от произход на повикването – от/извън държави от ЕС/ЕИЗ.

Предприятието сочи, че прилагането на диференцирани цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ) изисква представяне на доказателства за произхода на повикването. Предприятието разяснява начина по който се идентифицира трафика без CLI в държавите-членки, прилагащи диференциран подход на цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ). Това се осъществява с анализ по А-номер при съпоставянето му с номерационни планове на всички държави, по сигнализация код на съответната държава или чрез доказване на произхода на трафика, съгласно договорите между операторите.

В тази връзка предприятието допълва, че делът на трафика без CLI е нисък, което показва, че операторите се придържат към препоръките на ITU и ЕСС и предават коректно информация за А-номера. Според БТК случаите, при които се установява липсата на информация за А-номера се свеждат до: а) повиквания от аналогови номера, каквито има само в ЕС/ЕИЗ; б) трафик от държави, в които от съображения за сигурност не предават тази информация и в) трафик през ограничен брой транзитни оператори, които не запазват информацията за А-номера. Като единствено в последния случай е възможно липсата на информация за А-номера да засегне трафик с произход ЕС/ЕИЗ номер, поради което не очакват да възникнат проблеми с идентификацията за произхода на тези повиквания, още повече, че в интерес на самите оператори е да предоставят данни, доказващи произхода на трафика от ЕС/ЕИЗ при наличие на ценова диференциация. Според БТК това е причината регулаторите в посочените държави да оставят на предприятията да решат в договорите си начините за определяне и таксуване на трафика без CLI, без да поставят пред тях задължения за въвеждане на каквито и да било допълнителни технически способности за доказване на произхода му. Според БТК същият подход е приложим в България.

В допълнение, БТК поставя въпроса за идентифициране на повикването в контекста на приложението на гражданското право като посочва, че при договорите за взаимно

свързване, като търговски договори, следва да се приложи принципа, че страната която се ползва от даден факт следва да може да го установи (чл. 154, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс). В България всяка страна носи доказателствената тежест за факта, от който извлича изгодни за себе си правни последици. Тази тежест на доказване задължава съда да обяви за ненастъпили правните последици, чиито юридически факт не е настъпил. Според БТК терминиращата повиквания страна по договора следва да представи доказателства за произхода на трафика, независимо дали това е информацията за А-номера или други доказателства за трафика без CLI.

На следващо място, БТК посочва, че в рамките на административни производства и по-конкретно производство по разглеждане на спорове между предприятия по чл. 54 от ЗЕС, доказателствената тежест е за административния орган и за лицата, за които административния акт е бил благоприятен (чл. 170 от Административнопроцесуалния кодекс). При евентуален спор КРС и страната, която се ползва от издаденото решение следва да установят фактическите основания за издаване на акта. Според БТК, в производството пред КРС и в последствие пред съда: (а) страната, която претендира, че определен трафик следва да се таксува по диференцирана цена, е необходимо да докаже неговия произход, а (б) страната, в чиято мрежа се терминира трафика следва да докаже единствено, че е изпълнила задълженията си за приемане или отхвърляне на доказателствата за произхода на трафик по сключения договор. Посоченото разпределение на доказателствената тежест е следвано и до настоящия момент от КРС при повдигане на спорове. Доказателствената тежест в административнонаказателното производство е на административнонаказващия орган.

БТК посочва, че доказателствената тежест за установяване на произхода на трафика не пада върху предприятието, в чиято мрежа се терминират повиквания в нито едно производство, което може да касае последното като субект. Според БТК именно затова регулаторите от изброените по-горе държави-членки на ЕС не са изисквали от предприятията да въвеждат технически средства и/или софтуер с оглед установяване на произхода на трафика във всички случаи. В тази връзка регулаторните органи са указали, че доказването на произхода на трафика следва да е предмет на сключените договори. БТК счита, че приетият вече в няколко държави-членки на ЕС подход е съобразен с принципите на действащото право и всяко отричане на този подход като неразумен и необоснован би било отричане на тази вече установена европейска практика. Отричането на приетите в правото и изложени по-горе принципи и несъгласието с възприетия вече от други регулатори подход остава без каквото и да било логично обяснение. Според БТК такова отричане категорично не намира основание в установените правила за приложимия ред за доказване на факти и обстоятелства.

Накрая предприятието акцентира върху факта, че принципите на европейската регулаторна рамка предвиждат осъществяването на регулаторни интервенции единствено с цел да се предотврати възникването на конкурентен проблем. Според БТК КРС не е установила наличието на конкурентни проблеми при оттегляне на регулаторната намеса спрямо трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ и следователно не са налице основания за нейното продължаване.

Становище на КРС

КРС, вземайки предвид и нотификациите на регулаторните органи на държавите-членки, извършени в периода от месец август 2015 г. до месец януари 2016 г., приема за обоснована позицията на БТК относно наличието на тенденция за промяна в подхода при регулиране на цените за терминиране на международни повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. Въз основа на заключенията от допълнителния анализ за негативния

ефект от унифицираните цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход върху баланса на трафика и плащанията на предприятията, КРС приема за обосновано и прецизира проекта на решение като предвижда прилагането на разходоориентирани цени, определени в съответствие с препоръка 2009/396/ЕО да се прилага само по отношение на трафика с произход държави от ЕС/ЕИЗ. В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, на систематичните им места са направени изменения.

Регулаторът обаче не би могъл да се съгласи с позицията на предприятието, че не може да се очаква да възникнат проблеми с идентификацията на произхода на повикванията (CLI), както и със застъпеното от предприятието становище, че предприятията следва да решат в договорите си начина на определяне и таксуване на трафика без CLI.

При дерегулиране на цените за терминиране с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ, тези повиквания ще бъдат таксувани на различни от регулираните цени. При тази ситуация, **не е ясно каква цена за терминиране ще се прилага по отношение на повиквания без или с некоректен номер на викащата страна, за които не може да се установи нито държавата, нито мрежата/платформата на произход на повикването.**

КРС отчита и практиките на някои от големите български фиксирани и мобилни предприятия да налагат в договорите си за взаимно свързване с техни български контрагенти **неоправдани изисквания по отношение на представянето на CLI**. Със свои решения №№ 300/2013 г., 744/2013 г. и 909/2013 г. КРС се произнесе със задължителни указания по спорове за прекратяване на практики на тези предприятия, насочени към ограничаване на терминирането на трафик без CLI, транзитиран от български алтернативни оператори, в разрез с наложените задължения за предоставяне на услугата терминиране за всички повиквания, без оглед на техния произход. Например, в договорите за взаимно свързване бяха определени клаузи, в съответствие с които непредставянето на CLI се счита за съществено нарушение на договора и води до неговото прекратяване. Такава клауза се включва или пряко в договорните условия, или като елемент на ограничен показател за качество – например, повикванията без CLI не следва да надвишават 2% от постъпващите повиквания. Сред посочените практики е и изискването на едно от големите предприятия за таксуване на допълнителна цена от 0,039 лв./мин. за терминиране на всяко повикване без CLI, независимо от наложените специфични задължения за ценови контрол. При условие, че подобни практики бяха предприети от трите големи български оператори при ясни регулаторни задължения, определени с решения № 1361/2012 г. и № 1362/2012 г., КРС счита, че съществуват реални условия те да бъдат възобновени при дерегулиране на цените за терминиране на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ. КРС счита, че дерегулирането на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ ще бъде свързано пряко и с повишаване на цените за терминиране на повиквания без CLI.

КРС направи анализ на наличната информация, който показва, че делът на повикванията без CLI, е значително нисък. Това се потвърждава и от становището на БТК, а именно „.....*че дела на трафика без CLI е нисък, което показва, че операторите се придържат към препоръките на ITU и ЕСС и предават коректно информация за А-номера.*” Както самото предприятие отбелязва, прилагането на диференцирани цени за терминиране на трафик в зависимост от произхода на повикването (в/извън ЕС/ЕИЗ) изисква представяне на доказателства за произхода на повикването. В тази връзка от предоставената в КРС информация, която бе потвърдена и на проведена в КРС среща на 26.08.2015 г., е видно, че българските предприятия не разполагат със системи за достоверно установяване на номера на викащата страна.

Също така КРС счита, че при дерегулиране на цените за терминиране на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ, което ще се отрази и на цените за повиквания без

CLI, се създават реални предпоставки за прилагане на ценова дискриминация от големите български фиксирани и мобилни предприятия с цел изтласкване на алтернативните предприятия от пазара на национални/европейски транзитни услуги. Предвид изложеното, КРС счита, че приложимата цена за повиквания без CLI следва да бъде регулираната цена за терминиране.

По отношение на изложените правни аргументи относно тежестта на доказване в гражданските и административни дела, КРС отчита основните принципи на доказването на фактите и тежестта да докаже законосъобразността на своите актове.

Независимо от възможността страните да отнесат спора до гражданския съд, това не освобождава комисията от задължението да упражнява контрол за точното изпълнение на наложените специфични задължения, което е единствено в правомощията на комисията (чл. 21, ал. 1 от ЗЕС). Това налага разглеждането на случая в две посоки – с оглед евентуални административни производства по чл. 54 и сл. от ЗЕС и административнонаказателни производства по общия ред като двете производства се прилагат независимо едно от друго.

В хипотезата на разглеждане на спор относно изпълнението на наложените специфични задължения на предприятията, предоставящи терминиране на повиквания, КРС следва да изясни фактите и обстоятелствата от значение за случая, като в случай, че това не може да се осъществи в рамките на процедурата по чл. 54 от ЗЕС, КРС може да осъществи и проверка (чл. 58, ал. 1; чл. 60, т. 2 от ЗЕС). Съгласно чл. 35 и чл. 36 от АПК КРС събира доказателствата служебно, за което страните дължат съдействие.

По отношение на разглеждането на спорове в гражданския съд, подобна възможност ще възникне само в случай, че БТК може да въведе условие на договорите за взаимно свързване, което допуска възможността предприятието да прилага по-висока цена за повиквания без CLI, за които няма доказателства, че са генерирани в рамките на ЕС/ЕИЗ. Договорите за взаимно свързване на БТК, както и на всяко друго регулирано предприятие, трябва да са изцяло съобразени с наложените му специфични задължения. Прилагането на различни цени в зависимост от държавата на генерирането им изисква от БТК да организира своята дейност и сключваните от него договори по начин, по който във всеки един момент изпълнява наложените му специфични задължения. В този смисъл в тежест на БТК е да изпълнява наложените му задължения, съответно така да организира дейността си, че да не се стига до ситуация, в която не изпълнява наложените му ценови задължения. Въвеждането на задължение в договорите за взаимно свързване за предприятието, което ползва услугата, да доказва неговия произход е приложимо само в случай, че въпросното предприятие има обективна възможност да направи това. Също както БТК, така и свързаното предприятие може да няма обективна възможност да установи произхода на повикванията, но това не води автоматично до третирането на тези повиквания като такива извън ЕС/ЕИЗ при положение, че нито една от страните не може да установи произхода на повикването. Именно затова в позицията на КРС е застъпено, че за въвеждане на диференциация на трафика, е необходимо регулираните предприятия да създадат техническата възможност да различават трафика според неговия произход. Предвид липсата на такива възможности КРС отново изразява мнението си, че приложимата цена за повиквания без CLI следва да бъде регулираната цена за терминиране.

По отношение на мнението на БТК, че КРС не е установила наличието на конкурентни проблеми при оттегляне на регулаторната намеса спрямо трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ и следователно не са налице основания за нейното продължаване посочваме, че същото е в противоречие с мнението на самото предприятие, застъпено в т. 3.2. от становището му.

19. В становището си Мобилтел отново посочва необходимостта от промяна в регулаторния подход на КРС. Според Мобилтел е необходимо диференциране на специфичните задължения, което се изразява в налагане на цени за терминиране на повиквания, единствено по отношение на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на държава-членка на ЕС/ЕИЗ, в съответствие с принципите на единния европейски пазар.

Като отбелязва, че въпросът е повдиган от предприятието и преди, Мобилтел препраща към своите аргументи, изложени в писма вх. №№ 12-01-1900/29.06.2015 г., 12-01-2583/27.07.2015 г. и 12-01-3048/13.08.2015 г. и насочва вниманието на КРС към следните четири проблема:

i) наличие на ценова асиметрия и на ценова дискриминация по отношение на българските предприятия, които са резултат от прилагането на еднакви цени за терминиране на трафика, без оглед на неговия произход.

Мобилтел посочва, че този регулаторен подход води до негативни явления, които засягат „конкурентноспособността на българските предприятия спрямо тези извън ЕС/ЕИЗ, както и спрямо предприятията в ЕС/ЕИЗ, където е приложен подход за дерегулация на терминирането на трафик извън ЕС/ЕИЗ.“ Също така подходът поставя българските предприятия в по-слаба преговорна позиция, като на практика предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ налагат едностранно високи цени за терминиране на трафик в техните мрежи. В становището се посочва, че „в европейските държави, които вече са приложили по-либерализиран режим и са изключили от обхвата на регулиране трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ предприятията имат възможност да договорят търговски изгодни условия, като по този начин българските предприятия са в неравнопоставено положение и от гледна точка на единния европейски пазар.“ Предприятието е на мнение, че „наличието на ценова асиметрия и респективно на ценова дискриминация застрашава и свързаните пазари на дребно, тъй като различните условия за реализиране на услуги на едро имат отражение и върху предоставяните услуги на дребно. На практика с наложените на българските предприятия ценови ограничения се субсидират чужди предприятия и респективно абонати в държави извън ЕС/ЕИЗ.“ В подкрепа на позицията си предприятието представя данни за трафика и разходите за изходящия международен трафик за първите пет месеца на 2015 г. и за разликите между прихода от входящи международни повиквания и разхода за осигуряване на изходящи такива към съседни държави, които не са част от ЕИЗ.

Предприятието посочва, че няма директно взаимно свързване с предприятията в посочените страни и трафикът се обслужва чрез предприятия, предоставящи транзитни услуги. Поради това цената на транзитните предприятия не може да се раздели на две компоненти – терминиране и транзит. Мобилтел припомня, че „Този подход, използван от транзитиращите предприятия е установен и от самата Комисия в Приложението към Решение № 506 от 30.04.2010 г. относно определяне, анализ и оценка на пазара на транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи.“ В тази връзка предприятието цитира текст от приложението към посоченото решение. Според Мобилтел, тъй като пазарът на транзитни услуги е счетен за конкурентен на ниво ЕС, КРС е следвало „да събере съответните доказателства за цени за терминиране в най-проблемните дестинации (които частноправните субекти няма как да съберат) и съответно да докаже наличието на арбитражни ценови практики, тъй като приемането на важни регулаторни решение на база допускания не е допустимо“. Предприятието посочва, че „в мобилната мрежа на Мобилтел терминират международен трафик и много национални предприятия, които биха събрали 100% от

входящия в мрежата ни трафик, ако беше вярно твърдението на КРС за наличие на арбитражни ценови практики от големите европейски транзитни кериъри.”

Мобилтел отбелязва, че „съгласно Решение № 1362 от 31.05.2012 г. когато българските предприятия имат точки на присъствие извън територията на Република България, те могат да определят допълнителна цена за пренос на трафика до страната, но тази цена следва да е ясно отграничена от цената за терминиране, спрямо която е налице ценова регулация. Това задължение обаче не е валидно за чуждите предприятия и няма правен механизъм да бъде изисквано реципрочно поведение от тяхна страна.”

Предприятието е на мнение, че продължаването на приетия от КРС подход в Решение № 1362/31.05.2012 г. е непропорционален, тъй като е налице дисбаланс:

- в трафичните потоци с някои от държавите извън ЕИЗ;
- между приходите на минута и разходите за осигуряване на изходящи международни повиквания към държавите извън ЕИЗ.

Мобилтел представя данни за: изменението в цените за терминиране в мобилни мрежи за периода 2012-2015 г. за 5^{те} държави с дял над 50% от трафика към страни извън ЕС/ЕИЗ; среден приход на минута от терминиране на повиквания в мобилна мрежа (сравнение на ОЕРЕС/BEREC¹⁸ (BoR (15) 72¹⁹) по данни, актуални към 01.01.2015 г.); средна цена за повиквания на дребно към края на 2014 г. (по данни на GSMA Intelligence). В заключение Мобилтел още веднъж обръща внимание, че прилагането на асиметрични цени за терминиране има негативен ефект за българската икономика и че промяната в регулаторния подход на КРС е от съществено значение с оглед подобряване на икономическото развитие и конкурентоспособността на българската икономика. Предприятието сочи, че „непрекъснато растящите разходи за осигуряване на изходящи международни повиквания към държави извън ЕИЗ могат да имат като бъдещ ефект забавяне на темпа на инвестиции, доколкото маржа на телеком предприятията в последните години е подложен на изключителен конкурентен натиск.” В тази част от становището си предприятието препраща към препоръка от Министерство на финансите (изх. № 26-00-870/04.09.2015 г.) при вземане на ценови решения КРС да отчита влиянието им върху държавния бюджет и посочва, че „съобразяването с финансовата политика на държавата и мнението на ресорното ведомство не се явява в противоречие със статута на независим орган на Комисията.” В допълнение е направена и препратка към становище на МТИТС, изразено в писмо (изх. № 11-00-99/07.09.2015 г.), приложено към становището на Мобилтел. Въз основа на тези писма Мобилтел посочва, че „Доколкото указания на органът по политиката не противоречат на акт с по-висша сила, то тези указания се явяват обвързващи за КРС и са част от преценката за законосъобразност на актовете на регулатора.”

ii) необходимост регулаторният подход на КРС да бъде в унисон с практиката, която вече е приложена в редица други европейски държави, в които е установено неравнопоставено третиране на националните оператори.

Мобилтел отново посочва, че в последните години се наблюдава устойчива тенденция в рамките на ЕС/ЕИЗ (Белгия, Унгария, Норвегия, Чехия, Франция, Хърватия, Словения, Германия, Италия, Португалия, Естония и Гърция) да се налага ценово регулиране само по отношение терминирането на международни повиквания, чийто произход е от държави-членки на ЕС/ЕИЗ. Предприятието отбелязва, че във всички случаи на нотификация на посочените изменения пред ЕК, проекто-мерките и мотивите за тях

¹⁸ Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения.

са били одобрявани без коментари или възражения и обръща внимание на две групи мотиви, представени в нотификациите на регулаторите:

- осигуряване спазването на целите, посочени в чл. 8, пар. 2 от Директива 2002/21/ЕС и гарантиране, че потребителите получават максимални ползи от избор, цени и качество на услугите;
- минимизиране на ефекта от липсата на реципрочност и на равнопоставеност по отношение на интензитета на регулиране на търговската дейност на предприятията в и извън ЕС/ЕИЗ.

Според Мобилтел, видно от цитираното по-горе писмо, изх. № 11-00-99/07.09.2015 г. на МТИТС, министерството е препоръчало на КРС при приемане на окончателните мерки да вземе предвид и съществуващите регулаторни практики по този въпрос в останалите държави-членки на ЕС с цел създаване на по-силни позиции на националните предприятия при преговори с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

iii). Отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI, терминиран от транзитни предприятия, за който трафик българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването.

В тази връзка Мобилтел изтъква два основни мотива, а именно, че:

- не следва терминиран трафик, който не отговаря на нормативните изисквания, да бъде таксуван при облекчени условия, тъй като съгласно европейските и националните нормативни изисквания предприятията са длъжни да генерират и предават през точките на взаимно свързване CLI по определени международни формати. Предприятието твърди, че премахването на регулаторните облекчения би имало дисциплиниращ ефект върху транзитните предприятия и/или генериращите предприятия, които не пренасят през мрежите си или манипулират CLI.

Същевременно Мобилтел отбелязва, че в случай че бъде премахнато регулирането само върху международен трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, който има коректно CLI, то тогава транзитните предприятия, респективно генериращите предприятия, ще имат стимул да не генерират и пренасят или да манипулират CLI на трафик, с произход извън ЕС/ЕИЗ, за да има възможност да бъде терминиран в Република България при регулирани цени. Посоченото може да доведе до повишаване на терминирането на международен трафик без CLI, което би намалило ефекта от евентуално въведени облекчения и съответно би поставило българските предприятия в неравнопоставено положение.

- българските предприятия имат техническа възможност да диференцират входящия трафик с CLI, генериран в ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ. На практика произход може да бъде определен за 97%²⁰ от целия трафик, като анализът на наличието на CLI се извършва в пълно съответствие с Препоръка E157 на ITU, където в т. 7.2, подточка „г” е посочено, че за повиквания, генерирани през интернет следва да се предава кода на държавата. Посоченото означава, че трафикът без CLI като цяло е незначителен процент от общия трафик и съответно дерегулирането му не би имало негативно отражение върху съответните пазари. В предоставената с писмо с вх. № 12-01-1900/21.08.2015 г. информация Мобилтел е изпратило допълнителни данни относно типа на терминирания трафик. Също така предприятието отбелязва, че до момента не е бил необходим детайлен анализ за целите на разплащанията с предприятията, които терминират международен трафик в мрежите на Мобилтел, поради наложени, с решения на КРС №№ 1361 и 1362, задължения за терминиране на гласови повиквания

²⁰ Мобилтел е предоставило допълнителна информация в КРС с писмо с вх. № 12-01-1900/21.08.2015 г.

в мобилната и фиксираната мрежи на предприятието при регулирани цени, без оглед произхода на трафика, включително и по отношение на трафика без CLI. Предприятието посочва, че към настоящия момент се разработват и променят функционалности на системата му за следене на трафик на едро и предоставя допълнителна актуализирана информация, която показва че трафикът без CLI за периода юни 2014 – юли 2015 е пренебрежимо малък.

За да подкрепи гореизложените мотиви за отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI предприятието обстойно обосновава несъгласието си с изложеното в проектите на КРС твърдение, че промяната на регулаторния подход в Европа е относима само до трафик с идентифициран произход. Като доказателство в тази посока Мобилтел се позовава на изречение от анализа на КРС, а именно, че „Независимо от избраната опция диференцирането на цените за терминиране на международни повиквания е свързано с представяне на доказателства за идентифициране произхода на повиквания.”. По нататък предприятието посочва, че е безспорно, че предприятията следва да имат възможност да разчитат CLI, когато е предавано в мрежите. В случаите, когато обаче на мрежово ниво не се предава или се манипулира CLI, не винаги съществува техническа възможност терминиращото предприятие да определи произхода на трафика. В тази връзка, част от европейските регулатори изрично посочват, че трафик без или с манипулирано CLI следва да се таксува на по-високи от регулираните цени с цел дисциплиниращ ефект спрямо транзитиращите предприятия. Като пример за приложимостта на дерегулацията и по отношение на международен трафик без CLI е посочена практиката на Португалия, Италия и Хърватия.

Също така предприятието сочи, че не отговаря на обективната истина твърдението на КРС, че промяната в режимите е относима само до преки договори за взаимно свързване и това е видно от изричното коментирание, от страна на регулаторите и ЕК, на влиянието на трафика без CLI. В мотивите си Мобилтел посочва, че пряко взаимно свързване по отношение на целия международен трафик не се практикува от нито едно предприятие, напротив използват се вериги от транзитиращи предприятия. Отбелязано е, че осъществяването на транзит на международен трафик е обособен сегмент на пазара на взаимно свързване и съществуват редица предприятия, които осъществяват единствено такава дейност. Също така, предприятието посочва, че в рамките на задълженията, наложени на пазара на терминиране в определено местоположение, КРС е въвела изисквания за IP взаимно свързване, за да бъдат минимизирани разходите на национално ниво за осигуряване на свързаност. Същевременно, Мобилтел счита, че от разсъжденията на регулатора в настоящия проект може да се направи извода, че според КРС е разумно да има пряко взаимно свързване с държавите извън ЕС/ЕИЗ и то само, за да не се допуска дерегулация на трафика без CLI.

В заключение, като общ мотив за дерегулиране на международен трафик без CLI, Мобилтел се позовава на принципите на договорното право и изискванията за добросъвестност, според които неизправната страна по договор за взаимно свързване, която иска да се облагодетелства от по-ниски цени за терминиране, следва да докаже произхода на трафика. Когато дадено предприятие терминира трафик в Република България и този трафик е без идентификация, то това предприятие следва да докаже, че е трафик от ЕС/ЕИЗ и да изисква прилагане на регулирани цени. Всяко друго тълкуване, освен незаконосъобразно, би противоречало на търговската и регулаторна логика.

Според Мобилтел, горепосоченото дава основание на все повече регулатори в ЕС/ЕИЗ да либерализират режима на терминиране на международен трафик, с оглед възстановяване на справедливостта и баланса в регулацията на пазара на електронни съобщителни услуги в интерес на икономиката и потребителите. Мобилтел твърди, че е некоректен извода на КРС, посочен на стр. 82 от приложението към проекта на решение „От данните може да се направи заключение, че при регулаторна намеса не се наблюдава наличие на конкурентен проблем, свързан с прекалено високи цени за терминиране за периода 2012-2014 г.“ Според Мобилтел цитираният извод на КРС е в контекста на анализа на цените за терминиране в държави извън ЕС/ЕИЗ и по този начин КРС на практика отрича очевидната дискриминация по отношение на българските предприятия.

Мобилтел отбелязва, че от гледна точка на българския пазар безспорно няма конкурентен проблем, свързан с прилагане на прекалено високи цени за терминиране, при условие, че тези цени са драстично намалени от регулатора. Предприятието посочва, че „поддържането на прекомерно високи цени за терминиране обаче в други държави пряко засягат българския пазар и в този смисъл регулаторът няма основание да negliжира наличния проблем.“ Според Мобилтел, „В рамките на своите правомощия националният регулатор има възможност да облекчи регулацията по отношение на терминирането на повиквания от определени държави, които допускат дискриминационно третиране на партньорите си от ЕС, като по този начин ще защити конкурентоспособността на българските предприятия. Като отказва да дерегулира този трафик, Комисията на практика задълбочава съществуващият и създаден с Решение № 1362 от 31.05.2012 г. конкурентен проблем. Предприятието е на мнение, че е доказало с безспорни данни наличието на дискриминационно третиране предвид драстичните разлики в цените за терминиране.

Въз основа на посоченото по-горе Мобилтел предлага в настоящия пазарен анализ на съответния пазар на терминиране задължението на предприятията за равнопоставено третиране на трафика да бъде ограничено изрично до терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа. В тази връзка е предложена следната редакция на т. V.5. от проекта на решение – Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:

„5. Продължава и изменя наложените на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД, „Мобилтел“ ЕАД и „Теленор България“ ЕАД задължения, като определя същите, както следва:

5.1. Продължава и изменя наложеното на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД, „Мобилтел“ ЕАД и „Теленор България“ ЕАД задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа, считано от 01.07.2016 г. Разходоориентираните цени за терминиране на повиквания се определят въз основа на разходите на ефективен оператор, изчислени чрез BU-LRIC (Bottom-Up-Long Run Incremental Cost) модел на КРС. Стойностите на разходоориентираните цени се определят с решение на, комисията, прието след адаптиране на модела, одобрен с Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС.

5.2. До определяне на стойностите на разходоориентирани цени съобразно т. 5.1. „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД, „Мобилтел“ ЕАД и „Теленор България“ ЕАД се задължават да прилагат разходоориентирани цена за терминиране на повикванията по т. 5.1. в размер на 0,019 лв./мин., определена с Решение № 135/14.02.2013 г. на Комисията за регулиране на съобщенията.“

В тази връзка, Мобилтел предлага, също така да бъдат изменени съответно и задълженията по т. V 2.1.8 и V 2.3, като от текста отпадат думите „ независимо от техния произход “, като те бъдат заменени с „ национални повиквания и повиквания с произход държави от Европейския съюз/Европейската икономическа общност, в собствената си мобилна мрежа.

Становище на КРС

Позицията на КРС по повечето от проблемите, съдържащи се в тази част от становището на Мобилтел е както следва:

а) изготвеният от КРС допълнителен анализ потвърждава становището на Мобилтел, че прилагането на унифицирани цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход има негативен ефект върху баланса на трафика и плащанията на предприятията за повиквания в/от държави извън ЕС/ЕИЗ. Регулаторът се съгласява, че в основата на този ефект са асиметричните и високи цени за терминиране, прилагани от държави извън ЕС/ЕИЗ, които имат за резултат ценова дискриминация. Предвид посоченото, КРС приема за обосновано становището на Мобилтел, в тази му част, и прецизира проекта на решение като предвижда прилагането на разходоориентирани цени, определени в съответствие с препоръка 2009/396/ЕО да се прилага само по отношение на трафика с произход държави от ЕС/ЕИЗ. В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, на систематичните им места са направени изменения.

Във връзка с намесването на пазара на транзитни услуги КРС отбелязва, че услугите за терминиране и за транзит се разглеждат на два отделни пазара, което е в съответствие и с Препоръката за съответните пазари от 2003 г. От цитата на Мобилтел за националния елемент в услугите за транзит на входящи и изходящи международни повиквания е видно, че националният елемент е елемент на услугата за транзит, а не на друга услуга.

Що се отнася до виждането на Мобилтел, че КРС е следвало да събере съответните доказателства за цени за терминиране в най-проблемните дестинации (които частноправните субекти няма как да съберат) и съответно да докаже наличието на арбитражни ценови практики, КРС отбелязва, че услугите на едро, предоставяни от чужди предприятия на българските мобилни оператори, не са предмет на анализа.

По отношение на цитираните от Мобилтел писма на Министерство на финансите и МТИТС, (изх. № 11-00-99/07.09.2015 г.), КРС подчертава, че съгласно ЗЕС и Европейската регулаторна рамка правомощията и отговорността за регулиране на терминирането на повиквания са предоставени единствено на КРС. Съгласно ЗЕС МТИТС няма правомощията да дава указания на КРС в качеството му на независим регулаторен орган. Противното би означавало тежко нарушение на чл. 3 от Директива 2002/21/ЕО, гарантиращ независимостта на КРС при взимане на регулаторни решения. Съгласно чл. 3а от Директива 2002/21/ЕО, КРС Без да се засягат разпоредбите на параграфи 4 и 5, националните регулаторни органи, отговарящи за регулирането на пазара ex ante или за разрешаването на спорове между предприятия съгласно членове 20 и 21 от настоящата директива, действат независимо и не търсят, нито приемат указания от други органи във връзка с изпълнението на тези задачи, възложени им съгласно националното законодателство, което прилага правото на Общността.

б) КРС не би могла да се съгласи със становището на Мобилтел, че изборът на подходящи мерки, следва да бъде подчинен на постигането на „унисон с практиката, която вече е приложена в редица други европейски държави, в които е установено неравнопоставено третиране на националните оператори.” Както вече е посочено по-горе секторният регулатор извършва своята дейност съгласно закона, в оперативна самостоятелност, като конкретните специфични задължения, наложени на

предприятията със значително въздействие върху съответен пазар, се определят въз основа на идентифицираните конкурентни проблеми, които биха могли да възникнат при липса на регулация на съответния пазар. В тази връзка КРС подчертава, че в съответствие със своите правомощия по чл. 30 от ЗЕС и с оглед постигане на целите му, определени в чл. 4 от същия, КРС е предложила специфични задължения на предприятия, определени като такива със значително въздействие върху съответния пазар. Следва да посочим, че при налагането на специфични задължения КРС спазва принципите за обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност, като отчита и разпоредбите на чл. 157 от ЗЕС, съгласно които наложеното специфично задължение е пропорционално тогава, когато съответства на причината за установената неефективна конкуренция и на целения резултат;

в) По позицията на Мобилтел за отпадане на регулацията по отношение на международен трафик без CLI, терминиран от транзитни предприятия, за който трафик българските предприятия нямат техническа възможност да установят коректен А номер, респективно мрежа/местонахождение на генериране на повикването е валидно становището на КРС по т. 19 по-горе. Във връзка с посоченото в приложението към проекта на решение (пазарен анализ) на систематичните им места са направени изменения.

20. В становището си Теленор предлага да бъде преразгледано задължението за еднакво третиране на трафик, независимо от произхода му, като се направи разграничение между трафикът, който идва от страни в ЕС/ЕИЗ, за който ще се прилагат установените с анализа цени, и трафик, който идва от страни извън ЕС/ЕИЗ, за който да се прилагат търговски договорени цени.

Предприятието посочва, че различното третиране на цените за терминиране според произхода на трафика следва да се приеме в пазарния анализ на КРС, тъй като на този пазар в България се наблюдават и трите ясни и конкретни причини за това:

- Налице е липса на задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране за телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, определени въз основа на препоръчваните от ЕК *pure BU-LRIC* модели.
- Налице са по-високи и асиметрични цени за терминиране, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата.
- Налице са сериозни предпоставки за по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно, заплащани от потребителите на държавите-членки за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕС/ЕИЗ за повиквания в рамките ЕС/ЕИЗ.

В подкрепа на предложението си предприятието представя практиките на европейските регулатори (Чехия, Германия, Франция, Унгария, Италия, Норвегия, Словения, Гърция, Хърватска), в които според него се прилагат „регулаторни мерки, целящи хармонизация на Общия пазар и засилване на икономическата сила на европейските оператори за сметка на тези извън ЕС/ЕИЗ.” В тази връзка Теленор отбелязва, че „в нито една от горепосочените практики не е установено категоричен резултат за реално разминаване между цените на дребно в и извън ЕС/ЕИЗ, но във всеки от анализите се изтъква, че по-високите цени на пазара на едро водят до повишаване на цените за потребителите на свързания пазар на дребно – национален или европейски, за да могат операторите да компенсират високите цени за терминиране на операторите извън ЕС/ЕИЗ.” Според Теленор „КРС би следвало да се обърне внимание в посока на това да кредитира и отрази предоставените му различни

данни от операторите, и да определи различно регулаторно третиране спрямо трафика за всеки един от тях.” Предприятието посочва „проблемните” за него дестинации, „към които има много значителен трафичен интерес, а цените за терминиране на международен трафик в мрежите на техните оператори са несъразмерно високи”, както и „загубите” си, произтичащи от наложените от КРС цени за терминиране. Предприятието сочи, че тези загуби са пречка то да притежава по-силна позиция за преговаряне с операторите извън ЕС/ЕИЗ и да „засили своята конкурентоспособност заедно с останалите европейски оператори в рамките на Общия Европейски пазар.”

Представени са данни за развитието на международния трафик в мрежата на Теленор и заплащани за него цени за 2014 г. и за първото тримесечие на 2015 г. Въз основа на анализът им предприятието прави изводи в подкрепа на позицията си, че КРС следва да обърне особено внимание на приложимостта на единните цени на терминиране в националните мрежи, независимо от произхода на трафика и да модифицира задълженията към националните оператори с отчитане прилагането на европейските регулации и подобни на тях от насреещните оператори, партньори на българските телекоми в обмена на международен трафик.

Предприятието е отбелязало и технологичната възможност да се проследява произхода на трафика (А-номера), с цел установяване на приложимите цени за терминиране предвид произхода на трафика. В тази връзка Теленор препраща към практиката на хърватския регулатор и сочи, че когато идентификацията не би била възможна, практиката на останалите европейски страни е трафикът да се счита за генериран извън ЕС/ЕИЗ и спрямо него да се прилагат цени, уговорени на търговски начала.

В заключение, позовавайки се на данни за трафика без CLI²¹, приложени към становището му, предприятието предлага да бъде премахната регулацията на цените за терминиране по отношение на този вид трафик.

Становище на КРС

По отношение на регулирането на цените за терминиране на международни повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ е валидна позицията на КРС по т. 18 от настоящия документ.

По отношение на приложимите цени за терминиране на повиквания без CLI е валидна позицията на КРС по т. 18 от настоящия документ.

VI.4. Оценка на очаквания ефект от предложените специфични задължения

21. В своето становище БТК не е съгласно с използваните от КРС теоретични постановки за разглеждане на очаквания от регулатора ефект, поради което, не може да приеме еднозначно наличието на доказателство в подкрепа на избраните специфични задължения. На първо място БТК посочва, че при калкулиране на регулаторните разходи КРС не е подкрепило с факти и данни стойността на допълнителните разходи за задълженията на съответния пазар предприятия, като анализът на преките регулаторни разходи на практика не отчита наличието на такива за задължените предприятия. В тази връзка БТК счита, че е налице подценяване на преките регулаторни разходи.

На второ място дружеството има съмнения относно оценката и заключенията от анализирания от КРС потенциален статичен регулаторен ефект. По-конкретно БТК посочва, че представената теоретична постановка, която се основава на

²¹ под ...% (търговска тайна)

Съображение 3 от Препоръка 2009/396/ЕО45²², респективно на твърдението на КРС, че продуктите на едро са градивен елемент в производствената верига при формиране на цените за крайните потребители, не е подкрепена с конкретни данни и анализи. БТК посочва, че в отличие с очаквания от КРС ефект ситуацията на пазара сочи, че цената за терминиране в индивидуални мобилни мрежи е спаднала с 90% за периода 2010 г. - 2014 г. (от 0.20 лв. на 0.019 лв.), докато при крайната цена на дребно в относително изразжение, посочена на стр. 46 от приложението към Проекта на решение тази стойност се различава, като в допълнение за периода 2010-2014 г. се наблюдава увеличение на трафика към други мобилни мрежи с 6,6 процентни пункта.

БТК счита, че приходът от месечен абонамент не следва да бъде включен предвид факта, че самият пазарен анализ обхваща единствено терминиран трафик, а не достъп. Според предприятието това предполага изкривяване на направените изводи, а същевременно и финансовия ефект. В допълнение, според предприятието твърдението, че регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето, не може да бъде прието като аксиома. Дружеството е на мнение, че в статичния ефект е необходимо да бъдат изследвани и други фактори от вида на жизнения цикъл на дадения продукт, като всеобхватното участие на повече услуги в анализа, които нямат пряко отношение към специфичните задължения, води до неправилни резултати и до налагането на непропорционални мерки.

В допълнение, БТК поставя под съмнение наличието на обективност при определянето на стойностите на разглежданите параметри за степен на пренасяне на разходите върху крайната цена и външният ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, доколкото поне при първия параметър основен драйвър е характеристика на съответния пазар (брой пазарни участници), но стойностите са едни и същи въпреки различията между пазарите на фиксирани и мобилни услуги.

Становище на КРС

КРС отбелязва, че основавайки се на извършения анализ на ефекта на действащите от предходния кръг мерки и при привеждането на най-добрите практики²³ за изследване на потенциалните икономически ефекти върху заинтересованите страни, регулаторът използва хипотетичен сценарий с оглед преодоляване липсата на възможност за пряка сравнимост между ситуация, при която липсва регулация и такава, в която е приложена съвкупността от всички изброени мерки в Проекта на решение на КРС. В тази връзка КРС намира за необосновано и невярно твърдението, че подобен подход не следва да намери място в пазарния анализ. По отношение съмненията на БТК относно прозрачността при измерването на преките регулаторни разходи, регулаторът обръща внимание, че при тяхното изчисляване е възприет сравнителен анализ, като източниците за самите методи и калкулации са посочени²⁴ в приложението към Проекта на решение. КРС намира за напълно невярно твърдението на БТК, че анализът на преките

²² „...по-ниските разходи на предприятията за терминиране на гласови повиквания в мрежите на конкурентите се пренася в известна степен в по-ниски ценови условия за услугите на дребно за изходящ трафик.”

²³ http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0599_en.pdf

²⁴ „...същите са формирани на база стойност за актуализация на BU-LRIC модел и предполагаемата изискуема заетост, измерена в отработени часове на база сравнителен анализ, и средната стойност на компенсацията на наетите за един отработен час съответно в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, и далекосъобщения” и „Държавно управление” към края на 2014 г. по данни на НСИ.”

регулаторни разходи не отчита наличието на такива за задължените предприятия, като подчертава наличието на стойност, надхвърляща почти три пъти общите разходи на регулатора, което ясно показва намерението на КРС да не подценява значението на тези разходи. Регулаторът обръща внимание, че въпреки съмнението си по отношение стойността на тези разходи БТК не е представило разчет, който да послужи като основа за преоценка от страна на КРС.

Във връзка с изразените съмнения на БТК относно оценката и заключенията от анализирания от КРС потенциален статичен ефект, регулаторът счита, че същите са необосновани с оглед факта, че в тази част от анализа са отчетени общовалидни икономически закономерности²⁵, подкрепени в подхода на ЕК при оценка на въздействието от прилагането на Препоръка 2009/396/ЕО. По отношение на изложения от БТК пример за силно непропорционален ефект от регулаторното понижаване на цената за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, КРС посочва, че цитираните данни са неточни, като за посочения период калкулациите в проекто-анализа отчитат намаление на средните цени за терминиране с 87% (от 0,155лв./мин. до 0,02лв./мин.), а трафикът към други мрежи в абсолютна стойност нараства със 102%, а не с отбелязаните от предприятието 6,6 процентни пункта. При това положение, изчислената непропорционалност е в обратна на посочената от БТК посока, което се обяснява и с наличието на всеобща тенденция към нарастване на трафика от индивидуални мобилни мрежи. КРС посочва, че дори да е налице техническа грешка в становището на БТК и предприятието да има предвид изменението на дела на трафика за off-net разговори спрямо общия обем трафик, което е еквивалентно на 6,6 процентни пункта за периода 2010 г. - 2014 г., то това отново не подкрепя в ни най-малка степен твърденията на БТК, тъй като нарастването на относителния дял на трафика с насоченост към други мрежи е един от очакваните от КРС благоприятни ефекти.

Относно бележката на БТК, че приходът от месечен абонамент, в т.ч. и предлаганата от предприятията ценова структура на услугите на пазарите на дребно, не следва да бъдат отчитани, КРС обръща внимание, че този подход е използван с оглед нарастването на дела на приходите от месечен абонамент и с цел теоретичният модел да отразява по-широк кръг взаимодействия предвид наличието на опасения на двама от пазарните участници в предходния кръг пазарен анализ за неотчитане на „ефекта на водното легло”. В настоящото обществено обсъждане такъв аргумент е застъпен и в становището на Теленор. КРС уточнява, че за изследване наличието на горепосочения ефект е необходимо прилагането на предположение за наличие на двукомпонентно ценообразуване, където при намаляване цената на една конкретна услуга, цените на други услуги могат да се повишат, така че операторът да постигне подобни приходи, за да възстанови напълно своите променливи разходи в относително дългосрочен план. Регулаторът отбелязва, че сходен теоретичен подход, в който регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето, е предприет от холандския регулатор АСМ²⁶ и КРС го използва като прилагане на добра практика. Все пак с оглед прозрачност, регулаторът отчита, че теоретично при равни други условия и пренебрегване на предположението за двукомпонентно ценообразуване, нетните обществени ползи пропорционално биха били с около $\frac{1}{3}$ по-малко от калкулираните в Раздел VII, т. 6.4., но също ще са положителна сума. В допълнение, КРС счита, че независимо от широкия диапазон при оценката на статичното благосъстояние, в

²⁵ Валидността на закономерностите в теорията на търсенето и изключенията са обсъдени във втория абзац на булет 4, т. 6.2., Раздел VII от пазарния анализ

²⁶ Решение на АСМ от май 2013 г. АСМ/DTVP/2013/200840.

динамичен аспект са налице множество благоприятстващи устойчивата конкуренция ефекти, неминуемо водещи до постигането на максимални ползи за потребителите, което не е оспорено от нито едно предприятие в рамките на общественото обсъждане.

По отношение на мнението на БТК, че при калкулирането на потенциалния статичен ефект следва да се вземат предвид „други фактори от вида на жизнения цикъл на дадения продукт”, КРС обръща внимание, че статичният ефект отразява зависимостите, които се осъществяват в резултат от краткосрочното поведение на ценообразуващите елементи по цялата верига на производство, като жизненият цикъл на продуктите не следва да попада в подобен тип оценка. Регулаторът се съгласява с твърдението на предприятието, че всеки продукт има свой жизнен цикъл, но също така посочва, че отчитането му в динамичен аспект не би променило заключенията, направени от КРС в т. 6.3., Раздел VII от приложението към Проекта на решение.

По отношение съмнението на БТК за необективност при определянето на стойностите на разглежданите параметри за степен на пренасяне на разходите върху крайната цена и външният ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, КРС посочва, че теоретично при първия параметър освен броя участници е от значение и изпъкналостта на кривата на търсене, респ. нейната производна крива на пределните приходи. Така например, при изпъкналост на кривите по отношение координатното начало, е възможно степента на пренасяне на разходите върху крайната цена дори да надвишава единица²⁷, което би повишило пропорционално изчислените нетни ползи. Тъй като КРС, с цел опростяване, е приела предположението за линейност, то теоретичната граница на параметъра е от 0.5 до 1, като въпреки избора на еквивалентен базисен вариант (0.75) за пазарите на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение и в индивидуални мобилни мрежи, КРС е изчислила и граничните случаи за двата пазара с цел пълна прозрачност, както е посочено в таблица 15, Раздел VII.

Същевременно, по отношение съмненията относно оценката на външния ефект, при който пазарната крива на търсенето се измества от положителния социален ефект, КРС отбелязва, че в своята Препоръка 2009/396/ЕО Комисията е посочила, че ползите за потребителите на приемащата мрежа са значими и следва да бъдат отчетени. В свое изследване холандският регулатор АСМ²⁸ приема, че те са най-малко 20% от ползите на повикващата страна. Доколкото е налице правопрпорционална зависимост между стойността на посочения параметър и сумата от нетните ползи, регулаторът счита, че в своя хипотетичен сценарий обосновано е представил положителна стойност на този параметър, като същата дори е по-ниска от горесцитираните стойности, с което при сравнителен анализ КРС не надценява калкулираните социални ползи, а дори ги подценява в своята оценка. Така например при използване на прилаганите от АСМ 20% вместо 10% стойност на разглеждания параметър потребителските ползи в основния сценарий биха били с над 40% по-големи.

22. Според Теленор липсва оценка на въздействието от наложените мерки от предходния анализ, поради което прилаганият от КРС подход на оценка на бъдещото въздействие е непоследователен и необоснован. На следващо място, предприятието посочва, че „направената оценка от страна на регулатора е направена въз основа на неясни и неправилни изводи, които използват данни с неизвестен произход. Фигура 21 от т.6.2. от анализа не цитира конкретни стойности, а единствено изразява някаква теория”. Въз основа на своите съмнения Теленор посочва, че използваният метод няма

²⁷ RBB Economics, (2014), „Cost pass-through: theory, measurement, and potential policy implications”, A Report prepared for the Office of Fair Trading

²⁸ Решение на АСМ от май 2013 г. АСМ/DTVP/2013/200840.

практическа обоснованост. Дружеството отбелязва също така несъгласието си с определената от КРС стойност на параметъра „ефект на водното легло/waterbed“, като изказва мнение, че стойността му следва да се измени в окончателното решение. На последно място Теленор посочва, че „в таблици 14 и 15 от т.6.4. са посочени суми, за които не е налично никакво обяснение как са образувани“, като с цел гарантиране принципа на прозрачност е необходимо да бъде предоставена информация за основата, на която КРС прави своите изводи.

Становище на КРС

КРС посочва, че оценката на въздействието от наложените с предходния кръг мерки е направена в т. 3.2., Раздел VII от приложението към Проекта на решение. В тази връзка КРС счита за необосновано твърдението на Теленор, че избраният подход на анализ е непоследователен и некоректен.

По отношение бележката на Теленор, че оценката от страна на регулатора е направена въз основа на неясни и неправилни изводи, които използват данни с неизвестен произход, КРС отбелязва, че частичен отговор е представен в отговора на становището на БТК, т. 21 по-горе. В допълнение КРС отново обръща внимание, че в проекто-анализа са използвани подходи, сходни с най-добрите практики, като КРС е цитирала надлежно всеки свой източник. Същевременно, регулаторът категорично не може да се съгласи с твърдението на Теленор, че използваният метод няма практическа стойност, тъй като в своето становище самото предприятие многократно препраща към теоретични и емпирични изследвания, без да представи свои разчети, които да са оправна точка за КРС. Редно е да се отчете също така, че както КРС е посочила в своя анализ, Фигура 21 от т. 6.2., Раздел VII от анализа отразява среднопретеглените цени, пресметнати от КРС в хода на анализа, както и разходите на ефективен оператор, както е посочено в булет 1, т. 6.2., Раздел VII.

По отношение изразеното несъгласие на предприятието във връзка с определената от КРС стойност на параметъра „ефект на водното легло/waterbed“ – 0.75, регулаторът посочва, че това е стойността единствено в базовия сценарий, като напълно ясно КРС е отчетла и вероятността от промяна в максимално широк диапазон. Както и в анализа си, КРС отново обръща внимание, че диапазонът на въздействие на ефекта на водното легло е лимитиран от наличието на конкурентни ограничения, както е отбелязано и в цитирания от Теленор доклад, ето защо при силна конкуренция стойността на параметъра е висока, а при слаба конкурентна среда - ниска. Регулаторът счита изборът на диапазон от $1/2$ до пълно пренасяне за обоснован, като такъв е прилаган и в регулаторната практика²⁹, докато предприятието не представя пред КРС свои разчети, с които да докаже своето твърдение. В тази връзка се създава впечатление, че Теленор целенасочено пренебрегва основни икономически постулати, като дори си противоречи с представените в своето становище теоретични аргументи в тази посока (т. 10), наричайки я по-долу неопределително „някаква теория“. Предвид посоченото и с оглед факта, че Теленор не е представил своя обосновка (нито теоретична, нито практическа), КРС не може да приеме за необходимо промяната на използваните стойности.

В допълнение, КРС счита за напълно необосновани обвиненията на предприятието, че в таблици 14 и 15 от т. 6.4. на проекта, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 357/06.08.2015 г. са посочени суми, за които не е налично никакво обяснение как са образувани, като обръща внимание, че в раздел VII, т. 6.2. ясно е посочена методологията и източниците на калкулациите, извършени в анализа.

²⁹ Решение на АСМ от май 2013 г. АСМ/DTVP/2013/200840.

VII. По отношение на проекта задължението за предоставяне на информация, предвидено в т. V.6. от проекта на Решение

23. Мобилтел счита, че събираната информация не отчита наличието на трафик без CLI. Същевременно, ако КРС не разполага с тази информация не би могла да извърши коректен бъдещ анализ на трафика. Поради което, Мобилтел предлага т.V.6 от проекта на Решение да се допълни с предоставяне на данни за приходи от терминиране и съответстващ трафик за повиквания без идентификация на викащата линия.

Становище на КРС

КРС приема направеното предложение, като намира, че то е в унисон с променената позиция на регулатора по отношение на цените за терминиране на повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ. В тази връзка в проекта на решение и в приложението към него, по отношение на задължението за предоставяне на информация, са внесени съответни изменения.

24. Теленор счита, че предвиденото в проекта на решение задължение за предоставяне на информация по отношение приходи от терминиране и съответстващ трафик общо за всички повиквания, за повиквания от други мрежи, за повиквания от фиксирани мрежи, в т.ч. и отделно обема на трафика, генериран от собствените фиксирани номера към мобилната мрежа на съответното предприятие, на международни повиквания и съответстващ трафик общо, както и в разбивка за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави от ЕС/ЕИЗ и съответстващият им трафик и за терминиране на международни повиквания, генерирани от държави извън ЕС/ЕИЗ и съответстващият им трафик, е непропорционално и представлява допълнителна регулаторна тежест, която изисква да се направят допълнителни разходи, без да е налице обосноваване при налагането.

Дружеството изисква КРС да изложи обосновка по отношение на необходимостта и ползата за развитието на пазара от предоставянето на тези данни. Теленор посочва, че задължението ще създаде тежест за предприятията, тъй като информацията е отделна от вече съществуващите въпросници, а за част от нея дори не са изградени функционалности, по които да бъде събирана, което ще доведе до допълнителни разходи и ангажирани ресурси за неясна цел. Теленор апелира задължението да бъде променено, като бъде съобразено със съществуващите въпросници, както и да бъде представена мотивирана обосновка за необходимостта от събирането на такава информация.

Становище на КРС

КРС припомня на Теленор, че задължението за предоставяне на информация за обема на приходите от терминиране и съответстващият им трафик за всяко шестмесечие, в срок до един месец след изтичане на шестмесечието, не е ново и със съответните мотиви е наложено на Теленор с Решение № 1362/31.05.2012 г.³⁰ Предвид посоченото КРС е на мнение, че детайлизирането на задължението не създава значителни регулаторни тежести за предприятието. В приложението към проекта на решение (пазарен анализ) регулаторът е обосновал детайлизирането на посоченото задължение. В допълнение, предвид приетото предложение на Мобилтел, КРС не приема мотивите на Теленор за отмяна на задължението.

³⁰ т. V.1.4.2.

Б. Становище на Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 730/08.09.2015 г. Комисия за защита на конкуренцията (КЗК/общия регулатор в областта на конкуренцията) се произнесе относно Проекта на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В своето решение КЗК отбелязва, че нейната намеса в процедурата по съгласуване на изготвените от регулаторния орган анализи следва да бъде съсредоточена в тази част от дейността, която изисква съобразяване с принципите на правото на конкуренция, а именно - определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и услуги относно наличието на ефективна конкуренция. В тази връзка, КЗК посочва следното:

1. По отношение на определянето на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи:

КЗК счита, че КРС е извършила анализ на всички правни критерии за определяне на съответните продуктови пазари, съгласно чл. 152, ал. 4 от ЗЕС и в съответствие с Препоръката на ЕК за съответните пазари и Насоките на ЕК за пазарните анализи, като е разгледала конкретно наличието на вазимозаменяемост при търсенето и предлагането на съответните електронни съобщителни мрежи или услуги.

КЗК поддържа направения от КРС извод, че липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари, както и непреодолимите бариери за навлизане на всеки от тях, позволява на всички предприятия, които предоставят услугата терминиране на гласови повиквания в собствената си мобилна мрежа, да бъдат определени за предприятия със значително въздействие върху пазара.

2. По отношение на регулиране на цените за терминиране на международни гласови повиквания

КЗК посочва, че в хода на настоящото производство пред КЗК са получени становища от „Мобилтел“ ЕАД, „Теленор България“ ЕАД и от „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД относно продължаването на задължението за прилагане на регулирани цени, независимо от произхода на трафика. В тази връзка КЗК отбелязва следното:

- Налагането на задължения при наличие на предприятие/я със значително въздействие на пазара е в изключителните правомощия на секторния регулатор, който действа в условията на оперативна самостоятелност;
- КЗК счита, че проблемите (изложени в постъпилите от предприятията становища), произтичащи от регулирането на цените за терминиране, без оглед на произхода, следва да бъдат обстойно разгледани от КРС с оглед преценката дали не поставят българските оператори в неравностойна позиция спрямо техните контрагенти извън ЕС/ЕИЗ, лишавайки ги от възможността за генериране на повече приходи, които биха могли да бъдат използвани за подобряване на инфраструктурата и повишаване благосъстоянието на потребителите чрез предлагането на по-качествени услуги на по-ниски цени;
- Особено важно е да се анализира въпросът дали и доколко ниската цена на терминирането на международен трафик от страни извън Европейския съюз и високата цена на генерирането от български мрежи и съответно терминирането в мрежи на страни извън ЕС, не води до значителен дисбаланс в ущърб на предприятията, опериращи в страната;
- При условие че предприятията в страната са ограничени във възможността си в рамките на равнопоставен преговорен процес да договарят пропорционални условия, КЗК счита, че от евентуалното намаляване на регулацията на цените за терминиране

извън ЕС/ЕИЗ биха могли да възникнат положителни ефекти върху конкуренцията на съответния пазар в страната.

В заключение КЗК посочва в становището си, че КРС е определила съответните пазари в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията. По отношение на регулирането на цените за терминиране на трафик извън ЕС/ЕИЗ, КЗК счита, че КРС, в качеството си на компетентен секторен регулатор, трябва да изследва законовите възможности за евентуално осигуряване на възможност на телекомуникационните предприятия, опериращи в страната, за прилагане на балансирани и равноправни конкурентни условия спрямо контрагентите, включително и тези извън ЕС/ЕИЗ.

Становище на КРС

Видно от представеното в приложение към проекта на анализ, в рамките на своите правомощия и компетентност, общият регулатор в областта на конкуренцията напълно подкрепя дефиницията и изводите относно липсата на ефективна конкуренция на съответния пазар.

По отношение на отправените призови от страна на КЗК във връзка с адресирани до общия регулатор в областта на конкуренцията становища от трите мобилни предприятия, посочваме, както правилно е отбелязала и самата КЗК, че в изключителните правомощия на секторния регулатор е налагането на специфични задължения при наличие на предприятие/я със значително въздействие на пазара.

Във връзка с горното КРС отбелязва, че въз основа на постъпилите становища в рамките на общественото обсъждане, е направила допълнителен анализ и на систематичното място в проекта на анализ и проекта на решение е посочила, че задължението за разходоориентирани цени въз основа на BU LRIC модел на комисията се отнася до повиквания, генерирани от държави от ЕС/ЕИЗ.

В. Заключение

Във връзка с постъпилите становища в хода на процедурата по обществено обсъждане, открита с Решение № 357/06.08.2015 г., КРС прецени за необходимо да измени проекта на решение. С оглед диференциране на задължението за прилагане на разходоориентирани цени, определени в съответствие с Препоръка 2009/396/ЕО и включването на нов участник на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и на промяната в обхвата на специфичните задължения, които представляват съществено изменение на проекта на решение, КРС счита, че съгласно чл. 36 от ЗЕС следва да постави новия проект на решение на втора процедура за обществено обсъждане. В проекта са направени и някои по-съществени изменения по отношение на оценка на ефекта от наложените във втори кръг на анализа задължения, очакваният ефект от задълженията, които КРС предлага да бъдат наложени в трети кръг на анализа; както и по отношение на предлаганите задължения за прозрачност. Във връзка с бележки, съдържащи се в постъпилите становища, са прецизирани и редактирани някои текстове. С оглед на гореизложеното, с Решение № 44/28.01.2016 г. КРС откри второ обществено обсъждане на проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2. В съответствие с изискването на чл. 151, ал. 2 от ЗЕС с Решение № 44/28.01.2016 г. КРС откри процедура на повторно обществено обсъждане на проекта на решение на комисията за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. В рамките на повторното обществено обсъждане постъпиха становища от БТК, Макс Телеком, Мобилтел и Теленор.

Изготвеният проект е съгласуван от КЗК.

Становищата в цялост са в Приложение № 3 към проекта на анализ, тъй като са част от процедурата по приемане на окончателния текст на анализа.

В настоящото изложение КРС е обединила становищата, изразени в рамките на общественото обсъждане, според засегнатите въпроси и съответните части на анализа, като е изразила общата си позиция по тях. В случаите, когато конкретни въпроси са коментирани на няколко места в становището на дадено предприятие, КРС е обединила бележките на предприятието по съответния въпрос и е изложила цялостното си виждане по изложените аргументи. В случаите, когато е било възможно, КРС е посочвала и конкретното място от становището, където е направена забележката и са посочени аргументите.

I. По отношение на определянето на участници на съответния пазар и на предприятията със значително въздействие

1. В становището си БТК застъпва позиция, че КРС следва да преразгледа мотивите за включване на Макс Телеком в пазарния анализ като предприятие със значително въздействие върху пазара.

Предприятието намира за неотносими доводите на КРС, че генерираният от BWA мрежата на Макс Телеком трафик е осъществен от ограничен кръг съществуващи абонати на предприятието. То оспорва данните на КРС за намаляване на броя на „ползвателите на гласова услуга” на Макс Телеком, които според наличната при БТК информация³¹ са се увеличили 6 пъти през м. януари 2016 г. спрямо м. януари 2015 г. Въз основа на собствените си данни предприятието заключава, че е налице трайна тенденция на увеличаване на абонатите на Макс Телеком, които осъществяват повиквания към мобилната мрежа на БТК и изразява готовност да предостави справка за трафика за произволно определен от КРС период, при отправено от регулатора искане.

Според БТК приложението на Макс Телеком Voicer е Over-the-top (OTT) услуга и в този смисъл предприятието не приема аргументите на КРС за наличие на разлики между Voicer и OTT услугите. В тази връзка БТК обръща внимание, че:

- това приложение не може да покрие стандартите на VoLTE или на качеството на мобилните гласови услуги, които предоставят БТК, Мобилтел и Теленор по стандарт GSM;
- изброените от КРС кумулативни изисквания за определяне на „неуправляеми VoIP услуги”, а именно, че това е услуга, която (а) не е свързана с конкретно местоположение, (б) качеството ѝ не е гарантирано и (в) за предоставянето ѝ не се ползват номера от ННП, са неправилни и не покриват характеристиките на Voicer. Според БТК направеното от КРС уточнение не е съобразено с една от основните характеристики на управляемите VoIP услуги, а именно dialability - възможност за пряко избиране на номер от крайното устройство без да е необходимо сваляне, инсталиране и отваряне или последващо „събуждане“ на конкретно отделно приложение. Другата основна характеристика на управляемите VoIP услуги, която не е засегната от КРС, е възможността за

³¹ въз основа на броя мобилни абонатни номера, терминирали трафик в мрежата на БТК

въздействие върху качеството на тези услуги чрез гарантиране на достъпността им през ползваните мрежи за достъп. Предприятието сочи, че приложението Voicer предлага VoIP услуги, ползването на които не е свързано с определено местоположение и ползването на предварително определени мрежи, което автоматично превръща последната в услуга с качеството на ОТТ услуги. Потребителите на Макс Телеком могат да ползват VoIP услугата на смартфон или друго устройство с операционна система, „като само инсталират приложението и използват мобилния интернет на съществуващия си оператор. Така ще имат два номера в един едносимов телефон“³². Тъй като приложението може да се ползва за разговори от всякакви мрежи – Wi-Fi, 3G и 4G и не е обвързано със закупуването на SIM-карта от Макс Телеком, БТК е на мнение, че Voicer може да бъде приравнен на останалите ОТТ приложения;

- доводът на КРС, че тъй като Voicer се ползва през LTE мрежата на Макс Телеком, то ползването на приложението следва да се счита за мобилна гласова услуга, е некоректен. Според БТК от описанието на страницата на Макс Телеком в интернет е видно, че ползването на приложението не е обвързано с ползване на SIM-карта на предприятието. Предприятието посочва, че към настоящия момент Макс Телеком предлага търговски SIM-карта като „подарък“ към сключване на договор за предоставяне на мобилни услуги, който „подарък“ може да бъде отказан без последствия за абоната. В тази връзка БТК счита, че щом КРС определя приложението Voicer с неговите характеристики като мобилна гласова услуга, то същият подход следва да бъде приложен към всички приложения със същите характеристики;
- по отношение на качеството БТК сочи, че приложението може да се ползва през LTE мрежата на Теленор (които също са обявили, че предлагат мобилни услуги чрез LTE технология), която би следвало да предлага същите параметри за качество на услугата като LTE мрежата на Макс Телеком. БТК изтъква, че LTE-мрежите не поддържат предоставянето на гласови услуги (за разлика от GSM и UMTS) и това е причината за разработването и внедряване на VoLTE (каквото Voicer не е) в мрежите на предприятията, предоставящи 4G-услуги;
- характеристиките (а) мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката и (б) ползване на номера от ННП, на които се позовава КРС, за да определи Voicer като мобилна услуга са налице и за повечето ОТТ, предоставящи VoIP услуги;
- Voicer не се различава от другите ОТТ-приложения. Всички ОТТ приложения изискват от българските потребители задължително въвеждане на номер, предоставен за ползване на мобилни/фиксиранни услуги и позволяват осъществяване на повиквания към номера извън абонатите на самото приложение. Единствената разлика между Voicer и изброените ОТТ е, че абонатите на Voicer могат да се регистрират единствено чрез номера, предоставени за ползване на Макс Телеком (което ограничение е софтуерен въпрос). Последното има логика доколкото за тези номера се дължи такса на КРС и предприятието следва да включи тези такси в разходите си по предоставяне на услуги. Това ограничение може да отпадне след набиране на критична маса от абонати;

³²<https://www.kaldata.com/IT-%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D0%9D%D0%B5%D0%B9%D1%87%D0%BE-%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%BE%D0%B2-Voicer-%D0%BD%D0%B0-Max-%D0%B5-%D0%BD%D0%BE%D0%B2-%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD-105642.html>

- О приложения с характеристиките на Voicer ползват „Вимобайл“ АД и „Нет 1“ ООД. Чрез приложенията си посочените предприятия предоставят „фиксирана гласова услуга“ през всички Wi-Fi, 3G и 4G мрежи, която услуга не се отличава по нищо от „мобилната гласова услуга“, предоставяна от Макс Телеком чрез приложението Voicer. Приложенията на Вимобайл, Нет 1 и Макс Телеком се различават единствено по ползваните номера за регистрация – географски при първите две и съответно негеографски при последното. БТК е на мнение, че тази единствена разлика не следва да се счита за съществена от КРС за определянето на една гласова услуга като мобилна или съответно фиксирана. Всяко друго становище на Регулатора, според БТК, би означавало изследване на взаимозаменяемостта между мобилна и фиксирана гласова услуга, осъществявана чрез ОТТ приложения;
- О твърдението на КРС, че пред потребителите на ОТТ услуги е налице ограничение, описано като изискване за „двете отсрещни страни, извършващи и приемащи повикване, едновременно да разполагат с достъп до интернет и да ползват едно и също ОТТ приложение“, което не се наблюдава при услугата на Макс Телеком - Voicer, според БТК е невярно. Предприятието се аргументира с това, че всички изброени по-горе приложения позволяват осъществяване на повиквания към потребители, които не ползват същото приложение и които може да нямат достъп до интернет. Същевременно приложенията осигуряват и „терминиране“ на повиквания от други мрежи или ОТТ приложения към потребителите на конкретното приложение.

В заключение предприятието е на мнение, че КРС следва да определи Макс Телеком като предприятие със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи въз основа на създадената за предприятието възможност да изгражда мобилна мрежа с потенциал за постоянно увеличаваща се абонатна маса.

Становище на КРС

КРС не приема становището на БТК, че следва да определи Макс Телеком като предприятие със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи само въз основа на създадената от предприятието възможност да изгражда мрежа с потенциал за постоянно увеличаваща се маса.

КРС проучи практиката на националните регулаторни органи (НРО) на държавите-членки относно подхода им при определяне на предприятия със значително въздействие на съответния пазар. В резултат регулаторът установи, че подходът на НРО при определяне на предприятия със значително въздействие на съответния пазар е свързан с установяване на дейност на съответен пазар.

В тази връзка КРС поддържа без изменение становището си, че създаването на възможност за изграждане на мобилна мрежа, само по себе си не предполага определянето на дадено предприятие за предприятие със значително въздействие върху съответния пазар.

По отношение на конкретните аргументи, които БТК представя в своето становище, КРС изразява следната позиция:

Изводът, за който БТК твърди, че не отговаря на фактите, се основава на данните относно броя абонати на гласова услуга чрез BWA мрежата на Макс Телеком през 2013 г. и 2014 г., което изрично е посочено в проекта на решение - „потребителите, които

използват гласова услуга чрез BWA технология отчитат трайна тенденция на спад, като към края на 2014 г. са с близо 70% по-малко в сравнение с броя им към края на 2013 г.”³³. Спадът в броя на тези абонати е отчетен още през 2013 г., като с писмо до КРС от 29.10.2013 г. Макс Телеком уведомява комисията, че към същата дата дружеството е преустановило предлагането на гласови услуги на нови абонати в своята BWA мрежа³⁴. По отношение на твърдението на БТК, че абонатите на Макс Телеком, които осъществяват повиквания към абонатите на БТК са се увеличили 6 пъти в периода януари 2015 г. - януари 2016 г., КРС посочва, че това е напълно естествен процес, отчитайки посочения спад в броя на абонатите на гласова услуга чрез BWA мрежата, заявеното намерение за мигриране на съществуващите към момента на закриване на BWA мрежата абонати към LTE мрежата и стартиралата през септември 2015 г. мобилна гласова услуга Voicер.

В защита на тезата си, че в обхвата на пазара трябва да се включат всички предприятия, които имат възможност да предоставят гласови услуги, БТК е представила аргументи, че услугата на Макс Телеком не се различава от останалите ОТТ услуги. На първо място обръщаме внимание, че Макс Телеком осъществява услугата си през собствена мобилна мрежа, за която притежава разрешение за ползване на ограничен – радиочестотен спектър за предоставяне на мобилни услуги, използвайки негеографски номера от ННП и гарантира за качеството на предоставяната услуга. Чрез гласовата услуга потребителите могат да осъществяват входящи и изходящи гласови повиквания в реално време от/към номера в страната и в чужбина, ползвайки национален мобилен номер, предоставен от регулатора на Макс Телеком (с код за достъп 99х) или чрез пренесен съществуващ номер от друг мобилен оператор. За осъществяване на повиквания към абонатите на Макс Телеком се осъществява терминиране в мрежата на предприятието, нещо което не е характерно при ОТТ услугите. Както КРС е уточнила още преди предоставянето на услугата за търговска цел, за да се използва предоставения номерационен ресурс по предназначение, са определени някои допълнителни изисквания, като например начина, по който се осигуряват повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания 112, начина на използване на услугата при международен роуминг и други функции, които ОТТ услугите не изпълняват.

Наред с това Макс Телеком осигурява набор от допълнителни услуги като „идентификация на линията на викация” (CLIP), „блокиране на идентификация на линията на викация” (CLIR), пренасочване на повикванията (Call Forwarding). В допълнение обръщаме внимание, че останалите три предприятия на пазара на мобилни гласови услуги също споделят мнението на КРС по отношение на характера на услугата. По отношение на твърдението, че Voicер не покрива стандартите за VoLTE или на качеството на мобилните гласови услуги по стандарт GSM, КРС обръща внимание, че въпросната услуга не е нито VoLTE, нито GSM, за да отговаря на тези стандарти. Същата следва да се предоставя съобразно Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения и качеството ѝ да се отчита чрез параметрите, посочени в тези изисквания.

По отношение на изброените от КРС изисквания за определяне на „неуправляеми VoIP услуги“, БТК не е представила аргументи, поради които ги счита за неправилни. При дефинирането им КРС се базира на Разяснителната бележка към Препоръка за съответните пазари от 2014 г. Що се отнася до възможността за пряко избиране на номер от крайното устройство без да е необходимо сваляне, инсталиране и отваряне или

³³ позиция на КРС по т. III.6 от Раздел II от приложението към проекта на решение, публикуван с Решение № 44/28.01.2016 г.

³⁴ стр. 35 от Годишен доклад на КРС за 2013 г.:

http://crc.bg/files/bg/Godishen_doklad_2013_01_Sustoznie_razvitie_perspektivi.pdf

последващо „събуждане“ на конкретно отделно приложение, КРС обръща внимание, че при използване на смарт телефон, гласовата услуга през GSM мрежа също се използва чрез приложение, тъй като то и инсталирано заедно с операционната система на апарата. Същевременно БТК не се е позовала на източника, определящ тази характеристика (dialability) за основна. Параметърът достъпност (availability) не е от параметрите на качеството на мобилните гласови услуги, а е параметър на мрежата и по-точно периода от време, в който тя е в работно състояние. От което следва, че не се прилага към предоставянето на услугата. В допълнение при предоставяне на гласовата услуга през трета мрежа (напр. при сключен договор за национален роуминг), параметърът достъпност също може да се гарантира. КРС е съгласна, че услугата Voicerg не е свързана с определено местоположение, защото е мобилна услуга. Същевременно предоставянето ѝ е свързано с определена мрежа, а именно изградената от Макс Телеком.

КРС приема, че предоставяната от Макс Телеком услуга не е VoLTE, но отчитайки принципа на технологична неутралност КРС не е съгласна, че следва да ограничи обхвата на пазара единствено до предоставянето на VoLTE услуги в LTE мрежи. В подкрепа на мнението на КРС е и мнението на Теленор от първото обществено обсъждане.

КРС не приема твърдението, че характеристиките (а) мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката и (б) ползване на номера от ННП са характерни за повечето ОТТ услуги. На първо място ОТТ услугите, които ползват номер от ННП не го използват за осъществяване на повикване чрез него, а като потребителско име и/или номер, на който да се изпрати код за активация. В допълнение, цитираните две характеристики не са единствените, на база на които КРС е определила услугата на Макс Телеком като мобилна гласова услуга.

Услугите на „Вимобайл“ АД и „Нет 1“ ООД са фиксирани телефонни услуги и са извън предмета на настоящото производство, което анализира пазарите на терминиране на повиквания в мобилни мрежи.

В заключение, КРС отново поддържа позицията си, че за да бъде включено като участник на пазара, предприятието следва да има не само възможност, но и реално да е осъществявало услуги, попадащи в обхвата на съответния продуктов пазар.

2. БТК не приема двата основни довода ((а)наличието на разрешения за ограничен ресурс не е гарант за стартиране на дейност и (б)липсата на код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи), с които КРС се аргументира, че Булсатком не следва да се счита за участник на пазара.

Позовавайки се на аргументите си от първото обществено обсъждане, а именно, че в издаденото на Булсатком разрешение за ползване на ограничен ресурс са определени етапи и срокове за изграждане на мобилна мрежа, БТК повтаря позицията си, че наличието на възможност да предоставя услуги на съответния пазар, следва да е основание за определянето на Булсатком като предприятие със значително въздействие върху него. В допълнение изтъква, че предприятието може да вземе ресурс под наем или да ползва вторично номера.

БТК се позовава и на Решение № 1361/31.05.2012 г. на КРС, в което VOXBONE S.A./N.V. е обявено за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на повиквания във фиксирана мрежа без последното реално някога да е предоставяло услуги, без да е изградило мрежа на територията на страната и без да е сключило договори за взаимно свързване с останалите предприятия.

В допълнение предприятието обръща внимание, че мрежата по стандарт GSM предполага преимуществено предоставяне на гласови услуги, доколкото предоставяне на достъп до интернет чрез такава технология е неконкурентно решение за българския

пазар. В тази връзка напълно логично е, че Булсатком не е подало заявление за код за достъп до мобилна мрежа, доколкото предприятието не е изградило мрежата си по стандарт GSM с необходимото критично покритие. Подаването на заявление за код за достъп до мобилна мрежа е свързано със заплащане на такси за ползване на ограничен ресурс и в тази връзка винаги е неоправдано от финансова гледна точка такъв ресурс да се заяви преди предприятието да е създадо условия за реалното му ползване. БТК припомня аргументите си за включването на Булсатком - издадено разрешение за изграждане на GSM мрежа и заложили етапи и срокове за изграждане на последната. Изложеното е причина БТК да не може да се съгласи с твърдението на КРС за изтъкнат от предприятието невалиден аргумент.

Становище на КРС

КРС поддържа позицията си, изразена в процедурата по обществено обсъждане на проекта на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, а именно че наличието на разрешение за ограничен ресурс не е гарант за стартиране на дейност на разглеждания в анализа пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и на свързания с него пазар на дребно на мобилни гласови услуги. Към момента на извършване на анализа, преди публикуването на обществено обсъждане на проекта на анализ, Булсатком не предоставя мобилни гласови услуги, твърдение, което се поддържа и от БТК. По отношение на хипотезата Булсатком да вземе ресурс под наем съгласно Правила за условията и реда за прехвърляне на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс, то същото става с разрешение на КРС. По отношение на предоставяне на вторично номера, съгласно Наредба № 1 от 22 юли 2010 г., то същите се предоставят на предприятие, подало уведомление до комисията за намерението си да осъществява дейност по препродажба на услугите, предоставяни чрез съответните номера. С други думи, няма как подобни евентуални действия на Булсатком да останат незабелязани от КРС.

Що се отнася до Решение на КРС № 1361/31.05.2012 г., регулаторът напомня, че решението е взето след провеждане на процедура по обществено обсъждане, в рамките на която КРС е представила своите аргументи.

КРС е съгласна, че мрежата по стандарт GSM предполага предоставяне на гласови услуги, което не променя факта, че за предоставяне на мобилни гласови услуги, попадащи в обхвата на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, на Булсатком ще са необходими номера в съответствие с Наредба № 1. В допълнение, обръщаме внимание, че на Булсатком е издадено разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа, а не за „изграждане на GSM мрежа”. В издаденото на дружеството разрешение не е конкретизирано за какъв вид мрежа следва да бъде използван спектърът от обхват 1800 MHz. Както е посочено в страницата на КРС35 „обхват 1800 MHz може да бъде използван за изграждане на GSM, UMTS, LTE и WiMAX мобилни наземни мрежи. Изборът на тип мрежа и съответстващи услуги е предмет на бизнес стратегия и решение на самите оператори. Практиката показва, че приоритет за операторите в този обхват е развитието на широколентовите технологии (UMTS, WiMAX, LTE и LTE Advanced) за изграждане на т.нар. трето и четвърто поколение (3G и 4G) мрежи”. Към настоящия момент Булсатком е изградило **LTE мрежа** в съответствие с изискванията на

³⁵ http://crc.bg/news.php?lang=bg&news_id=410

разрешението и предоставя обществени електронни услуги чрез нея - **мобилен достъп до интернет**.

КРС отново потвърждава своята позиция, че след като визираното дружество не предоставя мобилна гласова услуга чрез своята мобилна мрежа, то на практика липсва и съответен пазар на терминиране на гласови повиквания в собствената му мрежа. Пазарите, подлежащи на регулиране ех ante не са хипотетични, а реални пазари. Противното означава налагане на задължения без предмет и ефект.

В заключение, по отношение на искането за поемане на ангажимент, че при започване предоставянето на мобилни гласови услуги от страна на Булсатком, КРС ще преразгледа наложените задължения на пазара, обръщаме внимание, че в резултат от стартирана дейност в публикувания с Решение № 44 от 28.01.2016 г. на второ обществено обсъждане проект на анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи регулаторът включи Макс Телеком като участник на пазара и предложи на дружеството да бъдат наложени съответни специфични задължения. Считаме, че посоченото обстоятелство е достатъчно доказателство за това, че регулаторът проявява ангажираност и последователност в своите действия във връзка с изразената от него позиция по повдигнатия въпрос.

3. В съответствие с бележката си от първото обществено обсъждане относно участниците на пазара Теленор отбелязва, че включването на Макс Телеком в обхвата на анализа като предприятие със значително въздействие на съответния пазар показва задълбоченост на анализа на пазара на мобилни гласови услуги и допринася за равнопоставеност между участниците, които се конкурират на него.

Становище на КРС

КРС приема посоченото в становището на Теленор. КРС насърчава развитието на конкуренцията при предоставянето на електронни съобщителни мрежи и услуги като прилага регулаторни мерки, ограничаващи възможностите за възпрепятстване на конкуренцията, отстранява пречки и бариери за конкуренцията в рамките на своята компетентност, третира равнопоставено всички предприятия, предоставящи електронни съобщения.

4. Макс Телеком се съгласява, че дружеството правилно е определено за предприятие със значително въздействие върху пазара, доколкото се следва практиката, според която появата на ново предприятие, което осъществява електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа формира нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в собствената му мрежа. Въпреки това, обаче Макс Телеком счита, че не би могло да окаже негативно влияние върху конкурентната среда, като представя следните аргументи:

- не е налице опасност от „затваряне на трафика в рамките на мобилната мрежа”, тъй като дружеството има за цел, като новонавлизащо предприятие, да набира абонати и да генерира трафик с цел печалба. Посочено е, че поради тази причина са сключени договори за взаимно свързване както с „всички други участници на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи” при реципрочност на цените, така и с голяма част от участниците на пазара на едро на терминиране на повиквания в определено местоположение;

- Макс Телеком не би имало възможността да наложи на другите участници на пазара на едро на терминиране в мобилни мрежи цени, по-високи от тези, определени от КРС като разходоориентиран, „поради действието на естествените механизми на една конкурентна среда”. Предприятието дава пример, че повишаването на цената за

терминирани в собствената му мрежа ще доведе до повишаване от страна на другите предприятия на цените на дребно за повиквания към мрежата на Макс Телеком, което би довело до спад в терминирания трафик;

- Макс Телеком притежава все още незначителен брой абонати на свързания пазар на дребно.

В допълнение дружеството посочва, че „определянето на даден оператор като предприятие със значително въздействие върху пазара не води ex lege до възникване на специфични задължения за него”. Според предприятието, налагането на специфични задължения на новонавлизащи предприятия на пазара на едро на терминиране на трафик в техните мрежи следва да бъде единствено с цел насърчаване на конкуренцията на пазара на дребно. Предприятието счита, че са налице високи бариери за навлизане на пазара на мобилни услуги, обусловени от „наличието на три основни участника с господстващо положение”, поради което налагането на идентични с тези, наложени на установените мобилни оператори, специфични задължения на новонавлизащи предприятия е необосновано. Макс Телеком посочва, че асиметрията в пазарните дялове и трафиците към мрежите на различните участници обуславя и необходимост от асиметрия на регулаторната намеса.

Становище на КРС

На първо място КРС подчертава, че Макс Телеком интерпретира неправилно изводите на КРС, представени в проекта на анализ. Определянето на предприятие със значително въздействие върху пазара се извършва след анализ на съответния пазар и установена липса на ефективна конкуренция, а не единствено поради формирането на нов обособен пазар на едро, който включва предоставяните от предприятието услуги за терминиране в собствената си мрежа. В конкретния случай, по отношение определянето на Макс Телеком за предприятие със значително въздействие на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуалната мобилна мрежа на предприятието, КРС е представила своите аргументи в т. II.5 от Раздел II на проекта на анализ, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 44 от 28.01.2016 г.

На второ място, КРС не би могла да се съгласи, че определянето на предприятие със значително въздействие върху пазара „не води ex lege до възникване на специфични задължения за него”. В тази връзка КРС насочва вниманието на дружеството към разпоредбата на чл. 156, ал. 1 от ЗЕС, в която е посочено, че установяването на липсата на ефективна конкуренция без съмнение води до определяне на предприятие със значително въздействие и налагането на същото на конкретни специфични задължения.

Във връзка с мнението на Макс Телеком, че то не може да окаже негативно влияние върху конкурентната среда поради факта, че е новонавлизащо на пазара и има малко на брой абонати, КРС приема, че са налице разлики между абсолютния размер на индивидуалните пазари на терминиране на всеки оператор, които предопределят и различия в пазарната мощ и в проявата на антиконкурентно поведение при липса на регулация. Тези различия обаче не са основание за КРС да счита, че е налице липса на пазарна мощ. Размерите на индивидуалните пазари на терминиране съответстват на пазарните дялове на пазара на дребно. Пазарните дялове на дребно са относими при анализа на пазарната мощ на пазара на едро до степента, до която новонавлизащо предприятие може да бъде изложено на риск от затваряне на пазара и по този начин да се счита, че съществува определена балансираща покупателна способност. Това се отнася, все пак, само до много кратък период от навлизането на пазара и за компании с относително ниски невъзстановими разходи (например MVNO).

Освен пазарния дял на съответния пазар, за установяването на пазарно надмощие също се изследват и други показатели, като един от основните е свързан с възможността за лесно навлизане на пазара. Барьерите за навлизане на (съществуващ) пазар на терминиране са непреодолими, тъй като нов мобилен оператор на пазара установява свой собствен специфичен пазар на терминиране и има 100% пазарен дял на него. Потенциална конкуренция от други участници на специфичния пазар на този оператор е изключена. В допълнение, останалите основни показатели - „контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана” и „липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите”, подробно разгледани в т. 2 на Раздел V, са относими и към анализа на Макс Телеком.

Отчитайки горепосоченото, аргументът на Макс Телеком, че за предприятието не са налице стимули за отказ за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване, в т.ч. за „затваряне на трафик”, не означава, че при липса на регулация в следващите три години за него няма да са налице подбуди, например, за провеждане на политика на ценова дискриминация. В подкрепа ще посочим, че понастоящем Макс Телеком терминира в индивидуалната си мобилна мрежа повиквания, изходящи от мобилни и фиксирани мрежи. Цените, на които предоставя услугата на едро терминиране на всички предприятия през 2015 г., са цените, определени с Решение № 1362/31.05.2012 г. и Решение № 135/14.02.2013 г. (0,0190 лв./мин.). Изключение прави едно мобилно предприятие (- търговска тайна), което терминира в мрежата на Макс Телеком на цена, над 3 пъти по-висока от цената за останалите предприятия. Приходите от терминиране на повикванията от това предприятие представляват XX,X% (търговска тайна) от общите приходи от терминиране на Макс Телеком. Видно от интернет страницата на генериращото повикванията предприятие, то не е предложило по-високи цени на дребно за повикванията към мрежата на Макс Телеком. В допълнение, горепосоченото предприятие (като регулирано предприятие на пазара на гласови повиквания в мобилни мрежи, определено с Решение № 1362/31.05.2012 г.) терминира повикванията както от Макс Телеком, така и от всички останали предприятия, на цените, наложени с решенията на КРС. Въз основа на гореизложеното, КРС счита, че при липса на регулация, за Макс Телеком е налице стимул и възможност да се възползва от позицията си на предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране в собствената си мобилна мрежа. Това, както е посочено в т. 4.3. на Раздел VII от проекта на анализ, води до извода, че поради липсата на достатъчен конкурентен натиск, Макс Телеком, като предприятие със значително въздействие на разглеждания пазар, е независимо от своите конкуренти и клиенти по отношение на ценовото си поведение.

Не на последно място регулаторът отбелязва, че независимо от факта, че и четирите предприятия са определени като предприятия със значително въздействие върху пазара, КРС, вземайки предвид различията в пазарната им мощ, диференцира специфичните задължения. Поради това регулаторът не предлага на Макс Телеком да бъде наложен пълния набор от специфични задължения, предложени за налагане на останалите три предприятия със значително въздействие върху съответния пазар.

II. По предложените ценови специфични задължения

II.1. Относно въвеждането на дерегулация на цените за терминиране на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ

5. Във връзка с предложената мярка за дерегулиране на цените за терминиране на повиквания с произход държави от ЕС/ЕИЗ и сключените вече договори БТК предлага два подхода при въвеждане на мярката:

(а) едностранно уведомяване за приложимите цени по дестинации на всички партньори (предприятия и транзитиращи предприятия) към датата на въвеждане на промяна; или

(б) спиране на трафика от такива дестинации до сключване на нови договори/изменения на споразуменията.

Предприятието се позовава на международната практика, която в тези случаи е фактическо изменение на цените от датата на уведомяване (или съответно от посочена в уведомлението конкретна дата) без да е налице предварително изменение на действащите договори, като сочи, че този подход е в унисон и с въведената в България практика специфичните ценови задължения да се спазват от датата на налагането им от страна на КРС, а не от датата на реално подписаното допълнително споразумение към договора за взаимно свързване.

Според предприятието е налице вероятност за липса на съдействие за изменение на договорите за взаимно свързване, свързана с промяна на цени за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ поради което, то счита, че КРС следва да обсъди в настоящия анализ тази ситуация и да гарантира на предприятията възможността самостоятелно да упражняват правото си едностранно да прилагат цени за терминиране след едностранно уведомление и независимо от клаузите на сключените към момента договори, доколкото е налице промяна в регулацията.

Становище на КРС

Договорите за взаимно свързване се сключват при регулирани условия и не могат да противоречат на наложените специфични задължения (чл. 159, ал. 2 от ЗЕС). Както е посочено от КРС в мотивите в проекта на настоящото решение, задълженията, които налагат изменение на вече сключените договори за взаимно свързване, изискват от предприятията да предприемат всички необходими действия по изменението им, с оглед включването на условия съобразно наложените с настоящото решение специфични задължения. Дейността на предприятията следва да бъде съобразена с решението на КРС във всеки момент на неговото действие. В тежест на регулираните предприятия е да уредят своите търговски отношения по начин, който да не поставя изпълнението на специфичните задължения в зависимост от съгласието на насрещната страна по договора. Един от възможните подходи за осигуряването на пълно съответствие със специфичните задължения е въвеждането на клауза в договорите за взаимно свързване, която да позволява едностранното им изменение, когато това изменение е следствие на решение на КРС (налагащо ценови ограничения, даващо задължителни указания с конкретни изисквания и т.н.). Подобна клауза е изцяло съответстваща на чл. 159, ал. 2 от ЗЕС и премахва възможността регулираното предприятие да бъде в ситуация да избира между изпълнение на решението на КРС и сключения договор. КРС счита въвеждането на подобна възможност за едностранно изменение, формулирана стриктно до изискванията, наложени с решение на КРС, като подходящ подход за осигуряване на изпълнението на специфичните задължения.

В становището на БТК допълнително се изразява становище, че КРС следва да обсъди в настоящия анализ тази ситуация и да гарантира на предприятията възможността самостоятелно да упражняват правото си едностранно да прилагат цени за терминиране след едностранно уведомление и независимо от клаузите на сключените към момента договори, доколкото е налице промяна в регулацията. За разлика от описаната в предишния абзац хипотеза, в този случай се касае за нерегулирани отношения, поради което чл. 159, ал. 2 от ЗЕС не намира приложение и не може да се твърди за необходимост от въвеждане на регулаторни задължения. Поради това въпросът за прилагането на нерегулираните условия е предмет на двустранни преговори

между страните при спазване на общите правила за договаряне и предоставяне на взаимно свързване, установени с приложимите към случая разпоредби на Раздел I, Глава Десета от ЗЕС и Наредба № 1 за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Предложеният механизъм за едностранно изменение на условията на договорите следва да бъде уреден в договора за взаимно свързване, както и да бъде в съответствие с общото законодателство и по-специално Закона за защита на конкуренцията. Оценка за съответствието на този подход е задължение за предприятията.

6. Мобилтел изразява мнение, че в проекта на решение липсва надеждна процедура, която да осигури възможност за въвеждането на цени, определени въз основа на принципа на свободно търговско договаряне, като така се възпрепятства своевременното изпълнение на самото решение на КРС. Предприятието обръща внимание, че към настоящия момент цените за терминиране се определят въз основа на решение на КРС, без да се отчита произхода на трафика. Поради изменение на мярката, Мобилтел изисква създаването на ясен механизъм за определяне на цени за терминиране въз основа на съответно прилагане на принципа на свободно търговско договаряне като се вземе предвид съществуващата регулаторна специфика в сектора на електронните съобщения.

В подкрепа на тезата си Мобилтел засяга правните аспекти на договорните взаимоотношения между предприятията. В тази връзка Мобилтел отбелязва, че свободата на договаряне е основен принцип в частното право и съгласно чл. 9, ал. 1 ЗЗД, страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави. На следващо място предприятието отчита, че веднъж сключени, договорите имат сила на закон за тези, които са ги сключили (чл. 20а, ал. 1 ЗЗД). В становището се допълва, че посочените правила утвърждават същността на договора като своеобразен източник на валидни правила за поведение и договорът на практика създава „частен“ правен ред, който допълва създадения от закона. Мобилтел твърди, че определящо за възникването на този „частен“ правен ред обаче е взаимното съгласие на страните – когато това съгласие не противоречи на императивни правила на закона, не накърнява добрите нрави и не страда от някакъв порок, то се превръща в основание за валидност на формулираните чрез него правила за поведение. В този смисъл предприятието прави извода, че именно наличието на двустранно съгласие е в основата на функционирането на принципа на свободата на договаряне.

Предприятието отчита факта, че към настоящия момент са в сила сключени договори за взаимно свързване, съгласно които терминирането на повиквания с произход от държави извън ЕС/ЕИЗ се осъществява по регулирани цени. При сключването на тези договори не е съществувала възможност цените за терминиране да бъдат договаряни свободно между страните. В тази връзка, Мобилтел отбелязва, че от момента на постановяване на решението на КРС, с което ще се дерегулират тези цени, ще се даде принципна възможност на операторите да уговарят цени за трафика, генериран извън ЕС/ЕИЗ, според принципа на свободното търговско договаряне. Коментарите на предприятието в становището гласят, че съгласно нормите на общото гражданско и търговско право, изменението на вече сключените договори, включително и по отношение промяната на цени, следва да се извършва по взаимно съгласие на страните чрез анекс или допълнително споразумение към съществуващия договор. Предприятието отчита възможността една от страните по договора да не се съгласи с изменението на тези цени и да блокира процеса по тяхното предоговаряне. По този начин за насрещната страна, на която е наложено задължение за достъп, не

съществува възможност при подобна ситуация да прекрати сключения договор за взаимно свързване поради непостигане на съгласие относно негов съществен елемент – цена на предоставяната услуга. Във връзка с горепосочените доводи, Мобилтел обяснява опасенията си, че е налице реална опасност регулираните цени да продължат да се прилагат за неопределено време. Както още се отбелязва в становището, при тази ситуация, дори едно предприятие да забави изменението на договорите, то всички предприятия в България няма да могат да прилагат цени в зависимост от търговската си политика, с оглед постигане на целите на дерегулацията на цените. По този начин, според Мобилтел, ефектът от дерегулирането на цените за терминиране на повиквания с произход страните извън ЕС/ЕИЗ, посочен в анализа към проекта на решение, няма да бъде постигнат, а ще се даде възможност на „недобросъвестни предприятия да реализират свръхпечалби макар и за кратък период от време”. Отчитайки посоченото, Мобилтел отбелязва, че прилагането на принципа на свободно договаряне в неговата чиста форма няма да доведе до търсения от КРС ефект на ценова дерегулация. Поради това предприятието счита за необходимо този принцип да бъде приложен съответно като се вземе предвид съществуващата секторна регулаторна специфика.

За да представи конкретното си предложение, Мобилтел отбелязва, че цените за международен трафик се променят въз основа на ценови листи. По този начин, според предприятието, се постига гъвкавост на ценообразуването, като се дава възможност на предприятията за бърза реакция при преговорите за определяне на цени.

Във връзка с горепосоченото Мобилтел счита, че е от изключителна важност да бъде прецизирано задължението за достъп в Решението, като предлага следните текстове:

„За осигуряване на прозрачност и равнопоставеност, цените за терминиране на повиквания идентифицирани с номера от номерационния план на държави извън ЕС/ЕИП, се определят и изменят от предприятията по т. IV свободно, чрез публикуване на страницата им в интернет, заедно с приложимите условия и дата на влизане в сила. По цени и условия, приложими за повиквания от държави извън ЕС/ЕИП могат да бъдат таксувани и тези, чийто произход не може да бъде установен при анализ на информацията за произхода им. Предприятията по т. IV са длъжни да прилагат стриктно условията на Препоръка E.157 на ITU при анализа на информацията за произхода на повикванията. Цените и ценовите условия, като и последващите им изменения се публикуват най-малко 14 дни преди влизането им сила, като в същия срок се уведомяват предприятията и КРС.

Предприятията по т. IV се задължават в 14-дневен срок от приемане на Решението да публикуват цените и ценовите условия за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИП, както и описание на правилата за прилагане на Препоръка E.157 на ITU при идентифициране на произхода на повикванията и процедурата за разрешаване на спорове. При необходимост в същия срок, предприятията по т. IV инициират изменение на договорите си за взаимно свързване с оглед привеждането им съответствие с настоящото Решение.”

Становище на КРС

Становището на Мобилтел е принципно идентично на посоченото в становището на БТК, поради което важи изложеното по-горе. Мобилтел предлага друг възможен подход за прилагане на нерегулираните цени чрез уведомление чрез ценова листа на страницата на предприятието и уведомление до предприятията, с които има сключени договори. Също както по отношение на предложението на БТК, този подход не се отнася до регулирани услуги, поради което предприятията са свободни да договорят новите цени по всеки правно допустим начин. Въпросът за прилагането на нерегулираните условия е

предмет на двустранни преговори между страните при спазване на общите правила за договаряне и предоставяне на взаимно свързване, установени с приложимите към случая разпоредби на Раздел I, Глава Десета от ЗЕС и Наредба № 1 за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Предложеният механизъм за едностранно изменение на условията на договорите следва да бъде уреден в договора за взаимно свързване, както и да бъде в съответствие с общото законодателство и по-специално Закона за защита на конкуренцията. Оценка за съответствието на този подход е задължение за предприятията.

7. Във връзка с приемането на принципа на разделяне на терминирания трафик на такъв от ЕС/ЕИЗ и такъв извън ЕС/ЕИЗ, Теленор обръща внимание на имплементирането и въвеждането в сила на новата регулация. Предприятието е на мнение, че КРС трябва да окаже помощ в процеса на изменение на договорите за взаимно свързване.

Становище на КРС

Теленор, подобно на БТК и Мобилтел, търси съдействието на КРС във връзка с изменението на договорите за взаимно свързване. В тази връзка важи и казаното по-горе по отношение на становищата на БТК и Мобилтел.

Целта на дерегулацията е да се установят отношения на пазара, които да се уреждат при свободно търговско договаряне и в съответствие с общото законодателство. Няма основание и правомощия КРС да се намеси по въпроси, които изрично оставя на свободното договаряне между страните. Пряко следствие на отмяната на задълженията е преустановяване на намесата на КРС по отношение на съответния въпрос (доколкото не е предмет на други общо приложими секторни правила), поради което комисията няма правомощия за намеса във връзка с уреждането на нерегулираните цени, които Теленор възнамерява да наложи в договорите за взаимно свързване. Правно и житейски нелогично би било КРС да оказва съдействие за налагане на условия, които с решението изрично са изключени от обхвата на наложените задължения, още повече че са в съответствие с исканията на предприятията за осигуряване на свободно търговско договаряне. Последното предполага съответните преговори между страните, а не едностранното им налагане и още по-малко – със съдействието на регулаторния орган.

II.2. Относно ценовото третиране на повикванията без CLI

8. БТК предлага в анализа да бъде изрично уточнено, че когато предприятията имат техническа възможност да определят произхода на трафика, съгласно изискванията на действащите препоръки и стандарти, то те следва да могат да таксуват трафика без CLI спрямо приложимата за конкретната държава цена. В тази връзка БТК сочи, че разполага с техническа възможност да установи произхода на трафика без CLI и да приложи изискванията на Препоръка E157 на ITU (Препоръката), които се отнасят до установяване на следните три елемента (1) код на държавата, (2) идентификационен код на мобилната мрежа; съответно географски код при фиксиранияте мрежи и (3) конкретен национален номер, предоставен на клиента.

Мотивите, с които предприятието подкрепя своето предложение и възразява срещу позицията на КРС повикванията без CLI да бъдат таксувани по регулирани цени, са следните:

О според БТК евентуалното отхвърляне на горното предложение, е равностойно на отказ на регулатора да насърчи прилагането на Препоръката. Последното според направеното от предприятието тълкуване на разпоредби от Рамковата директива е в противоречие с разпоредбата на чл. 17, т. 2 от Директива 2002/21/ЕО.

О евентуалното прецизиране на позицията на КРС относно регулаторното третиране на трафика, за който не се предоставя информация за CLI в съответствие с Препоръката няма да е причина за неравнопоставено третиране на трафика с произход ЕС/ЕИЗ. Като причина за това твърдение БТК посочва, че в рамките на Общността всички предприятия следва да изпълняват изискванията на цитираната Препоръка. Поради това в случай, че повикване бъде генерирано от мрежа на предприятие на територията на Общността, то като минимум следва да се осигури предаване на информация за код на държавата по произход на трафика.

О множество държави извън ЕС/ЕИЗ нямат задължение за предоставяне на CLI, съгласно Препоръката, а в други държави тази информация не се предоставя във връзка с националната сигурност. Като типични примери в тази насока БТК сочи Русия (посочена в предишното обществено обсъждане като дестинация, от която се терминира значителен трафик), където операторите на фиксирани мрежи ползват аналогови централи и не предоставят информация за CLI в съответствие с Препоръката и Израел, където с оглед защита на национална сигурност операторите не предоставят каквато и да е информация за CLI при международни повиквания. Посочените примери, според БТК, следва единствено да укажат, че КРС предлага на обществено обсъждане вътрешнопротиворечиви права и задължения, изразяващи се в:
(а) дерегулация на цената на терминирания от държави извън ЕС/ЕИЗ трафик; и
(б) регулиране на цената на терминирания трафик от държави извън ЕС/ЕИЗ, които не предоставят информация за CLI в съответствие с Препоръката.

О в проекта на пазарен анализ и в проекта на решение не е налице анализ на въздействието на предложената регулация на цената за терминиране на трафик без CLI върху интереса на предприятията да терминират повиквания на възможно най-ниската цена. Според БТК анализ в тази насока би показал висок реален риск за увеличаване на трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ, за който предаваната между мрежите информация не включва дори код на държавата по произход на трафика, с оглед създадената възможност за неговото терминиране на нетърговска регулирана цена. Предприятието подчертава, че в случая има предвид не манипулирането на А-номер от транзитните оператори с оглед осъществяване на по-голям марж, а подаването на трафик без CLI от мрежата на викация потребител. Доколкото операторите в множество държави извън ЕС/ЕИЗ нямат задължение за предоставяне на CLI, то те няма да имат и икономически интерес от предоставяне на информацията за CLI при определяне на различна цена за терминиране.

О таксуването на повикванията без CLI ще лиши предприятията от възможността да имат силни преговорни позиции по отношение на предприятията извън ЕС/ЕИЗ и ще постави под въпрос ефекта от дерегулирането на цените на повикванията с произход извън ЕС/ЕИЗ, тъй като чрез неприлагането на CLI ще бъдат избегнати търговските преговори;

О практиката на регулаторните органи в Чехия, Франция, Германия, Хърватия, Италия, Словения, Португалия и Естония сочи, че цената за терминиране на трафик без CLI не е регулирана от тях, а в повечето от посочените държави регулаторните органи са оставили на операторите да извършат преценка по отношение на този трафик и да решат въпроса в сключените договори. За да стигнат до извод за необходимостта от определяне на нерегулирана цена за трафика без CLI, регулаторните органи са ползвали абсолютно същия мотив - „постъпващия до момента трафик без CLI е незначителен от общо терминирания трафик, но този мотив е отнесен към факта, че в ЕИЗ членуват 31 държави от общо 194 и в тази връзка регулирането на неговата цена е необосновано от тази гледна точка и необходимостта от свеждане на регулаторната намеса до минимално необходимото.

Като допълнителен мотив европейските регулаторни органи са изтъкнали факта, че в интерес на всеки оператор и неговите клиенти в рамките на ЕС е да предоставя информация за CLI с оглед възможността за обратно избиране. Чрез въвеждането на такива условия по отношение на трафика без CLI конкретните регулаторни органи са съобразили и необходимостта от приложението на чл. 17, т. 2 от Директива 2002/22/ЕО;

О при въвеждането на дерегулация на цените на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ, регулирането на цените на трафика без CLI без съмнение ще се отрази върху процента на терминиране на такъв трафик. Предприятието сочи, че КРС не е посочила гаранции за защита на интересите на регулираните предприятия при увеличаване на терминирания трафик без информация за CLI (дори без код на държавата по произход на трафика). БТК счита, че е необходимо в настоящия анализ КРС да предвиди възможности предприятията да засият предвидените в договорите за взаимно свързване санкционни и контролни мерки и да намалят сроковете по разследване на терминирането на трафик с манипулиран А-номер, включително трафик, манипулиран като такъв без информация за CLI в съответствие с Препоръката. Последното важи особено за транзитиране на международен трафик, когато в схемата участват няколко транзитни предприятия и фактическият „манипулатор“ не може да се проследи от страна на БТК. Постановяването на възможности за санкционни и контролни мерки при увеличаване на терминирания трафик без информация за CLI може да бъде съчетано с прилагане на обективна процедура по доказване на манипулирания трафик. Например осъществяване на критичен брой тестови повиквания от трето независимо лице, които да показват ясна тенденция на манипулиране на CLI за повече от 10 повиквания и съответно осъществяване на измама. Методът се използва масово от много оператори от ЕС с оглед избягване на измами и санкциониране на постъпването на трафик с манипулирана информация за CLI. Като пример за такова трето лице (услугите на което е ползвало и БТК) предприятието сочи базираното в Белгия дружество Меусси Solutions. Услугата за мониторинг на такива дружества се свежда до установяване на манипулация на CLI при процент от конкретен брой тестови повиквания, което изчислено по определена статистически издържана методология води до извод за нарочно манипулиране на А-номера с цел измама. Доколкото извършване на мониторинг за манипулиране на А-номера е позната практика сред операторите от ЕС/ЕИЗ (дори се предлага от дружества, базирани в ЕС), БТК е на мнение, че КРС ще подкрепи въвеждане на санкционни мерки в договорите за взаимно свързване след извършване на обективни проверки в тази насока.

В заключение, с оглед изложеното БТК очаква регулаторът да се ангажира с ясна подкрепа на регулираните предприятия за защитата на техния икономически интерес и избягване на измами от манипулиране на А-номера, т.е. извършване на промяна или заличаване на CLI. В допълнение КРС следва да гарантира, че ще вземе отношение по наложените задължения при чувствително увеличаване на терминирания трафик без CLI.

Становище на КРС

КРС приема за обосновано твърдението, че когато предприятията, в съответствие с Препоръка ИТУ-Т Е.157, могат да определят произхода на повикването по: кода на държавата, идентификационния код на мобилната мрежа, съответно по географския код при фиксирания мрежи или конкретен национален номер, предоставен на клиента, те следва да таксуват трафика по приложимата за съответното направление цена. По отношение на трафика, който не съдържа информация за произхода на повикването

(държавата, мрежата/платформата на произход на повикването) или същата не може да бъде определена, КРС счита, че предприятията могат да прилагат цена за терминиране на повиквания без идентификация на линията на викация (CLI), определена при условията на търговско договаряне и публикувана на интернет страницата на задълженото предприятие.

В тази връзка на систематичните им места в проекта на решение и в приложението към него са внесени съответни корекции.

По отношение на включване в договорите за взаимно свързване на процедури за разследване на трафик с манипулиран А-номер, както и санкционни мерки за ограничаване на такъв трафик, КРС счита, че това изцяло попада в сферата на определяне и търговско договаряне на условията за взаимно свързване между предприятия. КРС отбелязва, че манипулирането на А-номера представлява съзнателна промяна или подмяна на предаваната между мрежите информация за CLI. В тези случаи, КРС е на мнение, че предприятията следва да разполагат с подходящи механизми за обективно разследване, проверка и установяване на неправомерно поведение от страна на контрагентите си с оглед защита на интересите, както на предприятията, така и на потребителите. Комисията е на мнение, че начинът и последователността на действие в тези случаи, както и санкционните мерки, следва да са описани ясно в договорите за взаимно свързване, като в същото време с оглед спазване на принципа на равнопоставеност следва да са приложими към всички предприятия (национални и такива опериращи извън територията на страната), с които съответният оператор има или сключва договор за взаимно свързване. Същевременно КРС отбелязва, че посочените мерки следва да се прилагат само по отношение на трафик, за който предприятията имат основателно съмнение за манипулиране на А-номера, а не във всеки случай на трафик без CLI.

9. Мобилтел изразява мнение, че КРС следва да изключи от обхвата на регулираните цени, цените за терминиране на трафик без CLI, като бъде дадена възможност на предприятията да определят цената му на нива не по-високи от тези за терминиране на трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ.

Предприятието излага и основните си опасения от запазването на регулацията на цените за трафика без CLI. Според Мобилтел основният проблем, който би произтекъл в този случай е, че следвайки икономическата логика, прилагането на регулирани цени за терминиране на повиквания без CLI ще стимулира генериращите мрежи от страни извън ЕС/ЕИЗ или чужди предприятия, осъществяващи транзит на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ, целенасочено да изпращат повиквания към българските предприятия без идентификация на линията на викация. Мобилтел отчита, че по този начин, те неоправдано ще заплащат на българските предприятия цена по-ниска от определената за повиквания с произход извън ЕС/ЕИЗ. Опасенията на предприятието са, че при такава ситуация КРС не би била в състояние да упражни въздействие върху чуждите оператори, а по този начин ще се компрометира изваждането от регулация на цените за терминиране на трафик, генериран извън ЕС/ЕИЗ.

В подкрепа на становището си, на първо място, Мобилтел извежда мотиви за липсата на потенциален конкурентен проблем при дерегулацията на цени на трафик без CLI. В становището си Мобилтел призовава КРС да обърне внимание на съответните аргументи, които целят да оборят посочените в проекта на анализ опасения на Комисията, че дерегулацията на цените за терминиране на международните повиквания без CLI може да има негативен ефект, с оглед потенциална опасност извън регулация да остане и трафик с произход от ЕС/ЕИЗ.

В рамките на тези мотиви се посочва обемът на трафика без CLI, за който е отчетено, че е под 1,5% от общия трафик, терминиран в мрежата на Мобилтел. Според предприятието няма основания да се счита, че това съотношение е съществено различно при другите предприятия у нас и че при добросъвестна експлоатация на мрежите би се променило.

Мобилтел отбелязва, че анализът за наличието на CLI се извършва в пълно съответствие с Препоръка E157 на ITU и съгласно т. 7.2, подточка „г“, според която за генерираните през интернет повиквания следва да се предава кодът на държавата. В тази връзка предприятието възприема, че за трафик без CLI се счита трафик с невалиден код на страната. Мобилтел пояснява, че при прилаганата от него практика за определяне на процентното изразжение на трафик без CLI, се игнорира трафикът с валиден код на страната, който се възприема от предприятието за трафик с CLI. По този начин Мобилтел определя, че за 2015 г. трафикът без CLI като цяло е незначителен процент – X,XX% (търговска тайна) от общия трафик и съответно дерегулирането му не би имало негативно отражение върху съответните пазари. Според предприятието трафикът без CLI най-често е свързан с повиквания от аналогови номера, каквито има само извън ЕС/ЕИЗ, трафик през ограничен брой транзитни предприятия, които не запазват или не предават информация за викация номер, както и трафик от държави, в които от съображения за сигурност не се предоставя CLI.

Във връзка с горепосоченото Мобилтел прави допускание, че дори в обема трафик без CLI да съществува трафик от страни членки на ЕС/ЕИЗ, то той би бил пренебрежимо малко, и то предаван в противоречие с европейските и националните нормативни изисквания, според които предприятията са длъжни да генерират и предават през точките на взаимно свързване CLI по определени международни формати.

На второ място, Мобилтел излага мотивите си в подкрепа на твърдението, че липсва потенциален конкурентен проблем за възможна ценова дискриминация от големите български фиксирани и мобилни предприятия с цел изтласкване на алтернативните предприятия от пазара на национални/европейски транзитни услуги. Като основен изложен мотив е обемът на входящите международни повиквания на националните транзитиращи предприятия, терминиран в мрежата на Мобилтел. В тази връзка предприятието отбелязва, че националните транзитиращи предприятия терминират в мрежата на Мобилтел повече от XX% (търговска тайна) от общия обем входящи международни повиквания, и то при регулирани цени за терминиране в индивидуални мобилни мрежи от 0.019 лв. за 2015 г. (позовавайки се на представените в хода на първото обществено обсъждане данни). Според предприятието е изключително важно да се спомене, че при такива ниски цени за терминиране в мрежи в България (определени въз основа на BU-LRIC модел) и осъществяването на дейност на конкурентния пазар на транзитни услуги, транзитиращите национални предприятия имат възможност за прилагане на съвсем ниска надценка (в абсолютна стойност) при спазване на норма на печалба около 10%. При така тълкуваните условия Мобилтел отчита, че националните транзитиращи предприятия успяват да реализират транзит и терминиране на по-голям обем входящи международни повиквания отколкото международните транзитиращи предприятия. Според Мобилтел това се случва въпреки сключените договори на предприятието с международни европейски транзитиращи предприятия, едно от които е Австрия Телеком (част от Телеком Австрия Груп). Направеният от Мобилтел извод е, че по-големият обем входящи международни повиквания, реализиран от националните транзитиращи предприятия, категорично показва добрите им позиции на пазара на международни транзитни

услуги. В допълнение, Мобилтел изразява допускане, че националните транзитиращи предприятия „явно предлагат своите услуги при атрактивни ценови условия”.

Във връзка с горепосоченото Мобилтел заявява, че прилагането на подход, при който трафикът без CLI се третира ценово като такъв с произход от страни извън ЕС/ЕИЗ, ще доведе „дори до по-добри икономически възможности за националните транзитиращи предприятия, които вече са на международния пазар на транзитни услуги”.

На трето място Мобилтел засяга въпроса, касаещ възможностите за контрол и превенция. В тази връзка предприятието е на мнение, че са налице различни законоустановени възможности за КРС. Като такива са посочени: задълженията за обявяване на определените въз основа на търговско договаряне цени пред КРС или дори публикуването им на сайта на съответния оператор; периодичното събиране на данни за трафик и цени; налагане на временни мерки, което според Мобилтел напълно гарантира способността за въздействие на КРС при антиконкурентно поведение от страна на участниците на националния пазар. Предприятието изразява съжаление, че този набор от законоустановени действия не може да бъдат предприет спрямо чужди предприятия.

На четвърто място, в подкрепа на основната си позиция за изключване на цените за терминиране на трафик без CLI от обхвата на регулираните цени, Мобилтел излага практика от третирането на въпроса в други страни от ЕС/ЕИЗ, позовавайки се на Cullen International SA/CIRCABC. В становището си Мобилтел изброява в табличен вид държави от ЕС/ЕИЗ, в които ценовата регулация се прилага само за повиквания с произход от държави от ЕС/ЕИЗ. Предприятието отбелязва, че в пет от тях регулираните цени важат само за трафик от номерационните планове на страните членки на ЕС/ЕИЗ, т.е. трафикът без CLI е автоматично изключен от регулация и попада към трафик с произход извън ЕС/ЕИЗ.

Въз основа на изложените мотиви, Мобилтел прави заключение, че ценовите условия за терминиране на трафик без CLI следва да бъдат предмет на свободно търговско договаряне, като този трафик бъде третиран по същия начин като трафика с произход извън ЕС/ЕИЗ. Като алтернативен подход, Мобилтел предлага запазването на регулацията на цени за терминиране на трафик без CLI единствено за обеми до 2% за конкретен оператор (обемът от 2% е възприет от Мобилтел като разумна горна граница). Същевременно трафикът без CLI, надвишаващ този обем, да бъде таксуван по нерегулирани цени.

Становище на КРС

Виж мотивите по раздел II.2, т. 8.

10. Теленор изразява опасения, че с оглед на това, че трафикът без CLI се приравнява ценово на националния и този от ЕС/ЕИЗ, се създават предпоставки за различни опити за измами (fraud), най-често изразяващи се в манипулиране на CLI, независимо от факта, че към момента трафикът без CLI не представлява голям процент (около и под 1%). В тази връзка предприятието счита, че е от изключително голямо значение да бъде предвиден механизъм за противодействие на такива опити. Като най-ефективна мярка за противодействие то посочва ценовото приравняване на трафика без CLI с този от страни извън ЕС/ЕИЗ. Като алтернатива предприятието посочва определяне на максимално допустимо ниво на повиквания без CLI, което да се определи на база исторически данни.

Становище на КРС

Виж мотивите по раздел II.2, т. 8.

II.3 По отношение на спазване на принципа на равнопоставеност

11. БТК подкрепя тълкуването на КРС на принципа на равнопоставеност и отбелязва, че дружеството и КРС имат еднакво разбиране на приложимостта на принципа на равнопоставеност, отнесен към предвидените в договорите условия за обезпечаване на вземанията. В тази връзка предприятието посочва, че ще предложи нови условия за обезпечаване на вземанията, които ще стимулират добросъвестното отношение към сключените договори, ще облекчат режима на обезпечаване по отношение на коректните платци, ще защитят икономическите интереси на предприятието и ще допринесат за стабилността на телекомуникационния сектор като цяло.

Становище на КРС

Позицията на БТК е в подкрепа на изложеното в мотивите на пазарния анализ относно приложението на задължението за равнопоставеност към условията за предоставяне на обезпечения по договорите за взаимно свързване. КРС иска да подчертае, че поради общата формулировка на задължението не може да се направи изчерпателна оценка за приложението му към всички бъдещи случаи. Целта на направеното от КРС тълкуване на приложението на задължението към стандартната ситуация за необходимостта от съобразяване на условията в зависимост от това дали е коректен или некоректен платец не изчерпва всички хипотези.

II.4 По отношение на задължението за разделно счетоводство

12. БТК поддържа без изменение позицията си за отпадане на задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство (т. V.4.2. от проекта на решението) при окончателното приемане на решението на КРС.

Предприятието изразява несъгласие с аргументите на КРС във връзка с неравнопоставеното му третиране спрямо пазарната позиция на Мобилтел и Теленор на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение. Според БТК КРС не е отговорила на въпроса дали избраният спрямо БТК регулаторен подход съответства на изискването за прилагане на идентични регулаторни мерки при сходни обстоятелства.

Предприятието намира за невалиден аргументът, че мярката разделно счетоводство следва да се наложи на БТК поради нарасналата пазарна мощ на БТК на разглеждания пазар. Според дружеството, ако това е валидният аргумент, то остава без отговор въпросът защо същата мярка не е наложена на основните конкуренти на БТК на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение. То посочва, че Мобилтел и Теленор бележат сериозен ръст в броя на абонатите си, като за Мобилтел той е близо 90%, а за Теленор е близо 80% и отново изтъква изпреварваща позиция на конкурентите по отношение на пакетните услуги. Същевременно предприятието сочи, че КРС отчита трайна тенденция на спад в абонатите на БТК и то за сметка на нейните основни конкуренти.

Като отчита посоченото, БТК е на мнение, че аргументът на КРС за наличие на нарасналата пазарна сила на пазара на терминиране на повиквания в мобилна мрежа намира своя аналог и при разглеждане на пазарната позиция на Мобилтел и Теленор на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение. В тази връзка предприятието прави извод, че за законосъобразното налагане на новата мярка за БТК трябва да се оцени изпълнението на чл. 4, ал. 1, т. 2, б. "в" от ЗЕС, по-специално, какъв е подходът на КРС спрямо конкурентите на БТК в идентична ситуация. Според

данните, разгледани на пазара на терминиране на трафик в определено местоположение, основните конкуренти на БТК се намират във възходяща посока на развитие. От гледна точка тенденции на пазарното развитие, ситуацията е идентична с позицията на БТК на пазара на терминиране на трафик в мобилни мрежи. При тази ситуация БТК намира, че е задължително КРС да следва идентичен подход при определяне на регулаторните мерки на всеки от разглежданите пазари.

На следващо място, БТК посочва, че не може да приеме твърдение, че съдържанието на самото задължение не е равнозначно на основание за неговото налагане. Според предприятието такова твърдение се явява в пряко противоречие с разпоредбата на чл. 157, т. 1 от ЗЕС, която изисква всяка мярка да е пропорционална на установената неефективна конкуренция и целения резултат. БТК счита, че с направеното изявление КРС на практика заявява, че не се държи сметка за обхвата на конкретните задължения, с които ще бъде натоварено задълженото предприятие. Обратно на позицията на КРС, БТК е на мнение, че при налагането на всяка мярка трябва да се държи сметка за степента на нейната тежест, за ограниченията, които се поставят върху дейността на задълженото предприятие, т.е. за всички конкретни изисквания, които се налагат спрямо това дружество. В разглеждания случай от значение са именно конкретната форма и методология, които следва да се приложат от БТК, защото именно в това се изразява наложената мярка. Видно от съдържанието на т. V.2.4., задължението на БТК се изразява в такова за „водене“ на разделно счетоводство. Воденето на разделно счетоводство се изразява в подготовка на регулаторни отчети по формата, определена от КРС. Това е съдържанието и смисълът на наложената мярка и само и единствено от тази гледна точка може да бъде преценявано нейното законосъобразно налагане. Очевидно е, че така наложената мярка има напълно идентично съдържание с мярката, която се предлага да бъде продължена с проекта, приет с решение № 41/2016 г. Очевидно е, че КРС вече е наложила задължение за водене на разделно счетоводство, обхващащо цялостната дейност на БТК, а не само на конкретните пазари, на които е обявено за предприятие със значително въздействие на пазара. Следователно воденето на разделно счетоводство за цялата дейност на предприятието е обхванато само с налагането на едно специфично задължение за разделно счетоводство. В тази връзка е необосновано налагането на едно и също задължение на няколко пазара, което се изпълнява чрез едно и също деяние. Последното противоречи и на принципа за свеждане на регулаторната намеса до минимално необходимото, тъй като с отделни актове КРС налага едно и също задължение на БТК – разделно счетоводство върху цялата дейност на дружеството и то за период от три години напред. В тази връзка, налагането на ново задължение на настоящия пазар се явява необоснована мярка, която има за резултат единствено увеличаване на санкционните възможности за КРС и не носи никакъв допълнителен практически ефект върху възможността за контрол върху дейността на БТК. Ето защо дружеството счита за установено, че предложената мярка се явява непропорционална и съставлява необоснована регулаторна тежест за БТК, което е основание за нейното оттегляне при окончателното приемане на проекта на решение.

Относно приложимостта на чл. 18 от ЗАНН БТК счита, че изразената от КРС позиция е неубедителна и в противоречие с реалната фактическа обстановка. Остава неясно към кой конкретен акт на КРС ще се извърши препращане на основание на разпоредбата на чл. 331, ал. 7 от ЗЕС при нарушение на задължението за водене на разделно счетоводство. БТК намира за вярно заключението на КРС, че препращането ще е към конкретно нарушеното специфично задължение, т.е. към всички актове, с които е наложено това специфично задължение. Би се стигнало до ситуация, в която с едно деяние ще бъдат нарушени няколко акта и на практика ще представляват

отделни административни нарушения. Това е и единствения резултат, който се постига от КРС чрез налагане на посоченото задължение с няколко отделни административни акта.

Според БТК КРС използва общи доводи, аргументирайки налагане на задължението, а именно „да постигне определена обществена полезна цел на конкретния регулиран пазар, т.е. защитеният обществен интерес от санкцията е свързана с превенция и наказание за поведение на конкретен съответен пазар“. За БТК е неясно как наложеното задължение върху цялата дейност на дружеството може да се отнесе към съответния пазар и неточност в отчета на БТК по някоя друга дейност ще рефлектира върху „конкретния съответен пазар“, разглеждан в настоящия анализ. Доколкото разграничения в тази посока не са налице в доводите на КРС, то последните са несъстоятелни и целят единствено засилване на административно наказателната тежест за БТК.

Според предприятието, както КРС изрично посочва, внасянето на регулаторен отчет ще има за резултат изпълнение на всички други решения, в които фигурира мярката разделно счетоводство. Валидно е и обратното – една неточност в отчета ще означава неизпълнение на всички решения на КРС, в които на БТК е наложено задължение разделно счетоводство, независимо от отделните пазари.

БТК е на мнение, че разпоредбата на чл. 18 от ЗАНН не може да намери приложение в конкретния случай именно защото тук става въпрос за идентично по своя характер задължение, неправилно мултиплицирано в няколко административни акта. Евентуалното невнасяне на регулаторен отчет няма и не може да бъде третирано като предпоставка за нарушение на наложените поотделно на всеки пазар задължения за прозрачност, равнопоставеност и ценови ограничения. Задължението за водене на разделно счетоводство се изпълнява с еднократен акт на БТК, поради което то не може да бъде изпълнявано различно за различните пазари, при действието на няколко отделни пазарни анализа.

Във връзка с изложеното БТК е на мнение, че безспорно задължението за водене на разделно счетоводство не може да бъде мултиплицирано в повече от един административен акт. Резултатът от това е единствено създаването на формални задължения, даващи възможност за повече от една санкция в съществени размери, което ще бъде в противоречие с чл. 17 от ЗАНН.

Не на последно място, БТК счита за коректна тезата на КРС по отношение на чл. 17 от ЗАНН – от разпоредбата не може да се извлече забрана за регулатора да включи задължение за прилагане на разделно счетоводство на повече от един пазар. Такава забрана обаче може да бъде извлечена от общите разпоредби на АПК и основните принципи на административното право. Доколкото (а) задължението се отнася към цялата дейност на предприятието, (б) по своето естество налаганото задължение е едно и също като предмет и (в) се налага с няколко отделни административни актове, КРС следва задължително да се съобрази с чл. 6 от АПК и забраната за засягане на правната сфера в по-голяма степен от най-необходимото за целта на административния акт. Доколкото целта за водене на разделно счетоводство вече е постигната чрез налагане на задължението на БТК в друг административен акт, налагането му отново е в пряко противоречие с посочената разпоредба. В случая е нарушено и изискването на ал. 3 от чл. 6 от АПК, тъй като с повторното налагане на едно и също специфично задължение КРС категорично не прилага мерки, които са по-благоприятни за БТК и чрез които се постига същата цел на закона.

Становище на КРС

Аргументите, въз основа на които БТК предлага отмяна на задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство се основават на данни, относими към пазара на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на обществени индивидуални телефонни мрежи. В тази връзка позицията на КРС е изразена в рамките на съответния пазар. В допълнение регулаторът отбелязва, че не е налице сходство на пазарната мощ на БТК, Мобилтел и Теленор на пазара на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на обществени индивидуални телефонни мрежи в сравнение с тази на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Намираме за некоректен мотива, че сама по себе си изпреварващата позиция на основните конкуренти на БТК по отношение на предоставяне на пакетните услуги на крайните потребители е основание за налагане на задължения за разделно счетоводство.

КРС изразява несъгласие с твърденията на БТК за наличие на нарушения на принципа на равнопоставеност поради предложената асиметричност на мярката за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и този на терминиране на гласови повиквания в определено местоположение на обществени индивидуални телефонни мрежи. В тази връзка регулаторът отбелязва, че с оглед спазване на принципа на пропорционалност при избора на подходяща мярка, която да бъде наложена на предприятията със значително въздействие на тези два пазара, са отчетени потенциалните възможности за прехвърляне на значително пазарно въздействие от страна на конкретните предприятия.

Предвид липсата на нови аргументи от страна на БТК, касаещи правните аспекти на задължението за разделно счетоводство, и въз основа на мотивите, изложени в рамките на първата процедура за обществено обсъждане, КРС поддържа без изменение позицията си относно необходимостта от налагане на задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство върху цялата дейност на дружеството на конкретния регулиран пазар.

13. Теленор счита, че с настоящия проекто-анализ КРС следва да наложи на Макс Телеком задължение за разделно счетоводство. Предприятието сочи, че дори да приеме мотива за непропорционалност на задължението спрямо това предприятие, поради малкия брой абонати и обем на трафика, регулаторът следва да предвиди задължения, „...които да бъдат приложени, в случай че покрият долен праг на изисквания, определени от КРС.” Предприятието счита, че „...абсолютното неналагане на задължение за разделно счетоводство на Макс Телеком противоречи на принципите за равнопоставеност и предвидимост, заложен в закона”.

В останалата част от становището си относно задължението за разделно счетоводство Теленор преповтаря, без изменение, аргументите си относно необходимостта и ползата от задължението за водене на разделно счетоводство, представени в рамките на първия кръг на общественото обсъждане на проекта на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Становище на КРС

Предвид липсата на нови аргументи КРС поддържа без изменение позицията си, изразена в първия кръг на процедурата по обществено обсъждане на проекта на

решение³⁶ за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, по горепосочените части от становището на Теленор.

III. По други въпроси от проекта на анализа

14. Като не приема аргументите на регулатора, относно задължението за предоставяне на информация, предвидено в т. 6 от проекта на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, **Теленор отбелязва**, че предложението на дружеството за отмяна на това задължение не само не е прието, а с новата редакция на проектоанализа се налагат дори по-подобни разбивки на исканата информация.

Предприятието счита, че при положение че събираната с наложеното задължение информация ще се използва за създаване на механизми за предотвратяване на нарушения с CLI, то с готовност би съдействало за предоставянето ѝ, но отново изтъква, че КРС следва да изложи обосновка по отношение на необходимостта и ползата за развитието на пазара от предоставянето на тези данни. В противен случай, предприятието апелира задължението да бъде променено, като бъде съобразено и изисквано с годишните въпросници на КРС.

Становище на КРС

КРС изразява несъгласие с мнението на Теленор. Целта на предложеното задължение за предоставяне на информация е ясно обоснована в проекта на анализа. Там КРС е посочила, че информацията се предоставя с оглед осъществяване на контрол за спазване на наложените задължения за ценови ограничения. Необходимостта от предоставяне на информация произтича от дерегулирането на цените за терминиране на повикванията с произход държави извън ЕС/ЕИЗ, в т.ч. и на тези за повиквания без CLI. В тази връзка КРС уточнява, че предприятията следва да представят справките на всеки шест месеца. Първият шестмесечен период започва да тече, считано от 01.07.2016 г. Справките се предоставят в срок до 10 работни дни от изтичане на съответния период. При поискване от страна на КРС предприятията представят разбивка на справките по месеци и по държави, където е приложимо.

15. Като не приема аргументите на КРС, **Теленор**, с изключение на някои редакции, поддържа без изменение становището си, представено в рамките на първата процедура на обществено обсъждане на проекта на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи по отношение на следните части от него:

- Отсъствие на оценка от ефекта на наложените специфични задължения с предходния кръг на анализ на същия пазар;
- Обем на пазара, потребители, относителни дялове и конкуренция;
- Определянето на съответния пазар;
- Цени и ценова конкуренция;
- Специфични задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност;
- Оценка на ефекта от задълженията

³⁶ Решение на КРС № 357/06.08.2015 г.

Становище на КРС

Предвид липсата на нови аргументи КРС поддържа без изменение позициите си, изразени в първия кръг на процедурата по общественото обсъждане на проекта на решение за трети кръг определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, по горепосочените части от становището на Теленор, представени с писмо вх. № 12-01-3550/12.09.2015 г.

Б. Становище на Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 730/08.09.2015 г. КЗК се произнесе относно проекта на решение на КРС за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

В своето Решение № 145 от 25.02.2016 г. по отношение на публикувания за второ обществено обсъждане проект на анализ, КЗК отбелязва, че намесата ѝ отново следва да бъде в частта от дейността, свързана с определяне, анализ и оценка на съответните пазари, с оглед съобразяване с принципите на правото на конкуренцията. В тази връзка КЗК не оспорва включването на нов участник на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, като посочва, че то е в съответствие с т. 4.1.3. от Разяснителната бележка.

Общият регулатор счита, че КРС се е съобразила с препоръката³⁷, изразена в Решение № 730/08.09.2015 г. на КЗК и е коригирала пропуската при извършените пазарни анализи, което би спомогнало за осигуряването на ефективна конкуренция на съответните пазари.

Становище на КРС

Видно от представеното становище, в рамките на своите правомощия и компетентност, общият регулатор в областта на конкуренцията напълно подкрепя дефиницията на съответния пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, включването на нов участник в обхвата на пазара, както и изводите на КРС относно липсата на ефективна конкуренция на съответните пазари.

В. Становище на Европейската комисия

В рамките на проведената процедура по обсъждане на проекта на пазарен анализ с ЕК в установения, съгласно ЗЕС и Рамковата директива, срок, постъпи писмо относно Решение на ЕК по преписка BG/2016/1864. Европейската комисия няма бележки по цитираната преписка.

³⁷ че КРС е необходимо да изследва законовите възможности за евентуално осигуряване на възможност на телекомуникационните предприятия на територията на страната, за прилагане на балансиран и равноправни конкурентни условия спрямо контрагентите, включително и тези извън ЕС/ЕИЗ

III. Състояние на пазара на мобилни телефонни услуги в България

В настоящия раздел се разглежда състоянието на българския пазар на мобилни телефонни услуги за периода след втория кръг анализ на пазара на терминиране, а именно 2011-2014 г., и е направено сравнение със състоянието на пазара в края на предходния кръг пазарен анализ – 2010 г. Настоящият анализ се основава на събраната информация за дейността на предприятията, предоставящи обществени телефонни услуги чрез наземни мрежи с ползване на радиочестотен спектър през съответната година, представена в изпълнение на решения на КРС №№ 119/19.01.2012 г., 80/24.01.2013 г., 40/23.01.2014 г. и 23/22.01.2015 г. и на писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.

Въз основа на дефинициите в ЗЕС³⁸ КРС счита, че като част от пазара на мобилни телефонни услуги могат да бъдат разглеждани електронни съобщителни услуги, които отговарят на следните характеристики:

1. Обменът на съобщения се осъществява пряко или непряко (при спазени изисквания за качество на услугата, стандарти и технически спецификации) в реално време;
2. Мрежата, чрез която се предоставят, осигурява възможност за осъществяване на национални и международни повиквания;
3. Обменът на съобщения се осъществява посредством номер или номера от национален или международен номерационен план.

Последното от изредените условия е свързано с възможността за ползване на ограничен ресурс – номера от Националния номерационен план на Република България (ННП), предоставяни от КРС на предприятията, осъществяващи електронни съобщения, след издаване на съответно разрешение. Съгласно Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена³⁹ (Наредба за номерата), КРС предоставя за ползване на предприятията два типа национално значими номера от ННП – с географски и с негеографски национални кодове за направление. Обществени мобилни телефонни услуги за реализиране на входящи и изходящи национални и международни повиквания се осъществяват посредством национално значими номера с негеографски код за направление от ННП.

В допълнение, мобилната телефонна услуга притежава следните специфични характеристики:

- **мобилност на потребителя** – осигуряване на изграждане, провеждане и прекратяване на телефонни разговори при движение на потребителя;
- **непрекъсваемост на връзката (handover, handoff)** – при преминаването на абоната по време на разговор от зоната на покритие на една базова станция към зоната на покритие на друга базова станция се осъществява прехвърляне на връзката, без тя да се разпада;
- **ползва се и в мрежи на други предприятия (роуминг)** – в мобилната мрежа услугата роуминг позволява използване от абонат на предприятие, предоставящо

³⁸ ЗЕС, Допълнителни разпоредби, § 1, точки 41, 47, 61, 77.

³⁹ Обн. ДВ. бр.64 от 17 август 2010 г., изм. ДВ. бр.12 от 8 февруари 2011 г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 28 септември 2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 28 март 2014 г.

обществени електронни съобщителни услуги чрез обществени електронни мобилни мрежи, на предлаганите от предприятието основни услуги, както и в зависимост от техническите възможности, всички или част от допълнителните услуги и режими на повикване в мрежи на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги чрез обществени електронни мобилни мрежи, без да е неин абонат.

1. Участници на пазара

Като участници на пазара на мобилни телефонни услуги се разглеждат предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, отговарящи на горепосочените характеристики.

С Решение № 1362 от 31.05.2012 г. КРС определи за предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи трите активни към момента на извършване на анализа предприятия – „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД⁴⁰ и БТК и наложи специфични задължения с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията.

Към момента на изготвяне на настоящия анализ няма промяна в броя на предприятията в сравнение с предходния кръг на анализ, които предоставят на българския пазар мобилни гласови телефонни услуги чрез мобилни наземни мрежи, работещи в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz по стандарт GSM и UMTS. Това са БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД.

Мобилни гласови услуги могат да се предоставят и чрез мобилни мрежи от четвърто поколение, като до момента КРС е издала шест разрешения⁴¹ за използване на радиочестотен спектър за изграждане на мобилни мрежи от четвърто поколение по стандарт LTE. Понастоящем търговско предлагане на услуги по този стандарт се осъществява от „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД, което от средата на 2014 г. предоставя мобилен достъп до интернет и от „БУЛСАТКОМ” ЕАД⁴², което също предлага услуги за мобилен интернет от месец април 2015 г.

В хода на общественото обсъждане, стартирано с Решение № 357/06.08.2015 г. на КРС, регулаторът прие Решение № 591/04.12.2015 г., с което задължи предприятията, посочени в Приложение 3 към решението, да представят информация относно брой активни абонати на мобилни услуги⁴³ към 01.10.2015 г. В изпълнение на Решение № 591/04.12.2015 г. освен предприятията, предоставящи услуги чрез мобилни наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS, информация предоставиха и двете предприятия, опериращи мрежи по стандарт LTE, като декларираха активни абонати на мобилни услуги.

⁴⁰ Считано от 28.10.2014 г. „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД се преименува на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД

⁴¹ „4 ДЖИ КОМ” ЕАД, „БУЛСАТКОМ” ЕАД, БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД. С Решение № 504/31.07.2014 г. КРС е отнела разрешението на „4 ДЖИ КОМ” ЕАД, но решението все още не е влязло в сила.

⁴² С писмо с вх. № 12-01-1606Е/20.04.2015 г., „БУЛСАТКОМ” ЕАД уведомява КРС, че в изпълнение на своето разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz, предоставя услуги за мобилен достъп до интернет по стандарт LTE.

⁴³ Брой уникални SIM карти, активни към 1 октомври 2015 г., от които са осъществени изходящи или входящи повиквания и/или са ползвани услуги за данни поне веднъж през последните 3 месеца (1 юли - 1 октомври 2015 г.).

Отчитайки: коментарите, постъпили в процедурата по общественото обсъждане; наличието на предоставен номерационен ресурс - номера от мобилния домейн на ННП на Макс Телеком и обявеното стартиране на предоставяне на гласова услуга чрез LTE мрежата на предприятието⁴⁴, КРС изпрати писмо (изх. № 12-01-83/18.01.2016 г.), с което изиска от предприятието да предостави информация относно брой активни абонати на гласовата услуга към 31.12.2015 г., както и размера на входящия и изходящия трафик, терминиран/генериран в мрежата на предприятието през 2015 г. В резултат дружеството декларира⁴⁵ активни абонати на гласовата услуга и осъществен терминиран трафик в мобилната LTE мрежа.

Наличието на активни абонати и на терминиран трафик от гласови услуги е основание за КРС да разгледа по-подробно характеристиките на стартираната през 2015 г. гласова услуга на Макс Телеком. Чрез новата гласова услуга потребителите могат да осъществяват входящи и изходящи гласови повиквания в реално време от/към номера в страната и в чужбина ползвайки национален мобилен номер, предоставен от регулатора на Макс Телеком (с код за достъп 99х) или чрез пренесен съществуващ номер от друг мобилен оператор.

В допълнение, предоставяната от Макс Телеком услуга има характеристики, отговарящи на тези на мобилна гласова услуга, а именно мобилност на потребителя и непрекъсваемост на връзката. На територията на страната услугата се предоставя чрез софтуерно приложение Voicer, като същото може да се използва само от абонати на Макс Телеком с конкретен абонатен номер от блока номера с код за достъп 99х. При международен роуминг услугата се предоставя като традиционна мобилна гласова услуга, на основата на роуминг споразумения. Още преди предоставянето на услугата за търговска цел, за да се използва предоставения ресурс по предназначение бяха определени някои допълнителни изисквания към услугата, като например начина, по който се осигуряват повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания 112, начинът на използване на услугата при международен роуминг и др.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че услугата Voicer, предоставяна от Макс Телеком чрез мобилната мрежа по стандарт LTE на предприятието, притежава характеристиките на обществена мобилна гласова услуга, посочени по-горе.

В плановите на „БУЛСАТКОМ“ ЕАД се предвижда да се предлагат гласови услуги по стандарт LTE⁴⁶, но към настоящия момент то не е декларирало, че предоставя мобилни гласови услуги по този стандарт. Дружеството не притежава и код за достъп до цифрови мобилни наземни мрежи. Установените мобилни предприятия към момента не предоставят услуги по стандарт LTE.

2. Инфраструктура

В таблицата по-долу е представена информация за покритието на мобилните наземни мрежи по стандарти GSM и UMTS на трите активни към 31.12.2014 г. предприятия.

⁴⁴ С писмо с вх. № 12-01-3587/ 23.09.2015г. „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД уведомява КРС, че считано от 29.09.2015 г. стартира предоставянето на мобилна гласова услуга по стандарт LTE

⁴⁵ с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г.

⁴⁶ <http://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/VoLTE>
<http://www.bulsat.com/mobilen-telefon.php>

Таблица 1

Показател \ Предприятие	„Мобилтел” ЕАД		„Теленор България” ЕАД		БТК	
	GSM	UMTS	GSM	UMTS	GSM	UMTS
Покритие по територия	99,81%	98,90%	99,50%	91,56%	99,65%	98,17%
Покритие по население	99,99%	99,88%	99,98%	98,66%	99,99%	99,85%

Източник: Данни, подадени в КРС

Видно от данните, покритието на мрежите по стандарт GSM на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД по територия и население на страната е почти едно и също и надхвърля 99%. По стандарт UMTS с най-голямо покритие по територия и население е мрежата на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД.

3. Развитие на пазара на мобилни гласови телефонни услуги

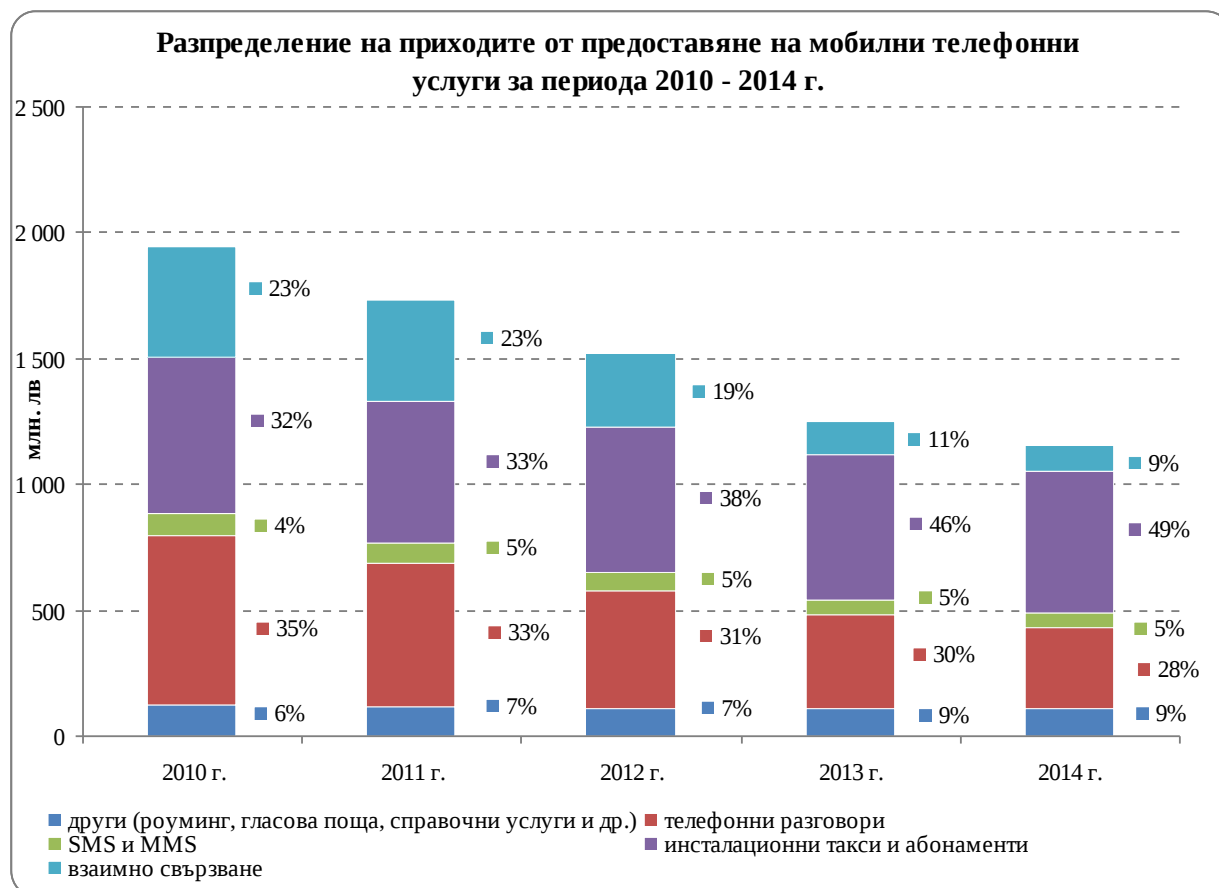
3.1. Обем на пазара

В рамките на разглеждания период (2011-2014 г.) приходите на предприятията от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги⁴⁷ отбелязват постоянен спад и от 1,734 млрд. лв. през 2011 г. достигат 1,157 млрд. лв. през 2014 г., като намалението за периода е 33,3%. В сравнение с приходите за 2010 г., когато техният обем е бил 1,935 млрд. лв.⁴⁸ това понижение е още по-голямо (40,2%). Отчетеният спад в приходите на мобилните предприятия е следствие от увеличеното потребление на мобилни телефонни услуги, предлагани в пакет с други електронни съобщителни услуги, тъй като в обема на пазара са включени приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна единствено като самостоятелна, насищането на традиционните пазари на гласови услуги и навлизането им в етапа на зрялост и от намаленията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи в резултат на регулаторната намеса. За периода 2011-2014 г. приходите от пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга нарастват със 122%, като достигат 234,272 млн. лв. а дялът на приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга в общия обем на приходите от 4% през 2011 г. нараства на 12% през 2014 г.

На следващата фигура е представено разпределението на приходите от предоставяне на мобилни телефонни услуги за периода 2010-2014 г.

⁴⁷ Включва приходи от мобилни гласови телефонни услуги и допълнителни услуги, свързани с мобилната гласова услуга (като SMS, MMS, видео разговори, справочно-информационни услуги и др.) с изключение на приходите от месечни абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна в пакет с други електронни съобщителни услуги.

⁴⁸ Данните за 2010 г. са преизчислени, като не се вземат предвид приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 1

Видно от представената информация, през разглеждания период (2011-2014 г.) основна роля в структурата на приходите имат тези от месечен абонамент и инсталационни такси. Техният дял се повишава с 16 процентни пункта и през 2014 г. съставляват почти половината от общия размер на приходите от мобилни телефонни услуги.

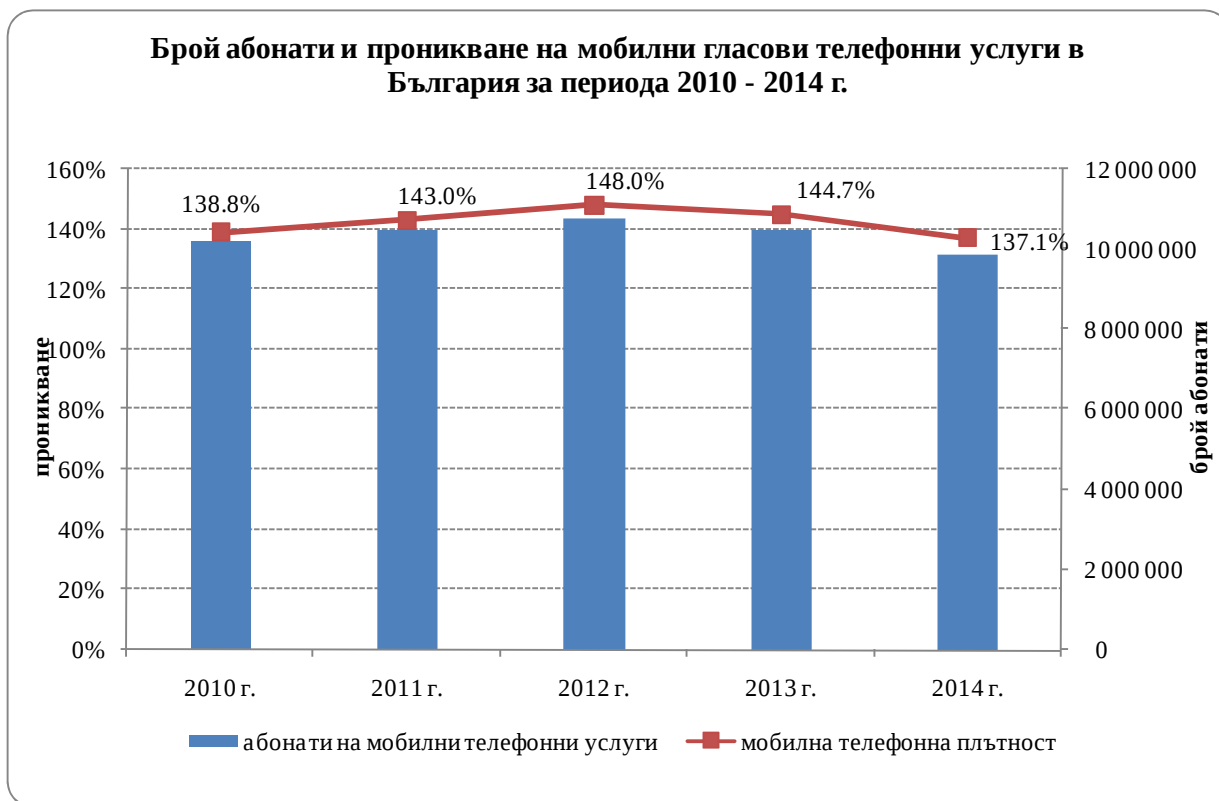
За същия период приходите от гласовата телефония намаляват с 5 процентни пункта (или 7 процентни пункта от 2010 г. насам), като техният дял за 2014 г. формира 28% от общата сума на приходите от мобилни телефонни услуги. Този дял, обаче, не отчита приходите от включените в тарифните планове минути за разговори („безплатни минути“), които са отчетени в приходите от месечен абонамент.

Вследствие от намалението на цените на едро за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, приходите от взаимно свързване на мобилните предприятия през 2014 г. са с 14 процентни пункта по-малко в сравнение с 2010 г. и 2011 г. При приходите от другите услуги (роуминг, гласова поща, кратки текстови и мултимедийни съобщения (SMS и MMS) и др.), не се наблюдават съществени изменения и за периода 2010-2014 г. техният относителен дял остава стабилен.

3.2. Потребители на мобилни гласови телефонни услуги

В периода 2010-2014 г. се наблюдава движение на стойностите на показателите за броя на абонатите и процента на проникване на мобилни гласови услуги. Те се увеличават през 2011 г. и 2012 г., но за последните две години се отчита намаление.

Броят на активните SIM⁴⁹ карти с възможност за ползване на гласови услуги към 31.12.2014 г. е с 5,8% по-малко в сравнение с данните към 31.12.2011 г. В резултат на намалението в абсолютно изражение на потребителите на мобилни телефонни услуги, към 31.12.2014 г. показателят „мобилна телефонна плътност“ намалява до 137,1%, като бележи спад с 5,9 процентни пункта спрямо 2011 г. и 1,7 процентни пункта в сравнение с данните към 31.12.2010 г.

Източник: Данни, подадени в КРС

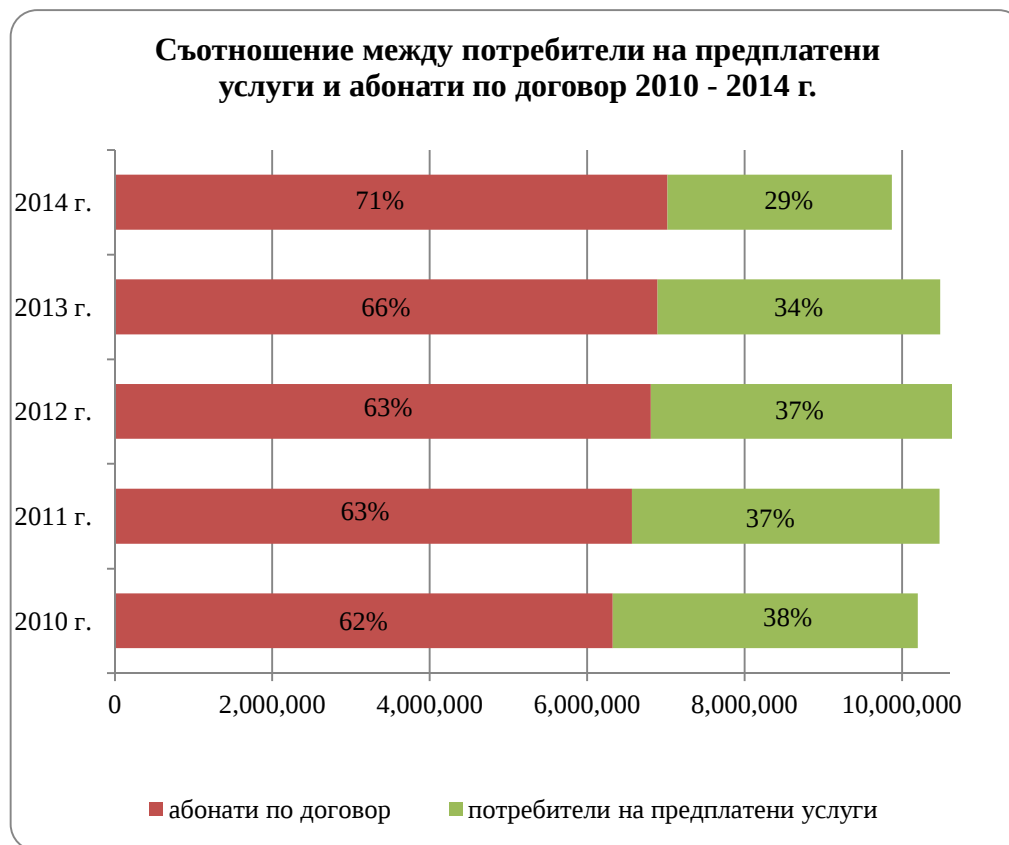
Фигура 2

За установеното намаление в броя на абонатите на мобилни гласови услуги за 2013 г. и 2014 г. основно влияние оказва спадът в броя на потребителите на предплатени услуги. Като косвен фактор може да се отбележи и намалението в броя на абонатите с повече от една SIM карта, вследствие от предлагането на по-изгодни условия за потребителите при подновяване на съществуващия срочен договор за абонаментна услуга и на планове, в които се прави разграничение на повикванията към собствената или към друга мобилна мрежа.

За периода 2010-2014 г. абонатите по договор непрекъснато нарастват и към 31.12.2014 г. техният брой е с 11,0% по-голям в сравнение с данните в края на 2010 г. (или 6,9% увеличение спрямо 31.12.2011 г.). В същото време потребителите на

⁴⁹ За 2011 г., 2012 г. и 2013 г. показателят включва брой активни SIM карти с възможност за ползване на гласови услуги и при срок на валидност за предплатените карти 12 месеца. Във връзка с необходимостта от уеднаквяване на показателите с тези на международни институции, КРС промени дефиницията на показателя, като за активни се считат SIM карти, чрез които са осъществени изходящи или входящи повиквания поне веднъж през последните 3 месеца. Не са включени картите за пренос на данни без възможност за осъществяване на гласови телефонни повиквания.

предплатени услуги намаляват с 26,4% и делът им в общия брой потребители⁵⁰ на мобилни телефонни услуги се понижава до 29% в края на 2014 г. Това се отразява пряко върху показателя „брой активни SIM карти” и, както беше посочено, той намалява за последните две години в сравнение с началото на разглеждания период (2011-2014 г.).

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 3

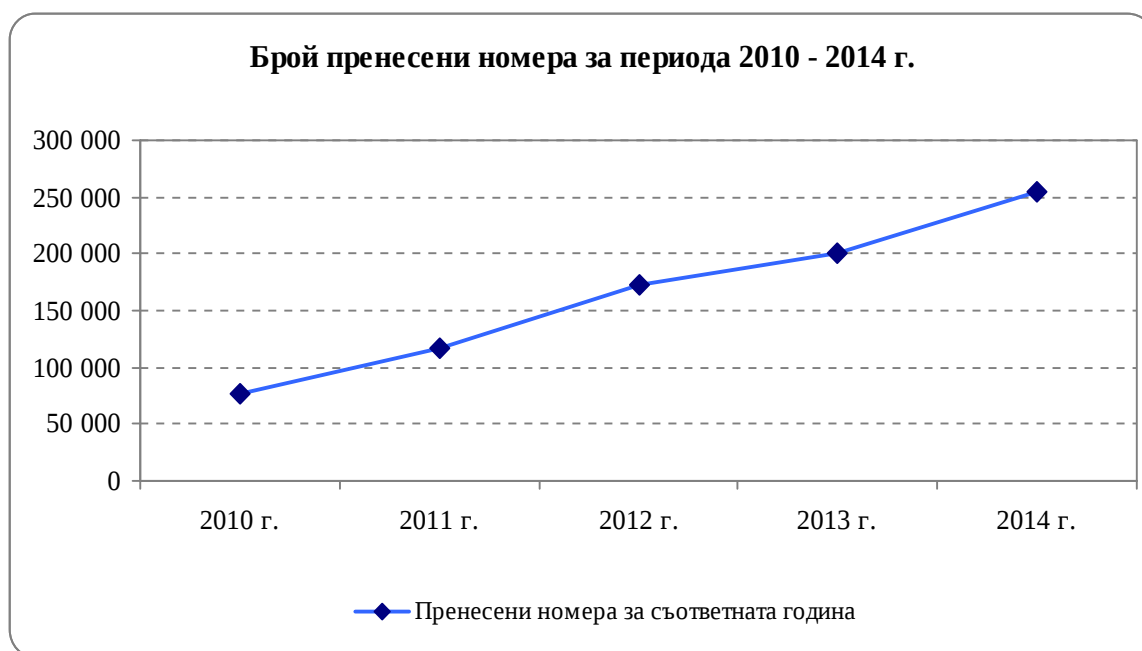
Увеличението на абонатите по договор се дължи на това, че от активираните в периода 2010-2014 г. нови SIM карти, по-голямата част (51,6%) са за услуги с договор на абонаментна програма, докато при деактивиранияте SIM карти преобладават предплатените карти (56,8%). Интересът на крайните потребители към услугите на абонамент може да се обясни с по-изгодните условия, предлагани от мобилните предприятия при сключване на писмен договор, в т.ч. по-ниски цени за разговори и множество промоционални оферти с включени безплатни минути и крайни устройства.

В периода 2011-2014 г. абонатите на пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга отбелязват увеличение от 68,3% и в края на 2014 г. техният брой е 1 901 944, което представлява 19,3% от общия брой абонати на мобилни телефонни услуги. За сравнение, през 2011 г. делът на абонатите на пакетни услуги с включен абонамент за мобилна телефонна услуга е бил 10,8%.

Следващата фигура показва броя на пренесените номера в мобилните мрежи на трите предприятия. Услугата преносимост на номера, позволява на потребителите да

⁵⁰ Данните не отчитат картите за услуги за мобилен пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания.

запазят своя телефонен номер и да изберат тарифа (предплатена или на абонамент) на даден мобилен оператор, която най-добре отговаря на техните нужди. Видно от данните, броят на потребителите, които се възползват от услугата, се увеличава с всяка изминала година и към края на 2014 г. са пренесени 254 993 номера, което е с 235% повече в сравнение с пренесените номера през 2010 г. Това от една страна свидетелства за гъвкавостта и свободата, които тази услуга носи на крайните потребители при избор на мобилен оператор, а от друга тази тенденция влияе върху развитието на пазара на мобилни услуги на дребно по отношение на атрактивността на предлаганите оферти с оглед привличане на потребителите на конкурентите, а оттам преразпределяне на дяловете.

Източник: Данни, подадени в КРС

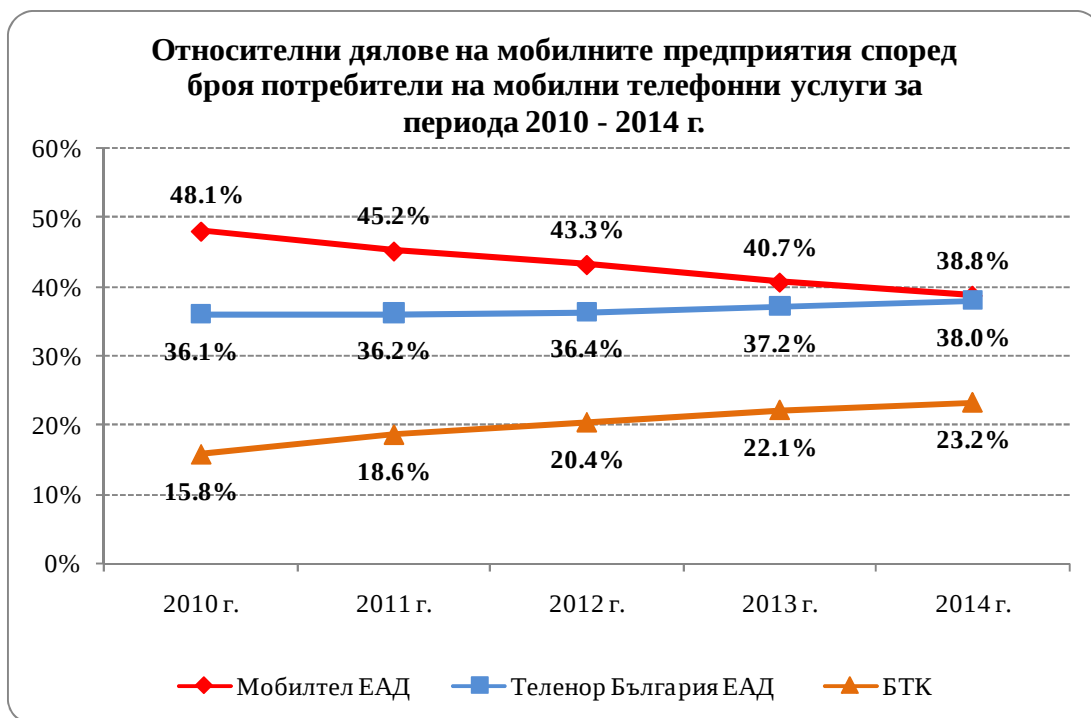
Фигура 4

3.3. Относителни дялове

Изменението на относителните дялове на предприятията, изчислени както според броя на потребителите⁵¹, така и според приходите⁵² от предоставяне на мобилни телефонни услуги за периода 2010 – 2014 г., е представено на фигури 5 и 6.

⁵¹ Пазарните дялове са изчислени на база на броя активни SIM карти с възможност за осъществяване на гласови повиквания към края на съответната година. Не са включени картите за пренос на данни, от които не могат да бъдат осъществявани гласови телефонни повиквания.

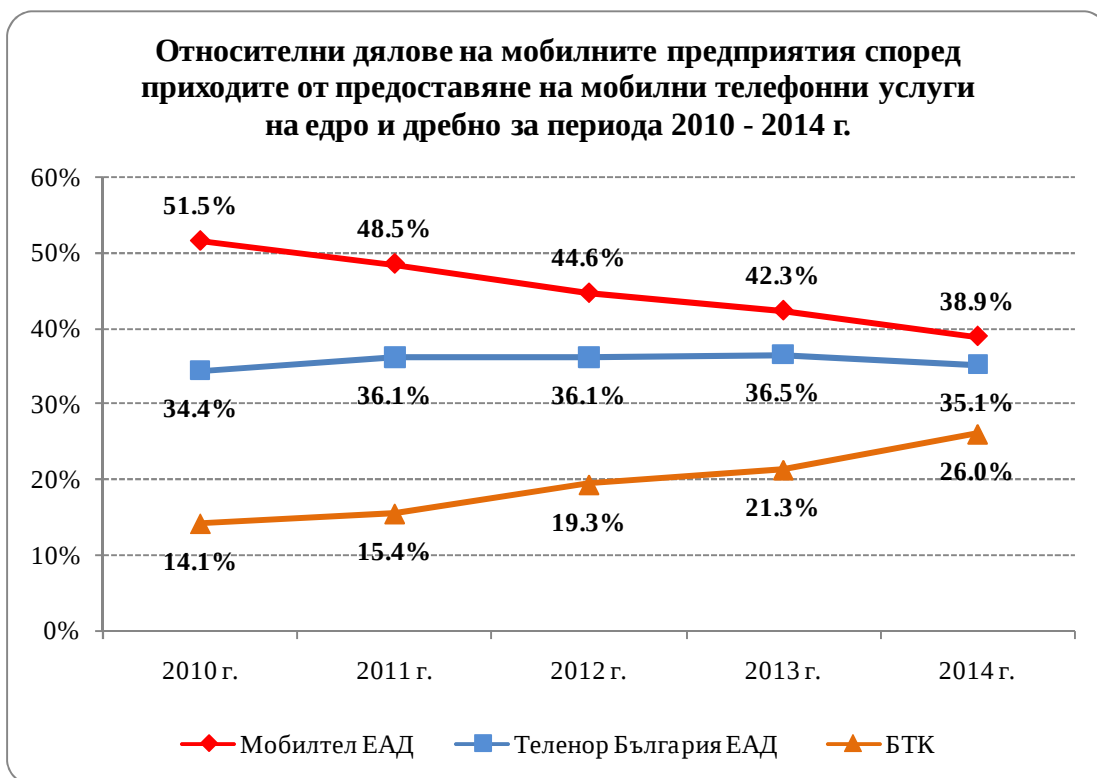
⁵² Пазарните дялове са изчислени на база на приходите от мобилни гласови услуги и допълнителни услуги, свързани с мобилната гласова услуга (като SMS, MMS, видеоразговори, справочно-информационни услуги и др.). Не са включени приходите от месечни абонаменти за мобилна телефонна услуга, предоставяна в пакет с други електронни съобщителни услуги.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 5

От представената информация е видно, че тенденцията на намаление в относителния дял на броя на абонатите на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, която бе установена на предходния кръг анализ, продължава и през разглеждания период, като към края на 2014 г. неговият дял е с 6,4 процентни пункта по-малък в сравнение с данните към 31.12.2011 г., а спрямо данните към 31.12.2010 г. намалението е с 9,3 процентни пункта. Този спад е за сметка на ръста в относителните дялове, който се отчита в края на 2014 г. в по-голяма степен от БТК (увеличение със 7,4 процентни пункта спрямо 2010 г.) и в по-малка от „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД (ръст с 1,9 процентни пункта спрямо 2010 г.).

Забележка: Данните за 2010 г. са преизчислени, като не се вземат предвид приходите от абонаменти за мобилна телефонна услуга, включена в пакетна услуга

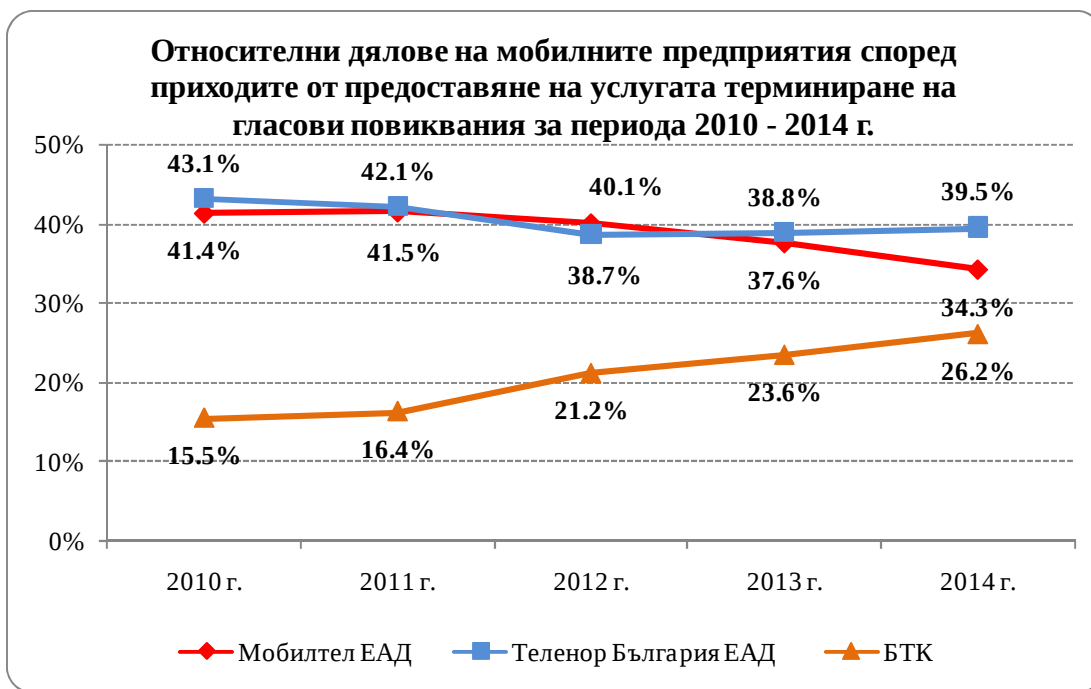
Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 6

Установеният от предходния кръг на анализ спад в приходите от предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД продължава и в рамките на разглеждания период (2011-2014 г.), като пазарният дял на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД намалява с 9,6 процентни пункта, а в сравнение с данните за 2010 г. отчетеният спад е 12,7 процентни пункта. Въпреки че през 2011 г. и 2013 г. „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД отбелязва увеличение в относителния дял на своите приходи спрямо предходната година, от 2011 г. до 2014 г. делът му спада с 1,0 процентен пункт. Същевременно относителният дял на БТК се увеличава с 10,6 процентни пункта за периода (2011 – 2014 г.) и с 11,9 процентни пункта в сравнение с 2010 г.

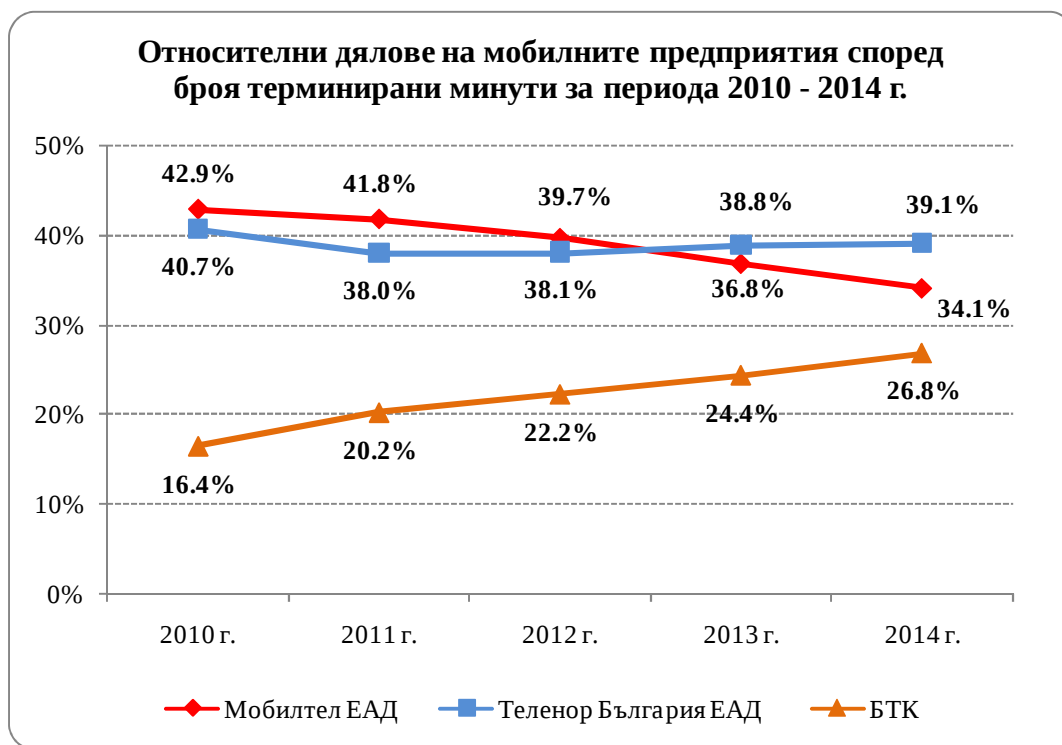
На следващите две фигури са представени относителните дялове на мобилните предприятия, изчислени според приходите от предоставяне на услугата терминиране на едро на гласови повиквания и според броя терминирани минути в мрежата на всяко от предприятията⁵³, за периода 2010-2014 г.

⁵³ При изчисляване на обема на трафика и приходите от предоставяне на услугата терминиране са взети предвид входящи гласови повиквания от други мобилни и фиксирани мрежи, от мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA), както и входящи международни повиквания.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 7

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 8

Видно от представените данни, за периода 2010-2014 г. единствено БТК повишава относителния си дял на приходите от услугата терминиране на едро на гласови повиквания. Важно е да се отбележи обаче, че това не се дължи на увеличение в

абсолютния размер на приходите от терминиране на едро на БТК, а е в следствие от поголемия спад в приходите на останалите две предприятия. За посочения период приходите от терминиране на едро на БТК намаляват с 68,6%, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД с 82,9%, а на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД с 84,6%. В абсолютен размер реализираните приходи от терминиране на гласови повиквания на едро през 2014 г. са с 81,4% по-малко в сравнение с реализираните през 2010 г. (а само за разглеждания период 2011-2014 г. намалението е със 79,8%). Както бе отбелязано по-горе, с намаленията на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи, наложени с Решение на КРС № 1362/31.05.2012 г. и Решение № 135/14.02.2013 г., относителният дял на приходите от взаимно свързване на мобилните предприятия (основната част, от които са приходи от услугата терминиране на едро на гласови повиквания) спрямо общия обем на приходите, се понижава с 14 процентни пункта за разглеждания период.

Дяловете на БТК и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД в общия обем терминирани минути се увеличават за сметка на намаляване дела на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД. Същевременно, за разглеждания период (2011-2014 г.) и трите мобилни предприятия увеличават терминираните минути в своите мрежи и в края на 2014 г. ръстът на общия обем терминирани минути е в размер на 77,1% в сравнение с данните за 2011 г. и с близо 90% спрямо 2010 г.

4. Перспективи за развитие

Перспективите за развитие пред сегмента на мобилните телефонни услуги могат ясно да се очертаят в следните насоки:

- Ще се увеличава потреблението на мобилни телефонни услуги, предлагани в пакет с други услуги, като най-предпочитаният вид пакетна услуга ще продължи да бъде мобилна гласова услуга и мобилен достъп до интернет.
- Предприятията ще предлагат множество промоции, свързани с отстъпки от месечните абонаментни цени, включване на допълнителни минути за изходящи разговори и други услуги и атрактивни цени за крайни устройства;
- Процесът по преразпределение на настоящите абонати ще засилва своето значение за предприятията и все повече крайни потребители ще се възползват от услугата преносимост на номерата;
- ОТТ (Over-the-top) услугите, предлагащи възможности за ползване на гласови услуги, кратки текстови и мултимедийни съобщения и видеоконферентна връзка, ще оказват натиск върху традиционните мобилни телефонни услуги, но степента на това влияние ще зависи от бизнес стратегията, която предприятията, предоставящи традиционни съобщителни услуги, ще възприемат спрямо ОТТ услугите.

IV. Определяне на съответния пазар

1. Въведение

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в актуалната към съответния момент Препоръка на ЕК за съответните пазари⁵⁴, приета на основание на чл. 15(1) от Директива 2002/21/ЕО и съгласно сроковете, посочени в чл. 157а от ЗЕС. В т. 11 от Преамбюла на Препоръката на ЕК за съответните пазари е посочено, че пазарите на едро, включени в Приложението към тази препоръка, могат да имат характеристиките, които да оправдаят *ex ante* регулиране, защото като цяло те отговарят кумулативно на трите критерия, използвани досега за определяне на съответните пазари в предходните версии на Препоръката.

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или пазари на дребно, като всеки от тях се състои от продукти и географски пазар (чл. 4, ал. 1 и 2 от Методиката).

Продуктовият пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които могат да се приемат от потребителите като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, предназначение и цени (чл. 4, ал. 3 от Методиката). Съответният продуктов пазар (чл. 5 от Методиката) включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице:

1. взаимозаменяемост при търсенето;
2. взаимозаменяемост при предлагането.

Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Тъй като е необходимо анализът за наличието на ефективна конкуренция да отчита бъдещото развитие, пазарите се дефинират като се вземат под внимание очакваните или предполагаеми технологични или икономически промени в рамките на разумен времеви хоризонт, свързан с периода до изготвянето на следващия анализ.

Съгласно чл. 157а, ал. 1 от ЗЕС, КРС определя, анализира и оценява съответните пазари и налага, продължава, изменя или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответните пазари в срок до три години от определяне на специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху същия съответен пазар.

Пазарите следва да бъдат анализирани като се вземе предвид технологичната неутралност, отнасяща се до използваната инфраструктура при предоставяне на електронни съобщения (чл. 8, т. 1 от Рамковата директива и чл. 4, ал. 2, т. 2 от ЗЕС), както и принципите на конкурентното право (чл. 15, т. 3 от Рамковата директива и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС).

⁵⁴ Препоръка 2014/710/ЕС

2. Съответен продуктов пазар

При определянето на съответния продуктов пазар (в случая на терминиране на едро на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи) КРС изследва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които би могло да е налице взаимозаменяемост при търсенето и предлагането.

В Приложението към Препоръката на ЕК за съответните пазари от 2014 г. фигурира **пазарът на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи** (пазар 2). В т. 4.1.3. от Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари, е посочено, че в съответствие с принципа за технологична неутралност пазарът на едро на терминиране в мобилни мрежи *включва всички типове мобилни мрежи – 2G, 3G – UMTS, 4G – LTE, и ако е приложимо, всички други мрежи, работещи в държавите-членки на ЕС като CDMA мрежи*. Пазарът включва терминиране на всяко повикване, независимо от неговия произход (национален, международен, фиксиран, мобилен).

2.1. Взаимозаменяемост при търсенето

Взаимозаменяемост при търсенето е налице, когато при относително малко, но трайно повишаване на цената на дадена електронна съобщителна мрежа и/или услуга потребителите са склонни да пренасочат търсенето си към други електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които са в състояние да я заменят на базата на техните характеристики, предназначение и цени.

Характерна особеност на пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи в България, а и в държавите-членки на ЕС, е прилагането на принципа *„Calling Party Pays” (CPP)*, *„Викащата страна заплаща повикването”*, според който страната, генерираща повикването, заплаща изцяло неговата цена, докато страната, която получава повикването, не заплаща никаква цена за неговото приемане. В резултат от прилагането на този принцип по отношение на предприятията, предоставящи услугата терминиране, е трудно да се окаже натиск в посока за намаляване цените за терминиране. Както посочва ЕК в т. 4.1.3. от Разяснителната бележка, всеки терминиращ оператор е монополист в своята мрежа, способен е да има независимо поведение от своите конкуренти, потребители и клиенти и има възможност да таксува с прекалено високи цени.

Изхождайки от горепосоченото, както и от факта, че крайните потребители със своето поведение имат възможност да оказват влияние върху търсенето на услугата терминиране, например чрез осъществяване основно на разговори в рамките на една мрежа, КРС анализира първо взаимозаменяемостта при търсенето на пазара на дребно на предоставяне на услугата повикване към друга мобилна мрежа, като взема предвид поведението на потребителите, извършващи и приемащи повикване, и след това – на ниво пазар на едро на терминиране на гласово повикване в индивидуални мобилни мрежи, както е посочено в съображение 7 от преамбюла на Препоръката на ЕК за съответните пазари.

2.1.1. Взаимозаменяемост при търсенето на пазари на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, извършващи повикването

При анализа на поведението на потребителите, извършващи повикването, следва да се обърне внимание на възможните алтернативи за заместване на повикванията, терминирани в индивидуални мобилни мрежи, които евентуално биха могли да окажат влияние върху цените за терминиране.

КРС изследва дали е налице взаимозаменяемост между гласови повиквания към индивидуални мобилни мрежи и:

- гласови повиквания към фиксирани мрежи;
- гласови повиквания в рамките на дадена мобилна мрежа;
- гласови повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги с код за достъп 700, 800, 90 и 118;
- изпращане на кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни към индивидуални мобилни мрежи.

КРС счита, че няма основания да извършва анализ на взаимозаменяемостта между повиквания към индивидуални мобилни мрежи и повиквания към мрежи за ширококолов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа 99х. Причините са преустановеното предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мрежи за ширококолов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA). На практика, от 2011 г. услугата се предлага на пазара от едно единствено предприятие („МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД)⁵⁵, което с писмо от 29.10.2013 г. уведоми КРС, че към тази дата е преустановило предлагането на телефонни услуги на нови абонати в своята BWA мрежа. В съответствие с плановите⁵⁶ на предприятието, останалите активни абонати, ползващи услугите с номера от обхват 99х, ще бъдат мигрирани до края на 2015 г. към изграждащата се LTE мрежа на предприятието. В края на м. Октомври 2015 г. Макс Телеком обяви⁵⁷ спирането на BWA мрежата. В допълнение, с писмо, вх. № 12-01-83/22.01.2016 г. предприятието декларира в КРС, че към 31.12.2015 г. няма абонати на BWA мрежата.

Повиквания към фиксирана мрежа като заместител на повиквания към мобилна мрежа

КРС поддържа заключенията, направени в предходните два кръга на пазарен анализ (Решение № 236 от 17.03.2009 г. и Решение № 1362 от 31.05.2012 г.), че не е налице взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето на двете услуги, тъй като според регулатора повикванията към фиксирана мрежа могат да бъдат разглеждани като повиквания към географска точка, а повикванията към мобилни мрежи, към определен потребител – физическо лице, което се явява пречка за възприемането им от потребителите като взаимозаменяеми услуги. Липсата на взаимозаменяемост се потвърждава и от факта, че през 2014 г. общият брой на случаите, в които един потребител извършва повиквания към фиксирани мрежи, е почти 7 пъти по-малък от общия брой повиквания, проведени към мобилни мрежи. За сравнение през 2010 г. броят на извършените повиквания към фиксирани мрежи е бил 5 пъти по-малък.

⁵⁵ С Решение на КРС № 814/18.08.2011 г. е отнето разрешение № 01331/19.12.2008 г. за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – номера за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез обществена електронна съобщителна мрежа и предоставяне на фиксирана телефонна услуга, издадено на „ТРАНС ТЕЛЕКОМ” АД.

⁵⁶ http://www.capital.bg/biznes/intervjuta_i_komentari/2015/05/24/2539585_shte_predlozim_glasova_usluga_prez_e_senta

⁵⁷ <https://www.maxtelecom.bg/bg/za-nas/novini/maks-migrira-vsichki-svoi-klienti-ot-wi-max-kym-4g-lte-operatoryt-dobavi-2-novi-grada-s-4g-pokritie>

Повиквания в рамките на дадена мобилна мрежа като заместител на повиквания между различни мобилни мрежи или повиквания от фиксирани към мобилни мрежи

Под повиквания в рамките на мрежата се разбират повиквания между потребители на мрежата на едно и също предприятие. В България цените на дребно за повиквания в рамките на една и съща мобилна мрежа са по-ниски в сравнение с цените на повиквания към други мобилни мрежи или на тези от фиксирана към мобилна мрежа⁵⁸. В резултат на това, повикванията в рамките на мрежата могат да се разглеждат като възможна алтернатива на повикванията от фиксирана към мобилна или повиквания между различни мобилни мрежи, но за да се възползва от тази алтернатива, потребителят, извършващ повикването, трябва от една страна да разполага със съответния брой SIM карти, позволяващи достъп до мрежите на предприятията, както и с необходимия брой крайни устройства (в зависимост от технологичната възможност на крайното устройство да поддържа повече от една SIM карта). От друга страна, потребителят трябва да е предварително запознат в мрежата на кое предприятие е виканата страна, което е трудно предвидимо, предвид преносимостта на номерата в мобилните мрежи.

Поради това КРС счита, че от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост между повиквания в рамките на мрежата и повиквания от фиксирана към мобилна мрежа или повиквания между различни мобилни мрежи.

Повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги с код за достъп 700, 800, 90 и 118 като заместител на повиквания към мобилни мрежи (негеографски номера за достъп до мрежи – мобилни абонатни номера)

Чрез негеографски номера се предоставя достъп до конкретни видове услуги, определени нормативно в Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите за първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена (обн. ДВ бр. 64 от 17.08.2010 г., изм. ДВ бр. 12 от 08.02.2011 г., изм. ДВ бр. 74 от 28.09.2012 г., изм. ДВ бр. 28 от 28.03.2014 г.), както следва:

- Номера с код 700 за достъп до услугата „персонален номер“;
- Номера с код 800 за услуги с безплатен достъп;
- Номера с код 90 за достъп до услуги с добавена стойност;
- Номера с код 118 за достъп до справочни услуги.

Следва да се отбележи, че номерата от тези обхвати се използват само за входящи повиквания и се предоставят първично на предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги. Тези предприятия имат право да ги предоставят на крайни потребители, а за номерата от обхвати „90“ и „118“ и на юридически лица или еднолични търговци, за предоставяне на услуги чрез тях.

Ползвателите на негеографски номера получили вторично номера от горепосочените обхвати, имат право да запазят ползвания от тях негеографски номер при промяна на предприятието, предоставящо съответната услуга.

В следващата таблица е представена информация за издадените от КРС разрешения за ползване на негеографски номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118.

⁵⁸ Детайлно сравнение на цените може да бъде намерено в Раздел V, т. 2.4. „Цени и ценова политика“

Таблица 2

Разрешения за ползване на номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118			
Номера \ Предприятие	Мобилтел	Теленор България	БТК
700	фиксирана мрежа	фиксирана мрежа	фиксирана мрежа
800	мобилна мрежа	мобилна и фиксирана мрежа	фиксирана мрежа
90	мобилна мрежа	мобилна мрежа	мобилна и фиксирана мрежа
118	мобилна и фиксирана мрежа	х	фиксирана мрежа

Източник: КРС

Характеристиките на услугите, предоставяни чрез географски номера и чрез негеографски номера с код за достъп 700, 800, 90 и 118, продължават да са коренно различни по своята същност и не се очаква това да се промени съществено до следващия пазарен анализ. Последните не са предназначени за извършване на лични телефонни разговори, използват се само за осъществяването на входящи повиквания. Частни лица и/или доставчици на услуги договарят ползването на определен негеографски номер с предприятието, на което КРС е предоставила първично обхват от такива номера. Ползвателите на негеографски номера могат да се разглеждат като крайни потребители (абонати) на предприятието, от което са получили вторично номер или на предприятието, в чиято мрежа са пренесли такъв номер.

КРС счита, че крайните потребители не биха заменили повиквания към негеографски номера за достъп до мрежи – мобилни абонатни номера, с повиквания към негеографски номера за предоставяне на: телефонни справочни услуги (код за достъп 118), „персонален номер” (код за достъп 700), услуги с безплатен достъп (код за достъп 800) и услуги с добавена стойност (код за достъп 90), поради различните характеристики и предназначение на услугите, както и поради спецификите на прилагане на цените, които в някои случаи, в зависимост от вида на повикването, са по-високи при повикванията към негеографски номера за предоставяне на услуги.

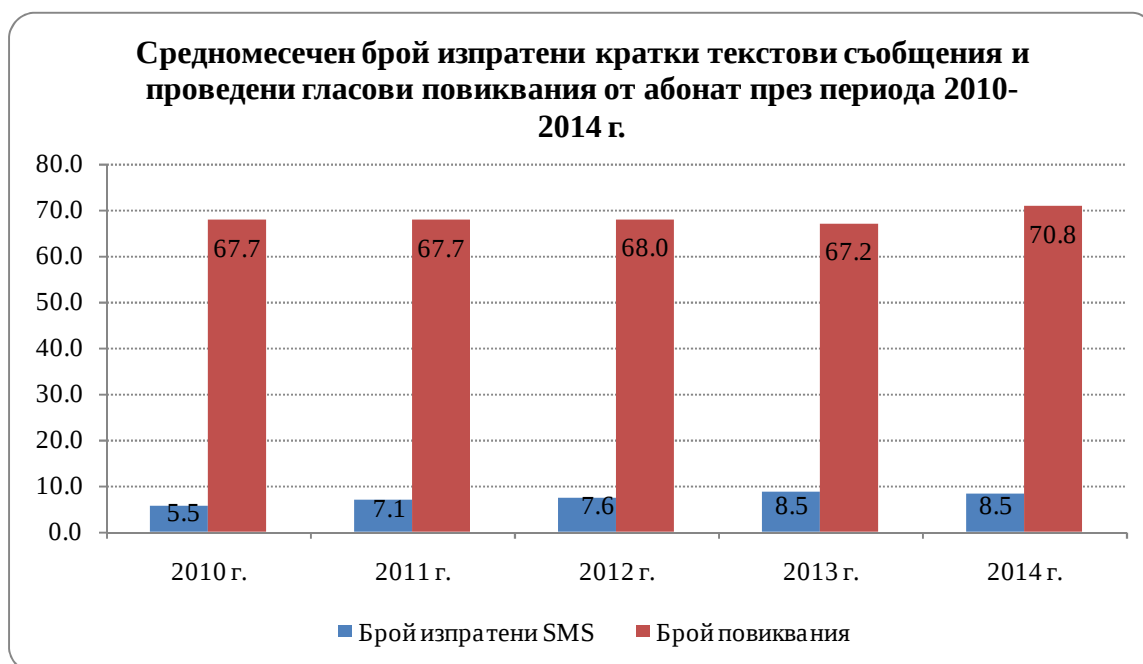
Предвид изложеното и в съответствие с направените заключения от втори кръг на пазарен анализ, КРС поддържа мнението си, че между услугите за терминиране на повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги и услугите за терминиране на повиквания към мобилни абонатни номера не съществува взаимозаменяемост при търсенето.

Кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни като заместители на повиквания към мобилни мрежи.

В определени случаи краткото текстово съобщение (SMS) може да бъде разглеждано като заместител на гласово повикване към мобилна мрежа. В България средномесечният брой на изпратените кратки текстови съобщения от потребител на услуги, предоставяни чрез мобилна мрежа през 2014 г., е общо 8,5 броя, докато средномесечният брой на гласовите повиквания, генерирани в мобилните мрежи, възлиза на общо 70,8⁵⁹ (фигура 9). От това може да се направи извод, че кратките текстови

⁵⁹ Двете стойности включват както изпратени съобщения и проведени разговори в рамките на мрежата, така и към други мрежи.

съобщения не се възприемат от потребителите като достатъчно ефективен начин на комуникация⁶⁰.

Забележка: Данните за 2010 г. са преизчислени

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 9

Видно от информацията на фигура 9, за периода 2010-2014 г. средномесечният брой на повикванията и кратките текстови съобщения нарастват незначително и за периода до следващия пазарен анализ не се очакват съществени изменения в честотата на тяхното потребление от крайните клиенти.

В допълнение, кратките текстови съобщения се различават от гласовите повиквания по следните характеристики:

- съдържанието на едно кратко текстово съобщение е ограничено до определен брой символи (160 символа на латиница и 70 на кирилица);
- комуникацията чрез кратките текстови съобщения не се извършва в реално време, затова е възможно закъснение при предаване на информацията между страните.

По отношение на другите възможни начини за комуникация, използващи мобилен пренос на данни ((мултимедийни съобщения (MMS), пренос на глас върху интернет протокол (т.н. unmanaged VoIP, при който услугата не е свързана с определено местоположение, нейното качество не е гарантирано и при предоставянето на неуправляеми VoIP услуги не се използват номера от ННП) и др.)), КРС е на мнение, че на теория те могат да се превърнат в заместител на гласовите повиквания в мобилни мрежи. Подобна е оценката и на ЕК, която отбелязва в Разяснителната бележка към Препоръка за съответните пазари от 2014 г., че разграничението между управлявания и неуправлявания VoIP може да изчезне с течение на времето, тъй като качеството на

⁶⁰ Предприятията, предоставящи фиксирани телефонни услуги в България, не предлагат услугата „кратки текстови съобщения от фиксирана мрежа (Fixed SMS)“.

неуправляемите VoIP услуги се подобрява и технологичните характеристики се променят. В т. 4.1.3. от Разяснителната бележка се уточнява, че в някои държави-членки с много високо проникване на широколентовия достъп (каквото не е случаят в България – към края на 2014 г. проникването на широколентов достъп по население е 20,5%, като страната се нарежда на 26 място сред 28-те държави-членки на ЕС⁶¹) е възможно да се предоставят неуправляеми VoIP услуги (които изискват само незначителна част от честотната лента) при качество и цени, сравними с тези на теснолентовите телефонни услуги от гл. т. на крайните потребители. По този начин този тип неуправлявана VoIP услуга би могла да бъде заменяема с мобилната гласова услуга от потребителска гледна точка. Същевременно ЕК посочва, че неуправляемият VoIP обикновено се предоставя като ОТТ услуга и за да се извършват и получават повиквания е необходимо потребителят едновременно да бъде включен към специфична услуга и да има включено крайно устройство (смартфон, таблет или лаптоп/РС) с оглед използване на услугата.

С оглед гореизложеното, КРС поддържа мнението си от предходния кръг на пазарен анализ на пазарите на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Приложение към Решение № 1361/31.05.2012 г.), според което при предлагането на възможности за осъществяване на изходящи повиквания посредством софтуерни продукти, използващи пренос на глас от типа компютър-компютър и компютър-телефон чрез интернет протокол (VoIP), при което не се използват номера от ННП, е налице липса на гарантирано качество на предоставяните услуги и необходимост от инвестиране от страна на потребителите в технически средства. Поради това КРС счита, че неуправляемите VoIP услуги не са взаимозаменяеми с гласовите повиквания в мобилни мрежи.

Засиленото предлагане през последните години на мобилен широколентов достъп през мобилните мрежи на предприятията позволява на все повече потребители да използват ОТТ приложения за комуникация помежду си. Чрез приложения като Viber, Skype, WhatsApp е възможно да се изпращат съобщения, различни мултимедийни файлове, както и да се извършват гласови повиквания. Всичко това обаче не означава, че ОТТ услугите може да се считат за взаимозаменяеми услуги на гласовите повиквания от мобилните мрежи. За да функционира една ОТТ услуга в реално време е необходимо крайните потребители едновременно да разполагат с достъп до интернет и да ползват едно и също ОТТ приложение. Освен това, тъй като качеството на услугата зависи от качеството на установената интернет връзка, може да се приеме, че ОТТ приложенията не може да осигурят това ниво на качество, което да съответства на качеството на традиционната гласова услуга.

Разяснителната бележка към Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО разглежда ОТТ услугите в т. 3.2., като ЕК посочва, че някои ОТТ услуги биха могли да нараснат до такава степен, че да могат да се разглеждат като алтернатива на традиционните електронни съобщителни услуги, предоставяни обикновено от операторите (гласовите повиквания и кратките текстови съобщения – SMS), а безплатното предоставяне на тези услуги би могло да има отрицателно въздействие върху текущите бизнес модели на мобилните оператори. Същевременно ЕК отбелязва, че към настоящия момент ОТТ услугите на ниво ЕС имат ограничено конкурентно въздействие, а според доклад⁶² на

⁶¹ European Commission, Digital Agenda Scoreboard 2015

⁶² „Future electronic communications markets subject to ex-ante regulation”, Final report September 2013, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=3148

консултантската компания ECORYS, в периода до 2020 г. не се очаква ОТТ услугите да се превърнат в основен заместител на традиционните телекомуникационни услуги.

Предвид гореизложеното, КРС счита, че услугите, предоставяни чрез ОТТ приложения, са по-скоро допълващи и от гледна точка на търсенето не е налице взаимозаменяемост между кратките текстови съобщения и/или други форми на комуникация чрез мобилен пренос на данни от една страна и гласовите повиквания към мобилни мрежи от друга.

2.1.2. Взаимозаменяемост при търсенето на пазарите на дребно от гледна точка на поведението на потребителите, приемащи повикването

В случай че потребителите, приемащи едно повикване, реагират на малко, но трайно увеличение от 5-10% на цената за терминиране на гласови повиквания, избирайки алтернативни начини на комуникация, то тогава тези услуги би трябвало да бъдат включени в съответния продуктов пазар като взаимозаменяеми.

Според КРС не са налице настъпили изменения, които да налагат промяна в позицията, изразена на предходния кръг на анализ в Раздел IV, т. 2.1.2 от приложението към Решение 1362/31.05.2012 г. и регулаторът е на мнение, че не съществуват услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми на терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Тъй като се прилага принципът „Викащата страна заплаща повикването“ (Calling Party Pays), потребителите, приемащи обаждането, не заплащат такса за терминиране и не биха имали стимул да оказват влияние върху предприятието, от чиято мрежа се извършва гласовото повикване.

2.1.3. Взаимозаменяемост при търсенето на пазарите на едро

Поради факта, че търсенето на ниво пазар на едро е свързано с търсенето на ниво пазар на дребно следва, че за да могат потребителите на дадено предприятие, предоставящо мобилни телефонни услуги, да се свържат с потребители на друго предприятие, то предприятието, от което е генерирано повикването, може да терминира гласовото повикване единствено в мрежата на предприятието, потребител на което е виканата страна. Всеки опит за терминиране на едно повикване в мрежа, различна от тази, на която е потребител виканата страна, ще представлява неуспешно повикване.

Поради тази причина КРС поддържа своите заключения от предходните кръгове на анализ и смята, че към настоящия момент не са налице услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми с услугата терминиране.

2.1.4. Заключение – взаимозаменяемост при търсенето

Предвид гореизложеното може да бъде направено заключение, че от гледна точка на търсенето на дребно и на едро не са налице услуги, които могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми по отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.2. Взаимозаменяемост при предлагането

2.2.1. Взаимозаменяемост при предлагането на пазарите на дребно

Взаимозаменяемост от гледна точка на предлагането на дребно ще е налице, когато предприятия, които до този момент не са предоставяли на потребителите си услуги за повиквания към други предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги, могат да започнат предоставянето им, конкурирайки прилаганите към момента крайни цени за повиквания към други мрежи.

В случай, че предприятие повиши цената за терминиране на повикване в мобилна мрежа, за крайния потребител, който желае да осъществи повикване към абонат в тази мрежа не съществува възможност за прехвърляне към друг доставчик на услугата терминиране. В този случай хипотетичният друг доставчик следва да има достъп и контрол върху мрежа (и нейните елементи), която е собственост на друг оператор, включително и достъп до индивидуалната SIM карта на крайния потребител.

Оператор на мрежата, в която се генерира повикването, не може да терминира повикване, когато търсеният потребител е абонат на друга мрежа. Това може да бъде направено единствено от оператора, който управлява мрежата на виканата страна.

Взаимозаменяемост при предлагането хипотетично може да възникне само в случай, че крайният потребител може да бъде достигнат едновременно чрез няколко мрежи. В този случай операторът може да избере мрежата, в която да терминира повикването и да достигне крайния потребител. Практически обаче този случай е невъзможен, отчитайки, че крайните потребители нямат възможност да променят оператора, който ще предостави услугата терминиране, тъй като всеки оператор контролира единствено своята собствена мобилна мрежа. В този смисъл, регулаторът е на мнение, че не е налице взаимозаменяемост при предлагането на дребно.

2.2.2. Взаимозаменяемост при предлагането на пазарите на едро

Взаимозаменяемост при предлагането би била налице в случай, че вследствие на малко, но трайно повишаване на цените за терминиране в мобилни мрежи, е възможно да се появят предприятия, които да започнат да предоставят услугата терминиране, конкурирайки се с предлаганата от мрежовия мобилен оператор услуга, без да са необходими значителни инвестиции за това.

КРС поддържа заключенията от предходните кръгове на анализ и счита, че повиквания към даден потребител могат единствено да се терминират в мрежата на предприятието, което обслужва съответния потребител. Същото е заключението и на ЕК в Разяснителната бележка, в която е посочено, че терминирането на повиквания няма заменяема услуга на ниво пазар на едро, тъй като операторът на викащата страна не е в състояние да закупи услугата терминиране в дадена мрежа от алтернативен източник. В тази връзка и с оглед установената пазарна практика на предприятията да не се предоставя избор на потребителите в коя мрежа да се терминира всяко тяхно обаждане, според КРС е изключена възможността за взаимозаменяемост на услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.2.3. Заключение – взаимозаменяемост при предлагането

Вземайки предвид казаното дотук КРС стигна до заключение, че от гледна точка на предлагането на дребно и на едро не са налице услуги, които могат да бъдат

разглеждани като взаимозаменяеми с услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

3. Съответен географски пазар

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;
2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два критерия географският пазар може да бъде определен като местен, регионален, национален или обхващащ територията на две или повече страни (например общоевропейски пазар, пазар, обхващащ територията на Европейското икономическо пространство, или глобален пазар).

В България услугата терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи се предоставя от БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД само и единствено в собствената им мобилна мрежа. Това е предпоставка всяка мобилна мрежа да бъде разглеждана като отделен продуктов пазар, като всички мрежи са с териториален обхват – Република България. В допълнение, издадените разрешения на всяко от мобилните предприятия за изграждане на собствената им мрежа също имат обхват територията на страната.

Вземайки предвид разпоредбите на европейското и националното законодателство, КРС дефинира съответния географски пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като *национален* по своя обхват.

4. Заключение

В резултат на проведения анализ, целящ определянето на границите на съответния пазар, КРС прави следните заключения:

Съответният продуктов пазар, обект на този анализ, е пазарът на едро на *терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи* (пазар 2) от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО. Той се състои от следните четири самостоятелно обособени продуктови пазара, всеки от тях с географски обхват *територията на Република България*:

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД;
- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД;

- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД.
- Пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в мобилната наземна мрежа, работеща в обхват 1800 MHz на „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД.

Посочените четири пазара включват мрежите, собственост на всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи мобилни мрежи и/или услуги. Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа.

V. Анализ и оценка на съответния пазар

1. Въведение

След определянето на границите и участниците на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Раздел IV от документа) и въз основа на събраната информация по реда на Раздел III на Методиката, КРС преразглежда анализа на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, който има за цел да оцени дали все още са налице предпоставки, които да възпрепятстват функционирането на пазара и ефективната конкуренция и които могат да позволят на едно или повече предприятия, участници на съответния пазар, самостоятелно или съвместно, да имат господстващо поведение до степен на съществена независимост от конкуренти, потребители и крайни потребители.

Съгласно чл. 21 от Методиката, *предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, клиенти и крайни потребители.*

Ефективна конкуренция на съответния пазар е налице, когато нито едно предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, самостоятелно или съвместно с други предприятия няма значително въздействие върху този пазар (чл. 20, ал. 2 от Методиката).

2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар

При анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, следва да се отчете фактът, че предприятията, предоставящи услугата терминиране на повиквания, притежават качеството на естествени (фактически) монополисти на съответния пазар, включващ единствено собствената им мрежа.

Като отправна точка в анализа и показател за наличието на пазарна мощ се използват пазарните дялове на предприятията, включени в съответния пазар. Самото наличие на висок пазарен дял обаче не е достатъчно, за да се установи присъствие на значително господстващо положение. Поради тази причина анализът се извършва и въз основа на други критерии⁶³, чрез които се измерва пазарната мощ на предприятията, като в зависимост от конкретните характеристики на разглеждания пазар националните регулаторни органи имат самостоятелност да решат кои от тях да се използват при анализиране ефективността на конкуренцията и определяне на предприятията със значително въздействие⁶⁴ на съответния пазар.

КРС застъпва позицията си, изразена при първия и втория кръг на анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, че за анализа на ефективността на конкуренцията и определянето на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, е необходимо да бъдат изследвани следните критерии:

- пазарен дял на предприятието;

⁶³ Точка 75 от Насоките

⁶⁴ Точка 75 от Насоките

- наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар;
- липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите.
- цени и ценова политика.

Критерии като общ размер на предприятието, наличие на икономии от мащаба, обхвата, вертикална интеграция, както и наличие на лесен или привилегирован достъп до капиталовите пазари и/или финансови ресурси по никакъв начин не биха променили изводите, направени по отношение на определянето на предприятия със значително въздействие върху пазара, поради факта, че дейност на всеки от разглежданите пазари осъществява само по едно предприятие и са налице естествено непреодолими бариери за навлизане на всеки от пазарите.

2.1. Пазарен дял

Оценката на пазарния дял е отправна точка при анализа на значителното въздействие върху пазара. Ако пазарният дял на едно предприятие е по-голям от 50%, то това може да бъде разглеждано като ясен знак за наличието на значително въздействие върху пазара, освен при изключителни обстоятелства. По правило предприятия с пазарен дял под 25% не се считат за предприятия със значително въздействие върху пазара⁶⁵.

Както вече беше посочено, в рамките на настоящия анализ всяка мобилна мрежа, в която се терминират гласови повиквания, се разглежда като отделен пазар (Раздел IV, т. 4. „Заклучение”). Това означава, че всяко предприятие по презумпция има 100% пазарен дял на съответния пазар на терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа както на база терминирани минути, така и на база приходи от терминиране на гласови повиквания в собствената мрежа. Обстоятелството, че този пазарен дял е бил стопроцентов през целия разглеждан изминал период и ще остане такъв и в периода до следващия пазарен анализ обуславя и техническата невъзможност за навлизане на други предприятия на съответните пазари на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (разгледана по-подробно в следващата т. 2.2. на Раздел V).

Стопроцентовият пазарен дял е предпоставка всички предприятия, които предоставят услугата „терминиране” в собствената си мобилна мрежа, да определят независимо своите цени за терминиране, което е признак, че всяко предприятие има значително въздействие върху съответния пазар, включващ собствената му мобилна мрежа. Въпреки това пазарният дял сам по себе си е недостатъчен за извеждането на категорично заключение дали дадено предприятие има значително въздействие върху пазара и трябва да се разглежда в неразривна връзка с критерии, заложи в т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи и чл. 31 и чл. 32 от Методиката, като в конкретния анализ се използват критериите, посочени в т. 2 по-горе.

2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

При наличие на бариери за навлизане на нови предприятия на даден пазар, предприятие, извършващо дейност на него, може да увеличи цените на предлаганите електронни съобщителни мрежи и/или услуги и да реализира устойчива свръхпечалба, без това да позволи навлизането на нови предприятия, които биха я намалили⁶⁶.

⁶⁵ Точка 75 от Насоките

⁶⁶ Член 31, т. 12 от Методиката

Както бе посочено по-горе, прилагането на принципа „Викащата страна заплаща повикването” (Calling Party Pays) ограничава взаимозаменяемостта на услугата „терминирани на гласови повиквания” и изключва възможността за навлизане на нови предприятия на разглеждания пазар (Раздел IV, т. 2.2.2. „Взаимозаменяемост при предлагането на пазари на едро”).

Бариера за навлизане на пазара е и технологичното ограничение, че единствено предприятието, собственик на дадена мрежа, има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител. Други предприятия, освен предприятието, чийто потребител е виканата страна, нямат възможност да предоставят услугата терминиране поради липсата на инфраструктура, която да осигурява тази възможност. Така контролът върху собствената инфраструктура на предприятията, която не може да бъде дублирана, се явява непреодолима бариера, изключваща навлизането на други предприятия на съответния пазар. Поради това пазарът се ограничава само в рамките на една мобилна мрежа.

Предвид гореизложеното КРС е на мнение, че дори навлизането на нов участник не би довело до промяна в структурата на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, тъй като новият участник на пазара ще има стопроцентов дял на пазара на терминиране на гласови повиквания в собствената му мрежа.

Имайки предвид липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари (при пазарен дял от 100% на всяко предприятие), както и непреодолимите бариери за навлизане на всеки от тях, КРС счита, че всички предприятия, които предоставят услугата терминиране на гласови повиквания в собствената си мобилна мрежа, са предприятия със значително въздействие върху пазара.

2.3. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите

Ако дадено предприятие има потребители със силни позиции при водене на преговори, то те на теория имат възможност да оказат въздействие върху конкуренцията и да ограничат способността на предприятието да следва поведение, независимо от своите потребители. Подобен тип силна покупателна способност е налице, когато тези потребители закупуват голям дял от предлаганите от предприятието електронни съобщителни мрежи и/или услуги, реализират значителна част от постъпленията на предприятието, добре са информирани за алтернативни предприятия, предлагащи сходни електронни съобщителни мрежи и/или услуги, и са в състояние да преминат лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други предприятия, и/или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги⁶⁷.

В таблицата по-долу са представени относителните дялове на терминирани в мобилните мрежи минути през периода 2010-2014 г. в зависимост от мрежите, генериращи повикването – фиксирани и мобилни мрежи в страната и международни мрежи (не са включени повиквания от собствени фиксирани и мобилни мрежи).

⁶⁷ Член 31, т. 4 от Методиката

Таблица 3

Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през периода 2010 - 2014 г.					
	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
от фиксирани мрежи в страната	6,35%	5,28%	4,14%	2,64%	1,90%
от мобилни мрежи в страната	71,30%	73,71%	78,63%	79,02%	76,84%
от международни мрежи	22,35%	21,01%	17,23%	18,34%	21,26%

Източник: Данни, подадени в КРС

Видно от данните, дялът на закупените минути за терминиране между мобилните предприятия, осъществяващи дейност на съответния пазар, нараства с около 6 проценти пункта спрямо 2010 г. и остава изключително висок към края на 2014 г. – 76,84%.

Предприятията, генерирали най-голям обем повиквания към мобилните мрежи в страната, т.е. реализиращи най-голямо потребление на услугата терминиране на гласови повиквания, са именно мобилните предприятия, опериращи на територията на България – БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД (мобилни мрежи). На следващо място е историческото предприятие БТК – фиксирана мрежа (с 1,4% през 2014 г.). В рамките на периода 2010-2014 г. в посочените мрежи на тези предприятия са генерирани средно около 78% от всички минути, терминирани в мрежите на трите мобилни предприятия. На фигура 10 е илюстрирана динамиката в относителните дялове на броя терминирани минути от гласови повиквания, изходящи от фиксираната мрежа на БТК и от мобилните мрежи на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и завършващи в мрежите на разглежданите три мобилни предприятия.

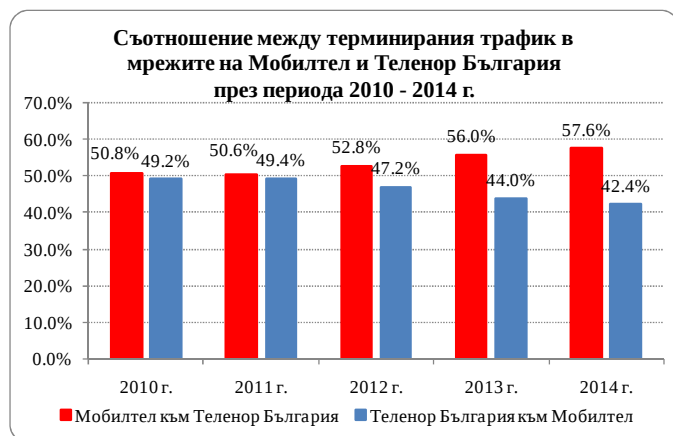

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 10

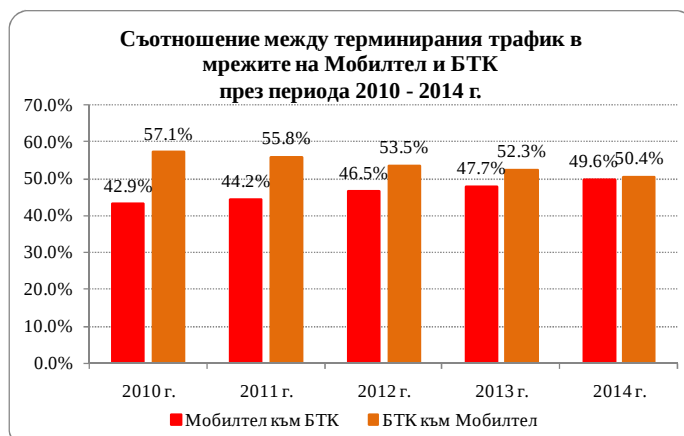
„МОБИЛТЕЛ“ ЕАД е най-големият купувач на услугата „терминиране в мобилни мрежи“, следван непосредствено от БТК (мобилна мрежа) и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД. Също така, въпреки че относителният дял на броя терминирани минути от фиксираната мрежа на БТК в мобилните мрежи намалява, заради по-големия брой потребители на мобилните предприятия и съответно по-големия брой разговори между потребители на различни мобилни мрежи, историческото предприятие (фиксирана мрежа) продължава да бъде един от основните купувачи на тази услуга. През периода 2010-2014 г. нараства дялът и на мобилната мрежа на историческото предприятие, като през 2013 г. и 2014 г. то изпреварва „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и се явява вторият най-голям купувач на услугата „терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи“. Следователно може да се приеме, че тези три предприятия имат възможност да оказват въздействие върху предлаганите цени за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

По принцип мобилните предприятия, осъществяващи дейност на съответния пазар, закупуват терминиране един от друг, като дялът на закупените минути за терминиране между тях нараства през разглеждания период. На следващите три фигури е представено съотношението между терминирания трафик в мрежите на трите мобилни предприятия, едно към друго, през периода 2010-2014 г.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 11

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 12

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 13

Видно от данните, налице е леко увеличение в терминирания трафик в мрежата на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД от мрежата на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД и изравняване на взаимния трафик, терминиран в мрежите на „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД и БТК. При трафика, терминиран в мрежите на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и БТК, няма промяна през разглеждания период, като трафикът, терминиран в мрежата на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД леко надвишава този, терминиран в мрежата на БТК. Наблюдаваните различия между терминирания трафик в мрежата на едно от предприятията и трафика, терминиран в мрежата на другото предприятие, са незначителни и не надвишават 17 процентни пункта през разглеждания период. От изложеното може да се направи заключение, че разходите и приходите на мобилните предприятия за услугата терминиране на мобилни гласови повиквания са сходни, т.е., че нито едно от предприятията не е в неизгодно положение в сравнение с другото.

В резултат от прилагането на принципа „Викащата страна заплаща повикването“ (Calling Party Pays), ако предприятие А увеличи цената за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа, то това най-вероятно ще рефлектира върху крайната цена на дребно за потребителите на другите предприятия, които осъществяват повиквания към номера на предприятие А. Имайки предвид факта, че потребителите се интересуват от цената на дребно за осъществяване на повиквания, КРС счита, че потребителите на предприятие А не биха взели под внимание

увеличението на цените за терминиране на това предприятие. Точно обратното би било поведението на потребителите на конкурентните мобилни предприятия и най-вероятно тези предприятия ще имат стимул за увеличение на собствените си цени за терминиране, защото това няма да се отрази пряко на техните потребители. В резултат от тази липса на натиск от пазара на дребно върху прилаганите цени за терминиране на повиквания, мобилните предприятия не биха прилагали по-ниски цени за терминиране, имайки предвид, че хипотетично увеличение на тези цени ще рефлектира само върху цените на дребно за потребителите на конкурентните мрежи. От друга страна, мобилните предприятия в страната предлагат по-ниски цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мрежа (on-net). По този начин предприятията привличат повече потребители към собствената си мрежа, тъй като повикванията във фамилни, корпоративни, приятелски и други групи, членовете на които са потребители на едно мобилно предприятие, ще бъдат по-евтини.

В допълнение към гореизложеното, с Решение на КРС № 1361 от 31.05.2012 г. БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД са определени за предприятия със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на повиквания в определено местоположение в собствените си обществени телефонни мрежи. С Решение на КРС № 1362 от 31.05.2012 г. посочените предприятия са определени за такива със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуалните им мобилни мрежи. Регулаторната намеса чрез определянето на цените на едро за терминиране в мрежите на тези три предприятия ограничава възможността им да оказват конкурентен натиск, като поддържат високи цени за терминиране в собствената мрежа и прилагат дискриминационни практики. Задължението за взаимно свързване с други електронни съобщителни мрежи и големият брой потребители на всяко от предприятията ограничават възможността им да отказват закупуването на услугата терминиране, което е начин за оказване на въздействие за понижаването на цената на тази услуга. Всичко това силно намалява покупателната способност на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и допълнително стимулира предприятията, предоставящи услугата „терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи”, да следват поведение, независимо от своите потребители.

Според установената практика за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания, както и според наложения принцип „Викащата страна заплаща повикването” (Calling Party Pays), предприятието, купуващо услугата „терминиране на гласово повикване”, няма техническата възможност да избере своя доставчик на услугата „терминиране”, тъй като тази услуга може да бъде предоставена само и единствено от предприятието, чийто потребител е виканата страна. По същата причина не съществува и възможност дадено предприятие-купувач само да предостави нужната му услуга по терминиране на гласово повикване. Следователно предприятията-купувачи нямат възможност да оказват каквото и да е въздействие върху своите доставчици чрез тяхната замяна с други доставчици или като започнат сами да предоставят необходимите им услуги.

С оглед изложеното дотук, разглеждайки най-големите потребители на услугата „терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи” за периода 2011-2014 г., КРС стига до заключението, че към настоящия момент не са налице предприятия, които имат възможност чрез своята покупателна способност да окажат въздействие върху цените на разглежданите услуги за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.4. Цени и ценова политика

С Решение № 1362/31.05.2012 г. КРС продължи задължението на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД („ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД) и наложи задължение на БТК за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране. До определянето на разходоориентирани цени въз основа на BULRIC⁶⁸ модел на регулатора, предприятията прилагаха цени в съответствие с определения в Решение № 1362/31.05.2012 г. от КРС план за поетапно намаляване на цените (glide path).

С Решение № 135/14.02.2013 г. КРС определи разходоориентирани цени за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи, изчислени въз основа на разработения за целта чист (pure) BULRIC модел на регулатора, които се прилагат за терминиране на всички повиквания в мобилните мрежи на предприятията със значително въздействие върху пазара, независимо от техния произход, и са еднакви за часове на силен и слаб трафик.

Посочените решения са израз на прилагания от страна на КРС последователен регулаторен подход, насочен към преустановяване на възможностите на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар да прилагат прекалено високи цени или да затварят свързания пазар на дребно, предоставяйки на по-високи цени услугата терминиране.

Ценовата политика и цените на пазарите на дребно се определят свободно от мобилните предприятия, като прилаганите от тях цени се представят за сведение в КРС.

2.4.1. Цени на едро

На следващата таблица е представена информация за намалението на цените на едро (цени за терминиране) за периода 1 април 2009 г. – 31 декември 2014 г., съгласно наложените от КРС ценови ограничения.

Таблица 4

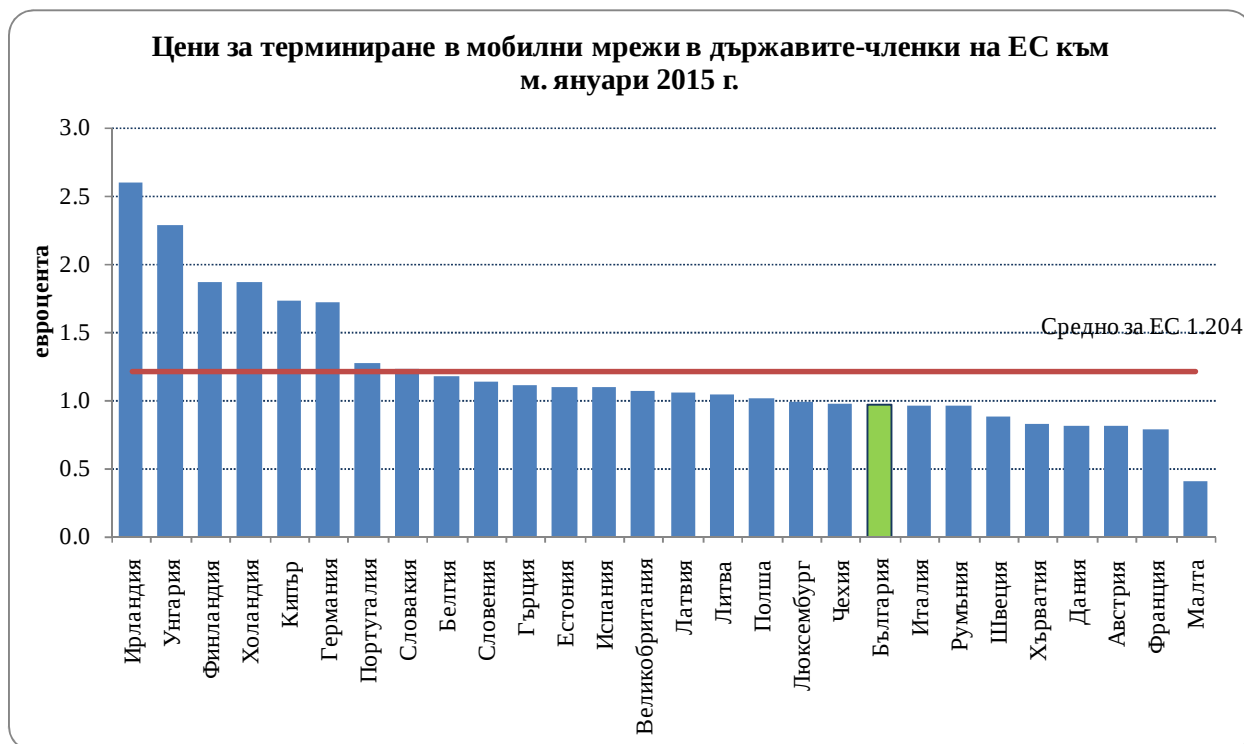
Ценови ограничения, наложени от КРС	Дата на влизане в сила	Цена за силен трафик (лв./мин.)	Цена за слаб трафик (лв./мин.)
Решение № 236/17.03.2009 г. (план за намаление на цените)	01.04.2009 г.	0,250	0,190
	01.07.2009 г.	0,230	0,170
	01.01.2010 г.	0,205	0,150
	01.07.2010 г.	0,130	0,110
Решение № 1362/31.05.2012 г.	01.07.2012 г.	0,055	0,047
	01.01.2013 г.	0,046	0,039
Решение № 135/14.02.2013 г. (цени въз основа на pure BULRIC модел)	01.07.2013 г.	0,023	
	01.01.2014 г.	0,020	
	01.01.2015 г.	0,019	

Източник: Данни, подадени в КРС

За периода 2011-2014 г. намалението на цените за терминиране е с около 85% и 82% съответно в часове на силен и слаб трафик. Постигнатото намаление на цените на едро за терминиране подрежда страната ни в групата на държавите с цени под средното

⁶⁸ Bottom-Up/BU Long Run Incremental Costs – дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи, моделирани при подхода „отдолу нагоре”.

за ЕС ниво. На фигура 14 са представени средните цени за терминиране към януари 2015 г. в България и държавите-членки на ЕС.

Забележка: На фигурата са представени средни цени за терминиране в мобилни мрежи единствено в държавите-членки на ЕС, като въз основа на тях е изчислена средната цена за ЕС

Източник: BEREC, BoR (15) 72 Fixed and mobile termination rates in the EU, January 2015

Фигура 14

КРС отчита, че поради монополистичния характер на пазара на терминиране в индивидуални мобилни мрежи, съчетан с принципа „викащата страна плаща” (Calling Party Pays), фактори като силна покупателна способност на потребителите и/или собствен интерес на мобилните предприятия не могат да повлияят върху стимулите за увеличаване на цените за терминиране на гласови повиквания, ако бъде оттеглена регулацията на цените на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

2.4.2. Цени на дребно

2.4.2.1. Ценова политика по отношение на повиквания към фиксирани мрежи

При анализа и оценката на ценовата политика, провеждана от мобилните предприятия, трябва да бъде взета под внимание връзката между цените на предлаганите от предприятията услуги на едро и на дребно. Това се налага поради факта, че освен всички други разходи, цената на услугата на дребно за осъществяване на гласово повикване към друга мрежа, предлагана от едно предприятие, включва в себе си и цената за услугата на едро за терминирането на това повикване в мрежата, чийто потребител е виканата страна.

В таблица 5 е представено сравнение на средните цени на дребно и на едро за 2010 г. и 2014 г. за осъществяване на повикване от мобилни към фиксирани мрежи⁶⁹ и от фиксирани към мобилни мрежи⁷⁰, като отделно са посочени цените от и към фиксиранията мрежа на БТК – предприятието, към което делът на изходящите повиквания от мобилни мрежи е най-голям (84% от общия трафик от мобилни към фиксирани мрежи през 2014 г.).

Таблица 5

Вид трафик	Средни цени за повиквания (на дребно) (в лв./мин.)	Средни цени за терминиране (на едро) (в лв./мин.)	Дял на цената за терминиране в средната цена на дребно
2010 г.			
От мобилни мрежи към фиксиранията мрежа на БТК	0,111	0,018	16,2%
От мобилни към други фиксирани мрежи	0,147	0,021	14,3%
От фиксиранията мрежа на БТК към мобилни мрежи	0,324	0,160	49,4%
От други фиксирани мрежи към мобилни мрежи	0,300	0,153	51,0%
2014 г.			
От мобилни мрежи към фиксиранията мрежа на БТК	0,076	0,005	6,6%
От мобилни към други фиксирани мрежи	0,074	0,005	6,8%
От фиксиранията мрежа на БТК към мобилни мрежи	0,284	0,020	7,0%
От други фиксирани мрежи към мобилни мрежи	0,158	0,020	12,7%

Забележка: Цената от други фиксирани мрежи към мобилни мрежи за 2010 г. е преизчислена

Източник: Данни, подадени в КРС

През 2014 г. средните цени на дребно за повиквания от мобилна мрежа към фиксиранията мрежа на БТК и към фиксиранията мрежа на алтернативен оператор са намалели съответно с 32% и 50% спрямо 2010 г. От друга страна, в резултат от регулаторната намеса на КРС (намаляване на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи и премахване на асиметрията по отношение на произхода на трафика), през 2014 г. средната цена на дребно за повикване от фиксиранията мрежа на БТК към мобилна мрежа и от фиксирана мрежа на алтернативен оператор към мобилна мрежа са намалели съответно с 12% и 47% спрямо 2010 г. Същевременно намалява и делът на цената за терминиране в средната цена на дребно (от фиксиранията мрежа на БТК и от

⁶⁹ Средните цени на дребно за повиквания от мобилни мрежи са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. При изчисляването на средните цени на дребно за повиквания) от мобилни мрежи са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика. Средните цени на едро за терминиране са изчислени като частно между общите приходи от терминиране на входящи повиквания от определен тип мрежа и общия обем на входящия трафик от тази мрежа.

⁷⁰ Средните цени за повиквания (на дребно) от фиксирани мрежи са изчислени като частно между приходите, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа и обема на изходящия трафик към съответната мрежа, извън включените в абонаменти минути.

други фиксирани мрежи) спрямо данните от края на 2010 г., съответно с 42 и 38 процентни пункта.

Видно от представените данни в таблица 5, наблюдава се намаление на дела на цената за терминиране в средната цена на дребно за повиквания от мобилни към фиксирани мрежи спрямо данните за 2010 г., съответно за повиквания към абонати на историческото предприятие – с 9,6 процентни пункта и към абонати на алтернативните предприятия – със 7,5 процентни пункта. Въпреки това за същия период се забелязва спад в маржа между средната цена на дребно за повиквания от мобилни към фиксирани мрежи и цената за терминиране във фиксирани мрежи в абсолютна стойност.

2.4.2.2. Ценова политика по отношение на повиквания към други мобилни мрежи

Високите цени за терминиране на гласови повиквания в мобилните мрежи, прилагани до намесата на регулатора при първи кръг на анализа на съответните пазари (Решение на КРС № 236/17.03.2009 г.), се отразяваха върху ценовата политика на всяко мобилно предприятие спрямо останалите мобилни предприятия – в частност стремеж към т. нар. „затваряне на трафик” в рамките на една мобилна мрежа. Затварянето на трафик представлява продуктова и ценова стратегия, при която мобилните предприятия създават на своите потребители далеч по-добри условия за повиквания към потребители на същата мрежа (on-net повиквания), отколкото към потребители на други мобилни мрежи (off-net повиквания). Този пазарен дефект е възможен поради практиката „Викащата страна плаща” (Calling Party Pays), т.е. викащият потребител заплаща и цената за терминиране, която е включена в цената на дребно и която при оттегляне на регулаторната намеса на съответния пазар би се определяла от оператора на мрежата на викания потребител.

В следващите две таблици е представена информация за реализирания трафик (в минути) в рамките на мрежата (on-net) и към други мобилни мрежи (off-net) за всяко от предприятията – съответно в абсолютна и относителна стойност.

Таблица 6

Трафик (в мин.) в рамките на мрежата и към други мрежи през периода 2010-2014 г.					
Предприятие	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Трафик в рамките на мрежата (on-net)					
Мобилтел	ТЪРГОВСКА ТАЙНА				
Теленор България					
БТК					
Общо					
Трафик към други мобилни мрежи (off-net)					
Мобилтел	ТЪРГОВСКА ТАЙНА				
Теленор България					
БТК					
Общо					

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: Данни, подадени в КРС

Данните в таблица 6 показват, че за периода 2010-2014 г. трафикът към други мрежи в абсолютна стойност нараства със 102%, докато трафикът в рамките на собствената мрежа нараства с едва 15%.

Таблица 7

Процентно разпределение на трафика (в мин.) в рамките на мрежата и към други мрежи през периода 2010-2014 г.					
Предприятие	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Трафик в рамките на мрежата (on-net)					
Мобилтел	91,2%	90,2%	89,0%	85,5%	82,2%
Теленор България	90,8%	91,7%	91,8%	90,8%	88,9%
БТК	81,9%	81,6%	80,7%	76,6%	73,3%
Общо	89,7%	89,4%	88,8%	86,1%	83,1%
Трафик към други мобилни мрежи (off-net)					
Мобилтел	8,8%	9,8%	11,0%	14,5%	17,8%
Теленор България	9,2%	8,3%	8,2%	9,2%	11,1%
БТК	18,1%	18,4%	19,3%	23,4%	26,7%
Общо	10,3%	10,6%	11,2%	13,9%	16,9%

Източник: Данни, подадени в КРС

В относително изражение (таблица 7) за периода 2010-2014 г. се наблюдава увеличение на трафика към други мобилни мрежи с 6,5 процентни пункта. Въпреки това обаче, той остава на доста по-ниско ниво, като съставлява около 17% от трафика към националните мобилни мрежи през 2014 г.

В таблица 8 са представени средните цени на дребно⁷¹ за 2010 г. и 2014 г. за осъществяване на гласово повикване от една мобилна към друга мобилна мрежа, както и за осъществяване на гласово повикване в рамките на една мобилна мрежа.

Таблица 8

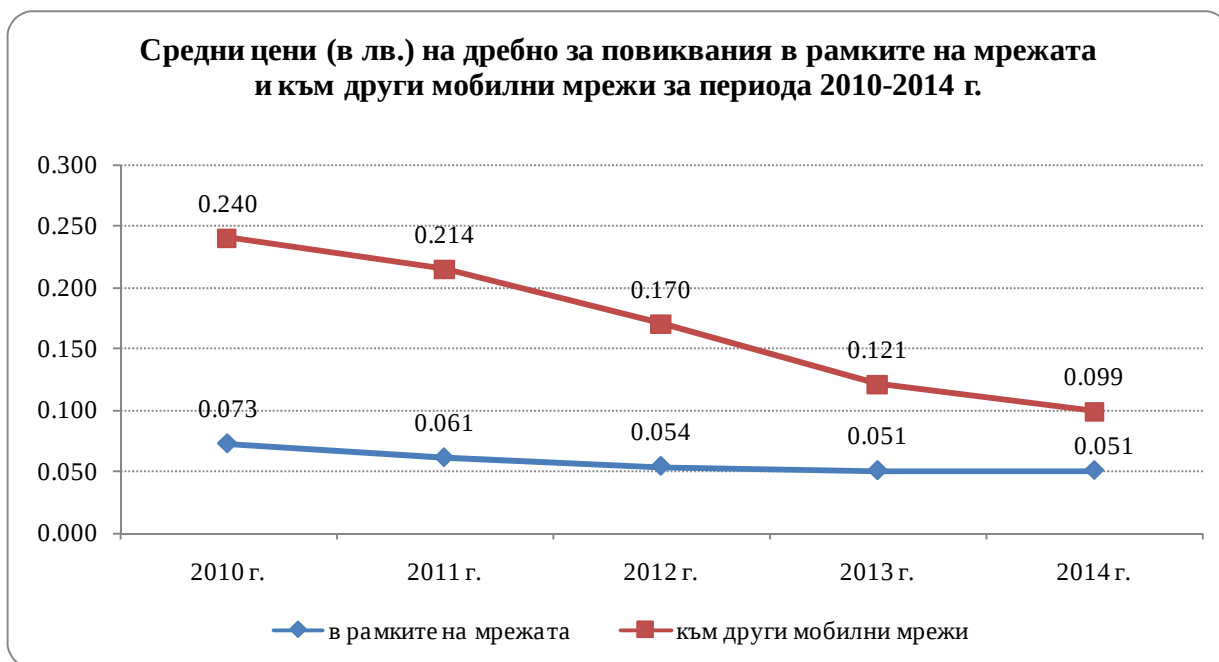
Вид трафик	Средни цени за повиквания (на дребно) (в лв./мин.)	Средни цени за терминиране (на едро) (в лв./мин.)	Дял на цената за терминиране в средната цена на дребно
2010 г.			
В рамките на дадена мобилна мрежа (on-net)	0,073	x	x
От мобилни към други мобилни мрежи	0,240	0,155	64,6%
2014 г.			
В рамките на дадена мобилна мрежа (on-net)	0,051	x	x
От мобилни към други мобилни мрежи	0,099	0,020	20,2%

Източник: Данни, подадени в КРС

През 2010 г. цената на дребно за гласово повикване в рамките на една мобилна мрежа е по-ниска от цената за гласови повиквания към други мобилни мрежи със 70%. През 2014 г. тази разлика намалява, но все още остава висока, което продължава да води до „затваряне на трафик” в мрежите на предприятията. В допълнение, 90% от общия обем реализиран трафик към мобилни мрежи е от безплатните минути, включени в абонамента.

⁷¹ Средните цени са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. При изчисляването на средните цени са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика.

На следващата фигура е представена информация за динамиката в цените на дребно за повиквания в рамките на мрежата и към други мобилни мрежи за периода 2010-2014 г.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 15

Прави впечатление тенденцията на намаление на средните цени при двата вида повиквания през разглеждания период. Намалението при цените за повиквания в рамките на мрежата е с 30,1%, а при цените за повиквания към други мобилни мрежи – 58,8%. В абсолютно изражение в началото на периода разликата между средната цена в рамките на мрежата и средната цена към други мобилни мрежи е 0,167 лв., докато в края на периода тя спада до 0,048 лв. Въпреки големия спад обаче, все още е налице разлика в цените на двата вида повиквания (цената за повикване към други мобилни мрежи е около 2 пъти по-висока от цената за повикване в рамките на мрежата), което показва, че все още е налице т.нар. „затваряне на трафик в собствената мрежа”.

Предвид изложеното КРС отново потвърждава своето заключение, че практиката на „затваряне на трафик” в рамките на една мобилна мрежа, свързана с поддържането на относително високи цени за терминиране на гласови повиквания при липсата на регулация, може да бъде окачествено като *ценова и продуктова дискриминация* от страна на мобилните предприятия по отношение повикванията към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на една мобилна мрежа.

2.4.2.3. Ценова политика по отношение на повиквания към мрежи в чужбина

В сравнение с процента на намалението на средните цени за повиквания на дребно и цените за терминиране, посочени в т. 2.4.2.1 и 2.4.2.2 по-горе, ефектът от намалението на цените на едро не се е отразило в същата степен върху цените на дребно за изходящи международни повиквания в периода 2010-2014 г. Средните цени на дребно, изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи международни повиквания, и общия обем на изходящия трафик към мрежи в

чужбина⁷², намаляват с 15% (от 1,00 лв./мин. за 2010 г. до 0,85 лв./мин. за 2014 г.). Причина за това е ценовата политика, прилагана от предприятията – цената на дребно за международни повиквания се формира свободно, въз основа на потребителското търсене и конкуренцията на пазара. Намалението на цените за терминиране доведе и до нарастващо предлагане на множество оферти, включващи определен обем безплатни разговори, както и на пакетни услуги, насочени към намаляване на разходите, заплащани от потребителите на съответните услуги на пазара на дребно. За периода 2010-2014 г. се увеличава обема на трафика за повиквания към мрежи в чужбина, включително изговорения от потребителите като безплатни минути. Нараства както обема на входящия, така и на изходящия трафик от/към държавите-членки на ЕС – в топ пет на държавите с най-голям обмен на трафик за периода 2012-2014 г. са Великобритания, Германия, Гърция и Италия.

Според ценовите листи на предприятията, като цяло цените за международни повиквания към най-търсени международни дестинации извън ЕС/ЕИЗ са равни или по-ниски от цените, които тези предприятия прилагат спрямо повикванията, насочени към държавите от ЕС/ЕИЗ. Независимо от това КРС отчита, че някои държави извън ЕС/ЕИЗ прилагат прекалено високи цени за терминиране на международни повиквания, тъй като не са задължени да се съобразяват с принципите, залегнали в Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС. Това се доказва от данните, предоставени от българските мобилни предприятия както в хода на общественото обсъждане, така и в информацията, изисквана с Решение № 257/11.06.2015 г. на КРС, според които прилагането на прекалено високи цени за терминиране е проблемно и генерира неоправдано високи загуби най-вече за трафика от следните държави извън ЕИЗ: Бивша Югославска република Македония (Македония), Сърбия, Турция, Русия и Украйна. КРС, като отчита от една страна свободното ценообразуване за провеждане на международните разговори, а от друга липсата на задължение за определяне на цените за терминиране в съответствие с изискванията на Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС от страна на държавите извън ЕС/ЕИЗ, е на мнение, че изследването на динамиката и структурата в приложимите стандартни ценови листи за международни разговори към държави извън ЕС/ЕИЗ силно затруднява извършването на коректна оценка на ценова политика, базирана на стандартни цени и на релацията между тази политика и заплащаните от страна на българските предприятия цени на едро.

⁷² Без да се отчитат приходите от месечен абонамент и обема на трафика, включен в месечния абонамент.

VI. Определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара

В резултат на извършения пазарен анализ, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, вземайки предвид изводите, направени при анализа на всеки един от разгледаните критерии, а именно:

- фактът, че всяко едно от разглежданите предприятия има 100% пазарен дял на съответния пазар, включващ собствената му мрежа;
- липсата на конкуренция на всеки от разглежданите пазари и непреодолимите бариери за навлизане на тях;
- липсата на предприятия, които имат възможност чрез своята покупателна способност да окажат въздействие върху цените на разглежданите услуги за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи;
- потенциалната липса на инициатива, от страна на разглежданите предприятия, за намаляване на цените за терминиране на гласови повиквания, без ефективна регулаторна намеса,

КРС достигна до заключението, че следва да определи:

• „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz.

• „МОБИЛТЕЛ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz;

• „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz;

• „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна наземна мрежа, работеща в обхват 1800 MHz.

За предприятия със значително въздействие на пазара са определени всички активни към настоящия момент предприятия, предоставящи гласови повиквания чрез мобилни наземни мрежи. Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би трябвало да бъде анализирана допълнително и да бъде доказана необходимостта то да бъде определено за предприятие със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в собствената му мобилна мрежа.

VII. Определяне на специфични задължения

1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса

Заклученията от анализа на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат липса на ефективна конкуренция и наличие на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар – БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД. В процеса на анализ на съответния пазар беше установено, че последният се характеризира с наличие на бариери, изразяващи се в контрол върху собствената инфраструктура на предприятията, която не може да бъде дублирана. В качеството си на естествени (фактически) монополисти на съответния пазар, включващ единствено собствената им мрежа и поради наличието на технологични ограничения (единствено предприятието, собственик на дадена мрежа, има възможност да терминира дадено гласово повикване, предназначено за негов потребител), предприятията, предоставящи услугата терминиране на гласови повиквания, са в състояние да оказват негативно влияние върху конкурентната среда на пазара, както и имат възможност да прилагат ценова и продуктова дискриминация чрез „затваряне на трафик” в рамките на мобилната мрежа на всяко от тях. Подобни пазарни дефекти водят до ограничаване на възможностите за стимулиране на конкуренцията чрез намаление на цените на услугите, предлагани на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания.

Предвид посоченото и в съответствие с разпоредбите на нормативната уредба, в сила към настоящия момент, за КРС е налице основание да наложи на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар поне едно от следните специфични задължения:

- Задължение за достъп до и използване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения – чл. 166, ал. 2, т. 4 от ЗЕС;
- Задължение за прозрачност – чл. 166, ал. 2, т. 1 от ЗЕС;
- Задължение за равнопоставеност (недискриминация) – чл. 166, ал. 2, т. 2 от ЗЕС;
- Задължение за разделно счетоводство – чл. 166, ал. 2, т. 3 от ЗЕС;
- Задължение за ценови ограничения, включително задължение за разходоориентираност на цените – чл. 166, ал. 2, т. 5 от ЗЕС.

2. Текущи задължения, наложени на предприятията

С Решение № 1362/31.05.2012 г. КРС наложи на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД⁷³ и „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” АД⁷⁴ като предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи следните специфични задължения:

⁷³ Към настоящия момент „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД.

⁷⁴ Към настоящия момент „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД.

2.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения:

- запазване на предоставения достъп за осигуряване на взаимно свързване;
- предоставяне на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат терминирани в мрежата на съответното предприятие;
- предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите;
- добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп;
- допълнителни изисквания във връзка със задължението за достъп, подробно посочени в т.т. V.1.2., V.1.4 и V.1.6. от Решение № 1362/31.05.2012 г.: уведомяване в случай на невъзможност за сключване на договора или предоставяне на услуги; предоставяне на КРС на справки за обема на терминирания трафик от фиксираната мрежа в мобилната мрежа на съответното предприятие.

2.2. Задължение за прозрачност:

• осигуряване прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, включително по отношение на терминирането на международни повиквания, чрез публикуване и актуализиране на официалната страница в интернет и предоставяне при поискване на информацията относно:

- описание на предлаганите услуги за взаимно свързване, условия и срокове за предоставянето им;
- описание на точки на взаимно свързване - местоположение и брой на точките, капацитет на свързване, начини за маршрутизация; изисквания за управление, маршрутизиране, отчитане на трафика и прогнози за трафик;
- процедури и срокове за откриване, промяна и закриване на точки на взаимно свързване;
- стандарти, технически изисквания, интерфейси за реализиране на достъп с цел реализиране на взаимно свързване, протоколи за сигнализация;
- условия за предоставяне на терминиране на трафик;
- условия за предоставяне на необходимите технически и програмни средства за реализиране на взаимното свързване;
- условия за осигуряване на достъп до мрежови съоръжения и елементи, необходими за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;
- в случаите, когато съответното предприятие предоставя услуги по съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване, то следва да публикува допълнителна информация, подробно посочена в т. т. V.2.1.1.8, V.2.2.1.8, V.2.3.1.8 от Решение № 1362/31.05.2012 г.;

- цени и механизъм за калкулиране на цените за терминиране на повиквания, независимо от техния произход, и за осигуряване на достъп до необходимите мрежови съоръжения и елементи за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;
 - изисквания за качество - стойности на параметри на качеството на услугите при взаимното свързване;
 - изисквания за номериране, адресиране и за идентификация на линията на викащия;
 - срокове за отговор на заявките за предоставяне на всяка от услугите, процедури за отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество.
- публикуване и актуализиране на официалната страница в интернет и уведомяване на КРС за действащите цени и условия за терминиране на повиквания, независимо от техния произход, и за осигуряване на необходимия за реализиране на взаимното свързване достъп, приложими към трети лица, свързани с предприятието, включително при осъществяване на взаимно свързване с обществената фиксирана телефонна мрежа на съответното предприятие.
 - периодично актуализиране на горепосочената информация на интернет страницата на предприятието – при настъпили промени, относими към някои от условията, както и в случай на дадени указания от КРС.

2.3. Задължение за равнопоставеност:

- предоставяне на взаимно свързване при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;
- предоставяне на услуги и информация на предприятие, искащо взаимно свързване, при същите условия и качество като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

2.4. Разделно счетоводство:

- въвеждане и прилагане на разделно счетоводство съобразно изискванията към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на КРС след провеждане на консултации със съответните предприятия.
- съгласно Решение № 1362/31.05.2012 г. „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД имат задължение да въведат и прилагат разделно счетоводство в срок до шест месеца от уведомяване за решението на КРС относно

формата и методологията за въвеждането на разделно счетоводство (Решение № 1882/23.08.2012 г.)⁷⁵;

- съгласно Решение № 1361/31.05.2012 г. БТК има задължение да въведе и прилага разделно счетоводство в срок до шест месеца от уведомяване за решението на КРС относно формата и методологията за въвеждането на разделно счетоводство (Решение № 1882/23.08.2012 г.). Задължението е наложено на други пазари на едро - тези на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, но тъй като е относимо към цялостната дейност на предприятието, следва да се изпълнява и по отношение предоставянето на мобилни гласови телефонни услуги.

2.5. Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност:

- ценови ограничения на цените за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, в мобилната мрежа на съответното предприятие, съгласно посоченото в приложението към Решение № 1362/31.05.2012 г., като ценовите ограничения се прилагат до определяне на разходоориентирани цени от КРС;
- прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, в мобилната мрежа на съответното предприятие, считано от 01.07.2013 г., като конкретните стойности са определени от КРС с Решение № 135/14.02.2013 г.⁷⁶.

3. Оценка на въздействието на наложените специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар

3.1. Осигуряване на изпълнението на наложените на предприятията специфични задължения

Осигуряването на изпълнението на Решение № 1362/31.05.2012 г. изиска намесата на регулатора чрез провеждане на изпълнително производство поради липса на пълно и точно изпълнение от страна на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар на наложените им специфични задължения. „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и БТК изпълниха частично наложените им задължения, поради което КРС образува производства за принудително изпълнение на Решение № 1362/31.05.2012 г.

С Постановление № 2 от 24 януари 2013 г. КРС наложи периодична имуществена санкция на БТК и периодична глоба на представляващото го лице. Неизпълнението на специфичните задължения се състоеше в прилагане на цена над регулираната по отношение на терминирането на повиквания без идентификация на линията на викация (CLI), която в последствие БТК изменя като пълна забрана за терминиране на тези повиквания.

С Постановление № 2 от 13 февруари 2014 г. КРС наложи периодична имуществена санкция на „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и периодични глоби на

⁷⁵ Потвърдено от съда и влязло в сила.

⁷⁶ Не е окончателно потвърдено. Подлежи на предварително изпълнение.

представляващите го лица. Неизпълнението на специфичните задължения се състоеше в прилагане на параметър за качество по договорите за взаимно свързване, с което се ограничава достъп до мрежата на предприятието. Въведеният параметър имаше ефект на количествено ограничение на повикванията без идентификация на линията на викация (CLI), формулирано като максимален процент от общия брой терминирани повиквания за съответния период.

И в двата случая, налагащи намесата на КРС за осигуряване на изпълнението на Решение № 1362/2012 г., се касаеше за поведение на предприятията, с което ограничаваха достъпа до техните мрежи за терминиране на повиквания без идентификация на линията на викация (CLI). Въведените от предприятията ограничения не отговарят на наложените от КРС задължения за предоставяне на терминиране на повиквания без ограничения в техния произход и при спазване на задълженията за равнопоставеност и наложените ценови ограничения.

Проблемите, свързани с подписването на споразумения за взаимно свързване между част от предприятията, както и възникналите други спорове между предприятията, са разгледани систематично по-долу в частта „Спорове между предприятията”.

След налагане на периодичните санкции и глоби, предприятията са отстранили неизпълнението на специфичните задължения като в някои случаи това е направено след значителен период от време, поради отказ на предприятието да се съобрази с позицията на КРС.

3.2. Оценка на ефекта от наложените във втори кръг задължения на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи

Целта на регулатора при избор на специфичните задължения, които да бъдат наложени на предприятията със значително въздействие на съответния пазар, е мерките да ограничат възможността за антиконкурентно поведение на предприятията и да се гарантира на потребителите да извличат максимална полза, що се отнася до избора, цената и качеството на услугата, без ограничаване на конкуренцията.

Анализът на ефекта от наложените с Решение № 1362/31.05.2012 г. специфични задължения на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД, като предприятия със значително въздействие върху пазарите на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, сочи, че изпълнението на задълженията от страна на предприятията води до постигане на регулаторните цели.

Задължението за равнопоставеност допринася за реализирането на задълженията за достъп и спазване на ценови ограничения. В изпълнение на наложените специфични задължения трите предприятия са осигурили прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, като „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД е представило информация за условията за съвместно разполагане с оглед необходимостта за осъществяване на взаимното свързване. Задължението за достъп, което включва изрично изискване за предоставяне на услугата без ограничения на същата според произхода на повикванията, включително изискване за добросъвестно водене на преговори, се изпълнява от трите предприятия, адресати на Решение № 1362/31.05.2012 г. Иницирираните спорове между предприятията и оказването на съдействие за постигане на съгласие е представено в т. 3.3 от настоящия раздел. Заключение на КРС е, че в резултат на регулаторната намеса към момента не се наблюдава изразената при предходния кръг на анализа тенденция на дискриминация при предоставянето на услугата терминиране на база произход на повикванията.

Ценовите ограничения, включително прилагане на разходоориентирани цени, които са наложени на задължените предприятия, са представени в т. 2.4 на Раздел V (таблица 4), а съдържанието на задължението – в т. 2.5 на настоящия раздел. Задължението включва прилагане на цени за терминиране на гласови повиквания, без оглед на произхода на повикването. В резултат от регулаторната намеса за периода 2011-2014 г. средните цени за терминиране на гласови повиквания в България намаляха с 88,5%.

За да оцени ефекта от наложените ценови ограничения по отношение на терминирането на международни повиквания, с Решение № 257/11.06.2015 г. КРС изиска информация за прилагането на задължението за равнопоставеност по отношение на произхода на трафика от/към мрежи в чужбина. Представените данни от трите мобилни предприятия сочат, че средните цени за терминиране на входящ международен трафик са намалени с около 90% за периода 2012-2014 г., като средната цена за България е 0,02 лв./мин. за 2014 г. Следва да се отбележи, че средните цени за терминиране, изчислени като частно между общите приходи от терминиране на международни повиквания в мобилните мрежи и общия обем трафик на терминираните в тях минути за съответната година, включват и приходите от транзит⁷⁷.

В таблицата по-долу са представени данни за входящия и изходящия международен трафик, за периода 2012-2014 г. – общо, от/към държави от ЕС/ЕИЗ и от/към държави извън ЕС/ЕИЗ.

Таблица 9

	Входящ трафик общо (мин.)	Входящ трафик ЕИЗ (мин.)	Входящ трафик извън ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик общо (мин.)	Изходящ трафик ЕИЗ (мин.)	Изходящ трафик извън ЕИЗ (мин.)
2012 г.	427 354 636	289 145 802	103 815 547	381 898 761	277 225 358	104 673 402
2013 г.	678 762 595	474 839 826	130 997 611	535 640 022	405 937 337	129 702 684
2014 г.	752 315 411	601 917 810	94 144 634	415 226 968	320 131 448	95 095 520

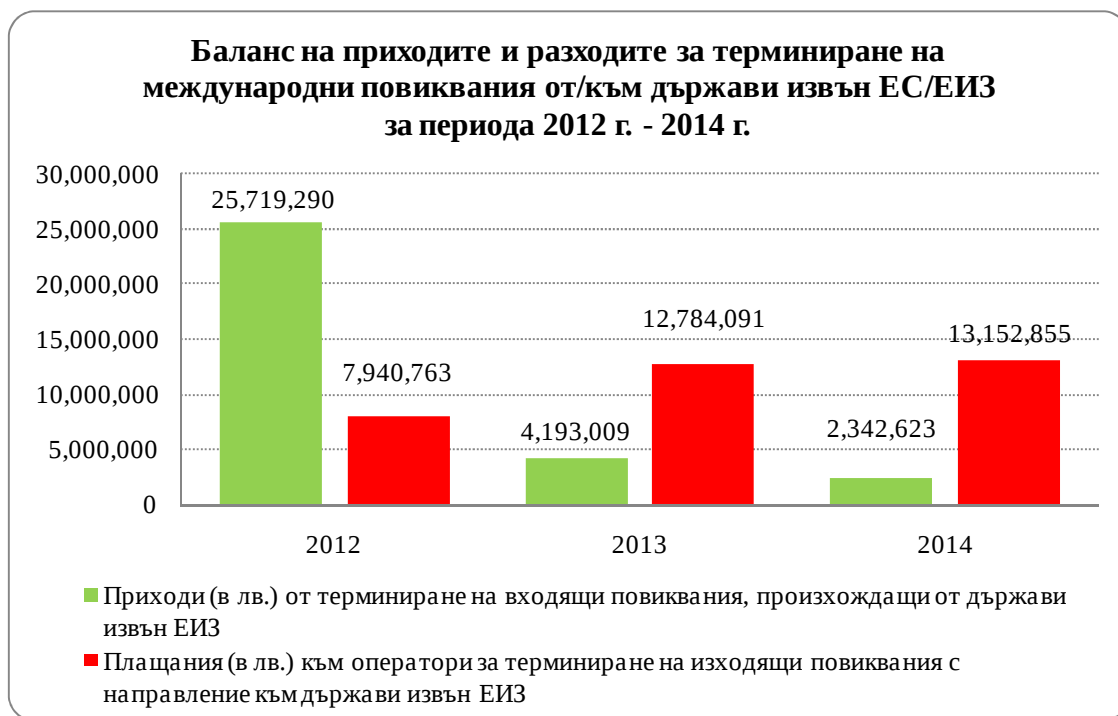
Източник: Данни, подадени в КРС

От данните в горната таблица могат да бъдат направени следните заключения по отношение на трафичния баланс на българските мобилни предприятия:

- за разглеждания период общият входящ трафик от международни повиквания в мрежите на мобилните предприятия надхвърля изходящия такъв;
- прилагането на Европейската рамка относно ценовата регулация на пазарите на едро на терминиране води до увеличаване на трафика между държавите-членки за сметка на намаление на трафика от/към държавите извън ЕС/ЕИЗ;
- трафикът от/към държави извън ЕС/ЕИЗ е балансиран.

КРС анализира баланса на приходите (от терминиране на входящи международни повиквания от държави извън ЕС/ЕИЗ) спрямо разходите (за плащане на терминираните изходящи международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ). Резултатът от анализа на КРС е онагледен на графиката по-долу, като КРС отбелязва, че в декларираните от предприятията разходи за терминиране на изходящи повиквания в държави извън ЕИЗ, не са изключени разходите за транзит.

⁷⁷ На предходния кръг на анализа КРС определи, че когато българските предприятия имат точки на присъствие извън територията на Република България, те могат да определят допълнителна цена за пренос на трафика до страната, но тази цена следва да е ясно отграничена от цената за терминиране, спрямо която е налице ценова регулация. В изпълнение на Решение № 257/2015 г. данни за транзит (обем на трафика и приходи) са представени само от едно предприятие за 2014 г.

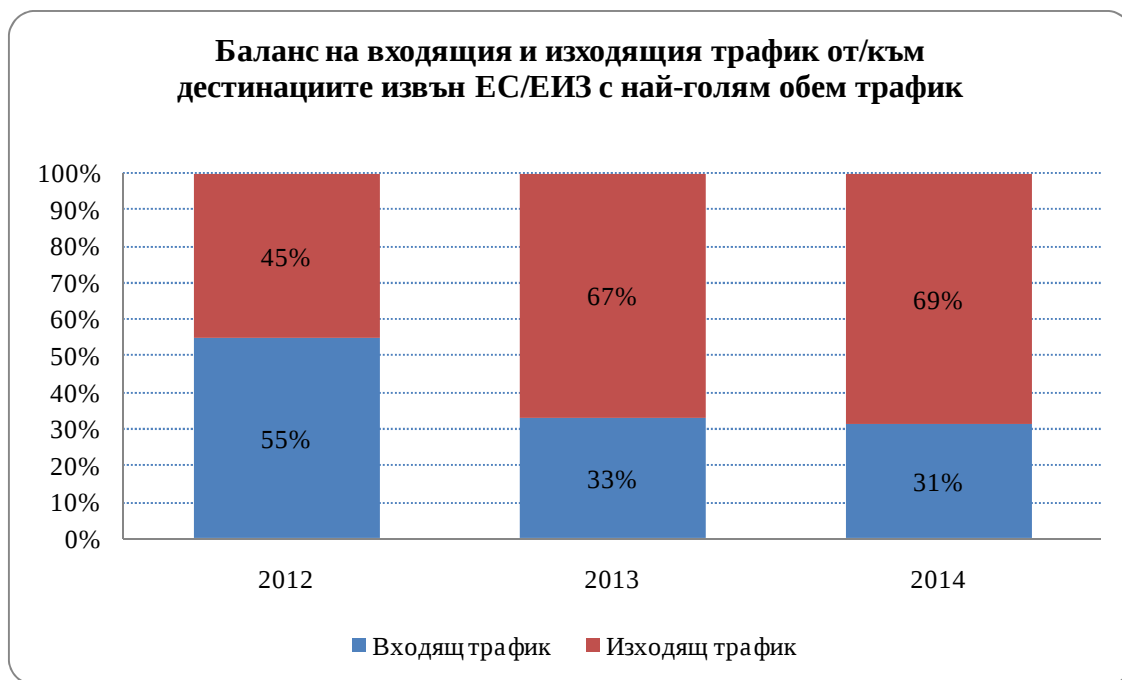

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 16

Видно от графиката, приходите от терминиране на международни повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ на мобилните предприятия рязко спадат през 2013 г., което е резултат от въведената в средата на 2012 г. ценова регулация. Същевременно за целия разглеждан период разходите, заплащани от българските предприятия за международни повиквания към държави извън ЕС/ЕИЗ нарастват, като през 2014 г. са почти 2 пъти повече в сравнение с 2012 г.

Информацията, получена от предприятията в изпълнение на Решение на КРС № 257/11.06.2015 г. показва също, че основният дял на международния трафик от/към държави извън ЕС/ЕИЗ се формира от следните пет дестинации: Сърбия, Русия, Турция, Украйна и Македония. Графично тази информация е изобразена на долната графика:

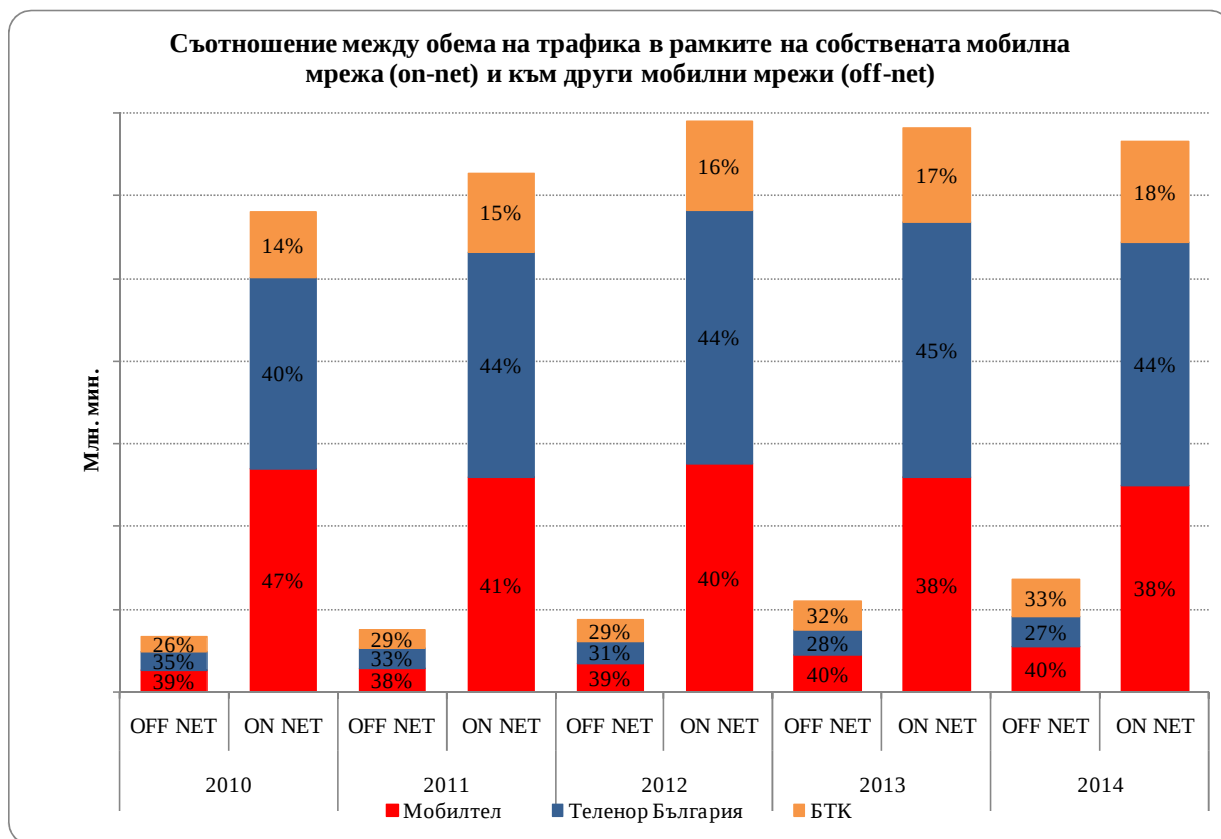

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 17

В заключение КРС счита, че поради еднаквите цени за терминиране на повиквания с произход държави извън ЕС/ЕИЗ българските мобилни предприятия са в неблагоприятна позиция от гледна точка на нарастващите разходи за заплащане на повиквания, терминирани в мрежи на предприятия извън ЕС/ЕИЗ, в сравнение с разходите за терминиране, които тези предприятия заплащат на българските мобилни предприятия.

На следващо място въпреки регулаторната намеса, констатираният проблем със „затваряне на трафик“ в рамките на собствената мрежа на предприятията не е преодолян. Данните, представени в таблица 7 сочат, че за периода 2010-2014 г. трафикът в рамките на мрежата (on-net) е намалял с близо 7 процентни пункта, за сметка на увеличаване на трафика към други мобилни мрежи (off-net). Съотношението между обема „on-net“ и „off-net“ трафик е илюстрирано на следната графика:

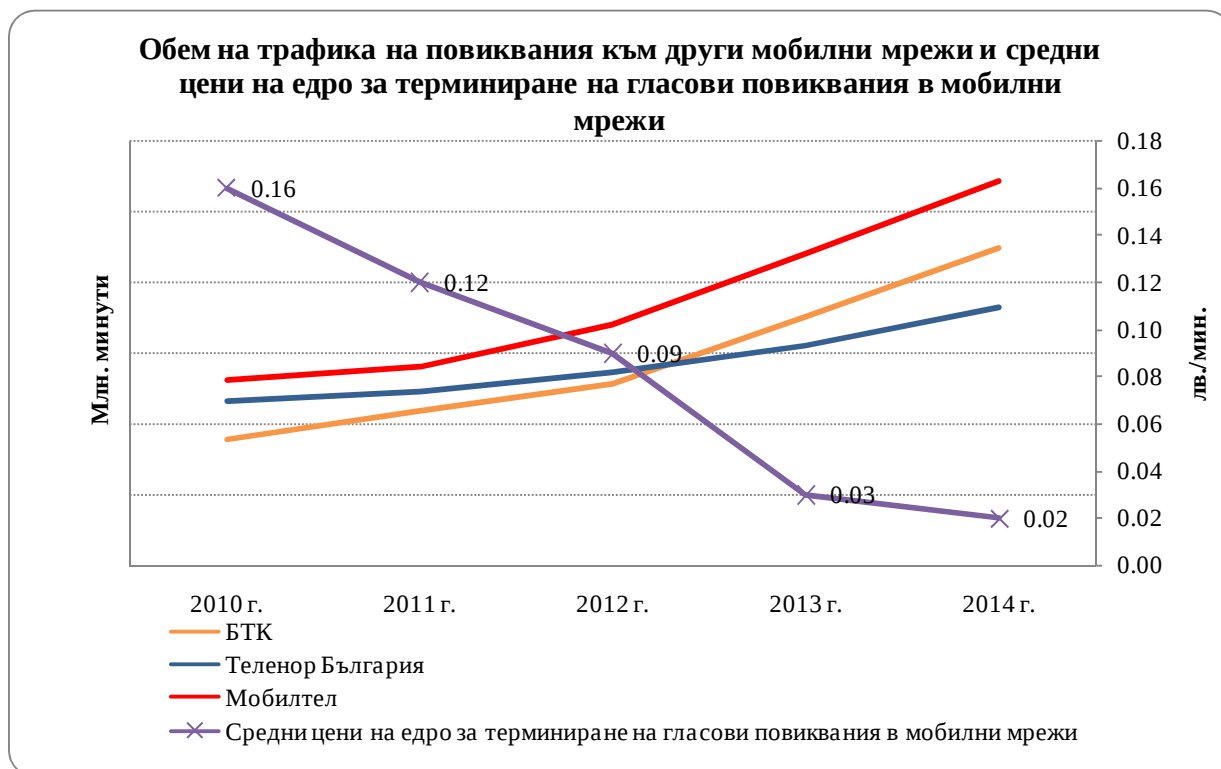

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 18

Отчетеният ръст в обема на трафика на пазара на дребно за повикванията към други мобилни мрежи и за трите предприятия със значително въздействие върху съответния пазар е виден също и от графиката по-долу. Най-голям ръст за периода 2010-2014 г. бележи изходящият трафик на БТК към други мобилни мрежи, като наблюдаваното увеличение през 2014 г. е над един път и половина повече в сравнение с 2010 г. Ръстът за останалите две предприятия е съответно 57% за „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и 107% за „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД.

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

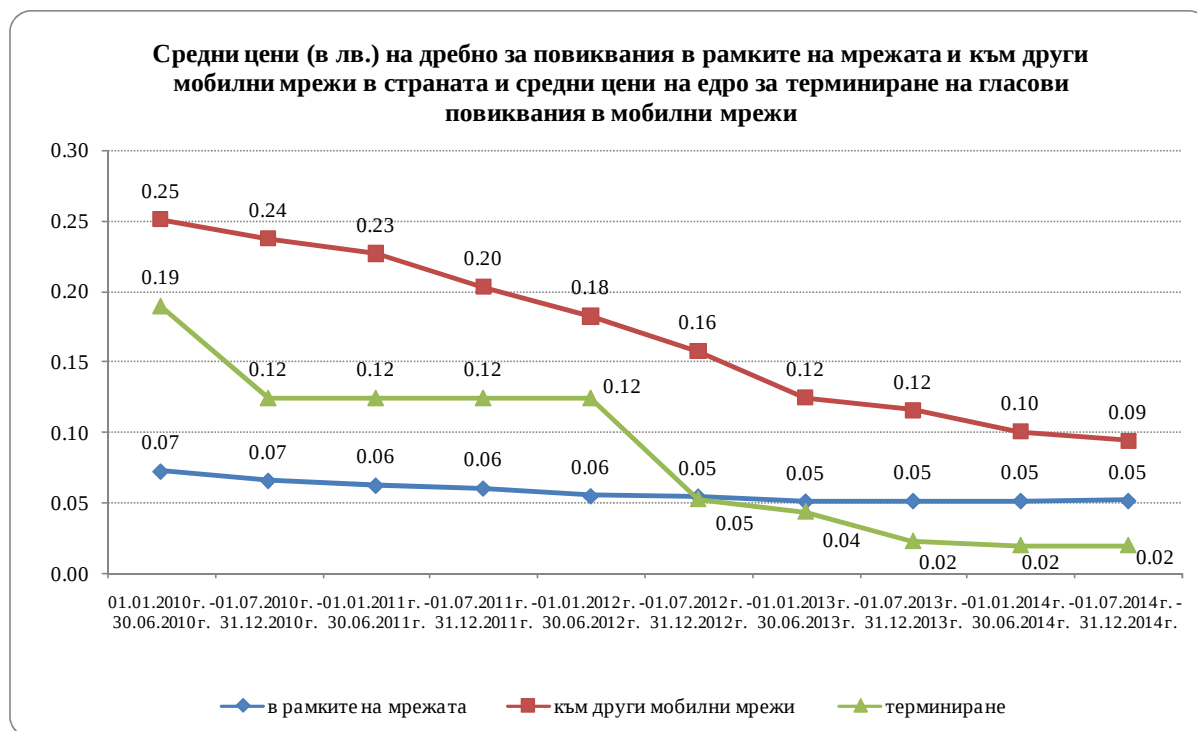
Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 19

Положителният ефект от намалението на цените на едро се наблюдава и върху цените на дребно, въпреки че последните не са предмет на регулация. Ефектът е представен на фигура 20 чрез сравнение на средните цени на дребно⁷⁸ за повиквания в рамките на мрежата (on-net) и към други мобилни мрежи (off-net), и средни цени на едро⁷⁹ за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, съгласно ценовите ограничения на КРС. Видно от графиката намалението на цените на едро намира пряко и своевременно отражение върху средните цени на дребно за повиквания към други мобилни мрежи. В края на отчетния период последните са с 60% по-ниски в сравнение с края на 2010 г. Намалението на средните цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мобилна мрежа, въпреки че е налице, не е толкова ясно изразено и е от порядъка на 28% за разглеждания период.

⁷⁸ Средните цени са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа, и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. Следва да се отбележи, че при изчисляването на средните цени са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика

⁷⁹ Изчислени са като частно между общите приходи от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, и общия обем терминиран трафик в тях, за съответната година.

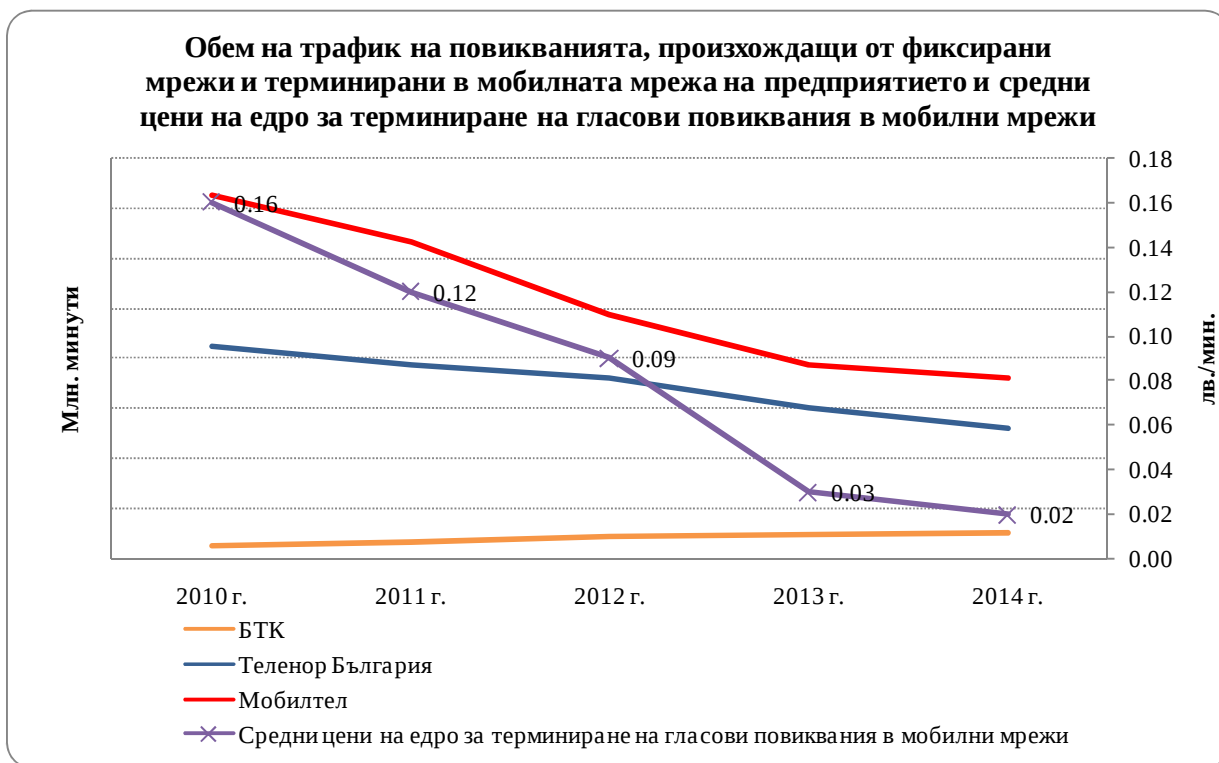

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 20

Въпреки положителното въздействие от регулирането на цените за терминиране върху обема на мобилния трафик, броят минути на повиквания, изходящи от фиксирани мрежи⁸⁰ и терминирани в мобилните мрежи на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, намалява съответно с 38% и 50% за периода 2010-2014 г. Обратно на тази тенденция, обемът на фиксирания трафик, терминиран в мобилната мрежа на БТК, се е увеличил близо два пъти за същия период. Тези данни са видни от долната графика.

⁸⁰ Не включва трафик от собствената фиксирана мрежа на предприятието.

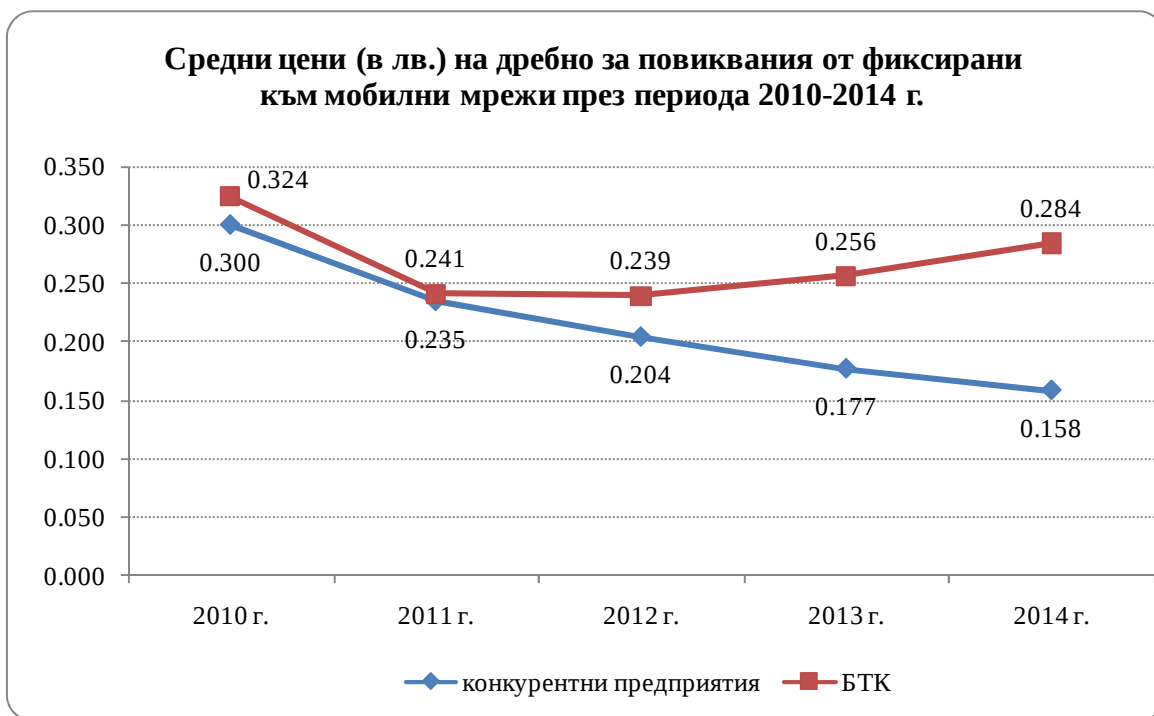

Графиката съдържа данни, обявени за търговска тайна

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 21

Въпреки че в резултат от регулаторната намеса по отношение на цените на едро за терминиране, като цяло цените на дребно за повиквания от фиксирани към мобилни мрежи в страната намаляват, ценовата политика на участниците на вертикално свързания пазар е различна. На следващата фигура е представено изменението в средните цени на дребно за повиквания към мобилни мрежи, генерирани от мрежите на БТК и на конкурентните предприятия.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фигура 22

Видно от представената информация, намалението на цените за терминиране дава отражение върху цените на дребно на всички предприятия, предоставящи фиксирана гласова услуга за периода 2010 - 2012 г., въпреки че в този период само историческото предприятие е задължено да прилага регулирани цени на дребно за повиквания към мобилни мрежи. Тенденцията на понижение на средните цени на дребно беше запазена за повикванията, произхождащи от фиксираните мрежи на конкурентните предприятия за целия петгодишен период, като през 2014 г. средните цени са с близо 50% по-ниски от тези през 2010 г. В резултат от пряката регулаторна намеса през 2011 г. и 2012 г. средните цени на дребно за повиквания от фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи се понижават с по 26% спрямо 2010 г. Промени в тарифната политика на БТК, които се отнасят както до начина на тарифиране, така и до структурата на цената на дребно, са причина намалението на цените на предприятието, наблюдавано до 2012 г. включително, да се промени в посока увеличение. От последното тримесечие на 2013 г. историческото предприятие започна да тарифира гласовите повиквания в мрежата си като всяка започната минута разговор се отчита като цяла. Наред с това предприятието стартира прилагането на първоначална цена за гласово повикване и цена за минута разговор, като в този случай средната цена на дребно зависи от средната продължителност на разговора. По данни на КРС в разглеждания четири годишен период средната продължителност на разговорите от фиксираната мрежа на БТК към мобилни мрежи не се променя значително, поради което не се наблюдава реално намаление на средните цени на дребно на историческото предприятие.

3.3. Спорове между предприятията. Оказване на съдействие за постигане на съгласие

Съгласно разпоредбите на Глава IV, Раздел VIII от ЗЕС „Решаване на спорове между предприятия” когато някоя от засегнатите страни е отправила писмено искане, КРС оказва съдействие или дава задължителни указания за разрешаване на спорове. Оказването на съдействие е процедура по медиация на спора, докато в процедурата по даване на задължителни указания спорът може да бъде разрешен с мотивирано решение на КРС. Видът на процедурата се определя от предприятието, подало искането до КРС. Във връзка с изпълнението на специфичните задължения по Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС са провеждани процедури както по разрешаване на спорове, така и по оказване на съдействие за постигане на съгласие.

След приемане на Решение № 1362/31.05.2012 г. в КРС постъпват искания за разрешаване на спорове между предприятия, търсещи достъп, и „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и БТК. Споровете, възникнали между отделните оператори, имат различен предмет и обобщено се отнасят до следното:

- Неизпълнение на наложените специфични задължения за терминиране на международен трафик при ценовите условия, определени в Решение № 1362/31.05.2012 г.;
- Откази за предоставяне на взаимно свързване, включително забавяне на процеса на сключване на договори за взаимно свързване;
- Отказ за увеличаване на капацитета на взаимното свързване;
- Изискване за откриване на отделна линия за взаимно свързване за терминиране на международен трафик;
- Поставяне на допълнителни ценови или неценови условия при терминиране на международен трафик без идентификация на линията на викация (CLI);
- Спорове относно адекватността на прогнозата за трафика от страна на предприятието, заявило увеличаване на капацитета;

Наблюдава се значително по-голям брой възникнали между предприятията спорове, за решаване на които е поискана намесата на КРС. В случаите, когато отправеното искане за даване на задължителни указания е било основателно, КРС се произнесла с решение за даване на задължителни указания. Дадените от комисията задължителни указания са обжалвани от предприятията, но с оглед разпореденото предварително изпълнение на решенията, предприятията са се съобразили с указанията на КРС.

4. Конкурентни проблеми

Заклученията от анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи сочат липса на ефективна конкуренция и наличие на предприятия със значително въздействие на съответните пазари. Поради това КРС изследва конкурентните проблеми, които потенциално биха могли да възникнат на посочения пазар, като отправната точка при идентифицирането им е оценката на поведението на предприятията със значително въздействие на съответния пазар при липса на регулация.

Конкурентните проблеми, които КРС счита, че е вероятно да възникнат на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, са както следва:

4.1. Негласно единодействие (Tacit collusion)

Както беше посочено в предходните два кръга на анализа на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, конкурирайки се на пазара на дребно, мобилните предприятия могат да се възползват от пазарната си сила, координирано и в ущърб на конкуренцията, като прилагат еднакви цени за терминиране, водещи до „негласно единодействие”.

Последното е конкурентен проблем, отнасящ се до взаимното свързване с мобилни мрежи, осъществявано при прилагане на реципрочни и високи цени за терминиране, които не се регулират.

На даден пазар има определени фактори, които спомагат за създаването на негласно единодействие и други, които ограничават тази практика. Фактът, че предприятията биха могли да влязат в негласно единодействие помежду си, сам по себе си не води до извода, че това би се реализирало в действителност.

Отчитайки фактори като малкия брой конкуренти на съответния пазар, близките пазарни дялове, наличието на бариери за навлизане на пазара, търсене и продуктова диференциация, КРС е на мнение, че при липса на регулаторна намеса съществуват възможности за възникване на негласно единодействие.

4.2. Отказ за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване

В Решение №1362 от 31.05.2012 г. КРС отчете отказа за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване като съществен конкурентен проблем.

Осигуряването на свързаност от край до край предоставя възможност на потребителите да осъществяват повиквания към потребители на други мрежи и/или да ползват услуги на друго предприятие. Отсъствието на каквото и да било външно въздействие върху предприятията със значително въздействие върху пазара, създава условия за въвеждане от страна на предприятията, предоставящи мобилни услуги, на дискриминационни и/или прекомерни изисквания, както и за прилагане на тактики на забавяне на процеса на договаряне. Описаните възможности също се категоризират като отказ за взаимно свързване и отказ за съвместна търговия.

В тази връзка, КРС счита, че съществува възможност за възпрепятстване на конкуренцията посредством създаване на условия, които забавят или възпрепятстват осъществяването на взаимното свързване и на практика отказват новонавлизащите предприятия от участие на пазара.

Тези практики се наблюдават както по отношение на чужди предприятия, така и по отношение на национални предприятия. Във връзка с посоченото КРС счита, че отказът за съвместна търговия и за предоставяне на взаимно свързване представлява конкурентен проблем, който може да бъде преодолян само чрез регулаторна намеса.

Предвид изложеното КРС е на мнение, че евентуална отмяна на наложените на предприятията специфични задължения би дала възможност на мобилните предприятия да се възползват от положението си на предприятия със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и да ограничат възможностите за развитие на другите участници на пазара, както и на новонавлизащи такива, затваряйки пазара на терминиране и свързаните с него пазари на дребно.

4.3. Прекалено високи цени

Прекалено високите цени са форма на злоупотреба с господстващо положение, която се отнася до ситуация, при която предприятие със значително въздействие, благодарение на принципа на „викащата страна плаща“, е мотивирано да увеличи цената за терминиране на гласови повиквания на едро в собствената си мрежа, тъй като такова увеличение не оказва влияние върху цените на дребно на неговите собствени абонати.

Следва да се отбележи, че съответният пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи се характеризира със 100% пазарен дял, непреодолими бариери пред навлизането, свързани с контрола върху инфраструктурата, малко или никакво поле за потенциална конкуренция и недостатъчна покупателна сила. Това означава, че поради липсата на достатъчен конкурентен натиск, предприятията със значително въздействие на разглеждания пазар са независими от своите конкуренти и клиенти по отношение на ценовото си поведение. Определянето на прекалено високи цени на едро на терминиране на гласови повиквания води до ръст на разходите за услугата, заплащани от предприятията, генериращи повикването, но също така и до нарастване на дохода, реализиран от предприятията, предоставящи услугата терминиране. В крайна сметка прекалено високите цени за терминиране на гласови повиквания се възстановяват чрез по-високи цени за повиквания, плащани от крайни потребители.

В заключение, КРС счита, че регулирането на цените за терминиране е необходимо, с оглед преодоляване на конкурентния проблем, свързан с прилагането на прекалено високи цени за терминиране на гласови повиквания с произход ЕС/ЕИЗ в мобилни мрежи.

4.4. Ценова дискриминация

Заклученията от третия кръг на пазарния анализ потвърждават заключенията от предходните анализи относно наличието на следните ценови конкурентни проблеми:

Прилагане на асиметрични цени за терминиране в мобилни мрежи

Ефектът от наложените с Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС ценови ограничения, в комбинация с наложените задължения за прозрачност и равнопоставеност, осигури премахването на дискриминационната практика за прилагане на асиметрични цени за терминиране на повиквания от фиксирани и мобилни мрежи.

Същевременно КРС е на мнение, че в условията на един хипотетичен вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги може да се появи дискриминация по отношение на равнището на цените, ако предприятието със значително въздействие върху пазара на едро за терминиране на гласови повиквания се опитва да прехвърли пазарната си сила върху пазара на дребно, като прилага цени за терминиране по-високи от тези, които прилага за повикванията спрямо свои собствени подразделения или спрямо свързани с него предприятия. Чрез такова поведение предприятието със значително въздействие върху пазара, опериращо на хипотетичния вътрешен пазар на едро за терминиране на гласови услуги, ще има възможност да постави конкурентите си в трудна позиция, която се дължи на липсата на баланс в пазарните им дялове. Споменатата ситуация, която може да възникне на пазара, води до директно нарастване на разходите на конкурентите и в крайна сметка може да ги принуди да преустановят дейността си на пазара.

Предвид изложеното КРС счита, че при липса на регулаторна намеса предприятията със значително въздействие на съответния пазар имат възможност да се

възползват от пазарната си сила, прилагайки ценовата дискриминация, която има за резултат нарастване на разходите на конкурентите и евентуално излизане от пазара.

Ценова дискриминация по отношение на предприятия, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи

Относително по-високите цени за терминиране в мобилни мрежи, комбинирани с по-ниските цени за терминиране във фиксирани мрежи, са предпоставка за ценова дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение на предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи. Тази дискриминация може да намери израз в нарастване на разходите и изтласкване на конкурентите от пазара. КРС счита, че ценовата дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение на предприятията, осъществяващи електронни съобщения чрез фиксирани мрежи е потенциален конкурентен проблем, тъй като при липса на регулация мобилните предприятия биха имали достатъчно подбуди, да се възползват от предимствата, които би им дало свободното ценообразуване.

Ценова дискриминация по отношение на повиквания към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на собствена мобилна мрежа

Затварянето на трафик в мрежата може да бъде окачествено като ценова и продуктова дискриминация от страна на мобилните предприятия по отношение повикванията към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на една мобилна мрежа. По-високата цена за терминиране не позволява на предприятията да предоставят цени на дребно за повиквания към други мобилни мрежи, които да бъдат конкурентни на цените за повиквания в рамките на собствената мобилна мрежа (при които се прилага различен начин на формиране на цената на дребно). Видно от данните, представени в таблица 8, средната цена на дребно за on-net трафик на пазара е по-ниска от средната цена за терминиране от мобилна в друга мобилна мрежа (off-net) и следователно е налице ценова дискриминация по отношение на повиквания към други мобилни мрежи в полза на повикванията в рамките на собствената мобилна мрежа.

Диференцирайки цената на дребно за off-net и on-net трафик, предприятията увеличават относителната икономическа ползност, която даден потребител получава като краен потребител на определено предприятие. В резултат от липсата на натиск от пазара на дребно върху прилаганите цени за терминиране на едро, предприятията, предоставящи мобилни услуги, до въвеждане на регулация нямаха стимул да прилагат по-ниски цени за терминиране, отчитайки че хипотетично увеличение на тези цени ще рефлектира само върху цените на дребно за потребителите на конкурентните мрежи. И понастоящем предприятията, предоставящи мобилни услуги в страната, предлагат по-ниски цени на дребно за повиквания в рамките на собствената мрежа (on-net), като по този начин привличат повече потребители към собствената си мрежа, тъй като повикванията към бизнес група, близки приятели или семейство в рамките на една и съща мрежа са по-евтини. Предприятията, предоставящи мобилни услуги, обаче, са по-склонни да компенсират по-малките парични потоци от повиквания в рамките на собствената си мрежа (on-net) с по-високи цени за повиквания към други мрежи (off-net). Регулацията на цените за терминиране доведе до намаляване на цените на повиквания към други мрежи видно от таблица 8 и до увеличаване на трафика към други мрежи, видно от таблица 7 по-горе. При липса на регулация предприятията с по-голям пазарен дял на база брой абонати ще имат стимул да използват по-високи цени на терминиране като инструмент за отстраняване на по-малките предприятия или за препятстване навлизането на нови предприятия.

Предвид посоченото КРС счита, че ценовата дискриминация чрез поддържане на значително по-ниски цени за on-net повиквания се явява конкурентен проблем на пазара.

Крос-субсидиране

Като отчита заключенията от третия кръг на пазарния анализ, а именно, че намалението на цените за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи е резултат единствено от регулаторна намеса, КРС запазва без изменение становището си, че антиконкурентното крос-субсидиране е потенциален конкурентен проблем, идентифициращ възможностите за надценяване на разходите за терминиране с оглед приходите, покриващи надценените разходи (непредизвикани от услугата), да покрият реални разходи за предоставяне на услуги на други, свързани пазари.

4.5. Неблагоприятна позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятия извън ЕС/ЕИЗ.

Съгласно наложените задължения във втори кръг на анализа на пазара на едро за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, мобилните предприятия в България прилагат регулирани цени за терминиране на повикванията в техните мрежи независимо от произхода на повикването.

Данните от настоящия кръг на анализа сочат, че преобладаваща част от трафика, който се терминира в мрежите на българските мобилни предприятия е с произход държави от ЕС/ЕИЗ. Същевременно относителният дял на трафика, с произход от съседни държави (Македония, Сърбия, Турция), както и от Русия и Украйна, отбелязва значителен ръст в общия обем на трафика терминиран в мрежите на българските мобилни предприятия. Този трафик се тарифира от българските мобилни предприятия по регулирани цени, определени в съответствие с Препоръка 2009/396 на ЕК относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС. От друга страна, предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ прилагат цени, значително по-високи от цените за терминиране, прилагани от българските мобилни предприятия. Предприятията от държави извън ЕС/ЕИЗ и конкретно тези от изброените 5 държави не регулират цените за терминиране в техните мрежи по начина по който са регулирани цените на българските предприятия. Тази ситуация на практика поставя в неблагоприятна позиция българските мобилни предприятия спрямо предприятията на държави извън ЕС/ЕИЗ. КРС се съгласява, че такава позиция може да се счита за бариера на пазара, която е в ущърб на крайните потребители в България и на предприятията със значително въздействие върху този пазар.

В резултат от анализа на конкурентните проблеми КРС прави извод, че при липса на регулация на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи ще възникнат горепосочените конкурентни проблеми.

5. Избор на специфични задължения

5.1. Цели

Отчитайки идентифицираните конкурентни проблеми (т. 4 от настоящия раздел), както и ефекта от наложените във втори кръг на анализа специфични задължения (т. 3 от настоящия раздел), КРС следва да избере и наложи на предприятията

със значително въздействие върху съответния пазар регулаторни мерки, по начин, осигуряващ постигане на целите, определени в чл. 4 от ЗЕС, а именно:

- създаване на условия за развитие на конкуренцията;
- подпомагане развитието на единния вътрешен пазар на електронни съобщения на Общността;
- подкрепа на интересите на гражданите.

В изпълнение на целите, регламентирани в ЗЕС, КРС, при спазване на принципа за пропорционалност, следва да избере задължения, които са най-подходящи с оглед отстраняване на идентифицираните конкурентни проблеми на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Наред с посоченото, при избора на специфични задължения КРС следва да приложи в максимална степен съгласуван регулаторен подход, като вземе предвид следното:

- ✓ Общата позиция на Групата на европейските регулатори (ГЕР/ERG) относно подхода за налагане на специфични задължения в областта на електронните съобщителни мрежи и услуги;
- ✓ Коментарите на ЕК в съответствие с членове 7 и 7а от Рамковата директива във връзка с регулаторните мерки, нотифицирани от държавите-членки в рамките на консултативния механизъм на ЕС в областта на електронно-съобщителните услуги;
- ✓ Препоръка на ЕК от 2009 относно хармонизирания подход при регулиране на цените за терминиране в ЕС;
- ✓ Препоръка на Европейската комисия от 2005 г. за разделно счетоводство и отчитане на разходите.

5.2. Принципи

Съгласно разпоредбите на чл. 166 от ЗЕС КРС може да налага, продължава, изменя или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар, като спазва принципите за обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност.

Разпоредбите на чл. 157 от ЗЕС предвиждат, че наложеното специфично задължение е пропорционално тогава, когато съответства на причината за установената неефективна конкуренция и на целения резултат. В допълнение разпоредбите на чл. 175 от ЗЕС предвиждат, че при налагане на специфично задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения, комисията следва принципа на пропорционалност, като взема предвид:

1. техническа и икономическа жизнеспособност на ползването или инсталирането на съоръжения от конкурентни предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с оглед развитието на пазара и характера и вида на използваното взаимно свързване и достъп;
2. възможност за предоставяне на достъп с оглед на наличния капацитет;
3. направени първоначални инвестиции от собственика на инфраструктурата, отчитайки всички направени публични инвестиции и свързаните с тях рискове;
4. запазване на конкуренцията в дългосрочен аспект и по-специално икономически ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата;

5. права на интелектуална собственост, когато са относими;
6. предоставяне на общоевропейски услуги;
7. наложени специфични задължения на същото предприятие на съседни свързани пазари.

Изхождайки от законовите разпоредби и като отчита възможностите за избор на специфично задължение, КРС счита, че прилагането на принципа за пропорционалност при избор на специфични задължения означава, че регулаторният орган трябва да избере най-малко обременяващата мярка за съответното предприятие със значително пазарно въздействие. В същото време, тази мярка следва да е необходима и обоснована от гледна точка на целения резултат.

5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията

Въз основа на изложените принципи в тази част КРС оценява възможностите за налагане на най-подходящите и най-малко обременяващи специфични задължения с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел.

5.3.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения

В т. 4.2 от настоящия раздел КРС отбелязва, че предприятията, предоставящи мобилни гласови услуги, контролират изцяло достъпа до своите мрежи, поради което отказът да се осигури взаимно свързване за терминиране на трафик в техните мрежи ще доведе до нарушаване на условията на конкуренцията. Отказът за съвместна търговия, съответно отказът на достъп, и умишленото забавяне или отлагане, което може да се счита за отказ от предоставяне на достъп или услуга, са сред потенциалните конкурентни проблеми на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Като отчита факта, че за всяко от предприятията със значително въздействие върху съответния пазар е налице пълен контрол върху собствената му мрежова инфраструктура, то връзката между техните абонати и тези на други предприятия е в пряка зависимост от реализирането на взаимно свързване.

В съответствие с чл. 173 от ЗЕС, КРС може да наложи на предприятие със значително въздействие върху съответен пазар задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения, когато прецени, че отказът за предоставяне на такъв достъп или налагането на срокове и условия, които се приравняват на отказ, ще доведе до възпрепятстване на конкуренцията на пазарите на дребно или е в ущърб на крайните потребители. Същевременно, в съответствие с принципа на пропорционалност, КРС разглежда алтернативните регулаторни опции, които биха имали сходен със задължението за достъп краен ефект, с оглед преодоляване на конкурентните проблеми, свързани с отказа на достъп или антиконкурентно поведение, имащо ефекта на отказ от достъп.

Като алтернативна опция на задължението за достъп може да се разглежда задължението за равнопоставеност, чрез което на търсещите достъп предприятия се гарантират еквивалентни условия за продуктите на едро спрямо свързаното надолу по веригата условно подразделение на вертикално интегрираното предприятие. От своя страна задължението за прозрачност засилва действието на мярката за равнопоставеност чрез публичност на информация, нужна на пазарните участници за постигане на равни условия при реализиране на дългосрочните им инвестиционни решения.

Въпреки наличието на сходни алтернативни задължения, КРС е на мнение, че горепосочените опции не биха разрешили основния конкурентен проблем, свързан с отказа на достъп, тъй като същите се налагат във връзка с условията за предоставянето му. Осигуряването на достъп за реализиране на взаимно свързване с цел предоставяне на услугата терминиране и осигуряването на свързаност от край до край на крайните потребители е пряко свързано със защита на техните интереси и създаване на условия за разнообразие на предлагането и възможност за избор на услуги. КРС счита, че регулаторната намеса във връзка с удовлетворяване на основателните искания за достъп, следва да е насочена към улесняване на ефективното използване на съществуващите обществени телефонни мрежи и навлизането на пазара на нови предприятия. В тази връзка според КРС задълженията за равнопоставеност и прозрачност не са достатъчни, за да се осигури ефективен достъп. Последното е илюстрирано в табличен вид (таблица 10) чрез съпоставка между съотносимите към задължението за достъп конкурентни проблеми и възможните алтернативни мерки за решаването им.

Същевременно, КРС е на мнение, че задълженията за прозрачност и за равнопоставеност, в допълнение към задължението за достъп, биха подпомогнали нормалното развитие на конкуренцията и биха спомогнали за ограничаване на практики, сходни с отказа на достъп, като поставяне на прекомерни и неравнопоставени изисквания, включително поставяне на ограничения, свързани с произхода на терминирания трафик, както и от случаи на забавено удовлетворяване на искания за осъществяване на взаимно свързване.

Таблица 10

Регулаторна мярка	Задължение за прозрачност	Задължение за равнопоставеност	Задължение за спазване на ценови ограничения	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения
Конкурентен проблем				
Отказ за взаимно свързване	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Самостоятелно изпълнява целите на регулатора
Умишлено забавяне или отлагане	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за прозрачност и равнопоставеност
Прекомерни изисквания	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за прозрачност и равнопоставеност

Видно от посоченото в горната таблица, задължението за достъп, самостоятелно или в комбинация с други мерки, ограничава всеки един от разгледаните случаи на потенциално антиконкурентно поведение. В тази връзка КРС е на мнение, че задължението за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения не само е подходящо, но също така е и необходимо, докато задълженията за прозрачност и/или равнопоставеност могат да бъдат считани по-скоро за спомагателни допълващи мерки, които улесняват прилагането на задължението за достъп. В съответствие с посоченото дотук, няма друг ефективен и по-малко обременяващ инструмент, който да ограничава възможността за едностранно определяне на условия за реализиране на взаимно свързване и за осигуряване на необходимия достъп за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Във връзка с горепосочените мотиви, КРС счита, че задължението за достъп до и използване на необходими мрежови средства и съоръжения, е единствената мярка, която противодейства на антиконкурентно поведение, свързано с отказа на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване. В тази връзка КРС счита, че предвид постигането на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел, мярката е обоснована и пропорционална.

5.3.2. Задължение за равнопоставеност

Както бе описано в предходната точка 5.3.1., задължението за достъп не отнема напълно възможността на предприятията със значително пазарно въздействие да препятстват развитието на конкуренцията на съответния пазар посредством неценови дискриминационни форми на поведение. Тъй като участниците на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи осъществяват дейност на свързани пазари, същите имат възможност и стимул да третират при различни условия своето подразделение надолу по веригата спрямо конкурентите.

В съответствие с анализа на потенциалните конкурентни проблеми КРС, в т. 4, обръща особено внимание върху естеството на поведението, свързано с дискриминационни тактики. Такова дискриминационно поведение може да доведе до повишаване разходите на новонавлизащите предприятия и на предприятията с по-нисък пазарен дял, както и до ограничаване на техните приходи, което неминуемо би намалило конкурентоспособността им. Налагането на задължение за прилагане на еквивалентни условия при еквивалентни обстоятелства за всяко предприятие със значително въздействие върху пазара, както би прилагало същите за собственото си звено на дребно, свързаните филиали или партньорски фирми, елиминира в голяма степен риска от дискриминационно поведение. По тази причина КРС намира задължението за равнопоставеност за подходящо от гледна точка на реализацията на посочените в т. 5.1. цели, която спомага за гарантирането на равните условия на пазара.

При спазване принципа на пропорционалност КРС следва да оцени и съпостави ефекта от различни задължения, чийто обект е естеството на посочените в тази част конкурентни проблеми, а именно задълженията за прозрачност, достъп и спазване на ценови ограничения (в случай на ценова дискриминация). Ограничаването на потенциалния конкурентен проблем, свързан с дискриминационното поведение, изразяващо се в асиметрия между цените за терминиране на повиквания от фиксирани в мобилни мрежи и тези от мобилни към други мобилни мрежи, е предмет на обсъждане в т. 5.3.5. от настоящия раздел. Въпреки това, регулаторът отчита, че налагането на задължение за равнопоставеност би имало само допълващи функции в тази ситуация, като дори е малко вероятно да е необходима мярка за предотвратяване затварянето на пазарите на дребно на повиквания, при условие за наличие на задължения за ценови ограничения и прозрачност на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

Като взема предвид, че предприятията със значителна пазарна сила могат неправомерно да прикрият и/или използват информация, регулаторът е на мнение, че задължението за недопускане на дискриминация е подходящо, особено в тези случаи, когато свързаното подразделение на дребно на съответното предприятие със значителна пазарна сила и конкурентът на дребно, искащ достъп, се нуждаят от една и съща информация.

Таблица 11

Регулаторна мярка	Задължение за прозрачност	Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Задължение за спазване на ценови ограничения	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения
Конкурентен проблем				
Неценова дискриминация (използване и непредоставяне на информация, дискриминация по отношение на качеството)	Възможно при комбинация със задължение за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължение за достъп и прозрачност	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение за равнопоставеност и прозрачност
Ценова дискриминация	Възможно при комбинация със задължение спазване на ценови ограничения и равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Възможно при комбинация със задължение за спазване на ценови ограничения и прозрачност	Възможно при комбинация със задължение спазване на прозрачност и равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Не е в съответствие с естеството на проблема

Въз основа на гореизложеното, КРС счита, че налагането на задължение за равнопоставеност е подходяща мярка, която ефективно ще допринесе за премахване на пазарните недостатъци, намиращи израз най-вече в неценови проблеми, свързани основно с наличие на бариери и неравни условия за навлизане на пазара. Задължението за равнопоставеност ще гарантира, че всяко предприятие със значително въздействие върху пазара като цяло ще прилага еднакви условия спрямо което и да е от останалите конкурентни предприятия при наличие на сходни обстоятелства. Последното гарантира, че насърчаването на собственото звено на дребно надолу по веригата и от страна на предприятието (предимно) с най-висок пазарен дял спрямо потенциални новонавлизащи предприятия е ограничено.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че задължението за равнопоставеност е обоснована и пропорционална мярка, която допринася за реализирането на задълженията за достъп и спазване на ценови ограничения.

5.3.3. Задължение за прозрачност

Функциите на задълженията за прозрачност и за изготвяне и публикуване на типово предложение са насочени главно към предоставяне на информацията, която е необходима на страните при взаимно свързване. Разликата между тях са условията, които задължително следва да присъстват в типовото предложение (примерна оферта), като в допълнение задължението за типово предложение подлежи на обществено обсъждане, т.е. има по-голяма тежест от задължението да се публикува определена информация, необходима за предоставяне на достъп и взаимно свързване. КРС счита, че посочените задължения се прилагат като допълваща мярка, която спомага за реализирането на останалите наложени задължения. Отчитайки заключенията от предходните точки, КРС е на мнение, че задължението за прозрачност е необходимо допълнение и заедно със задълженията за равнопоставеност и достъп е подходяща мярка, която ще допринесе за преодоляването на потенциалните конкурентни проблеми, посочени в т. 4 от настоящия раздел, докато задължение за изготвяне на типово предложение би било утежняващо, тъй като не би предоставило допълнителни ползи на предприятията и потребителите, които да компенсират по-високите регулаторни разходи. До последния извод КРС достига, отчитайки факта, че пазарните участници са относително малко в сравнение с други съответни пазари и транзакционните разходи за директно договаряне при ясно дефинирани и публични условия не са толкова големи за

търсещите взаимно свързване. Освен това предвид относително големия обем на терминирания трафик от гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи между трите предприятия, КРС счита, че участниците на съответния пазар имат взаимен интерес и достатъчни стимули и възможности да договорят взаимното свързване помежду си, без това да бъде уточнено изрично в типово предложение.

Предвид посоченото дотук, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за прозрачност, е обоснована и пропорционална мярка.

5.3.4. Задължение за разделно счетоводство

Според КРС задължението за водене на разделно счетоводство гарантира, че регулаторът ще има необходимата информация да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения в случаите, в които са налице стимули и възможност за пренасяне на предимства към други пазари. Предвид наличието на вертикално интегрирани предприятия със значително въздействие на свързания нагоре по веригата пазар на едро, КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство ще ограничи възможностите за антиконкурентно кръстосано субсидиране в посока пренасяне на ценови предимства към широк кръг от пазари на дребно от страна на предприятията с относително висок дял на приходите, постъпващи от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, каквито съгласно представените на фигура 7 данни са Мобилтел, Теленор и БТК. Същевременно, поради все още незначителния брой абонати, които Макс Телеком има на свързания пазар на дребно, което предполага и относително малък дял на приходите от терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство на същото предприятие би било непропорционално предвид ограничената възможност за съществено кръстосано субсидиране в посока пренасяне на ценови предимства към други пазари, което да увреди конкурентната среда.

Предвид факта, че е един от основните регулаторни инструменти, без който осъществяването на мониторинг и контрол не би било възможно, регулаторът е на мнение, че задължението за водене на разделно счетоводство ще допринесе за реализирането на отбелязаните в т. 5.1. цели, тъй като благоприятства създаването на регулаторна сигурност по отношение постигането на равни условия за конкуренция на дребно.

Във връзка с горепосоченото, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за разделно счетоводство е обоснована и пропорционална мярка, която допринася за реализирането на задълженията за равнопоставеност, прозрачност и спазване на ценови ограничения.

5.3.5. Ценови ограничения

В точки 5.3.1. – 5.3.4. по-горе КРС обоснова пропорционалността на задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, и разделно счетоводство. Тези задължения обаче не ограничават възможностите на предприятията със значително въздействие върху пазара да приложат ценови стратегии за прехвърляне на вертикални предимства, поради което съществува риск от повишаване на цените по цялата производствена верига до крайните потребители.

В съответствие с посоченото в т. 4.3. от настоящия раздел, пазарната сила на отделните пазари за терминиране е вероятно да доведе до прекалено високи цени на услугата терминиране, което на свой ред би довело до алокативна неефективност и деструктивно ценообразуване. В частта, посветена на потенциалните конкурентни проблеми, КРС достигна до заключението, че предприятията със значително въздействие върху пазара нямат пазарен стимул, който би допринесъл за предприемане на действия за доброволно намаляване на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Регулаторът отчете също така и други възможни пазарни нарушения, свързани с пренасянето на ценови вертикални предимства, а именно прилагането на асиметрични цени и ценова дискриминация, както и негласно единодействие между предприятията на пазара.

Във връзка с горепосоченото КРС разглежда целесъобразността и необходимостта от регулиране на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, като следва да се очертаят два възможни регулаторни режима, които да са отправна точка към по-нататъшното детайлизиране, а именно непряк и пряк ценови контрол. Вариант за непряк ценови контрол е налагането на задължения, основани на еквивалентното третиране на трети страни, търсещи взаимно свързване. Такова третиране би могло да се постигне посредством налагането на задължения за равнопоставеност и изготвяне и публикуване на типово предложение. Както обаче бе посочено по-горе в т. 5.3.2., задължението за равнопоставеност не гарантира само по себе си, нито в комбинация с изготвяне и публикуване на типово предложение, ограничаването на потенциалното прилагане на прекомерни цени.

С оглед невъзможността на непрекия ценови контрол да изпълни целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел, КРС изяснява необходимостта от налагане на пряк ценови контрол относно цените за терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Приложимите варианти за осъществяване на такъв регулаторен подход се основават на използването на ограничаване цените на услугите до предварително определен ценови таван (ценови праг), разходоориентираност или сравнителен анализ между определените от предприятието цени и цените за същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на Европейския съюз (сравнителен анализ/бенчмарк).

Съгласно Препоръката за цените за терминиране подходът за налагане на ценови ограничения въз основа на сравнителен анализ на цени (бенчмарк) се базира на сравнение на цените за терминиране, определени от регулаторните органи на държавите-членки въз основа на методологията чист (pure) BULRIC. Несъвършенствата на този подход са, че той не отчита различията в икономическото развитие на държавите-членки и по-конкретно различия като големина на отделните държави и произтичащите от това възможности за икономии от обема и обхвата, средния приход от абонат и др. В тази връзка КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел е необходимо да бъдат изследвани възможностите за прилагане на по-подходяща и пропорционална мярка.

По отношение спазването на ценови праг, различен от ориентирането на цената към себестойността ѝ, КРС е на мнение, че с оглед съществената значимост на терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи за прогнозирането на приходите от този вид услуга и вземането на дългосрочни инвестиционни решения спрямо тяхното ниво, мярката не би могла да бъде достатъчно прозрачна, за да осигури постигането на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел. Все пак особен вид ценови праг е прилагането на т. нар. „Bill and keep” подход, при

който операторът на повикващата страна не плаща на оператора на терминиращата страна, което на практика означава, че ефективните такси за терминиране са нулеви. Основното предимство на "Bill and keep" е, че е опростен и прозрачен метод, тъй като операторите не трябва да плащат нищо един за друг. Този подход обаче не е изцяло съгласуван в практиката на държавите-членки на ЕС⁸¹, както и е възможно да увеличи обема на нежелани телефонни обаждания/спам⁸², поради което КРС счита, че неговото налагане не би било пропорционално на целените резултати.

Предвид посоченото дотук и отчитайки в максимална степен Препоръка 2009/396/ЕО КРС счита, че подходящият подход намира израз в определяне на разходоориентирани цени. По конкретно според горецитираната Препоръка „... предвид способността на операторите, осъществяващи крайната връзка, и на стимулите за тях да повишават цените значително над разходите, ориентирането на цените към себестойността се счита за най-подходящата намеса за справяне с този проблем в средносрочна перспектива”.

Отчитайки посоченото и с оглед постигането на целите в т. 5.1., КРС счита, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания в индивидуални мрежи е подходяща и пропорционална мярка. Същевременно, вземайки предвид идентифицираните конкурентни проблеми и по-конкретно неблагоприятната позиция на предприятията, предоставящи мобилни телефонни услуги в България спрямо предприятията извън ЕС/ЕИЗ, КРС е на мнение, че мярката е подходяща и пропорционална само по отношение на повикванията с произход държави от ЕС/ЕИЗ.

По нататък, конкретизирайки регулаторния подход при дефинирането на задължението за разходоориентираност, КРС счита за най-подходящо определяне на цени за терминиране въз основа на разходите на ефективен оператор чрез методологията чисти дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи (pure Long Run Incremental Costs – pure LRIC) при модел „отдолу нагоре” (BU) или чист BU-LRIC модел на регулатора в съответствие с Препоръка 2009/396/ЕО, поради следното:

- моделът „отдолу нагоре“ съответства на концепцията за развитие на ефективна мрежа за ефективен оператор, т.е. с използване на текущите разходи се конструира технико-икономически модел на ефективна мрежа. Този модел отразява нужното количество оборудване, а не наличното понастоящем;
- методологията LRIC приема всички разходи за променливи, тъй като всички активи се подменят в дългосрочен план. Така определените чрез тази методология цени позволяват ефективно възстановяване на разходите;
- моделите BU-LRIC включват само тези разходи, които са предизвикани от предоставянето на определена добавка, т.е. допълнителна услуга. Подходът на допълнителните разходи, при който се разпределят само ефективно направените разходи, които не биха възникнали, ако включената в добавката услуга не се предоставя повече (т.е. разходи, които могат да се избегнат), спомага за ефективно производство и потребление и свежда до минимум потенциалните нарушения на конкуренцията, както се посочва и в параграф 13 от Преамбюла на Препоръка 2009/396/ЕО;

⁸¹ „Study on the future of interconnecting charging methods”, 23 ноември 2010, TERA consultants/Hogan Lovells, налично на:

<http://www.teraconsultants.fr/en/issues/Report-by-TERA-Consultants-fo-%20the-European-Commission-on-the-future-of-interconnection-charging-methods>

⁸² В раздел 6.1.2 от придружаващата Обяснителна бележка към Препоръката за терминиране от 7 май 2009 г. е посочено, че един потенциално проблематичен въпрос може да бъде неефективна маршрутизация на трафика от оператори, които не участват в Bill and keep схемата.

- прилагането на чист BU-LRIC предполага, че допълнителната услуга, която се предоставя е терминирането като услуга на едро, поради което включва само разходи, които могат да се избегнат. Отчитайки и факта, че LRIC позволява възстановяване на всички фиксирани и променливи разходи (като се има предвид, че фиксирани разходи се превръщат в променливи в дългосрочен план), които са допълнителни за предоставянето на услуга на едро за терминиране на гласови повиквания, прилагането на този модел улеснява ефикасното възстановяване на разходите.

КРС напълно подкрепя изразената от ЕК позиция в параграф 13 от Преамбюла на Препоръката за цените за терминиране, че колкото по-голямо е отклонението на цените за терминиране от допълнителните разходи, толкова повече нарастват нарушенията в конкуренцията между пазарите на фиксирана и мобилна връзка и/или между операторите с асиметрични пазарни дялове и потоци на трафика. В този смисъл прилагането на чист BU-LRIC модел за определяне на цените за терминиране ще гарантира възстановяване на ефективно направените от предприятията разходи, като по този начин ще осигури равни условия за конкуренция между участниците на пазара. Следва да се отбележи, че поради спецификата на пазара предприятията нямат стимули да повишават своята ефективност, особено ако притежават по-голям брой абонати. В тази връзка КРС намира, че налагането на цени за терминиране, калкулирани въз основа на разходите на ефективен оператор, на практика стимулират предприятията да постигат по-висока ефективност. В допълнение участниците на пазара, които имат по-малък брой потребители, няма да заплащат за неефективното използване на ресурсите от страна на предприятията с по-голям брой абонати, а така се преодолява и проблема със затварянето на трафик в мрежата на едно предприятие

Не на последно място както и ЕК е посочила в параграф 15 от Преамбюла на Препоръка 2009/396/ЕО, терминирането е услуга, която поражда ползи и за повикващата, и за повикваната страна (ако повикваният няма полза, той не би приел повикването), което от своя страна означава, че и двете страни пораждат разходите за осъществяване на повикването. Следва да се отбележи, че принципът за причинно-следствена връзка при определянето на разходоориентирани цени предполага, че причинителят на дадени разходи следва да ги поеме. Предвид изложеното и като се отчита двустранният характер на пазарите за терминиране с пораждаване на разходи от две страни, КРС споделя позицията на ЕК, че не всички съответни разходи трябва да се възстановяват чрез регулираната цена на едро за терминиране. В този смисъл определянето на цените въз основа на чист (pure) BU-LRIC позволява компенсирането на ефективните разходи, които възникват само в резултат на увеличение на терминирания на едро трафик.

Отчитайки посоченото и с оглед постигането на целите, отбелязани в т. 5.1, КРС счита, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи въз основа на риге BU-LRIC модел е подходящо и пропорционално, като чрез него се допринася за преодоляване на конкурентните проблеми, свързани с прекалено високи цени, ценова дискриминация и асиметрия, затваряне на трафик в мрежата, и осигурява равни условия за конкуренция между участниците на европейския пазар, както и съвместимост с препоръчания от ЕК подход. Същевременно вземайки предвид идентифицираните конкурентни проблеми и по-конкретно неблагоприятната позиция на българските мобилни предприятия в сравнение с предприятията извън ЕС/ЕИЗ, КРС е на мнение, че мярката е подходяща и пропорционална по отношение на повикванията с произход държави от ЕС/ЕИЗ.

5.3.6. Обобщение

В обобщение на изложеното в точки 5.3.1. – 5.3.5. КРС посочва, че задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, разделно счетоводство и спазване на ценови ограничения под формата на разходоориентираност, са пропорционални по отношение дефинираните конкурентни проблеми и целените резултати. В изпълнение на принципа на пропорционалност, не е налице задължение, което следва да бъде наложено на предприятията със значително въздействие, но което да не допринася за предотвратяването на един или повече потенциални конкурентни проблеми. Последното се илюстрира от долната таблица 12.

Таблица 12

Регулаторна мярка Конкурентен проблем	Задължение за прозрачност	Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Задължение за спазване на ценови ограничения	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения
Отказ на взаимно свързване	✓	✓		✓
Негласно единодействие			✓	
Прехвърляне на вертикални предимства посредством неценови модели на поведение	✓	✓		✓
Прехвърляне на вертикални предимства посредством ценови модели на поведение	✓	✓	✓	

В заключение КРС счита за целесъобразно последващото конкретизиране на гореописаните мерки.

5.4. Налагане на конкретни специфични задължения

5.4.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения

В т. 4 от настоящия раздел беше посочено, че всяко от предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи има възможността и стимула да откаже или да предоставя взаимно свързване и достъп до съоръжения, необходими за взаимното свързване, на своите конкуренти по веригата надолу, при дискриминационни условия или прекомерни изисквания, в т.ч. и по отношение на цените.

Задължението за достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване е законово регламентирано и наложено на предприятията още в първия кръг на анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Не са налице основания, които да водят до извода, че посредством продължаване на наложените задължения биха се засегнали нормалното функциониране на мрежите и икономическата стабилност на предприятията.

По отношение на предлагането на общоевропейски услуги КРС счита, че налагането на посочените по-долу задължения би се отразило позитивно върху предлагането на тези услуги.

С оглед посоченото и в съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 4, чл. 173, чл. 174, ал. 1, т.т. 1, 2, 3, 5 и 9 и чл. 174, ал. 2 от ЗЕС КРС е на мнение, че задължението за достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и/или съоръжения следва да бъде продължено по отношение на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и наложено на „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД, както следва:

- запазване на предоставения, преди налагане на настоящото задължение, достъп за осигуряване на взаимно свързване;
- предоставяне на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат терминирани в мрежата на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД;
- предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите;
- добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп.

В предходния пазарен анализ бе наложено задължение за терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, което бе изпълнено от предприятията и в тази връзка КРС не счита, че продължаването на задължението представлява затруднение за предприятията.

КРС счита, че услугата терминиране трябва да се предоставя винаги, когато в мрежата на съответното предприятие е налице постъпило входящо повикване от друга мрежа. В тази връзка, както и с оглед разпоредбата на чл. 9, ал. 3 от Наредба № 1 за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване, КРС е на мнение, че специфичното задължение за достъп следва да включва изрично изискване за предоставяне на услугата без ограничения на същата според произхода на повикванията.

Въвеждането на изискването за добросъвестно водене на преговори също е продиктувано от конкурентните проблеми като тактики на забавяне и необосновано усложняване на преговорите, установени в разглеждания в анализа период и при постъпили спорове между предприятия.

Условието за предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите е обосновано от необходимостта от наличие на достъп до мрежови елементи и ресурси, които позволяват достъп на потребителите до услугите, предоставяни от мрежите.

Предвид посоченото и с оглед разпоредбата на чл. 174, ал. 2 от ЗЕС, КРС е на мнение, че е необходимо да постави условия, при които се изпълнява задължението за достъп, за да бъдат преодолените проблемите, свързани с недобросъвестно водене на преговори и тактики на забавяне, както и да се осигурят условия за проверка изпълнението на задължението за равнопоставеност. Тези условия могат да бъдат предмет и на изричен акт на КРС, различен от настоящия анализ. В същото време, КРС счита за необходимо определени условия, наложени с предходния пазарен анализ, да бъдат продължени предвид важността им за осигуряване на устойчива конкурентна среда.

С оглед посоченото всяко едно от предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД) се задължава:

- да уведомява писмено предприятията, с които води преговори за сключване на договор за взаимно свързване и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за взаимно свързване, като предоставя писмено обосновано уведомление до съответното предприятие, когато не може да сключи договора за взаимно свързване и/или да предостави услугата в срока, определен респективно в действащата нормативна уредба, в публичните условия на предприятието за предоставяне на услуги по взаимно свързване и/или в сключения договор за взаимно свързване.

Тъй като задължението за достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване с мрежите на предприятията е обвързано със законово регламентираното задължение за осъществяване на взаимно свързване при наличие на искане от страна на друго предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи, с оглед осигуряване на оперативна съвместимост между услугите и отчитайки текущите задължения, наложени на предприятието, КРС не счита, че продължаването на тяхното прилагане би създадо значителни затруднения за предприятията и че би имало за последствие застрашаване на техническата и икономическата им жизнеспособност.

5.4.2. Задължение за прозрачност

Налагането на задължение за прозрачност ще гарантира на заинтересованите предприятия достатъчно информация и яснота в процеса на осъществяване на взаимно свързване. В т. 4 от настоящия раздел, КРС установи, че предприятията със значително въздействие на разглеждания пазар имат възможността и стимула да осъществяват антиконкурентно поведение, което може да окаже въздействие върху конкуренцията на пазарите по веригата надолу. Прехвърлянето на пазарна сила в свързаните пазари може да осъществи чрез информационната асиметрия, тактики на забавяне като продължителните преговори по отношение на предоставянето на взаимно свързване или налагане на необосновани условия на взаимното свързване. Задължението за прозрачност е необходимо, тъй като позволява на КРС да осъществява мониторинг и контрол за гарантиране ефективността на всеки достъп, равнопоставеността и други задължения, като например контрол върху цените.

Предвид посоченото КРС е на мнение, че действието на наложеното задължение за прозрачност трябва да бъде продължено по отношение на БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и наложено на „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД, както следва:

БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД следва да осигуряват прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, включително и по отношение на цените за терминиране на повиквания. БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД следва да публикуват и актуализират на официалната си страница в интернет и да предоставят при поискване от заинтересовани предприятия информация, относно следното:

- описание на предлаганите услуги за взаимно свързване, условия и срокове за предоставянето им;

- описание на точките за взаимно свързване – местоположение и брой на точките на взаимно свързване, капацитет на свързване, начини за маршрутизация; изисквания за управление, маршрутизиране, отчитане на трафика и прогнози за трафик;

- процедури и срокове за откриване, промяна и закриване на точки на взаимно свързване;

- стандарти, технически изисквания, интерфейси за реализиране на достъп с цел реализиране на взаимно свързване, протоколи за сигнализация;

- условия за предоставяне на терминиране на трафик;

- условия за предоставяне на необходимите технически и програмни средства за реализиране на взаимното свързване;

- условия за осигуряване на достъп до мрежови съоръжения и елементи, необходими за осигуряване на достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея;

- в случаите, когато БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД предоставят услуги по съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване, те публикуват и актуализират на официалната си страница в интернет и предоставят при поискване от заинтересовани предприятия информация, относно следното:

- а) информация за местата за съвместно разполагане и процедура за предоставяне на тази информация на заинтересованите лица;

- б) възможности за съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване;

- в) условия за достъп до компютърни и софтуерни системи за поддръжка;

- г) характеристики и технически ограничения за съоръженията, които могат да бъдат съвместно разполагани;

- д) мерки за сигурност;

- е) условия за допускане на служители на конкурентни предприятия;

- ж) стандарти за безопасност;

- з) правила за разпределяне на пространството, когато то е ограничено;

- и) условия за проверка от конкурентни предприятия на местата, в които е възможно физическо съвместно разполагане, или на местата, където съвместното разполагане е отказано поради липса на възможност;

- к) цени за предоставяне на съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване.

- цени за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от ЕС/ЕИЗ, определени въз основа разходите на ефективен оператор, съобразно наложените ограничения в т. 5.4.4;

- цени за терминиране на повиквания с произход държави извън Европейския съюз и Европейската икономическа зона (ЕС/ЕИЗ) по отделни дестинации, цена за терминиране на повиквания без идентификация на линията на викация (CLI),

- изисквания за качество – стойности на параметри на качеството на услугите при взаимно свързване;

- изисквания за номериране, адресиране и за идентификация на линията на викация;
- срокове за отговор на заявките за предоставяне на всяка от услугите, процедури за отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество.

Предприятията следва да публикуват изчерпателно всички съществени условия за ползване на съответните услуги. Това изисква задължително публикуване и на условията за изпълнение на акцесорни задължения, като например банкови гаранции, изисквани във връзка с основните задължения по договорите за взаимно свързване.

КРС счита, че БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД следва да публикуват и актуализират на страницата си в интернет и да уведомяват комисията за неценовите условия за терминиране на повиквания, за цените за терминиране на повиквания с произход държави извън Европейския съюз и Европейската икономическа зона (ЕС/ЕИЗ) по отделни дестинации, за цената за терминиране на повиквания без идентификация на линията на викация (CLI), за цените за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от ЕС/ЕИЗ и за осигуряване на необходимия за реализиране на взаимното свързване достъп, приложими към трети лица, свързани с всяко от горепосочените предприятия, включително при осъществяване на взаимно свързване с обществената си фиксирана телефонна мрежа. По този начин ще бъдат избегнати възможностите за крос-субсидиране, предвид конвергенцията между мрежите.

Публикуването на информация в интернет страницата на предприятията, съобразно посоченото по-горе, следва да се извърши в срок до 14 дни, съответно един месец за тези предприятия, на които задължението се налага за пръв път, от уведомяване за настоящото решение.

Публикуването на информация в интернет страницата на предприятията, съобразно посоченото по-горе, следва да се извършва съобразно определените от КРС срокове и да се актуализира от предприятията в срок от три работни дни от настъпване на промяна, относима към някое от условията, както и да се актуализира съобразно дадени от регулатора указания на основание чл. 167, ал. 2 от ЗЕС, в случай, че от регулатора са дадени указания относно степента на подробност на публикуваната информация.

В срок от 7 дни, считано от датата на публикацията или актуализацията на посочената информация предприятия уведомяват писмено КРС за мястото в страницата си, на което е извършена публикацията.

5.4.3. Задължение за равнопоставеност

Както е посочено в преамбюла на Директивата за достъпа, задължението за равнопоставеност принципно е предназначено да гарантира, че предприятията със значително въздействие на съответния пазар не изкривяват конкуренцията и по-специално, когато те са вертикално интегрирани предприятия, които предоставят услуги на други участници на пазара, с които се конкурират на пазарите по веригата надолу.

Същността на задължението за равнопоставеност е регламентирана в разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС, съгласно която задължението за осигуряване на равнопоставеност обхваща предоставяне на равностойни условия при сходни обстоятелства на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни

съобщителни услуги, както и предоставяне на услуги и информация при същите условия и качество като тези, при които предприятието предоставя собствени услуги и/или които предприятието предоставя на свързаните с него лица или търговски партньори. С други думи, всяко от предприятията със значително въздействие върху пазара, при липсата на регулаторни изисквания, би могло да дискриминира други съществуващи или нови предприятия, като предлага услуги с по-ниско качество, или предлага услуги на цена по-висока от тази, която прилага спрямо свое собствено поделение на дребно (за собствени нужди) или спрямо свързани с него предприятия.

Целта на налагането на задължение за равнопоставеност е да се осигури разглеждането на подобните ситуации на пазара по подобен начин от предприятията със значително въздействие на съответния пазар по отношение на цена, информация и други условия, без значение към кой от останалите участници на пазара се отнасят или се прилагат. Задължението за равнопоставеност не предвижда задължително предлагането на идентични или еднакви условия, а се отнася до това всяко едно различие в предложените условия на отделните предприятия да бъде базирано на обективни критерии.

Така например изпълнението на задължението за равнопоставеност към изискваните от предприятията банкови гаранции по договорите за взаимно свързване изисква да се различават две групи предприятия: коректни и редовни платци с добра кредитна оценка и съответно – длъжници, които са с повишен риск да не заплатят дължимите суми по договора. Прилагането на едни и същи условия спрямо двете групи длъжници без използването на какъвто и да е критерий за това представлява нарушение на задължението за равнопоставеност. „Равностойни условия при сходни обстоятелства“ трябва да се разбира в смисъл, че условията спрямо двете групи длъжници, в които всяко предприятие е в сходна ситуация, са равностойни. Не е налице равнопоставеност, в случай че коректният длъжник е принуден да предостави банкова гаранция наравно с длъжника, за който е доказано, че е с повишен кредитен риск. Изискването за продължителен период на предоставяне на гаранцията води до дискриминация на редовните платци, които се третират като нередовни. Съответно допълнителните разходи за предоставяне на банкова гаранция са необосновани и утежняващи спрямо тези предприятия, които са доказали своята надеждност и коректност като платци.

В т. 4 от настоящия раздел КРС разглежда възможността и стимулите на предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи да прилагат антиконкурентно поведение, с което да попречат на развитието на устойчива и ефективна конкуренция на пазара на дребно надолу по веригата. Например, предприятия със значително въздействие на разглеждания пазар биха могли да предложат различни цени за терминиране в мобилната си мрежа, различни срокове, условия и качество на обслужване, на различните предприятия. Също така, тези предприятия биха могли да влошат качеството на преноса на входящия в мрежите им трафик, генериран от други предприятия. По тези причини е необходимо да се гарантира, че мобилните предприятия няма да се възползват от възможността да налагат различни условия при сходни обстоятелства на отделни предприятия. Налагането на задължения за ценови ограничения и прозрачност сами по себе си не са достатъчни, за да предотвратят ценовата дискриминация или друго дискриминационно поведение.

Изхождайки от горепосоченото, както и в съответствие с разпоредбите на чл. 166, ал. 2, т. 2 и във връзка с чл. 168 от ЗЕС КРС счита, че задължението за равнопоставеност, наложено с Решение № 1362/2012 г. на предприятията със значително

въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи – БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД, трябва да бъде продължено, а по отношение на „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД наложено, както следва:

- предоставяне на взаимно свързване (включително достъп до помещения и съоръжения, необходими за взаимното свързване) при равностойни условия, за сходни обстоятелства, при които вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително на своето собствено поделение на дребно и/или на свързани лица;
- предоставяне на услуги и информация на предприятие, искащо взаимно свързване, при същите условия и качество като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

КРС счита, че продължаването на действието на задължение за равнопоставеност е подходяща мярка, която гарантира прилагане на еднакви условия спрямо което и да е от конкурентните предприятия при наличие на сходни обстоятелства. Мярката ефективно ще допринесе за премахване на пазарните недостатъци, намиращи израз във възможностите за прехвърляне на пазарна сила към свързани пазари и най-вече към хоризонтално свързаните пазари на едро, както и в неценовите проблеми, свързани с наличие на бариери за навлизане на пазара.

5.4.4. Ценови ограничения

Както е посочено в т. 4 от настоящия раздел, потенциалните конкурентни проблеми на съответния пазар са свързани преди всичко с възможностите за прилагане на прекомерно високи цени и/или ценова дискриминация. Позицията на КРС, изразена в предходните два кръга на анализа, че всяко от предприятията със значително въздействие върху съответния пазар има интерес да се възползва от монополната си позиция, произтичаща от контрола върху собствената му мрежа, остава непроменена. Тази позиция се потвърждава от изводите в анализа относно наличието на високи и непреходни бариери за навлизане на конкурентите на съответния пазар. Тези бариери, съчетани с принципа „викащата страна заплаща повикването” водят до липса на пазарен стимул от страна на предприятията със значително въздействие, които нямат интерес да предприемат действия за доброволно намаляване на цените за терминиране в индивидуални мобилни мрежи или биха се възползвали от възможностите за кръстосано антиконкурентно субсидиране, с оглед пренасяне на ценови предимства на вертикално свързаните пазари, при евентуално оттегляне на регулаторната намеса.

В тази връзка и вземайки предвид заключенията от анализа на пропорционалността КРС смята, че е обосновано и при този преглед на пазара да бъдат продължени задълженията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство. В съответствие със заключенията относно ефекта от прилаганите унифицирани цени за терминиране на гласови повиквания КРС е на мнение, че с настоящия трети кръг на анализа на съответния пазар е обосновано и пропорционално да бъдат продължени и изменени задълженията за прилагане на разходоориентирани цени, определени в съответствие с Препоръката за цените за терминиране.

5.4.4.1. Разделно счетоводство

В съответствие с разпоредбите на чл. 169 от ЗЕС във връзка с ал. 2 на чл. 166 КРС може да наложи на предприятията със значително въздействие на съответен пазар задължение за разделно счетоводство. То е необходимо с оглед гарантиране изпълнението на задължението за равнопоставеност и препятстване на възможностите за прилагане на антиконкурентно кръстосано субсидиране. В тази връзка, вземайки предвид възможностите и стимулите на предприятията със значително въздействие на този пазар за прилагане на антиконкурентно поведение, както и в съответствие с посоченото в т. 4 от Раздел VII на настоящия документ, КРС е на мнение, че текущото задължение за разделно счетоводство, наложено на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД следва да бъде продължено. Текущото задължение за прилагане на разделно счетоводство обхваща цялостната дейност на задължените предприятия, включително и на пазари, за които предприятията не са определени като притежаващи значително въздействие, съобразно посоченото в съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръката за разделно счетоводство и разходни системи от 2005 г.⁸³.

Отчитайки заключенията от настоящия кръг на пазарния анализ и нарасналата пазарна мощ на БТК, която се доближава до тази на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД, както и вземайки предвид значителното въздействие на предприятието на редица свързани пазари, КРС счита за необходимо задължението за прилагане на разделно счетоводство на разглеждания пазар да бъде наложено и по отношение на БТК. Въз основа на заключенията от анализа на пропорционалността КРС е на мнение, че налагането на задължение за разделно счетоводство по отношение на новонавлезлия участник на пазара „МАКС ТЕЛЕКОМ” ООД, се явява непропорционално и обременително.

При изпълнение на задължението за прилагане на разделно счетоводство БТК, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД следва да спазват изискванията към Методологията, съобразно Анекс, приложен към настоящия документ. Мотивите за определяне на формата и методологията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство са посочени в Решение № 1882/23.08.2012 г. на КРС, включително в резултатите от проведеното обществено обсъждане.

Следва да се отбележи, че в приетата с Решение № 1882/2012 г. Методология (Анекс към настоящото приложение) не са правени изменения с изключение на указанията за попълване на формите на регулаторните отчети. В последните са отстранени технически грешки и пропуски, установени в хода на прилагането на задължението от предприятията със значително въздействие на съответния пазар. В допълнение с оглед на по-лесното попълване от страна на предприятията, както и по отношение на проверката от страна на КРС, във формите на регулаторните отчети се въвежда цвятова индикация за входни данни, калкулационни клетки и резултати, която следва да бъде спазвана от задължените предприятия.

5.4.4.2. Разходоориентираност

Задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания в мобилни мрежи е текущо за мобилните предприятия, като към момента

⁸³ Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)

задължените предприятия прилагат ценовите ограничения съобразно Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС.

Конкурентният натиск върху пазара на едро за предоставяне на услугата терминиране в индивидуални мобилни мрежи е недостатъчен, поради което липсата на регулаторна намеса е възможно да доведе до прилагане на прекомерно високи цени на този монополен по своя характер пазар. В тази връзка задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране е единствената регулаторна мярка, чрез която могат да се предотвратят практиките за прилагане на прекалено високи цени. Изхождайки от специфичните характеристики на пазарите на терминиране на гласови повиквания, с Препоръка 2009/396/ЕО ЕК въведе „общ подход за формиране на разходоориентирани цени, основаващ се на ефективен стандарт за разходите“. В съответствие с препоръката този подход намира израз в определяне на разходоориентирани цени, изчислени въз основа на BULRIC модел. Към момента на извършване на пазарния анализ моделът на регулатора е в процес на адаптиране съгласно сключен договор № 03-08-33/10.07.2015 г. с изпълнителя „Екорис Саут Ййст Юроп“ ЕООД.

По отношение на регулирането на цените за терминиране на международни гласови повиквания в последните години се наблюдава промяна в подхода на регулаторните органи на държавите-членки. Тази промяна се изразява в прилагане на диференцирани цени за терминиране на международни гласови повиквания в зависимост от това дали те са генерирани от държави в или извън ЕС/ЕИЗ и се обосновава с:

- ✓ липсата на задължение на телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ да прилагат разходоориентирани цени за терминиране, определени въз основа на препоръчаните от ЕК риге BULRIC модели;
- ✓ по-високи и асиметрични цени за терминиране, прилагани от телекомуникационните оператори извън ЕС/ЕИЗ, които не винаги произтичат от по-високите разходи за предоставяне на услугата;
- ✓ по-високи цени на международни разговори на пазара на дребно, заплащани от потребителите на държавите-членки, за повиквания извън ЕС/ЕИЗ в сравнение с цените на дребно, заплащани от потребителите от държави извън ЕИЗ за повиквания към държавите от ЕИЗ.

Следва да се отбележи, че към момента текущото задължение на мобилните предприятия е да не поставят ограничения при терминиране според произхода на трафика, включително да не прилагат диференцирани цени според произхода на повикването. В тази връзка, в изпълнение на Решение № 257/11.06.2015 г., предприятията посочват, че не разполагат с техническа възможност да идентифицират произхода на повикванията без CLI.

Предвид горното КРС счита, че следва да продължи задължението на БТК, „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и да наложи задължение на „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране, определени съгласно Препоръка 2009/396/ЕО въз основа на разходите на ефективен оператор. Разходоориентираните цени за терминиране на повиквания се определят въз основа на разходите на ефективен оператор, изчислени чрез BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Costs) модел на КРС. Стойностите на разходоориентираните цени се определят с решение на комисията, прието след адаптиране на модела, одобрен с Решение № 135/14.02.2013 г. на КРС. Посоченото задължение е приложимо по

отношение на цените за терминиране на национални повиквания и повиквания с произход държави от ЕС/ЕИЗ.

КРС е на мнение, че по отношение на трафика с произход държави извън ЕС/ЕИЗ, както и този, който не съдържа информация за произхода на повикването (държавата, мрежата/платформата на произход на повикването) или същата не може да бъде определена, предприятията могат да прилагат цени за терминиране, определени при условията на търговско договаряне и съответно публикувани на интернет страницата на задълженото предприятие. В тази връзка КРС счита за необходимо да направи уточнение по отношение на използваното понятие „повиквания/трафик без CLI“, което е валидно само за целите на разплащане при терминиране на международен трафик. КРС счита, че когато предприятията, в съответствие с Препоръка ITU-T E.157, могат да определят произхода на повикването по: кода на държавата, или по идентификационния код на мобилната мрежа, или съответно по географския код при фиксираните мрежи, или по конкретен национален номер, предоставен на клиента, предприятията следва да таксуват трафика по приложимата за съответното направление цена.

До определянето на разходоориентираните цени чрез адаптирания BULRIC модел на регулатора БТК, „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД следва да прилагат действащата към момента регулирана цена за терминиране от 0,019 лв./мин., валидна за регулираните повиквания. „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД следва да прилага симетрична на регулираната цена за терминиране от 0,019 лв./мин. за регулираните повиквания, считано от датата на уведомяване за настоящото решение.

КРС е на мнение, че мярката е пропорционална и чрез нея се постига целта потребителите да извличат максимална полза, що се отнася до избора, цената и качеството на услугата, без ограничаване на конкуренцията.

В допълнение, контролът за спазване на наложените ценови ограничения по отношение на международните повиквания КРС изисква предоставянето на определен обем информация. Същата информация ще послужи и за периодичен контрол за спазване на задължението за равнопоставеност. КРС налага следните задължения на БТК, „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД за предоставяне на информация:

- да предоставя на КРС справки за обема на приходите и на терминирания трафик във всяка от мобилните мрежи на предприятията със следната степен на детайлност:

- Обем на приходите:
 - от терминиране (в лв.) на всички повиквания – общо в лв. и в разбивка приходи от терминиране с и без CLI;
 - от терминиране на повиквания в (в лв.), с произход мобилните мрежи на българските предприятия;
 - от терминиране на повиквания (в лв.), с произход фиксираните мрежи на българските предприятия;
 - от терминиране на международни повиквания (в лв.) – общо от всички държави и в следните разбивки: с произход държави от ЕС/ЕИЗ и държави извън ЕС/ЕИЗ.
- Обем на трафика:

- от терминиране на всички повиквания (в мин.) и в разбивка обем на трафика с и без CLI ;
- от терминиране на повиквания (в мин.), с произход мобилните мрежи на българските предприятия;
- от терминиране на повиквания (в мин.), с произход фиксирани мрежи на българските предприятия – общо, в т.ч. и отделно обема на трафика, генериран от собствените фиксирани номера към мобилната мрежа на съответното предприятие;
- от терминиране на международни повиквания (в мин.) – общо от всички държави и в следните разбивки: за повиквания с произход от държави от ЕС/ЕИЗ и извън ЕС/ЕИЗ.

Предприятията се задължават да предоставят справките на всеки шест месеца. Първият шестмесечен период започва да тече, считано от 01.07.2016 г. Справките се предоставят в срок до 10 работни дни от изтичане на съответния период.

При поискване от страна на КРС предприятията представят разбивка на справките по месеци и по държави, където е приложимо.

6. Оценка на ефекта от задълженията

В тази част КРС обосновава както в качествено, така и в количествено отношение въздействието на задълженията, които налага. В анализа на пропорционалността (т. 5.3. от настоящия раздел) КРС посочи, че налагането на задължения за достъп, прозрачност, равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство, и разходоориентирани цени е подходящо и необходимо за постигането на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел. За да оцени ефикасността на посочените специфични регулаторни мерки, КРС сравнява ефектите на агрегирано ниво, изчислявайки ползите и разходите на всички пазарни участници, породени от задълженията, като за целта сравнява хипотетична ситуация, в която е налице регулация спрямо такава без налагане на горепосочените мерки. Основните групи разходи и ползи, които регулаторът отчита са (1) разходи за пряко регулиране, (2) ефекти върху пазара (статични и динамични) и (3) други (социални) ефекти. Същите са илюстрирани в таблица 13.

Таблица 13

Разходи	Ползи
Преки допълнителни разходи за регулатора, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. разходни модели и други спомагателни средства за осъществяване на регулацията.)	
Преки допълнителни разходи за регулираното предприятие, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. нематериални дълготрайни активи и други спомагателни средства за изпълнение на наложените задължения.)	
Икономически разходи (негативно пазарно влияние) (Алокативна неефективност; Производствена неефективност; Редуциране на конкуренцията и иновативността; Намаляване на качеството на услугите; Ограничения върху пазарното функциониране.)	Икономически ползи (положително пазарно влияние) (Алокативна ефективност; Производствена ефективност; Насърчаване конкуренцията и иновативността; Повишаване на качеството на услугите; Гарантиране на пазарното функциониране.)
Непреки регулаторни разходи (Регулаторна несигурност.)	Непреки регулаторни ползи (Регулаторна сигурност, Подобрено регулаторно качество.)
Социални разходи (Негативни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Несигурност на предлагането на услугата; Отрицателни външни ефекти върху обществото.)	Социални ползи (Положителни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Гарантиране сигурността на предлагането на услугата; Положителни външни ефекти върху обществото.)

Забележка: В скоби „()” са отбелязани примерни видове разходи и ползи за съответните категории.

Подходящ инструмент за оценката на ефикасността на наложените задължения е анализът „Разходи-ползи” (cost-benefit analysis, CBA). CBA се отличава с това, че е икономическа рамка, която позволява измерването на ефекта чрез обща метрична единица – парична стойност (там където е възможно), като се взема предвид хронологията на ефектите във времето. Анализът „Разходи-ползи” използва дисконтови фактори, за да представи паричната стойност на въздействията за даден период към обща базова година. Това става възможно посредством изчисляване на нетната настояща стойност (NPV), т.е. с помощта на CBA се отчита стойността на парите във времето. За осъществяването на анализа на въздействието от наложените специфични задължения КРС изчислява статичните и динамични пазарни ефекти, отчитайки преките регулаторни разходи, както следва:

6.1. Преки регулаторни разходи

Преките регулаторни разходи са разходите, осъществени от регулаторния орган за развитие, изпълнение и техническо обслужване на наложените на предприятията със значително въздействие на съответния пазар задължения. Тези разходи включват допълнителните (инкрементални) разходи за мониторинг и оценка, както и други свързани дейности, доколкото същите се диференцират от вече изпълняваните дейности на регулатора. Освен това, във връзка с изпълнението на предвидените задължения, в преките регулаторни разходи следва да се включат разходите на КРС за уреждане на евентуални съдебни спорове, обработване и предоставяне на информация за участниците на пазара, както и актуализиране на BU-LRIC модел за определяне на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи с оглед конкретизиране на тяхната стойност. От друга страна към преките регулаторни разходи е необходимо да бъдат отчетени и тези разходи, извършени от задължените предприятия за привеждане в съответствие с наложените специфични задължения. Последните са дефинирани като оперативни и капиталови разходи, които БТК, „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД в качеството си на предприятия със значително въздействие на съответния пазар на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, не биха направили, ако е налице пълна дерегулация на посочения съответен пазар.

Отчитайки анализа на пропорционалността на специфичните мерки, КРС не счита, че са налице значителни допълнителни разходи за БТК, тъй като задълженията, посочени в т. 5.4.1. – 5.4.4. от настоящия раздел, са сходни с наложените на предприятието на други съответни пазари, докато за „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД същите допълнителни разходи биха били по-големи спрямо тези на БТК, но не съществено. Същевременно, КРС отчита, че наложените задължения ще генерират разходи за задължените предприятия от гледна точка на изпълнение и техническо обслужване и за регулатора предвид необходимостта от мониторинг, контрол и обработване на жалби от заинтересовани страни. В тази връзка, очакваните от КРС общи преки разходи са в размер близък до 150 000 лв. годишно, като същите са формирани на база предполагаемата стойност за актуализация на BU-LRIC модел и предполагаемата изискуема заетост, измерена в отработени часове на база сравнителен анализ⁸⁴, и средната стойност на компенсацията на наетите за един отработен час съответно в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, и далекосъобщения“ и „Държавно управление“ към края на 2014 г. по данни на НСИ.

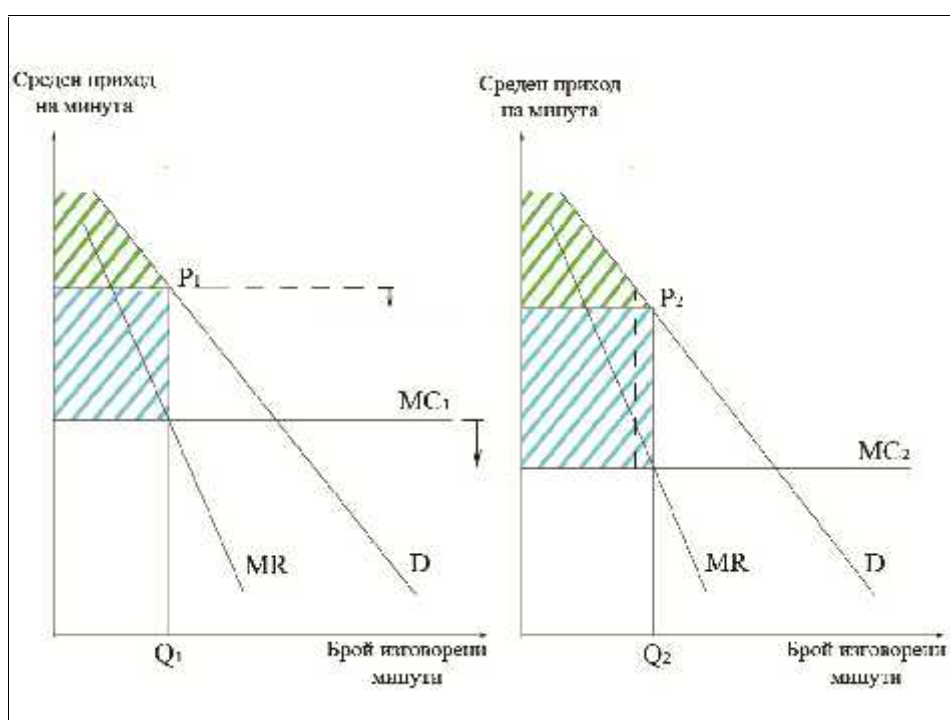
6.2. Статичен пазарен ефект

Статичните ефекти са тези, които се осъществяват в резултат от краткосрочното поведение на ценообразуващите елементи по цялата верига на производство. От друга страна динамичните ефекти се считат за дългосрочни, като примери за такива са внедряване на иновации и по-висока ефективност по отношение на предоставянето на продукти и услуги. С други думи, статичният ефект отразява промяната на общественото благосъстояние при наличните вече технологии и пазарни условия, докато динамичният ефект се проявява на по-късен етап под формата на процес.

Терминирането на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е градивен елемент в производствената верига при формиране на цените за крайните

⁸⁴ Решение на АСМ от май 2013 г. АСМ/DTVP/2013/200840.

потребители. В съответствие с изводите от анализа на потенциалните конкурентни проблеми (т. 4 от настоящия раздел), КРС отчита, че вертикално интегрираните предприятия прилагат ценови стратегии с цел затваряне на трафика в собствената си мрежа. В тази връзка цените и обемите на този продукт на едро имат ефект върху цените и обемите на продуктите на дребно, като изхождайки от посоченото в Съображение 3 от Препоръка 2009/396/ЕО⁸⁵, КРС счита, че по-ниските разходи на предприятията за терминиране на гласовия повиквания в мрежите на конкурентите се пренася в известна степен в по-ниски ценови условия за услугите на дребно за изходящ трафик. С промяната в цените и обема трафик на дребно се променят ползите и разходите за потребителите и предприятията на пазара на дребно. Сумата от регулаторния ефект върху производствения и потребителския излишък отразява промяната в общия ефект върху благосъстоянието на дребно без да се отчита възможното изместване на търсенето на абонаментни планове или промяна в структурата на ценообразуване предвид промените в приходите на едро. Последното е изобразено схематично⁸⁶ на фигура 23.

Източник: КРС

Легенда: MC_1 и MC_2 са съответните допълнителни разходи без да се прилага регулация на пазара на едро на терминиране на повиквания и при прилагане на наложените мерки; MR е пределният разход, D е кривата на търсенето, а P_1 и P_2 , както и Q_1 и Q_2 са съответно цените и трафика, които съответстват на MC_1 и MC_2

Фигура 23

⁸⁵ „...Високите цени за терминиране проявяват тенденция да водят до високи цени на дребно за генериране на повиквания и съответно до по-ниска степен на използване, като по този начин се намалява благосъстоянието на потребителите.”

⁸⁶ Изменение на общото благосъстояние (dWE) без да се отчита възможното изместване на търсенето или промяна в структурата на ценообразуване е:

$$\frac{1}{2} \times (Q_2 - Q_1) \times (P_1 - P_2) + (Q_2 - Q_1) \times (P_2 - MC_2) + (MC_1 - MC_2) \times Q_1$$

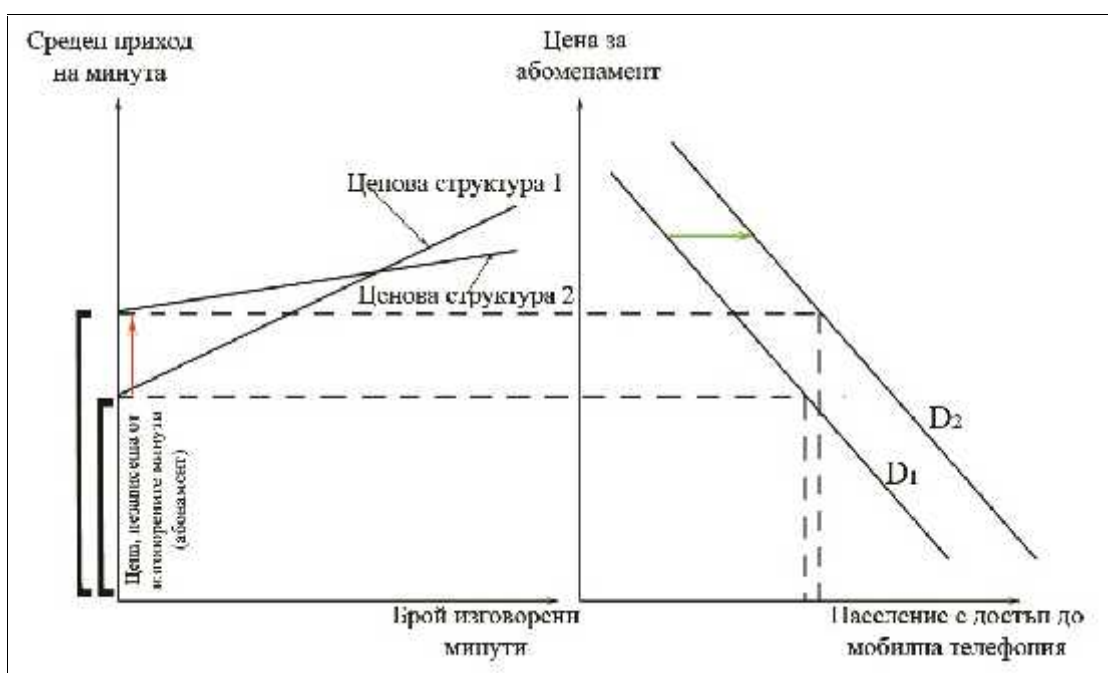
Съответно изменението на потребителския излишък (dCS) е:

$$\frac{1}{2} \times (Q_2 + Q_1) \times (P_1 - P_2) + (P_1 - P_2) \times Q_1$$

Изменението на производствения излишък (dPS) е:

$$(P_2 - MC_2) \times (Q_2 - Q_1) + (MC_1 - MC_2) \times Q_1 - (P_1 - P_2) \times Q_1$$

От друга страна, с оглед наличието на засилена конкуренция на свързания пазар на дребно, регулаторът отчита, че е възможно да се появи ефект, известен като „ефект на водното легло (waterbed effect)”. Този ефект се получава при наличие на двукомпонентни пазари (two-side market), където при намаляване цената на една конкретна услуга, цените на други услуги могат да се повишат, така че операторът да постигне подобни приходи, за да възстанови напълно своите постоянни и променливи разходи в относително дългосрочен план (в дългосрочен план има само променливи разходи). При наличие на регулация на пазара на едро наред с възползването от по-ниските разходи за терминиране на изходящ трафик, предприятията губят надбавката, реализирана от входящ трафик, която те биха добавили над своите разходи при липса на регулация⁸⁷. Същевременно, промяната в цените на дребно по отношение най-вече на тези за изходящи гласови повиквания към други мрежи води до изместване на търсенето на абонаментни планове предвид изменението в очакваната полезност от повишения трафик. Теоретично, тези два ефекта действат относително едновременно, като същите са илюстрирани на фигура 24.

Източник: КРС

Фигура 24

Видно от фигури 23 и 24 и в съответствие с очакваните от КРС ефекти регулаторните мерки рефлектират верижно върху приходите на предприятията и предлаганата от тях ценова структура на услугите на пазарите на дребно, както и в повишаване на изговорения трафик от страна на потребителите и изместване на търсенето. Така, при хипотетичен сценарий, при който няма наложени специфични задължения, потребителският излишък, производственият излишък и общото благосъстояние се изменят на два етапа, които могат да бъдат количествено измерени посредством избора на подходящи параметри и стойности, както следва:

⁸⁷ При прилагане на pure LRIC те губят и възможността да разпределят общи разходи върху предоставяната услуга терминиране на повиквания.

- *Пределни разходи*

Разглежданата крива на пределните разходи (Marginal cost curve, MC) отразява краткосрочното изменение на продуктите пределни производствени разходи, поради което тя се нарича краткосрочна крива на пределните разходи. От друга страна, когато става дума за предоставянето на допълнителна услуга, съществува известна прилика между теоретичната постановка на пределните разходи с тази на дългосрочните допълнителни (инкрементални) разходи, тъй като последните отчитат само разходите, които могат да се избегнат, макар да отчитат всички разходи като променливи. В тази връзка и с оглед характера на пазара, при който допълнителен разход за изходящия трафик в общия случай е регулираната от КРС цена за терминиране, то регулаторът използва данни за разходите, основаващи се на модел „отдолу-нагоре”.

- *Степен на пренасяне на разходи върху крайната цена (cost pass-through rate)*

В съответствие с фигура 23 за целите на количествената оценка е необходимо да бъде определена степента, в която намаляването на разходите на предприятията при наличие на регулация, ще повлияе на промяната на крайната цена на дребно. Теоретично, този параметър зависи изцяло от степента на конкуренция на пазара на дребно, като при наличие на съвършена конкуренция кривата на търсене, пред която дадено предприятие е изправено и тази на пределните приходи са хоризонтални и съвпадат, поради което степента на пренасяне на разходи върху крайната цена е 1 (цялата промяна в пределните разходи се пренася върху цената). На практика наличието на съвършена конкуренция е почти невъзможно, поради което в анализа се отчита факта, че при несъвършена конкуренция в общия случай кривата на пределните разходи е с по-голям наклон от кривата на търсенето⁸⁸. В свое изследване консултантската група Охера⁸⁹ посочва, че трансформацията на разходите върху цената е в зависимост от броя участници. Предвид посоченото, за базова стойност на разглеждания параметър се приема 0.75 с възможно отклонение +/- 0.25.

- *Ефект на водното легло*

С оглед посоченото дотук, можем да заключим, че степента, в която предприятията правят промени в ценовата структура на предлаганите от тях услуги, е пряко свързана със степента на пренасяне на разходи върху крайната цена. Това е така, тъй като от последната степен зависи доколко е необходимо загубите от приходи на едро да се възстановят. В тази връзка и предвид очакваните стойности на степента на пренасяне на разходи върху крайната цена, КРС счита, че при базовия сценарий предприятията биха пренесли 75% от загубите на производствен излишък с цел да запазят приходите си постоянни. Това не означава непременно, че те могат да възстановят напълно тази желана сума, тъй като последното зависи и от други пазарни ефекти, като еластичност и фактори, изместващи търсенето на крайните потребители. КРС отчита, че изборът на този параметър също е чувствителен по отношение на резултатите и приема отклонение +/- 0.25 от базисния вариант, еквивалентно със степента на пренасяне на разходи върху крайната цена.

⁸⁸ Ако приемем, че кривата на търсенето има вида: $P = a + bQ$, то общият приход би имал вида: $aQ + bQ^2$, а пределният приход: $a + 2bQ$. Т.е. при линейна крива на търсене и чист монопол се приема, че пределният приход е с два пъти по-голям наклон от кривата на търсене.

⁸⁹ Охера, 2004, *Cost-pass through: what constitutes a "fair share"?*, Oxford economics review.

В съответствие с теорията при наличие на олигополна структура Cost-pass through rate следва принципа $n/(n+1)$, където n е броят участници на пазара. Например при един участник коефициентът има стойност 0.5, при трима участници стойността му е 0.75, като с нарастване на броя стойността клони към 1.

- *Крива на търсене, ценова еластичност и ценови ефект от наложените специфични задължения*

С цел прилагането на количествено приложим и опростен метод за анализ на разходите и ползите от регулацията на съответния пазар на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи КРС счита, че е реалистично при малки ценови ефекти (изменения с 5-10%) да използва линейна крива на търсенето. В допълнение, КРС отчита, че при осъществяване на гласови повиквания е налице външен ефект, при който ползи извличат освен повикващата и повикваната страна, поради което пазарната крива на търсене се измества от положителния социален ефект. Този ефект е оценен от КРС на 10%.

Статичните пазарни ефекти, следствие на наложените специфични задължения, са силно зависими от изменението на цените и реакцията по отношение на търсенето. Тъй като понижаването на цената води до повишаване на потребеното количество⁹⁰, то параметърът, остойностяващ реакцията на търсенето по отношение на изменението в цената, а именно ценовата еластичност на търсенето⁹¹ (Ed) е отрицателна величина. Като взема предвид практическите трудности при измерването на стойността на ценовата еластичност, в настоящия анализ КРС използва стойности от сходни изследвания. Такива оценки са извършвани от ЕК за анализиране въздействието на Препоръка 2009/396/ЕО, като предполагаемата стойност е -0.5 и алтернативни стойности -0.8 и -1⁹². В други изследвания⁹³ очакваната стойност е оценена между -0.25 и -0.76, така че КРС използва базисен сценарий -0.5 и отклонение +/- 0.1.

- *Обществена дисконтова норма*

След като бъдат изчислени паричните потоци за прогнозния период на действие на регулаторното решение, те следва да се дисконтират по такъв начин, че да отразяват стойността на парите във времето. Както вече бе посочено, при използването на анализ „Разходи – ползи” се прилага не пазарна, а обществена дисконтова норма, която се базира на сравнения на полезността на икономическите агенти в различни точки във времето или различни поколения. Последните изследвания⁹⁴ в тази област определят, че дисконтирането с постоянна норма има ограничена обосновка при дълъг времеви хоризонт, докато за кратък период дисконтовият процент остава постоянна величина. С оглед посоченото, както и отчитайки относително краткия период на действие на пазарния анализ, в настоящото изследване КРС използва дисконтова норма, равна на 10%, съотносима с националните особености и несигурността на доходите в периода на възстановяване на икономиката. КРС обръща внимание, че с оглед изчисляването на нетните ползи под формата на дисконтиране на анюитетни годишни парични потоци, крайната оценка върху благосъстоянието не се влияе съществено от избора на дисконтова норма.

⁹⁰ С изключение на низши „Гифън” стоки.

⁹¹ Алгебрично, тази величина се изразява чрез съотношението между процентното изменение на цените спрямо процентното изменение в търсенето количество. Ако Ed е висока (>1), относително малко понижение на цените ще доведе до сравнително силно увеличение на търсене. Минималното понижение на цените ще има сравнително голям ефект върху създадения потребителски излишък и върху благосъстоянието. Ако Ed е ниска (<1), относително малко намаляване на цените ще доведе до относително по-слабо нарастване на търсенето, като ефектът върху благосъстоянието също ще бъде пропорционално по-малък.

⁹² „COMMISSION RECOMMENDATION on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU - Implications for Industry, Competition and Consumers”, SEC(2009) 600

⁹³ Приложение „D” към Решение на Холандския регулатор ACM от май 2013 г. ACM/DTVP/2013/200840.

⁹⁴ „A social time preference rate for use in long-term discounting”, Oxera, 2002.

6.3. Динамични ефекти

Според КРС по-ниските цени на едро за терминиране в индивидуални мобилни мрежи насърчават конкуренцията, като елиминират затварянето на трафик в собствената мрежа посредством улесняване на комуникацията между потребителите от типа „много-към-много“. В тази връзка показателна е промяната в предлагането на абонаментни планове за крайните потребители в България, които да включват неограничени разговори до други мрежи. Наличието на иновации в предлагането на абонаментни планове, които подчертават привлекателността на разговорите към всички мрежи води до интензивното потребление от крайните потребители и повишава благосъстоянието както на повикващата, така и на търсената страна. Въпреки трудностите при количествената оценка на този динамичен ефект, КРС очаква по-нататъшното развитие на конкуренцията да осигури по-широк избор от услуги на крайните потребители при цени, отразяващи ефективните разходи на предприятията в сектора. Сумарно, посочените ползи водят до повишаване стандарта на живот на населението и в тази връзка регулацията на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи е от съществено значение за защитата на обществения интерес.

В допълнение към горепосоченото, КРС е на мнение, че наложените специфични задължения носят със себе си регулаторна сигурност за всички участници на пазара. По този начин всяко конкурентно предприятие може да се възползва от правната сигурност при определяне на цените на пазарите на дребно. По-стабилната пазарна среда дава възможност на инвеститорите да вземат по-добре обмислени решения за инвестиции особено що се отнася до новонавлизащите предприятия, тъй като при наличие на горепосочените мерки се гарантира възможността за всяко такова предприятие да се конкурира за по-голям брой абонати при равни пазарни условия поради намаляване на клубният ефект при крайните потребители. Това допринася за по-благоприятния инвестиционен климат, което е важно в един пазар, характеризиращ се с високи капиталови разходи.

6.4. Резултати

При използване на посочената в началото на т. 6 методология за оценка на влиянието на наложените специфични задължения върху заинтересованите страни, се достига до необходимостта от прилагане на някои опростявания и задаване на стойности, което формира няколко логични сценария, описани в т. 6.2. В таблица 14 са представени получените стойности за базовия сценарий, като поради факта, че потребителите се влияят от крайните цени след данъци, а предприятията от цените без ДДС, то е отчетен и ефектът върху държавния бюджет от гледна точка на постъпленията от ДДС.

Таблица 14

година	Дисконтиран ефект върху CS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху PS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху VAT за година, в лв.	Нетен ефект, в лв.	Дисконтиран ефект за регулатора за година, в лв.	Дисконтиран ефект за предприятията за година, в лв.
/	(1)	(2)	(3)	(4)= (1)+(2)+(3)+(5)+(6)	(5)	(6)
1	138,113,192	(37,577,433)	20,442,064	120,825,670	(47,306)	(104,848)
2	125,557,448	(34,161,302)	18,583,695	109,841,518	(43,005)	(95,316)
3	114,143,134	(31,055,729)	16,894,268	99,855,926	(39,096)	(86,651)
общо	377,813,774	(102,794,465)	55,920,027	330,523,114	(129,407)	(286,815)

Забележка.: В (xxx) са представени отрицателни стойности

CS – потребителски излишък; PS – производствен излишък; VAT- ефект върху приходите от ДДС за държавния бюджет

Източник: КРС

Видно от таблицата, потребителският излишък нараства значително, при условие, че се прилагат наложените задължения. Този положителен ефект се оценява (с описаните по-горе допускания и приближения) на 138 113 192 лв. годишно, което за период от три години и отчитайки стойността на парите във времето е еквивалентно на сумата от 377 813 774 лв. Въздействието върху производствения излишък логично е с отрицателен знак, като неговите стойности зависят изключително от ценовата еластичност на търсенето и комбинацията между ефекта на водното легло и степента на пренасяне на разходите върху крайната цена. Ефектът върху държавния бюджет от повишаване на приходите от ДДС е в размер на 20 442 064 лв. за година. След дисконтиране и при отчитане на преките регулаторни разходи, дефинирани по-горе, може да се заключи, че нетният ефект от налагането на специфичните задължения е положителен и е в общ размер близък до 330 млн. лв. за следващите три години, при условие, че КРС не измерва количествено отбелязаните социални и икономически ползи в дългосрочен план, както и мултиплициращия положителен ефект върху други сектори на икономиката.

С цел пълнота на оценката, КРС тества и някои от граничните предполагаеми стойности на параметрите при измерване на общия нетен ефект на годишна база. Това е представено в матрична форма на таблица 15:

Таблица 15

Еластичност на търсенето	Степен на пренасяне на разходите върху крайните цени / Ефект на водното легло		
	0.5 / 0.5	0.75 / 0.75	1 / 1
-0.5	75,353,734	120,825,670	151,959,897
-0.4	64,584,902	100,570,631	118,485,387
-0.6	86,683,724	141,295,428	184,736,470

Източник: КРС

Видно от горната таблица, дори при песимистичен вариант на обсъжданите чувствителни параметри, КРС отчита, че са налице нетни ползи в размер на близо 60 млн. лв. на година, докато при оптимистичен сценарий нетните ползи биха надхвърлили 180 млн. лв. годишно. Все пак регулаторът е на мнение, че е вероятно крайните потребители, които имат относително по-малка необходимост от разговори от типа „всички-към-всички” да получат пропорционално по-малка част общите ползи. Същевременно, предприятията, които са нетни получатели на входящ трафик, е вероятно да имат пропорционално по-голяма част от загубите на производствен излишък. КРС счита, че въпреки факта, че основаните на регулацията промени ще засегнат различните пазарни участници по различни начини, представената оценка за пазара като цяло предоставя доказателства, подкрепящи налагането на посочените в т. 5.4. специфични мерки.

Въз основа на анализа, КРС счита, че са налице еднозначни доказателства в подкрепа на избраните специфични задължения, като тяхното прилагане би имало достатъчно благоприятен ефект върху крайните потребители, който надхвърля разходите на регулатора, задължените предприятия и негативните ефекти за пазарните участници.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

Анекс към приложение към Решение № 357/23.06.2016 г.

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

**ФОРМА И МЕТОДОЛОГИЯ
ЗА ВЪВЕЖДАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО**

Съдържание

Въведение

1. Обхват на документа
2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
3. Пазарни анализи и връзката им с настоящия документ

Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането
2. Обхват на задължението за разделно счетоводство

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство
3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство

III. Идентифициране на пазарите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят индивидуални регулаторни отчети

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието
2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието
3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари
4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите

1. Принцип на причинно-следствената връзка
2. Методология и принципи на процеса на разпределяне
 - 2.1. Принципи за разпределение на разходите
3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления
4. Разходи за капитал и зает капитал
 - 4.1. Цена на капитала
 - 4.2. Средно претеглена цена на капитала и стойност на капитала
 - 4.3. Зает капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите
 - 4.4. Необходимост от последователност при третирането на зетия капитал
5. Приходи

- 5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците
- 5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)
- 5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи)
- 6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи

V. Подходи за определяне на разходите

- 1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги
- 2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите

VI. Определяне на капитала на предприятието

VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети

- 1. Общи изисквания
- 2. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети.
- 3. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи
- 4. Поддържане на счетоводни записи
- 5. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”

Заклучение

Приложения:

Приложение 1 – Дефиниции на бизнес единиците

Приложение 2 – Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети

Приложение 3 – Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи

Приложение 4 – Форми и съдържание на регулаторните отчети

Приложение 5 – Указания за попълване на регулаторните отчети

Въведение

1. Обхват на документа

В този документ се определят:

1.1. Основните принципи, правила и методологии при въвеждането и прилагането на разделно счетоводство, наричано също регулаторно или управленско счетоводство.

1.2. Формата и съдържанието на отчетите, по които задължените предприятия следва да представят финансовата информация, получена в резултат от прилагането на разделното счетоводство, наричани по-нататък в този документ регулаторни или регулаторни счетоводни отчети.

2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

Основните принципи, изисквания и методологии за прилагане на задължението за водене на разделното счетоводство съответстват на следните документи на ниво Общност:

⇒ Директива 2002/19/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно достъпа до и взаимното свързване на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения (Директива за достъпа);

⇒ Директива 2002/22/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга);

⇒ Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО);

⇒ Препоръка на ЕК от 19 септември 2005 г. относно разделяне на отчетността и осчетоводяване на разходите съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения (2005/698/ЕО);

⇒ Обща позиция на Групата на европейските регулатори: Ръководство за прилагане на Препоръка на ЕК (2005/698/ЕО) относно отделната счетоводна отчетност и системи за отчитане на разходите в съответствие с регулаторната рамка за електронни съобщения;

⇒ Препоръка на ЕК от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (2009/396/ЕО).

3. Пазарни анализи и връзката им с настоящия документ

С Решение № 1362 от 31 май 2012 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) продължи действието на наложените с Решение № 236 от 17 март 2009 г. задължения за водене на разделно счетоводство на „Мобилтел“ ЕАД (Мобилтел) и „Космо България Мобайл“ ЕАД (сега „Теленор България“ ЕАД/Теленор), определени за предприятия със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Задължението, съобразно посоченото в

съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръка 2005/698/ЕО⁹⁵, обхваща цялостната дейност на задължените предприятия, включително и на пазарите, на които те не са определени като предприятия със значително въздействие. Задължението се изпълнява от предприятията съобразно изискванията на регулатора към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на комисията след провеждане на консултации с Мобилтел и Теленор.

С Решение № 1361 от 31 май 2012 г. КРС продължи действието на наложените с Решение № 237 от 17 март 2009 г. задължения за водене на разделно счетоводство на „Българска телекомуникационна компания” АД (БТК), определено за предприятие със значително въздействие на пазара на генериране/терминиране на гласови повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. Задължението, съобразно посоченото в съображение 5 от преамбюла и т. 4 на Препоръка 2005/698/ЕО, обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително въздействие. Задължението се изпълнява от предприятието съобразно изискванията на регулатора към методологията за въвеждане на разделно счетоводство и формите за представяне на регулаторни счетоводни отчети, определени с решение на комисията след провеждане на консултации с БТК.

⁹⁵ *Commission Recommendation of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications (2005/698/EC)*

Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането

Задължението за разделно счетоводство е инструмент от първостепенно значение за провеждането на коректна и адекватна политика на регулиране с цел подобряване на конкуренцията в сектора на електронните съобщения. Чрез неговото прилагане КРС ще подобри качествено контрола по изпълнението на специфичните задължения във връзка с ограничаване на възможностите за прилагане на антиконкурентни практики от предприятията със значително въздействие на съответните пазари.

Целта, с която КРС е наложила задължението за въвеждане и прилагане на разделното счетоводство е анализ на финансовата информация, получена въз основа на счетоводни данни за предоставяне на различните електронно съобщителни услуги от вертикално интегрирано предприятие. Тази информация следва да бъде представена от всяко задължено предприятие така, че да доказва:

- Изпълнението на наложени на съответните пазари специфични задължения за: прозрачност, равнопоставеност, както и липса на антиконкурентно крос-субсидиране;
- Изпълнението на изискванията във връзка с определяне на цени от предприятия със значително въздействие на съответни пазари, регламентирани в чл. 219, ал. 5 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), а именно:
 - да не съдържат елементи на ценообразуване, основаващи се единствено на значителното въздействие на предприятието върху съответния пазар;
 - да не съдържат отстъпки, които нарушават възможностите за конкуренция от страна на други предприятия, предоставящи съответната електронна съобщителна услуга;
 - да не създават предимства за отделни потребители на същата или сходна електронна съобщителна услуга;
 - да не са под нивото на разходите за предоставянето им.

Между историческото счетоводство и изготвянето на годишните финансови отчети (ГФО) и регулаторното счетоводство и изготвянето на регулаторни счетоводни отчети (РСО) има съществена разлика. Докато при изготвянето на ГФО се цели да се представи финансовото състояние към даден момент на определено предприятие като цяло, то при изготвянето на РСО се цели представянето финансовата информация за всяка една отделна дейност и/или услуга, така че да улеснява вземането на управленски решения. За тази цел е необходимо да се извърши разпределение на разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите и услугите.

Двете основни разлики между историческото счетоводство, наричано още финансово счетоводство, и регулаторното счетоводство са:

- Регулаторното счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting – CCA). Според икономическата теория, разходите оценени по текущи цени дават по-адекватни сигнали за вземането на инвестиционни решения при условията на променящи се цени. Историческото счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на историческа разходна база (Historical Cost Accounting – HCA), при която се отчита стойността на фактически реализирани разходи през даден минал период (финансова година);
- Регулаторното счетоводство осигурява детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Историческото счетоводство осигурява информация за финансовото състояние и резултатите от дейността на предприятието като цяло.

2. Обхват на задължението за разделно счетоводство

Разделното счетоводство е съвкупност от счетоводната политика, методологията и методите, които се прилагат при подготвянето на финансовата информация по начин, чрез който да се доказва изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

Получените резултати от прилагането на разделното счетоводство трябва да бъдат представени във форма, която честно да представя трансферните разходи и приходи на вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие на съответни пазари на едро и/или дребно.

Основна задача при въвеждане на разделно счетоводство е систематично разделяне (дезагрегиране) на разходи, приходи, активи и пасиви между дейностите и/или услугите и съставянето на регулаторни отчети на вертикално интегрирано предприятие. За тази цел е необходимо да се определят и изискванията (Методологията), по които разходите, приходите, активите и пасивите да се разпределят и отнесат към разделените (дезагрегираните) дейности и услуги.

Методологията е съвкупност от последователни действия за прилагане на принципи, правила и методи за разделяне на данните от историческото счетоводство, така че да се получат приходи и разходи за всеки един вид услуга, които съответно да бъдат представени в определена форма на регулаторни отчети.

Настоящият документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство” обхваща:

- изискванията за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите;
- методологията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите;
- формата и съдържанието на отчетите, които представят резултатите от прилагането на задължението за разделно счетоводство.

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

При въвеждането и прилагането на разделно счетоводство задължените предприятия следва да спазват изискванията на Международните счетоводни стандарти (IAS) и Международните стандарти за финансови отчети (IFRS).

Същевременно, задължените предприятия следва да прилагат разделното счетоводство при спазването на следните регулаторни счетоводни принципи:

Приоритетност: доколкото е налице конфликт между изискванията на някои или всеки от тези регулаторни счетоводни принципи, същите следва да се прилагат в реда на приоритетност, в който са посочени в настоящия документ.

Дефиниции: Понятие или обяснение, употребени в счетоводните документи, следва да имат същото значение, каквото имат в разрешенията за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с изключение на случаите, когато контекста изисква друго.

Причинност: Приходите (вкл. трансферните приходи), разходите (вкл. трансферните разходи), активите и пасивите следва да бъдат разпределени по разходните компоненти, услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждане на разходите, дейностите, заради които се придобиват активите и възникват задълженията.

Обективност: Процесът на разпределение следва да бъде обективен и да не предвижда ползи за предприятието със значително въздействие върху съответния пазар или друго предприятие, продукт, услуга, компонент, бизнес единица или дезагрегираните им дейности.

Последователност: Следва да има последователност в счетоводното третиране на информацията през годините. Когато има съществени промени в регулаторните счетоводни принципи и методите за разпределение и/или счетоводната политика, които оказват влияние върху информацията в регулаторните отчети за бизнес единиците, частите от регулаторните отчети за предишни години, засегнати от промяната, следва да бъдат преработени.

Прозрачност: Използваните методи за разпределение следва да бъдат прозрачни. Разходите и приходите, които се отнасят директно по услугите, бизнес единиците или дейностите, следва да бъдат изрично отличени от онези, които подлежат на разпределение. Прилаганите от задълженото предприятие бази за разпределение следва да бъдат подробно описани.

2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство

За да бъде ефективно задължението за прилагане на разделно счетоводство КРС следва да определи еднакви принципи и методи, така че да се постигнат следните цели:

- Доказване на изпълнението на наложени специфични задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар;
- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено високи цени, като по този начин възпрепятства навлизането на нови участници на пазара;

- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено ниски цени, като по този начин стимулира неефективното навлизане на пазара;
- Сигурност за конкурентните предприятия. Чрез информацията от регулаторните отчети за конкурентните предприятия ще се осигури гаранция, че в съответствие с наложено задължение за разходоориентираност, цените на услугите съответстват на разходите за предоставянето им;
- Гарантиране на прозрачност при предоставянето на услуги на пазари, които подлежат на *ex ante* регулиране и на които е определено предприятие със значително въздействие;
- Предоставяне на достатъчна счетоводна информация, детайлизирана по необходимия начин, която да осигурява възможност за установяване на наличие или липса на прекалено високи цени, хищническо ценообразуване, ценова преса или антиконкурентно крос-субсидиране при предоставяне на услуги от предприятие със значително въздействие на съответен пазар;
- Осигуряване на необходимите данни за установяване на ефективността при предоставянето на различните услуги на едро и дребно.

3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство

Основните задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство са:

- Идентифициране на дейностите, пазарите и услугите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят регулаторни счетоводни отчети;
- Определяне на методологията и принципите за разпределяне и отнасяне на разходите (FAC/LRIC) и на разходната база или начинът, по който ще се определя стойността на активите за целите на разпределението (НСА и ССА);
- Идентифициране на мрежовите елементи и на начина на отнасянето им към услугите. Определяне на начина, по който ще се отнасят разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите, мрежовите елементи, а след това и към разделените (дезагрегираните) бизнес единици и услуги (ABC метод).
- Дефиниране на трансферните разходи и приходи (транзакциите между разделените бизнес единици и предоставяните от тях услуги на вертикално интегрирано предприятие). Ясно дефинираните трансферни разходи и приходи са необходими за доказване на изпълнението на задълженията за прозрачност и равнопоставеност. Трансферните разходи и приходи трябва да се представени за единица продукт/услуга. Цената на услуга, предоставена от една бизнес единица на друга (вътрешнофирмено осигуряване на услугите на пазара на дребно от пазара на едро) се определя така, че да е еквивалентна на прихода, който предприятието би получило, ако я предостави на алтернативно предприятие. Начинът на определяне на трансферната стойност на услугата трябва да бъде последователен в годините. Ако се правят промени те трябва да бъдат обосновани пред КРС чрез представяне на анализ на ефекта, който ще настъпи от тях;
- Определяне на начин, по който ще се установява цената на заетия капитал⁹⁶;

⁹⁶ Подходите, които ще се използват за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC) съответно за дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни електронни съобщителни услуги са обект на отделна консултация.

- Определяне на форма на регулаторните счетоводни отчети и на придружаващите допълнителни счетоводни документи, както и на необходимите приложения с детайлна и допълнителна информация.

III. Идентифициране на пазарите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят индивидуални регулаторни отчети

КРС определя, анализира и оценява съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, съгласно Глава Девета на ЗЕС и Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (Методиката), приета с ПМС № 40 от 28 февруари 2008 г. В съответствие с нормативните изисквания КРС определя съответните пазари, за които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в актуалната към момента Препоръка на Комисията 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. за съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения, подлежащи на *ex ante* регулиране (Препоръка за съответните пазари от 2007 г.).

В тази връзка, за да може да се доказва изпълнението на наложените задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар, разделното счетоводство следва да обхваща цялостната дейност на задължените предприятия.

Анализираните до момента пазари и дефинираните продуктови пазари⁹⁷ от Препоръката за съответните пазари от 2007 г., както и съответствието им с пазарите от Препоръката за съответните пазари от 2003 г., на които е определено предприятие със значително въздействие и са наложени задължения за разделно счетоводство и за които КРС има вече окончателни решения, са представени в таблици 1 и 2:

⁹⁷ КРС поддържа на официалната си страница в интернет актуална информация за предприятия със значително въздействие върху съответните пазари и наложените им специфични задължения

Таблица 1 – Пазари на дребно				
Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2014 г.	Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2007 г.	Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2003 г.	Предприятие със значително въздействие	Продуктови пазари
Не е включен	Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение (Пазар 1)	Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни потребители като пазар (Пазар 1)	БТК	Достъп до обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение на домашни потребители: аналогов, ISDN, чрез кабелна мрежа за пренос и/или разпространение на радио-телевизионни програми, безжичен.
		Достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за бизнес потребители като пазар (Пазар 2)	БТК	Достъп до обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение на бизнес потребители: аналогов, ISDN, чрез кабелна мрежа за пренос и/или разпространение на радио-телевизионни програми, безжичен.
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (Пазар 3)	БТК	3.1. селищни повиквания от географски номер на домашни потребители към друг географски номер; 3.2. междуселищни повиквания от географски номер на домашни потребители към друг географски номер; 3.3. повиквания от географски номер на домашни потребители към негеографски номер (негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мобилна мрежа, негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки“, негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги „700“, „800“, „90“ и кратки национални кодове с първа цифра „1“);
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (Пазар 4)	БТК	Повиквания от географски номер на домашни потребители към номера, принадлежащи към националните номерационни планове на други страни
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни	БТК	5.1. селищни повиквания от географски номер на

		национални телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (Пазар 5)		бизнес потребители към друг географски номер; 5.2.междуселищни повиквания от географски номер на бизнес потребители към друг географски номер; 5.3. повиквания от географски номер на бизнес потребители към негеографски номер (негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мобилна мрежа, негеографски номер, използван за осъществяване на повиквания към мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки”, негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги „700”, „800”, „90” и кратки национални кодове с първа цифра „1”).
Не е включен	Не е включен	Обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (Пазар 6)	БТК	Повиквания от географски номер на бизнес потребители към номера, принадлежащи към националните номерационни планове на други страни

Таблица 2 – Пазари на едро				
Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2014 г.	Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2007 г.	Пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, съгласно Препоръката от 2003 г.	Предприятие със значително въздействие	Продуктови пазари
Не е включен	Генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (Пазар 2)	Генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (Пазар 8)	Няма	Генериране на повикване от определено местоположение
Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Пазар 1)	Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Пазар 3)	Терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (Пазар 9)	БТК и 21 конкурентни предприятия	Съответният пазар се състои от 22 самостоятелно обособени продуктови пазара

Не е включен	Не е включен	Национални транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи (Пазар 10)	Няма	Национални транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи
Предоставяне на локален достъп в определено местоположение (Пазар 3а)	Предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (Пазар 4)	11. Предоставяне на необвързан достъп (Пазар 11)	БТК	Предоставяне на (физически) достъп до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение
Предоставяне на централен достъп в определено местоположение (Пазар 3б)	Предоставяне на широколентов достъп на едро (Пазар 5)	Широколентов (битстрийм/специфичен) достъп (Пазар 12)	Няма	Предоставянето на битстрийм достъп
Предоставяне на висококачествен достъп в определено местоположение (Пазар 4)	Сегменти от линии под наем за терминиране на трафик (Пазар 6)	Сегменти от линии под наем за терминиране на трафик (Пазар 13)	БТК	Предоставяне на терминиращи сегменти на линии под наем на едро със скорости до 8 Mbit/s
Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Пазар 2)	Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар (Пазар 7)	Терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар (Пазар 16)	БТК, Мобилтел, Теленор	Пазарът се състои от три самостоятелно обособени продуктови пазара: 1. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на Мобилтел; 2. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на Теленор; 3. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа, работеща в обхвати 900 MHz, 1800 MHz и 2 GHz на БТК.

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието

Поради навлизането на нови технологии за предоставяне на електронни съобщителни услуги, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) и все по-активното предоставяне на пакетни услуги за крайни потребители от предприятията при въвеждането на разделното счетоводство на първо място е необходимо да бъдат разграничени дейностите по предоставяне на фиксирани услуги от дейностите по предоставяне на мобилни услуги и от другите дейности, които задълженото предприятие осъществява по смисъла на Търговския закон (ТЗ).

И трите предприятия (БТК, Теленор и Мобилтел), на които е наложено задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство, притежават разрешения за ползване на ограничен ресурс за предоставяне на фиксирани и мобилни мрежи и/или услуги. В тази връзка е необходимо разделното счетоводство да дава детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Това разделение се прави с оглед доказване изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране между посочените дейности.

Разделянето на информацията ще даде възможност за:

- ограничаване на действията на прехвърляне на конкурентни предимства на предприятие със значително въздействие на даден пазар към друг, хоризонтално свързан пазар;
- спазване на задължението цените на предлаганите услуги да не са под нивото на разходите за предоставяне на съответните услуги;
- оценка за антиконкурентно обвързване на фиксирани и мобилни услуги и ограничаване на възможностите за конкуренция на предприятия, предоставящи подобни оферти.

В тази връзка предприятията следва първо да разграничат следните дейности:

- А) Дейност по предоставяне на мобилни услуги;**
- Б) Дейност по предоставяне на фиксирани услуги; и**
- В) Други дейности по смисъла на ТЗ.**

2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието

В офертите на БТК, свързани с дейностите по предоставяне на услуги чрез фиксираната мрежа на предприятието, до момента могат да се разграничат два основни типа цени, породени от:

- разходите за услуги за комутация и пренос. Цените за този вид услуги се определят за дадена мерна единица потребление (секунда, минута, брой и др.); и
- разходите за услуги за достъп до мрежата. Цените за тези услуги са еднократни и се отнасят до свързване на потребителя към мрежата и месечна поддръжка на тази свързаност.

Тази структура на цените за предоставяните услуги е предопределена от инженерните особености на архитектурата на фиксираните електронни съобщителни мрежи и на функционалното различие на мрежовите им елементи.

В тази връзка, по отношение на фиксираните мрежи и/или услуги относимите документи на ЕК и най-добрите практики показват, че обичайно досега за целите на разделното счетоводство са се дефинирали следните бизнес единици:

- Бизнес единица „Опорна мрежа“;
- Бизнес единица „Мрежа за достъп“;
- Бизнес единица „Услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други дейности“.

За точка на разграничение между мрежата за достъп и опорната мрежа обикновено се дефинира линейната карта в централата. Инфраструктурата между абоната и линейната карта се разглежда като свързана с линията, а инфраструктурата от страната на опорната мрежа се разглежда като свързана с трафика. Трябва да се отбележи, обаче, че както беше споменато и по-горе в документа, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) означава, че това разграничение става все по-малко ясно. Части от мрежата за достъп могат да станат свързани с трафика, а въвеждането на широколентовите услуги означава, че гласовият трафик може да се пренася независимо от традиционните комутационни вериги. Поради тази причина някои съвременни варианти на прилагане на разделно счетоводство избягват разграничението между бизнес единицата „Мрежа за достъп“ и бизнес единицата „Опорна мрежа“ в полза на бизнес единицата „Единна мрежа“.

По отношение на мобилните мрежи няма ясно дефиниране на мрежата за достъп и опорната мрежа. В тази връзка подходящите бизнес единици по отношение на мобилните мрежи, които се анализират, са:

- Бизнес единица „Мобилна мрежа“;
- Бизнес единица „Мобилни услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други мобилни дейности“.

Този подход би бил в унисон с подхода на държавите от ЕС, в които има утвърдени оператори с фиксирани и мобилни услуги.

Поради особеностите на структурата на електронните съобщителни мрежи от следващо поколение, при въвеждане и прилагане на разделното счетоводство задължените предприятия следва да разграничат така наречените бизнес единици за дейностите по предоставяне на мобилни и фиксирани мрежи и/или услуги, както следва:

За дейността по предоставяне на мобилни услуги:

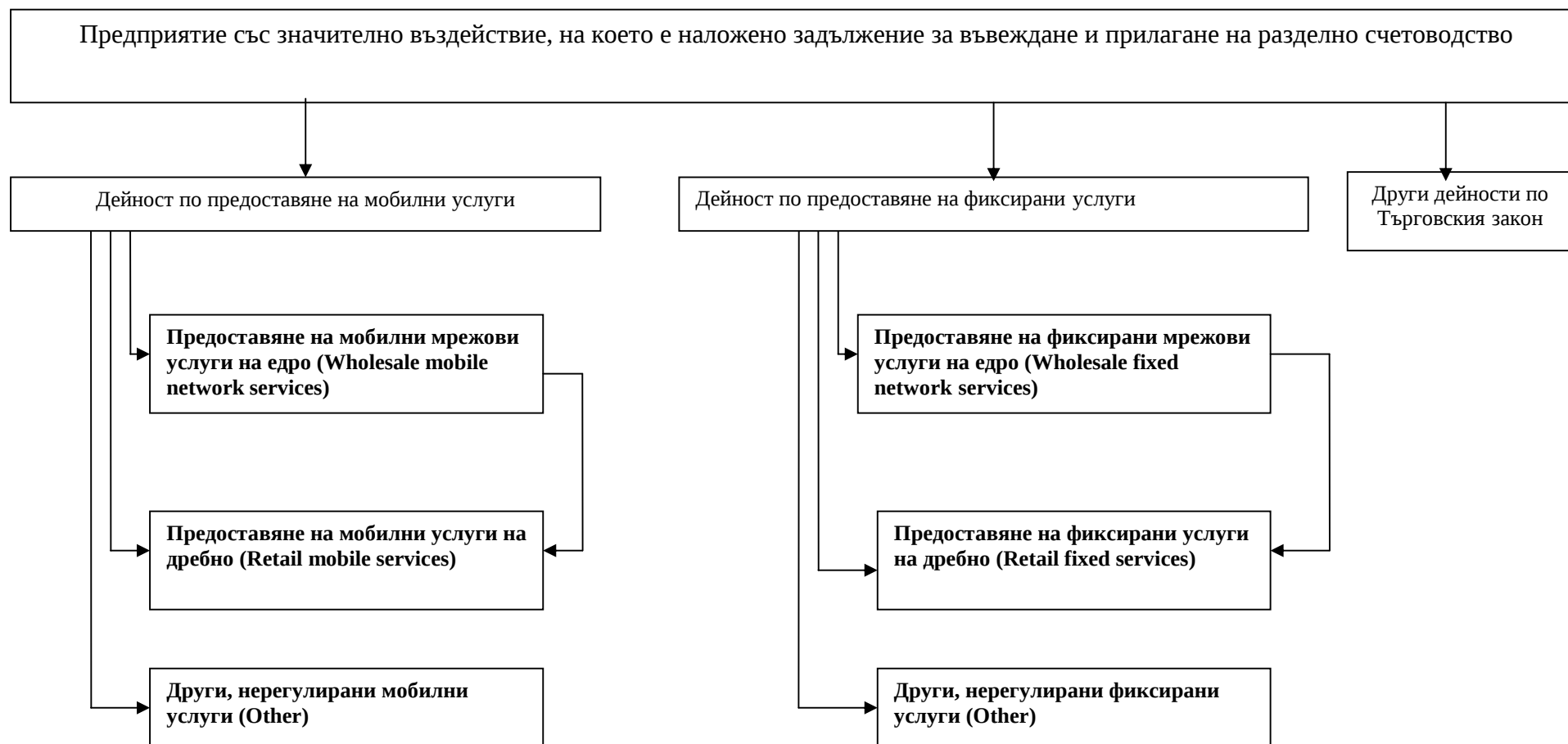
- 1). Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services);
- 2). Предоставяне на мобилни услуги на дребно (Retail mobile services);
- 3). Други, нерегулирани мобилни услуги, различни от тези по точки 1) и 2).

За дейността по предоставяне на фиксирани услуги:

- 1). Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services);**
- 2). Предоставяне на фиксирани услуги на дребно (Retail fixed services);**
- 3). Други, нерегулирани фиксирани услуги, различни от тези по точки 1) и**

На Фигура 1 по-долу е представено схематично, съобразно регулаторните цели, разграничение на дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни услуги от цялостната дейност на предприятията и как след това да се дезагрегират на бизнес единици, предоставящи услуги на едро и дребно.

Фигура 1

В Приложение 1 към настоящия документ са дадени подробни дефиниции на така разделените дейности по предоставяне на мобилни и фиксирани услуги и техните бизнес единици.

3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари

Точното определяне на нивото на детайлизиране на финансово-счетоводната информация има ключово значение за въвеждане и прилагане на задължението за разделно счетоводство и е основа за представянето ѝ в регулаторните отчети.

В тази връзка е необходимо информацията в регулаторните отчети да бъде дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари в съответствие с извършените пазарни анализи, на които има предприятие със значително въздействие и на това предприятие са наложени задължения за разделно счетоводство.

По този начин ще се осигури достатъчна детайлност на информацията, за да се контролира изпълнението на наложените задължения и да се преустановяват възможностите за антиконкурентно ценообразуване.

В подкрепа на това, обръщаме внимание, че в доклад „Карта на регулаторните резултати 2009” (Regulatory Scorecard 2009) на Европейската асоциация за конкурентни телекомуникации – European Competitive Telecommunications Association (ECTA)⁹⁸ е направен извода, че най-добрите практики по отношение на задължението за разделно счетоводство са на английския регулаторен орган – OFCOM, на ирландския – ComReg и на белгийския – BIPT. КРС се запозна с консултативните документи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство на OFCOM и ComReg, от които е видно, че представянето на финансово-счетоводната информация, дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари, има решаващо значение за ефективното изпълнение на задължението. Първоначално ирландският регулаторен орган е изискал регулаторни отчети само за бизнес единиците Опорна мрежа (Core) и Мрежа за достъп (Access) без да са детайлизирани по продуктови пазари (услуги). Практиката обаче показва, че по този начин детайлността на данните е недостатъчна за целите на регулирането, което налага ComReg да измени и допълни документа, с който се определят изискванията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство⁹⁹.

4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари

Отчитайки, че задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство, наложено с решения на КРС № 1361 и № 1362 от 31.05.2012 г. „*обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие, в съответствие с § 5 от преамбюла и чл. 4 на Препоръката от 2005 г.*”, както и поради възможностите за антиконкурентно крос-субсидиране, КРС си запазва правото да

⁹⁸ <http://www.ectaportal.com/en/REPORTS/Regulatory-Scorecards/Regulatory-Scorecard-2009/>

⁹⁹ http://www.comreg.ie/publications/response_to_consultation_document_no_09_75_and_final_direction_and_decision_accounting_separation_and_cost_accounting_review_of_eircom_limited.507.103728.p.html

изисква от БТК, Теленор и Мобилтел да предоставят и регулаторни отчети за услуги на свързани пазари, които не са анализирани.

Пълен списък на услугите, групирани според дефинираните в настоящия документ бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети е представен в Приложение 2 към настоящия документ. Той обхваща и услуги, предоставяни на пазарите на едро и дребно, които попадат във все още неанализирани пазари.

КРС счита, че включването на посочените по-горе услуги в регулаторните отчети е от съществено значение за доказване на спазването на задълженията за равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите

Както вече беше подчертано, задължението за разделно счетоводство е практически пряко обвързано с определянето на методология за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите. Методологията обхваща стъпките, принципите и изискванията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите към т.нар. бизнес единици на предприятието и след това към продуктовете пазари/предоставяните услуги.

Резултатите от разпределението трябва да бъдат представени по начин, по който да се доказва изпълнението на специфичните задължения прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

1. Принцип на причинно-следствената връзка

Предоставената услуга е резултат от организирането на капиталов и човешки ресурс, използването на които поражда извършване на разходи и получаване на приходи. В това се изразява спазването на причинно-следствената връзка между услугите и ресурсите, необходими за тяхното предоставяне. Предоставянето на даден вид услуга е причината, а следствието е извършването на определени разходи и получаването на приходи.

Принципът на причинно-следствената връзка или т.нар. Activity Based Costing – ABC метод има ръководеща роля при дезагрегирането на разходите, приходите, активите и пасивите. Съгласно този принцип степента на дезагрегиране на финансовата информация се определя от вида и диференциацията на предоставяните услуги.

В тази връзка, разпределението на финансовата информация в разделното счетоводство трябва да бъде базирано на принципа на причинно-следствената връзка (метода ABC), което означава, че оперативните разходи, разходите за капитал и приходите следва да бъдат разпределени към тези услуги/продукти, които са причина тези разходи и приходи да възникват. Това изисква въвеждането на подходящи и детайлизирани методологии за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите. На практика предприятията следва да:

- прегледат всеки оперативен разход, разход за капитал и приход;
- определят разходоопределящи фактори (драйвъри), според които разходите да бъдат разпределени към отделна дейност, бизнес единица и услуга;
- определят как да се отнасят приходите към отделна дейност, бизнес единица и услуга/и;
- да определят трансферните разходи и приходи и да ги остойностят.

Всеки разход и приход трябва да бъде разпределен към услуга/продукт по т.нар подход „Пълно разпределение на разходите“ по дейности и услуги – Fully Allocated Cost (FAC) или Fully Distributed Cost (FDC).

По отношение на приходите се очаква, че повечето, ако не всички, могат да бъдат разпределени директно към отделна дейност, бизнес единица и услуга, с които те са свързани. Разпределението на разходите, обаче, е доста по-сложно и трудоемко, защото относително голяма част от разходите на предприятията са споделени между различни услуги/продукти.

2. Методология и принципи на процеса на разпределяне

Процесът на разпределяне на разходите следва да бъде извършен при спазване на следните изисквания:

Разходната информация, съдържаща се в Главната книга или други разходни и финансови системи, ползвани от предприятието, следва да се раздели/групира между следните категории (групи) разходи:

- Оперативни разходи;
- Разходи за капитал;
- Счетоводни записвания, такива като амортизации.

При подхода за пълно разпределение на разходите (FAC/FDC), според това по какъв начин могат да се отнесат към дадена услуга разходите се класифицират на:

Директни (Directly Attributable Costs) – директно относими разходи.

Това са разходите, които могат директно и недвусмислено да се отнесат към свързаните с тяхното възникване услуга/услуги. Ако услугата не се предоставя, разходът няма да възникне. Такива разходи са например разходите по предоставяне на достъпа до метални кабели и те са директно относими към прираста на достъпа и осигуряването на услуги за различен достъп (local loop). Международният шлюз (gateway switch) е директно относим към прираста на международните разговори (ако няма такива, този разход може да се избегне). Директно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугата.

Индиректни (Indirectly Attributable Costs) – индиректно относими разходи.

Това са разходите, които могат да се разпределят към повече от една услуга чрез определени драйвъри и имат връзка с директните разходи. Например разходите за екипа, който отстранява повреди по кабелите могат да бъдат разпределени между металните, оптичните и друг вид кабели примерно на база относителния дял на времето (човекодни/човекочасове), което е отнело поправката на един от видовете кабели от общото отработено време (човекодни/човекочасове) на дадения екип. След това се разпределят между услугите, които се предоставят чрез тези кабели.

Индиректно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугите.

Общи

Това са разходите по „Планиране”, „Човешки ресурси”, „Организация и управление” и „Счетоводство и Финанси” или т.нар. общи разходи за управление и администрация на предприятието като цяло. Те не могат да бъдат отнесени директно или индиректно към дадени услуги, но възникват в следствие на съществуването на предприятието като организация. Подходящ начин за разпределяне на общите разходи е т.нар. подход „equi-proportionate mark up – ЕРМУ”, при който те се разпределят в пропорциите, по които са разпределени директно относимите разходи.

2.1. Принципи за разпределение на разходите

Директните разходи могат да бъдат отнесени директно към услугите. За индиректните разходи се определя връзката им с директните, след което се определя подходящият драйвър или база за тяхното разпределение към „разходни центрове” (cost pools), наречени: **мрежови елементи, свързани дейности и други дейности**. Тези „разходни центрове” (cost pools) са дефинирани както следва:

- Услуги – този център съдържа разходите, които могат да бъдат директно идентифицирани с дадена услуга;
- Мрежови елементи – този център съдържа разходите, свързани с различните елементи за предаване, насочване (switching) и други мрежови съоръжения и системи. В този център ще се отнасят разходите за мрежовите елементи, които не могат да бъдат отнесени директно към дадена услуга;
- Свързани дейности – този център съдържа разходите за дейности, необходими за предоставяне на услуги до потребителите такива като фактуриране, поддръжка и обслужване на клиенти;
- Други дейности – този център съдържа дейности, които не са пряко свързани с предоставянето на услуги, но са важна част за съществуването на предприятието. Това са разходи като „Планиране”, „Човешки ресурси” и „Финанси” или т.нар. общи разходи за управление и администрация.

Методологията за разпределяне на разходите е серия от стъпки, като в началото разходите се разпределят към разходните центрове („Услуги”, „Мрежови елементи”, „Свързани дейности” и „Други дейности”), след което натрупаните разходи по разходните центрове се отнасят към услугите. Разпределението на всяка от стъпките се извършва чрез подходящи драйвъри. Последователността на основните стъпки на Методологията е представена на Фигура 2, като:

Стъпка 1 – разпределяне на разходен център „Други дейности” към „Свързани дейности”, „Мрежови елементи” и „Услуги”;

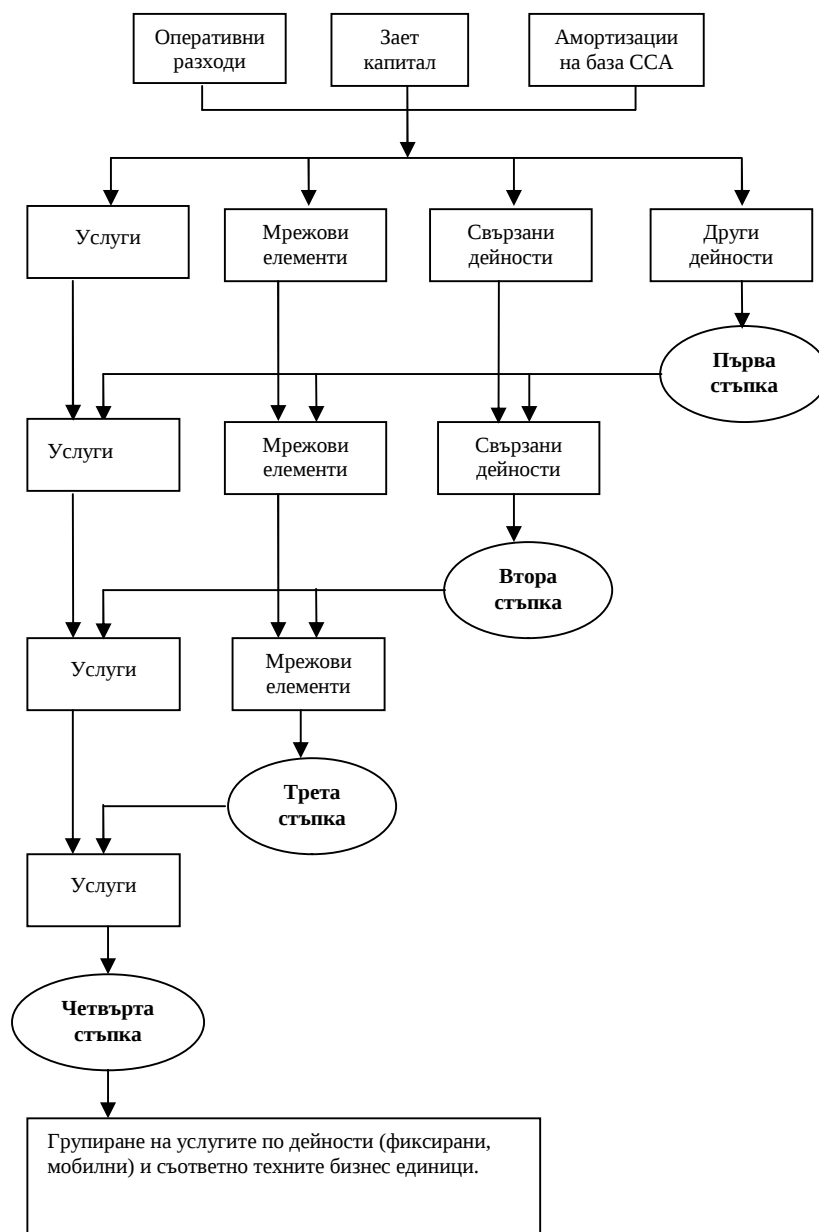
Стъпка 2 – разпределяне на „Свързани дейности” към „Мрежови елементи” и „Услуги”;

Стъпка 3 – разпределяне на „Мрежови елементи” към „Услуги”;

Стъпка 4 – групиране на „Услугите” по дейности, както са дефинирани за целите на разделното счетоводство.

Представената последователност на основните стъпки не изключва използването на подстъпки в процеса на разпределение, в случаите когато са мотивирани и обосновани предложени и от трите задължени предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Фигура 2

3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления

Процесът на разпределяне на разходите, описан по-горе в т. 2.1, по принцип се прилага и за оперативните, и за капиталовите разходи, включително и за амортизационните отчисления. Като начало оперативните и капиталовите разходи се групират в разходни категории, които се определят според структурата на предприятието и дейностите свързани с функционирането и поддържането на мрежата и с предоставянето на услуги. Категориите са следните:

- Амортизации;
- Разходи за снабдяване/доставка, инсталиране и поддръжка;
- Разходи за планиране и развитие на мрежата;
- Разходи за управление на мрежата;

- Разходи за маркетинг и продажби;
- Разходи за фактуриране и събиране на вземания;
- Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор;
- Разходи за справочни услуги;
- Плащания към други предприятия, и
- Разходи за администрация и управление (Общи разходи или т.нар.

„Други дейности”).

Таблица 3, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи, **без претенции за изчерпателност**.

Таблица 4, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал, **без претенции за изчерпателност**.

Представените в Таблица 3 **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задължено или от задължените предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Представените в Таблица 4 **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задължено или от задължените предприятия, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Таблица 3 – Методи за разпределяне на оперативните разходи			
Категория оперативни разходи	Описание	Метод за разпределение	Дейности към, които се разпределят
Амортизации	Амортизации	Разпределението на амортизациите трябва да следва разпределянето на активите, с които са свързани.	Към всички дейности, като следват разпределението на активите
Доставка и инсталиране на оборудване	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите по доставка	Разходите за доставка се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за инсталационна работа.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile and/or fixed network services)”.
	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка директно към мрежовите елементи/други съоръжения на базата на инсталирани или поддържани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
Поддръжка и Ремонт	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите	Разходите за Поддръжка и Ремонт се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за работа по поддръжка и ремонт.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Други разходи	Другите разходи се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
Разходи за планиране и развитие на мрежата	По разплащателната ведомост и ползвани външни услуги	Директно към мрежовите елементи/съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
Разходи за управление на мрежата	По разплащателната ведомост	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база използвано време от персонала за управление на всеки вид съоръжение.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Други разходи	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база управлявани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
Разходи за маркетинг и продажби	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно или разпределени на база работно време.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Разходи за продажба на оборудване	Разпределено услуги по потребителско оборудване в „Други дейности”.	„Други дейности”
	Публикуване на реклама Промоции Пазарни проучвания Дистрибуционни такси	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разходи за няколко услуги, рекламирани и промотирани заедно трябва да се разпределят между така свързани услуги на подходяща база.	„Други дейности”

	Други разходи		
Разходи за фактуриране и събиране на вземания	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база работно време.	„Други дейности” и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Други разходи за фактуриране, включително лоши дългове.	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база използваемост (брой отпечатани сметки)	„Други дейности” и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, разходите за персонал, който отговаря за няколко услуги трябва да се разпредели между тях на базата на използвано време за изпълнение на задачата.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за справочни услуги	По разплащателната ведомост и други разходи	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Плащания към други предприятия	Плащания за изходящ международен трафик	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Плащания за договори по взаимно свързване	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за администрация и управление (Общи разходи)	Човешки ресурси	Разходите за функциониране на отдел ЧР трябва да се разпределят към персонала, за който отговаря отдела, използвайки базата, по която са разпределени и разходите по ведомост за заетия персонал в ЧР.	Към всички
	Финансов и административен отдел	Ако са свързани определено с продукт/услуга или дейност съответно	Към всички
	Разходи за сгради и наем	Разходите трябва да са разпределени същия начин, по който са разпределени земята и сградите	Към всички
	ИТ	Разпределени към поддържани приложения на базата на използвани компютри за поддържане на всяко едно приложение. Разпределените към приложенията разходи след това се отнасят към тези продукти услуги, които те поддържат.	Към всички

Таблица 4 – Методи за разпределение на зетия капитал (останалите неотнорми разходи трябва специално да се идентифицират от предприятието и те ще се третират отделно от КРС)*			
Категория активи и задължения	Описание	Метод за разпределение	Дейности към, които се разпределят
А. Материални активи			
1. Мрежови – основни: Комутиационно оборудване	Локални централи	Директно към „Достъп” или към „мрежови компоненти, където е възможно. В противен случай се разпределят към мрежа за достъп и към мрежови компоненти на базата на на свързаните разходи за оборудване, необходимо за осигуряване на клиентските линии и частите за насочване на трафика, съответно. Локалните комутиационни мрежови компоненти могат да се разпределят на базата на използвани секунди.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Тандемни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Международни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Комутиационно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към „Опорна мрежа”, ако е подходящо/изисквани от регулаторен режим или към специални услуги осигурявани от друга мрежа – например комутиационното оборудване за пренос на данни трябва да се разпреди директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) и „Други дейности”
	Друго комутиационно оборудване	Директно към мрежовите услуги, където е възможно. В противен случай към други комутиационни мрежови компоненти на базата на използваемостта на оборудването.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
1. Мрежови – основни: Оборудване за пренос	Оборудване, необходимо за пренос на трафик	Директно към мрежови компоненти, където е възможно. В противен случай разпределено на базата на използваемостта на трасето.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Кабели и жици	Директно към мрежови компоненти, където е възможно. В противен случай разпределено на базата на частта, използвана за предоставяне на различните услуги.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Оборудване за local loop	Директно към продукти, където е възможно (например идентифицирано ISDN оборудване). В противен случай разпределено между услугите за достъп на базата на използваемост на линиите.	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Радио и сателитно	Директно към мрежовите компоненти, където е възможно. В	Към Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)

	оборудване	противен случай разпределено на базата на използвани канали.	мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Преносно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към специфични не-PSTN/не-ISDN услуги, предоставяни от мрежата – например оборудването за пренос на данни се отнася директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Международни/подводни кабели	Директно отнесени към мрежовите компоненти, където е възможно. В противен случай разпределени на база на използваемостта им.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
1. Мрежови – основни: Други мрежови активи	Специални мрежови съоръжения	Съоръжения или оборудване, които се използват единствено за предоставяне на специална услуга трябва да се разпределят директно към нея. Примерно:интелигентно мрежово оборудване, оборудване за пренос на данни, ММ оборудване.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) и към „Други дейности”.
	Оборудване в помещения на крайни потребители	Директно към продукти и услуги	Към „други дейности”
	Обществени телефони и свързано с тях оборудване	Директно към услугата	„Услуги на дребно”
2. Поддържащи мрежата съоръжения	Канали	Канализацията може да се разпреди към кабели и жици и да се разпределят както тях.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Енергия	Разпределят се към мрежовите-основни активи на базата на енергията, която използва всяко едно от съоръженията – киловат на час.Активите следва да се разпределят към продуктите както свързаните мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
	Система за управление на мрежата	Разпределят се към мрежовите основни съоръжения а всяка мрежа на базата на използваемостта на системата от всяко съоръжение – изразходвано време за контрол на локални централи и т.н. Разходите трябва да се отнесат по същия начин както групите свързани мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services)
3. Немрежови активи	Земя и сгради	Разпределят се към продукти/услуги и мрежови компоненти на базата на заемана площ за поддръжка на продукти/услуги и мрежови компоненти.	Към всички
	Компютри	Разпределят се към приложенията управлявани от оператора на базата на използваемостта на компютри за поддържане на приложението. Разходите разпределени към приложенията могат тогава да се разпределят към тези продукти/услуги, които поддържат.	Към всички
	Моторни превозни средства	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост.	Към всички

	Обзавеждане и офис оборудване	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост	Към всички
Б. Нематериални активи			
	Нематериални фиксирани активи	Директно към продуктите, където е възможно. Тези, които не могат да се отнесат директно или са неотносими следва да се отнесат на избрана подходяща база, съгласувана с НРО.	Към всички
В. Работещ капитал			
Фиксирани инвестиции в активи:	а) инвестиции финансови активи	Директно към други дейности	Към други дейности
	б) инвестиции в несвързани дейности	Директно към други дейности	Към други дейности
	в) други инвестиции	Директно към услугата, с която е свързана инвестицията. В противен случай разпределена на базата на използваемост	Към всички
	г) краткосрочни инвестиции (вкл. Налични пари по банкови сметки и каса)	Директно към дейности, където е възможно. В противен случай на базата на оперативните нужди на всяка дейност.	Към всички
	д) Стоки	Директно към продукти/услуги	Към всички
	е) търговски дебитори	Търговските дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	ж) други дебитори	другите дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	з) Търговски кредитори	Търговските кредитори трябва да се отнесат директно към продукти и услуги, ако е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	и) дългосрочни провизии	Директно към дейностите, които ги изискват	Към всички
	й) задължения за данъци и дивиденди	Не се изисква разпределение. „виж краткосрочни инвестиции”	Към всички

* Това са категориите активи и методи за разпределение съгласно Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО).

4. Разходи за капитал и зает капитал

Съгласно чл. 13.1. от Директива 2002/19 ЕО (директива за достъпа), когато регулаторният орган налага задължения за ценови контрол на цените по взаимно свързване и/или достъп трябва да се вземат под внимание направените от предприятието инвестиции, като се предвиди обоснована норма на възвращаемост на зетия капитал при отчитане и на поетия риск.

В тази връзка КРС счита, че при определянето на разходите за капитал на задължените предприятия следва да се отчита средно претеглената цена на зетия капитал.

4.1. Цена на капитала

Цената на капитала на предприятието следва да отразява алтернативната цена на инвестирания в мрежови елементи и други свързани активи капитал. Средно претеглената цена на капитала (Weighted average cost of capital - WACC) следва да се определя по формулата:

$$WACC = r_e \cdot E/(D+E) + r_d \cdot D/(D+E)$$

където:

r_e е цена на собствения капитал в проценти,

r_d е цената на зетия капитал в проценти,

E е общата стойност на собствения капитал,

D е общата стойност на привлечен капитал.

Среднопретеглената цена на капитала преди лихви и данъци се определя въз основа на следната формула:

$$WACC = \frac{r_e}{1-t_e} * \frac{E}{(D+E)} + r_d * \frac{D}{(D+E)};$$

като t_e е корпоративният данък върху печалбата по Закона за корпоративното подоходно облагане, в проценти.

Средно претеглената цена на капитала може да бъде диференцирана спрямо нивото на риска относимо към дезагрегираните дейности, бизнес единици или услуги. Като отчита, че към настоящия момент, не са налице публични данни за измерване на системния риск в българската икономика, КРС е на мнение, че диференцирането на средно претеглената цена на капитала следва да бъде ограничено до дейностите по предоставяне на: фиксирани телефонни услуги и на мобилни телефонни услуги, при отчитане на нивата на риска за тези дейности, прилагани в държавите-членки на Общността.

С оглед на съгласуваност и съпоставимост на финансовите резултатите получени от разделното счетоводство и моделите за определяне на дългосрочни допълнителни разходи (BULRIC) е необходимо използването на един и същ подход за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC). Определянето на средно претеглената цена на капитала е предмет на отделна обществената консултация.

4.2. Средно претеглена цена на капитала и стойност на капитала

Средно претеглената цена на капитала (WACC) следва да бъде приложена като цена на капитала за мрежовите елементи и други свързани активи за да се определи необходимата норма на възвращаемост. Докато определянето на стойността на зетия и собствения капитал на предприятието като цяло може да е лесно, то за отделните дейности не е така, тъй като решенията за дългово финансиране са предимно корпоративни решения, взети според различни фактори. Така, че задлъжнялостта на предприятието може да не е съобразена с потребностите за финансиране на индивидуалните дейности. За това е необходим алтернативен подход за определяне на стойността на капитала за регулираните пазари.

Единият от подходите се получава от следното равенство на баланса:

Собствен капитал + Задължения (дългосрочни/нетекущи) = нетни активи¹⁰⁰

От това следва, че стойността на капитала на регулираните дейности може да бъде определен чрез разпределяне на нетните активи или зетия капитал. Това разпределение трябва да се извърши на базата на причинно-следствената връзка и съгласно методологията за оценка на настоящата стойност (current valuation methodologies), използвайки CCA (Current Cost Accounting) разходна база.

4.3. Зет капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите

С решение № 1252 от 12.10.2009 г. КРС поиска от задължените предприятия БТК, Теленор и Мобилтел информация относно структурата на мрежите, мрежовите елементи включени в тях и предложения за критерии и подходи за отнасянето им към дефинираните бизнес единици. В отговор предприятията внесоха писма с вх. № № 04-04-658/26.11.2009 г. от БТК, 04-04-602/23.11.2009 г. от „Космо България Мобайл“ ЕАД и 04-04-602/23.11.2009 г. от Мобилтел. Въпреки несъвършенствата на представената информация, КРС е отчела, доколкото това е възможно, внесените от предприятията данни при дефинирането на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежа.

Примерен списък на мрежовите елементи на фиксираната и мобилната мрежи е представен в Приложение 3 към настоящия документ. Предложеният списък е примерен и следва предприятията да го допълнят и променят в зависимост от спецификите на архитектурата, организацията и управлението на своите мрежи.

За целите на формиране на цените, КРС счита, че предприятията следва да вземат под внимание и средната стойност на зетия капитал през даден период вместо зетия капитал в определен момент от време към края на финансовата година, защото в определен момент от времето стойността може да не представя средното ниво на зетия капитал на предприятието. За това сметките следва да отразяват средният зет капитал, изчислен на база началото и края на периода (календарната година), вместо стойността в края на годината.

¹⁰⁰ Нетни активи = дългосрочни/нетекущи/фиксираны активи + краткотрайни/текущи активи – краткотрайни задължения.

4.4. Необходимост от последователност при третирането на зетия капитал

Представеното в таблица 4 разпределение на капитала е примерно и както вече беше посочено по-горе не изключва използването на други, в случаите когато са мотивирани и обосновани предложени от предприятията, с цел постигане на по-достоверна финансова информация. При изготвяне на предложения за разпределяне на капитала, предприятията следва да отчитат следното:

- Необходимостта от последователност между третирането на активите, разходите и приходите, свързани с тях;
- Включването или изключването на части от капитала трябва да се отразява в WACC. Тези два ефекта се компенсират взаимно от гледна точка на цялостния ефект върху възвращаемостта за предприятието.

5. Приходи

Някои приходи от предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) могат директно да се отнесат към услугите, с които са свързани, на базата на счетоводната информация и информацията от системата за фактуриране. Тези приходи, които не могат да се отнесат директно, следва да се разпределят на базата на причинно-следствената връзка.

5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците

Приходите от плащания за изграждане на свързване към телефонна мрежа на крайни потребители (различни от тези за изграждане на точка за взаимно свързване) се отнасят към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Месечните приходи от абонамент на краен потребител за абонатна линия (абонаментни такси) също следва да се отнесат към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от отдадени под наем линии следва да се отнасят към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”, когато линиите са наети за собствени нужди на крайни потребители (включително и предприятия).

Приходите от линии под наем отдадени на други предприятия, за целите на предоставяне на електронни съобщителни услуги, съгласно договори за отдаване на абонатни линии под наем на едро и договори за необвързан достъп се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро” (Wholesale mobile and/or fixed network).

Приходите от предоставяне на достъп до фиксираната телефонна мрежа като част от универсалната услуга, от предприятие със задължение за предоставяне на универсална услуга, следва да се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от услуги по взаимно свързване, свързани с обема на трафика се разпределят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро” (Wholesale mobile/fixed network services).

Приходите от осъществени повиквания се разпределят към съответната услуга от бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от наем и продажби на крайни телефонни или факс устройства се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Приходите от реклами се отнасят към бизнес единица „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Приходите от инженерни консултантски услуги, несвързани с услугата взаимно свързване се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Други приходи

Предприятията могат да реализират приходи и от не електронни съобщителни услуги, следователно следвайки принципите на причинно- следствена връзка те ще се отнасят към продуктите и услугите, с които са свързани.

Пример за такива приходи могат да са приходи от отдаване под наем на части от помещения, ползвани от бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services). Тези приходи могат да се отнесат към аналитична сметка „отдаване под наем на помещения” или направо към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)

Ако инвестициите са във фиксирани активи, които се ползват при предоставянето на услуги от бизнес единиците „Предоставяне на мобилни/фиксиран мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) или „Мобилни/фиксиран услуги на дребно” съгласно принципите на причинно-следствената връзка, те следва да се разпределят към съответните услуги от тях. Но ако инвестициите са в активи, които не участват в предоставянето на електронни съобщителни услуги, те следва да се отнасят към бизнес единицата „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи)

Приходи от инвестиции в текущи (краткотрайни материални активи) следва да се отнасят към бизнес единиците и дейностите по същите принципи, по които се отнасят и инвестициите в дълготрайните материални активи.

6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи

Задължението за равнопоставеност изисква от задължените предприятия да доказват, че предоставят мрежови услуги на други предприятия при условия и цени, които са еквивалентни на тези, при които тези услуги се ползват за предоставянето на услуги на дребно.

За да докажат изпълнението на задължението за равнопоставеност при предоставяне на услуги на едро, задължените предприятия следва да отчетат трансферните разходи и приходи във формите на регулаторните отчети.

Трансферните разходи и приходи са транзакциите между дезагрегираните бизнес единици и услуги на вертикално интегрирано предприятие. Те следва да бъдат определени за единица и да са еквивалентни на приходите, които биха били получени ако услугата се предоставя на друго предприятие.

За целите на разделното счетоводство се приема, че бизнес единицата „Мобилни/фиксиращи услуги на дребно“ (Retail) заплаща същата стойност за услуга на едро, каквато се заплаща от друго предприятие.

Информацията за трансферните разходи и приходи следва да бъде в съответствие със следните принципи:

а) трансферните приходи или разходи трябва да се разпределят по услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности (услуги) в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждаване на разходите;

б) отнасянето на трансферните разходи или приходи следва да бъде обективно и да не показва намерение за облагодетелстване на някоя бизнес единица или дезагрегираните услуги;

в) трябва да има последователност в счетоводното третиране на трансферните разходи или приходи през различните години;

г) използваните методи за разпределяне на трансферни разходи или приходи следва да бъдат прозрачни. Всеки трансферен приход или разход следва да бъде ясно обоснован. Всички използвани бази за разпределение трябва да бъдат подробно обяснени;

д) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието се определят като употреба на услуга и плащане за единица;

е) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието трябва да бъдат еквивалентни на цените (тарифите), които биха били посочени за заплащане при ползване от друго предприятие на услугата;

ж) регулаторните отчети следва да показват трансферните разходи или приходи между отделните бизнес единици и дезагрегираните им услуги;

з) по отношение на услуги на дребно, при които няма пряк еквивалент на едро, трансферната цена следва да се основава на национална еквивалентна услуга на едро.

Цената следва да бъде определена на равнище, при което операторът на мрежата би таксувал други оператори за такава услуга, ако тя се предлагаше извън дружеството. В подкрепа на използваната цена следва да се представи анализ и доказателства.

Методологията за определяне на трансферните разходи се прилага последователно в годините.

V. Подходи за определяне на разходите

1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги

В регулаторната практика най-често ползваните подходи за определяне на разходите по услуги са:

- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се приема, че предприятието не предоставя други услуги и съответно всички общи разходи се отнасят към тази допълнителна услуга, т.нар. „Stand-alone cost (SAC);
- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се разпределят абсолютно всички разходи на предприятието, включително общите разходи, т.нар. „Fully allocated cost (FAC)” или “Fully distributed cost (FDC)”;

- определяне на перспективните дългосрочни допълнителни разходи (ДДР) или Long Run Incremental Cost (LRIC) за допълнителната услуга.

От така посочените варианти, КРС счита, че за определяне на разходите за услуги, предоставяни на регулирани пазари на едро и дребно от предприятия с наложено задължение за разделно счетоводство следва да се основава на подхода на „пълно разпределение на разходите“ (FDC/FAC).

2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите

Във финансовото счетоводство разходите, активите, пасивите и приходите се представят по техните исторически стойности, т.нар. разходна база по исторически цени (Historical Cost Accounting - HCA), която понякога дава недостатъчна информация за целите на регулирането. За да бъде отчетен ефектът от промяната на цените, вследствие на инфлация и бързото технологично развитие в сектора, е необходимо стойностите на активите да бъдат оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting - CCA). Определянето на текущата (настояща) стойност на активите следва да се извършва при спазване на международните счетоводни стандарти и при ползване на следния метод:

➤ Метод за оценка по брутни разходи за подмяна (Gross replacement cost – GRC)

При този метод за преоценяването на активите могат да се използват пазарните цени, към които се добавят, ако са необходими, и разходите за монтаж и инсталиране на актива. Това са разходите за придобиване на идентичен или на модерен еквивалент на актива (МЕА), като се има предвид, че в телекомуникационния сектор, поради бързото развитие на технологиите рядко един актив се подменя с идентичен, поради морално остаряване. Ефектът от оценката на активите намира отражение върху печалбата или загубата като увеличава или намалява печалбата изчислена на базата на историческите счетоводни данни (Положителна/Отрицателна репутация). За целите на регулаторните отчети получената положителна/отрицателна репутация се третира по същия начин като амортизационните отчисления, като с увеличението на стойността на актива се намаляват разходите, а с неговото намаление разходите се увеличават.

Брутните разходи за подмяна ще са равни на нетните разходи за подмяна и на историческите разходи само тогава, когато активът е закупен в същия отчетен период за който се изготвят регулаторните счетоводни сметки и затова е и в началото на своя полезен икономически живот.

В регулаторния отчет на заетия капитал активите следва да се отразяват по тяхната нетна текуща стойност за подмяна (Net Current Replacement Cost).

Амортизационните отчисления се изчисляват на базата на текущите стойности на активите като могат да се използват същите методи, които се ползват за целите на историческото финансово счетоводство. В общия случай активите с отчетна стойност равна на нула, т.е. напълно амортизираните, но които още се използват приемат нетна текуща стойност на подмяна нула за целите на регулаторните отчети. Тяхната текуща (настояща) стойност се променя и намира отражение в регулаторните отчети при доказано закупуване на модерен техен еквивалент.

Друга възможност за изключения от общия случай е, когато КРС е определила за целите на регулаторното счетоводство да се прилага продължителност на полезния живот

на даден актив, различна от продължителността използвана при изчисление на амортизационните отчисления при изготвянето на годишните финансови отчети.

Методът за брутни разходи за подмяна (GRC) отразява разходите да закупуване на всеки актив на база текущи цени и следва да са изчислени с помощта на:

- абсолютна оценка (т.е. текуща цена по необходим обем);
- индексирана историческа стойност, когато в рамките на живота на актива се прилага ценови индекс;
- исторически стойности могат да бъдат използвани за неотдавна закупени активи.

Модерен еквивалент на актива (МЕА) е метод при който съществуващият актив е морално остарял и стойността му се заменя с модерен еквивалент на актива (МЕА) и се определя с помощта на наличен в момента актив, постигащ същата функционалност. Възможно е да са необходими удръжки, за да се отчетат разликите в равнището на функционалност или необходимите експлоатационни разходи между МЕА и първоначалния актив, каквито могат да бъдат:

- Изчисляване на амортизацията по метода за определяне на разходите на база текущи цени (ССА), и оттам корекция за допълнителна амортизация;
- Изчисляване на остатъчната амортизация;
- Изчисляване на нетните разходи за подмяна (NRC), за да се отрази капиталовата стойност на актива, която трябва да се използва при изчисляването на цената на капитала;
- Изчисляване на печалбите или загубите от държането и прилагането им към експлоатационните разходи (като се допуска, че се използва „поддръжка на финансовия капитал“);
- Корекции на полезния живот на актива.

Първоначалното прилагане на метода за определяне на разходите на база текущи цени (ССА) изисква осъществяването на две оценки на дълготрайните активи, тъй като стойностите по метода на брутните разходи за подмяна (GRC) са необходими както за началния, така и за крайния баланс за съответната финансова година.

КРС счита, че за въвеждането на разделното счетоводство предприятията следва да разработят „Методологии“, използвайки подход на „пълно разпределение на разходите“ (FDC/FAC), като извършат оценка по настояща стойност на активите, по т.нар. информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (ССА). За тази цел предприятията следва да предложат групиране на активите си, с оглед използването на най-подходящ метод за оценка на настоящата им стойност. Получените резултати по метода FDC/FAC следва да бъдат представени, така че да може да се определи:

- какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи на предприятието за отчетения период, по начин който позволява отчитане на тенденциите за увеличението им или намалението им;
- какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи за единица услуга.

Във формите на регулаторните отчети предприятията следва да представят стойностите на активите, оценени по настояща стойност (ССА), като отделно се

покаже и разликата между историческата стойност (НСА) и настоящата стойност (ССА).

VI. Определяне на капитала на предприятието

В случай, че бъде възприето разходите да се оценяват по текуща стойност, то възниква въпросът относно избора на най-подходящ подход при определяне на капитала на предприятието. В тази връзка са възможни два подхода:

- „поддръжка на оперативния капитал”, при който се взема предвид поддържането на оперативния капацитет на компанията. Поддържането на капитала при този подход изисква компанията да притежава толкова оперативен или производствен капацитет в края на периода, колкото в началото на периода. При този подход печалбата се определя, след като се приспадне необходимата сума за поддържане на физическия капацитет на актива.
- „поддръжка на финансовия капитал”, при който се взема предвид поддържането на финансовия капитал на компанията по текущи цени. Капиталът се поддържа така, че реалната стойност на акционерния капитал в края на периода да бъде на същото ниво както в началото на периода. Чрез този подход печалбата се определя след заделянето на необходимата сума за поддържане на финансовата стойност на актива или на бизнеса.

Използването на подхода „поддръжка на оперативния капитал” може да е свързан с недостатъчна или прекалена възвръщаемост (в зависимост от това дали специфичната за дадения актив инфлация е по-ниска или по-висока в сравнение с общата инфлация), докато при подхода „поддръжка на финансовия капитал” възвръщаемостта на капитала ще бъде равна на изискваната възвръщаемост (измервана чрез цената на капитала), независимо дали разходите за подмяна нарастват или намаляват в сравнение с общото ценово равнище. Ако за база се използва информацията от текущото разходно счетоводство, считаме че подходът „поддръжка на финансовия капитал” е по-подходящ.

Като отчита изложеното по-горе КРС счита, че следва да бъде използван подходът „поддръжка на финансовия капитал” и разходите да се оценяват по текуща стойност.

VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети

A. Общи изисквания

1. Задължените предприятия следва да спазват настоящите изисквания при подготвянето и представянето на регулаторните си отчети.
2. КРС си запазва правото да прави промени и да дава насоки по изпълнението на настоящите изисквания, при спазване принципите на прозрачност и предвидимост.
3. Задължените предприятия са длъжни да спазват дадени от КРС насоки по изпълнението на настоящите изисквания.
4. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторни отчети за въведените изисквания за разделяне на счетоводната информация за всяка финансова година, считано от 2012 г., при съблюдаване на т. 9 и т. 12. от настоящия документ.

Б. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети

5. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторните отчети за всяка финансова година по образците на Приложение 4 от настоящия документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”.

6. Задължените предприятия следва да изготвят регулаторните отчети съобразно одобрената от КРС разходна база. Разходната база се определя по текущи (настоящи) стойности (ССА), като стойността на активите по ССА се определя за всяка отчетна година. Разликите между историческите и настоящите стойности на активите следва да са отразени в регулаторните отчети отделно.

7. Задължените предприятия следва да използват в методологията за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите одобрения от КРС подход на разпределение на разходите за услугите на едро и дребно, спазвайки принципа на причинно-следствената връзка (ABC метод).

8. Задължените предприятия следва да осигурят последователното прилагане през годините на счетоводната политика, както и нейното спазване.

9. В регулаторните отчети следва да се представят и сравнителни данни за предходната година:

9.1. На текущата (настояща) стойност и на разликите между историческите и текущите стойности на активите, при условията на т. 6.

9.2. На средната цена на единица услуга, получена въз основа на одобрения от КРС подход за разпределение (Приложения от № 4.4.1. до № 4.4.10.)

10. Задължените предприятия следва да гарантират, че представените в регулаторните отчети данни са верни, проверени и съгласувани.

11. Задължените предприятия следва да съхраняват счетоводните записи към регулаторните отчети 5 години след предоставянето им на КРС.

В. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи

12. Задължените предприятия следва да предоставят на КРС на хартиен и електронен носител регулаторните отчети, по т. 5, както и придружаващите ги обяснения и документи, съобразно т. 13, след приключване на финансовата година, но не по-късно от 30 юни на годината следваща отчетния период.

13. В срока по т. 12 задължените предприятия следва да изготвят и предоставят на КРС към регулаторните отчети следните придружаващи отчетите обяснения и документи:

- Детайлизирани методи за разпределение (FDC/FAC и ABC), бази за разпределение на разходите, които не могат да бъдат директно отнесени по отделните бизнес единици и услуги, където е приложимо, начин на определяне на стойността на използваните бази за разпределение на разходите;

- Списък на мрежовите елементи в мрежата на предприятието, в съответствие с който се разпределят съответно оперативните и капиталовите разходи към включените в този списък, мрежови елементи, устройства, съоръжения и оборудване;

- Детайлизирана методология за преоценка на активите и определяне на настоящата им стойност и изчисляване на WACC;

- Прилагана счетоводна политика при изготвяне на регулаторните отчети;
- Матрица (форма), обобщаваща всички трансферни разходи/приходи между различните регулаторни отчети на бизнес единици;
- Отчети за среден разход на мрежови елемент;
- Изчерпателни дефиниции за дезагрегирани дейности/услуги на бизнес единиците, с оглед яснота по отношение на конкретното им съдържание;
- Описание на процеса на отразяване на трансферни разходи/приходи, който се прилага за целите на разделното счетоводство.

14. В срок до пет месеца, считано от датата на предоставяне на регулаторните отчети и придружаващите ги обяснения и документи, КРС се произнася относно съответствието на отчетите с изискванията, посочени в настоящия документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”.

15. Задължените предприятия следва да публикуват на интернет страниците си регулаторните отчети, при спазване на изискванията за опазване на търговската тайна, в срок до две седмици след уведомяване на предприятията за произнасянето на КРС, че регулаторните отчети съответстват на изискванията на регулатора.

Г. Поддържане на счетоводни записи

16. Задължените предприятия следва да водят счетоводни записи, така че да могат отделно да се идентифицират по пазари на едро и дребно, по дейности на едро и дребно и по услуги на едро и дребно.

17. Счетоводните записи следва да са в съответствие с условията, описани в придружаващите регулаторните отчети счетоводни документи.

18. Задължените предприятия следва да поддържат регулаторното си счетоводство така, че при поискване да могат да се предоставят месечни регулаторни отчети на хартиен и електронен носител.

Д. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”

19. Настоящите изисквания за изготвяне на регулаторни отчети и придружаващите ги счетоводни документи при необходимост могат да се променят и/или актуализират ежегодно:

- по предложение на задължените предприятия, внесено не по-късно 30 юни на съответната година и отнасящи се за следващия отчетен период след одобрение от страна на КРС;
- по инициатива на КРС, за което предприятията са уведомени не по-късно от 30 юни на съответната година и се отнасят за следващия отчетен период;
- по инициатива на КРС, без оглед на срока, в предходните два булета, в случаите, когато се налага изменение на настоящите изисквания за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство” във връзка с решение на КРС по пазарен анализ и определяне на предприятие със значително въздействие на съответен пазар, когато задължението за разделно счетоводство е наложено, променено или отменено.

Заключение

Ползи от въвеждането и прилагането на разделното счетоводство има не само за целите на регулаторната дейност, но и за самото предприятие. Резултатите получени чрез прилагането му ще допринесат и за взимането на адекватни управленски решения от мениджърския екип на предприятието, тъй като ще позволяват извършването на вътрешнофирмени анализи, както на рентабилността от предоставянето на различните услуги на пазари на едро и дребно, така и на ефективността на дейността.

Приложение 1 към Анекс

Дефиниции на бизнес единиците

1. Бизнес единици „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale)”

Тези бизнес единици следва да включват фиксирани/мобилни мрежови услуги, предоставяни на пазара на едро на други предприятия и фиксирани/мобилни мрежови услуги, които се ползват при предоставяне на фиксирани/мобилни услуги на дребно. От една страна това са мрежовите услуги за комутиране и пренос, което позволява на краен потребител на едно предприятие да се свързва с крайни потребители на същото или друго предприятие, или да има достъп до услуги, предлагани от друго предприятие. От друга страна тези бизнес единици обхващат и услугите на едро, предоставяни на други предприятия за изграждане физическа свързаност към мрежата на предприятието с цел предоставяне фиксирани/мобилни услуги на дребно, както и поддържането и експлоатацията на тази свързаност.

Регулаторните отчети за бизнес единиците „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро” включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на услуги по комутация и пренос на повикване в мрежата на предприятието, на повикване към други мрежи и за осигуряване и експлоатация на физическа свързаност за реализиране на взаимно свързване с други мрежи. Към тези бизнес единици се отнасят всички оперативни разходи за експлоатация и поддръжка на мрежовите елементи (активите) от GSM и/или UMTS мрежа и от фиксираната мрежа, чрез които се осъществява комутацията и преноса на сигнали в мрежата и при реализиране и поддържане на взаимно свързване. Част от оперативните разходи и от активите отнесени към тези бизнес единици се отнасят, според подходящ критерий, към предоставяните трафични услуги и към услугите за достъп на едро, докато оставащата част следва да се отнася към „Фиксирани/мобилни услуги на дребно”, отразявайки разходите за предоставянето на услуги на свои абонати, както е показано на Фигура 1. **Част от приходите от бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” са трансферни приходи към „Фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро” и се остойностяват по прилаганите от предприятието цени на едро.**

2. Бизнес единици „Фиксирани/мобилни услуги на дребно (Retail)”

Тя включва всички дейности за продажба на телефонни услуги на крайните потребители, в т.ч. абонатни линии, линии под наем, повиквания, обществени телефони, предоставяне на справочна информация и предоставяне на SIM карти.

Регулаторните отчети за бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на тези услуги на крайните потребители. Разходите отнесени в „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” включват трансферните разходи, свързани с употребата на мрежовите ресурси и услугите, предоставяни от „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро”, маркетинговите и билинг разходите, свързани с предоставяне на услугите на крайните потребители. Тук се отнасят всички разходи, приходи, активи и пасиви за дейностите по продажба на фиксирани/мобилни услуги на крайните потребители, в т.ч.

абонатни линии, линии под наем, повиквания, предоставяне на справочна информация, SIM карти и др.

3. Бизнес единица „Други дейности по ТЗ”

Обикновено предприятията предоставят широка гама от други услуги, свързани с продажба на крайни устройства и аксесоари към тях, включително отдаване под наем, ремонт и поддръжка на оборудването на крайните потребители. В допълнение, те могат да имат интереси в дейности различни от телекомуникациите. За целите на разделното счетоводство, разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с тези услуги се идентифицират отделно.

Забележка: В случаите, когато за предоставянето на фиксирани и мобилни услуги за комутация и пренос се използва един и същ мрежови елемент/и (актив) на мрежата следва разходите за експлоатация и поддръжка, както и активите да се разпределят по подходящ критерий и към фиксираните и към мобилните трафични услуги. КРС счита, че в такива случаи е най-подходящо да се използва като база за разпределение (драйвър) съотношението на реализирания трафик от осъществяването съответно на мобилната услуга и фиксираната услуга.

Приложение 2 към Анекс

Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети

I. Списък на услугите, предоставяни чрез мобилна мрежа, за които задължените предприятия следва да предоставят регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро“:

1.1. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат:

1.1.1. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);

1.1.2. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);

1.1.3. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);

1.1.4. Терминиране на гласово повикване в мобилната мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (F2M off-net).

1.2. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат¹⁰¹:

1.2.1. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F on-net);

1.2.2. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F off-net);

1.2.3. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (F2F on-net);

1.2.4. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на предприятието (F2F off-net).

1.3. Терминиране на международни повиквания към мобилен абонат на предприятието.

1.4. Терминиране на международни повиквания в мобилната мрежа към фиксиран абонат на предприятието.

1.5. Генериране на повикване от мобилна мрежа.

1.6. Изграждане на взаимно свързване:

¹⁰¹ Това са фиксирани услуги, предоставяни от Мобилтел и Теленор чрез мобилна мрежа. Към тези услуги БТК следва да отнася активи, пасиви, приходи и разходи само ако има случаи, в които предоставя фиксирани услуги на абонати чрез своята мобилна мрежа.

- 1.6.1. с друга мобилна мрежа;
- 1.6.2. с фиксирана мрежа.

- 1.7. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:
 - 1.7.1. с друга мобилна мрежа;
 - 1.7.2. с фиксирана мрежа.

2. Бизнес единица „Предоставяне на мобилни услуги на дребно“:

2.1. Първоначално свързване (нетрафични услуги):

- 2.1.1. гласови услуги;
- 2.1.2. SMS, MMS;
- 2.1.3. мобилен интернет;
- 2.1.4. други услуги на дребно.

2.2. Месечен абонамент (нетрафични услуги):

- 2.2.1. гласови услуги;
- 2.2.2. SMS, MMS;
- 2.2.3. мобилен интернет;
- 2.2.4. други услуги на дребно.

2.3. Трафични услуги:

- 2.3.1. гласови услуги;
- 2.3.2. SMS, MMS;
- 2.3.3. мобилен интернет;
- 2.3.4. други услуги на дребно.

II. Списък на услугите, предоставяни чрез фиксирана мрежа, за които задължените предприятия следва да предоставя регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale)“:

1.1. Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на предприятието:

1.1.1. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на предприятието (F2F on-net);

- 1.1.1.1. от локален сегмент;
- 1.1.1.2. от национален сегмент.

1.1.2. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);

- 1.1.2.1. от локален сегмент;
- 1.1.2.2. от национален.

1.1.3. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на предприятието (F2M on-net);

- 1.1.3.1. от локален сегмент;
- 1.1.3.2. от национален.

1.1.4. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на друго предприятие (F2M off-net);

- 1.1.4.1. от локален сегмент;
- 1.1.4.2. от национален.

1.1.5. Генериране на повиквания на едро (при ползване на услугата „избор на оператор“).

1.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието;
1.2.1. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net);

- 1.2.1.1. в локален сегмент;
- 1.2.1.2. в национален.

1.2.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);

- 1.2.2.1. в локален сегмент;
- 1.2.2.2. в национален.

1.2.3. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net);

- 1.2.3.1. в локален сегмент;
- 1.2.3.2. в национален.

1.2.4. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net);

- 1.2.4.1. в локален сегмент;
- 1.2.4.2. в национален.

1.3. Терминиране на международни повиквания във фиксираната мрежа на предприятието.

1.4. Изграждане на взаимно свързване:

- 1.4.1. Точка на взаимно свързване;
- 1.4.2. 2048 kbit/s комутируем порт;
- 1.4.3. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;
- 1.4.4. Изграждане на 19” шкафов в помещение за съвместно ползване;
- 1.4.5. Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

VA	20	40	60	80	100	130	150	170	190	200	240	260	280	300	330	350
шкаф																
1/2шкаф																
1/4шкаф																

1.4.6. Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	2860	3080	3300	3520
шкаф																
1/2шкаф																
1/4шкаф																

1.5. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:

1.5.1. 2048 kbit/s комутируем порт;

1.5.2. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;

1.5.3. Шкаф за съвместно ползване.

1.6. Необвързан достъп:

1.6.1. Изграждане на първоначално свързване:

1.6.1.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;

1.6.1.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;

1.6.1.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;

1.6.1.4. Предоставяне на тъмно влакно;

1.6.1.5. Физическо съвместно разполагане;

1.6.1.6. Дистанционно съвместно разполагане;

1.6.1.7. Виртуално съвместно разполагане.

1.6.1.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.

1.6.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване :

1.6.2.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;

1.6.2.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;

1.6.2.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;

1.6.2.4. Предоставено тъмно влакно;

1.6.2.5. Физическо съвместно разполагане;

1.6.2.6. Дистанционно съвместно разполагане;

1.6.2.7. Виртуално съвместно разполагане.

1.6.2.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.

1.7. Достъп до подземна канална мрежа

1.7.1. Полагане на кабел/кабели в каналната мрежа:

1.7.1.1. Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км., включително;

1.7.1.2. Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км., включително;

- 1.7.1.3. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време;
- 1.7.1.4. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време.

1.7.2. Ползване на канална тръба (в случаи на вече положени кабели):

- 1.7.2.1. С положени от БТК защитни тръби;
- 1.7.2.2. Без положени от БТК защитни тръби.

1.7.3. Ползване на защитна тръба (в случаи на вече положени кабели):

- 1.7.3.1. Положена от БТК;
- 1.7.3.2. Положена от предприятие, ползващо достъп.

1.8. Ширококолов достъп (bitstream):

1.8.1. Изграждане на първоначално свързване:

- 1.8.1.1. Достъп на ниво DSLAM;
- 1.8.1.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
- 1.8.1.3. Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
- 1.8.1.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.8.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване:

- 1.8.2.1. Достъп на ниво DSLAM;
- 1.8.2.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
- 1.8.2.3. Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
- 1.8.2.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.9. Отдаване на абонатни линии под наем на едро:

1.9.1. Откриване на неактивни абонатни линии:

- 1.9.1.1. Предоставяне/откриване на PSTN линии;
- 1.9.1.2. Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) линии;
- 1.9.1.3. Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) линии.

1.9.2. Ползване на абонатни линии:

- 1.9.2.1. PSTN линии;
- 1.9.2.2. ISDN (2B+D) линии;
- 1.9.2.3. ISDN (30B+D) линии.

1.10. Линии под наем на едро.

2. Бизнес единица - „Фиксирани услуги на дребно (Retail)”.

2.1. Изграждане на абонатен достъп (Откриване на линии):

- 2.1.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
- 2.1.2. ISDN 2B+D;
- 2.1.3. ISDN 30B+D;
- 2.1.4. xDSL (ширококолов) интернет достъп;
- 2.1.5. Аналогови линии под наем.селищни;
- 2.1.6. Аналогови линии под наем междуселищни;

- 2.1.7. Цифрови линии под наем – селищни;
 - 2.1.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.
- 2.2. Поддръжка и експлоатация на изграден абонатен достъп:
- 2.2.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
 - 2.2.2. ISDN 2B+D;
 - 2.2.3. ISDN 30B+D;2
 - 2.2.4. xDSL (ширококоленов) интернет достъп;
 - 2.2.5. Аналогови линии под наем.селищни;
 - 2.2.6. Аналогови линии под наем междуселищни;
 - 2.2.7. Цифрови линии под наем – селищни;
 - 2.2.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.
- 2.3. Трафични за:
- 2.3.1. Селищни повиквания от географски номер към друг географски номер;
 - 2.3.2. Национални повиквания географски номера към друг географски номер;
 - 2.3.3. Повиквания от географски номер към негеографски номер на мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки”;
 - 2.3.4. Повиквания от географски номер към негеографски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1;
 - 2.3.5. Трафик при xDSL (ширококоленов) интернет достъп;
 - 2.3.6. Повиквания от географски номера към мобилната мрежа;
 - 2.3.7. Международни тел.услуги от географски номер към географски номер на друга държава.
- 2.4. Услуги от обхвата на универсалната услуга:
- 2.4.1. Социални планове по видове;
 - 2.4.2. Планове за инвалиди;
 - 2.4.3. Планове за Социални и здравни заведения;
 - 2.4.4. Обществени телефони;
 - 2.4.5. Телефонен указател;
 - 2.4.6. Справочна услуга.

Приложение 3 към Анекс

Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи

I. Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана мрежа

1. Централи

- 1.1. Аналогова селищна централа;
- 1.2. Цифрова селищна централа;
- 1.3. Цифрова комбинирана централа;
- 1.4. Цифрова междуселищна централа;
- 1.5. Цифрова международна;
- 1.6. Номератори;
- 1.7. Главен разпределител – MDF;
- 1.8. Цифров разпределител – DDF;
- 1.9. Оптичен разпределител – ODF;
- 1.10. Мултисервизни възли за абонатен достъп – MSAN;
- 1.11. Soft switch;
- 1.12. Signaling Gateway;
- 1.13. Trunk Gateway.

2. Кабели и канална мрежа

- 2.1. Канална мрежа за телефонни кабели;
- 2.2. Метални кабели – абонатна мрежа;
- 2.3. Метални кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
- 2.4. Метални кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
- 2.5. Метални кабели – станционни;
- 2.6. Коаксиални кабели – транспортна мрежа;
- 2.7. Оптични кабели – абонатна мрежа;
- 2.8. Оптични кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
- 2.9. Оптични кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
- 2.10. Оптични кабели – станционни.

3. Оборудване за мрежата

- 3.1. Преносни устройства – аналогови;
- 3.2. Уплътнителни системи в абонатната мрежа;
- 3.3. Преносно оборудване цифрово – xDSL;
- 3.4. Преносно оборудване цифрово – PDH;
- 3.5. Преносно оборудване цифрово – SPDH;
- 3.6. Преносно оборудване цифрово – SDH;
- 3.7. Преносно оборудване цифрово – WDM;
- 3.8. Преносно оборудване цифрово – IP Core network;
- 3.9. Преносно оборудване цифрово – аналогово радиорелейно;
- 3.10. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно PDH;
- 3.11. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно SDH;
- 3.12. Преносно оборудване – цифрово – LMDS;
- 3.13. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно – други;

- 3.14. Оборудване за излъчване на радио и ТВ сигнали;
- 3.15. Оборудване за предаване на данни;
- 3.16. Оборудване за широколентов абонатен достъп;
- 3.17. Оборудване за АТМ мрежа;
- 3.18. Оборудване за МАН мрежа;
- 3.19. Кросконектори;
- 3.20. Гъвкави мултиплекси;
- 3.21. Аналогови/цифрови конвертори;
- 3.22. Оборудване за обществени телефонни мрежи;
- 3.23. Телеграфно оборудване;
- 3.24. Оборудване за радиофикация.

II. Примерен списък на мрежовите елементи на мобилна мрежа

- 1. GSM Базови станции BST;
- 2. UMTS Базови станции Node B;
- 3. Контролер на GSM-базови станции BSC;
- 4. Контролер на UMTS-базови станции RNC;
- 5. Транскодер TCU;
- 6. Репитер Repeater;
- 7. Мрежова инфраструктура NI:
 - Радиорелейни линии;
 - Оптична мрежа;
- 8. Център за управление на мрежата NOC;
- 9. Център за експлоатация и поддръжка – мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC);
- 10. Мобилна централа MSC;
- 11. Фиксирана централа SSW;
- 12. Централа за кратки текстови съобщения SMSC;
- 13. Централа за пакетна комутация SGSN (GPRS оборудване);
- 14. Входно устройство към централа за пакетна комутация SGGSN (GPRS оборудване);
- 15. Точка за комутация на сигнални съобщения STP;
- 16. Център за управление на мрежата NOC:
 - UMTS системи за оперативен контрол UMTS-OSS;
- 17. Център за техническо обслужване (експлоатация и поддръжка) – мобилна централа OMC-S (Switched OMC);
- 18. Система за гласова поща VMS;
- 19. Регистър/и (база данни) за мобилната мрежа (на „домашните” потребители на мрежата HLR, на „посетителите” потребители, регистрирани в съответната мрежа VLR, Регистър за идентификация на оборудването EIR, Център за установяване на автентичността AUC);
- 20. Платформа интелигентни мрежи IN Platforms;
- 21. Система за администриране на абонатите Provisioning system;
- 22. Система за таксуване Billing system;
- 23. Платформа за преобразуване на таксуващата информация (Mediation device);
- 24. Информационни технологии IT;
- 25. Други платформи Other Platforms.

Приложение 4 към Анекс

Форми и съдържание на регулаторните отчети

Списък на формите на регулаторните отчети по Приложение №4

4. Справка за предприятието

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

1. Приложение 4.1.1. - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx в хил.лева

2. Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx , в хил.лева

3. Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx , в хил.лева

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

4. Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

5. Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

6. Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение №2 за 20xx г.

7. Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

8. Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

9. Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение №2 за 20xx г.

10. Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение №2 за 20xx г.

11. Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

12. Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx

13. Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx

14. Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx

15. Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx

16. Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx

17. Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx .

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

18. Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност

19. Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

20. Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

21. Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

22. Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги ширококолов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

23. Приложение 4.4.6. - Сравнение на средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 650/25.06.2009 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx.

24. Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

25. Приложение 4.4.8. – Средна цена на терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx

26. Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx

27. Приложение 4.4.10. – Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

28. Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx.

29. Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx

4.6. Трансферни приходи и разходи

30. Приложение 4.6.1. - Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx

31. Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги" за 20xx

32. Приложение 4.6.3. - Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx

33. Приложение 4.6.4. - Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

- 34. Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР
- 35. Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

Приложение 5 към Анекс

Указания за попълване на регулаторните отчети

Общи указания

С цел улесненото попълване на отчетите от задължените предприятия, както и на последващата им проверка от страна на КРС, в регулаторните отчети са въведени цветови индикации на клетките от листовите във формат „Excel”, които предприятията следва да спазват.

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

Приложение 4.1.1 - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx година в хил.лева

Цел: Да се получат данни, необходими за изчисляването на показатели за извършване на финансов анализ отделно за фиксирана и мобилна дейност по предоставянето на услуги на едро (на други предприятия) и дребно (на крайни потребители).

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгласно Приложение №2”:

- В колона С - „Фиксирани мрежови услуги на едро” БТК попълва, като посочва общата сума на приходите от предоставените на други предприятия фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои абонати (от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно”). Общата сума на разходите включва разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 плюс трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (към бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно”). В тази колона Мобилтел и Теленор посочват като приходи сумите на трансферните приходи от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно”, ако имат такива и добавят към сумата на прихода в тази колона и приходите от договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.
- В колона D – „Мобилни мрежови услуги на едро” задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите от предоставените на други предприятия мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел I. на Приложение №2, както и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (от бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно”), а за Мобилтел и Теленор и от предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно”). Общата сума на разходите включва: разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2, трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (към бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно”), а за Мобилтел и Теленор, и трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (към бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно”).

- В колона „Е – Фиксирани услуги на дребно” задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани услуги на дребно, изброени по точка 2, раздел II на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро”.
- В колона „F – Мобилни услуги на дребно” задължените предприятия попълват като посочват общата сума на приходите и разходите, свързани с предоставянето на мобилни услуги на дребно, изброени по точка 2, раздел I. на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро” и „Мобилни мрежови услуги на едро”.
- В колона „G” се посочва сумите от стойностите по колони „C”, „D”, „E” и „F”.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)”:

- Колона „H” се попълва от БТК като се посочва общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона приходите и разходите, възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.
- Колона „I”, „J” и „K” се попълват от задължените предприятия като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с предоставените фиксирани и мобилни услуги на едро и дребно, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2.
- Колона „L” се посочва сумите на стойностите по колони „H”, „I”, „J” и „K”.
- Колона „M” се попълва от задължените предприятия като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).
- Колона „N” се попълва от задължените предприятия като се посочва сумите от стойностите по колони „G”, „L” и „M”.

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx година , в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятията по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на разходите на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, от обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)”:

- Колона „C - Фиксирани мрежови услуги на едро”. БТК посочва сборът на сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро”, изброени по т. 1, раздел II

на Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани абонати на дребно. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона оперативните разходи, възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

- Колона „D – Мобилни мрежови услуги на едро” се попълва от задължените предприятия като посочват сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро”, изброени по т. 1, раздел I на Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани и мобилни абонати на дребно от бизнес единиците „Фиксирани услуги на дребно” и „Мобилни услуги на дребно”.

- Колона „E – Фиксирани услуги на дребно” и колона „F – Мобилни услуги на дребно” се попълват от задължените предприятия като посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно”, изброени по т. 2, раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно”, изброени по т. 2, раздел I на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро” и „Мобилни мрежови услуги на едро”.

- В колона „G” се посочват сумите от стойностите по “C”, “D”, “E” и “F”.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)”:

- Колона „H” се попълва от БТК като се посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро”, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона оперативните разходи възникнали във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.

- Колона „I”, „J” и „K” се попълват от задължените предприятия като посочват сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.

- В колона „L” задължените предприятия посочват сумите от стойностите по колони „H”, „I”, „J” и „K”.

- В колона „M” задължените предприятия посочват сумите на разпределените оперативни разходи за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- Колона „N” се попълва от задължените предприятия като се посочват сумите от стойностите по колони „G”, „L” и „M”.

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на зетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици на (име на предприятието) за 20xx година, в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на зетия капитал в по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятията по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на капитала на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, от обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)“:

- Колона С – „Фиксирани мрежови услуги на едро“ задължените предприятия посочват сумата на разпределения зет капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро“, изброени по т. 1, раздел II на Приложение №2.
- Колона D – „Мобилни мрежови услуги на едро“ се попълва от задължените предприятия като посочват сумата на разпределения зет капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро“, изброени по т. 1, раздел I на Приложение №2.
- Колона Е – „Фиксирани услуги на дребно“ и колона F – „Мобилни услуги на дребно“ се попълват от задължените предприятия като посочват сумите на разпределения зет капитал по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно“, изброени по т. 2, раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно“, изброени по т. 2, раздел I на Приложение №2.
- В колона „G“ се посочват сумите от стойностите по колони “С”, “D”, “Е” и “F”.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)“:

- Колона „H“ се попълва от задължените предприятия като се посочва сборът на сумата на разпределения зет капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро“, предоставени на други предприятия, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона зетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2, ако имат такива.
- Колони „I“, „J“ и „K“ се попълват от задължените предприятия като посочват сумата на разпределения зет капитал по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.
- В колона „L“ се попълва от задължените предприятия се посочват сумите от стойностите по колони „H“, „I“, „J“ и „K“.
- В колона „M“ се попълва от задължените предприятия като се посочва сумата на разпределения зет капитал за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- Колона „N” се попълва от задължените предприятия като се посочват сумите от стойностите по колони „G”, „L” и „M”.

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по категории и зетия капитал към услугите, изброени в Приложение №2, която да послужи за анализ на разходите свързани с предоставянето на конкретна услуга на едро и дребно.

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел II на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет БТК посочва само сумата на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно”) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една от фиксирани мрежови услуги на едро, изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2, която се предоставя на други предприятия. Мобилтел и Теленор попълват в този отчет оперативните разходи във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една от фиксирани услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел II от Приложение №2) на свои фиксирани абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро” за БТК (ред 1), а разходите на Мобилтел и Теленор включват трансферните разходи от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро”, тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа.

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват само сумите на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единици „Мобилни услуги на дребно” и „Фиксирани услуги на дребно”) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на други предприятия.

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx

В този отчет задължените предприятия посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел I от Приложение №2) на свои абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро”.

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет БТК посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2) на алтернативни предприятия. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона зетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива.

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на алтернативни предприятия.

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложения №2 за 20xx г.

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение №2 за 20xx

В този отчет задължените предприятия посочват разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

Цел: Да се получи дезагрегирана финансова информация за всяка от електронно съобщителните услуги, изброени в Приложение №2, която да дава възможност за изчисляване на финансови показатели за анализ на възвращаемостта на разходите и зетия капитал от предоставянето на конкретна услуга, както и да доказва изпълнението на изискването услугите да не се предоставят на цена под разходи.

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx година

В този отчет БТК посочва общите приходи от нетрафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно“ свързан с предоставянето на нетрафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона зетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на нетрафични

фиксиращи мрежови услуги на едро, ако имат такива. Разходите и заетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.1. и Приложение № 4.2.5.

Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx година

В този отчет БТК посочва общите приходи от трафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно“ свързан с предоставянето на трафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор попълват в тази колона зетия капитал във връзка с договори с други предприятия за предоставяне на трафични фиксирани мрежови услуги на едро, ако имат такива. Разходите и зетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.1. и Приложение № 4.2.5.

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите приходи от нетрафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно“ свързан с предоставянето на нетрафични мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор включват и трансферните приходи за нетрафични услуги от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно“, тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа. Разходите и зетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.3. и Приложение № 4.2.6.

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите приходи от трафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно“ свързан с предоставянето на трафични мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мобилтел и Теленор включват и трансферните приходи за трафични услуги от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно“, тъй като двете предприятия предоставят фиксирани услуги на дребно чрез мобилна мрежа. Разходите и зетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.2.3. и Приложение № 4.2.6.

Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват общите разходи, свързани с предоставянето на фиксирани нетрафични и трафични услуги на дребно, като сума от оперативните разходи от Приложение 4.2.2., включително трансферния разход от бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро“ за БТК, а за Мобилтел и Теленор от „Мобилни мрежови услуги на едро“, тъй като двете предприятия предоставят фиксирана услуга на дребно чрез мобилна мрежа. Приходите и зетият капитал се посочват съответно от Приложение № 4.5.1. и Приложение № 4.2.7.

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx година.

В този отчет задължените предприятия посочват общите разходи свързани с предоставянето на мобилни нетрафични и трафични услуги на дребно като сбор от оперативните разходи от Приложение 4.2.4., включително трансферния разход от бизнес

единица „Мобилни мрежови услуги на едро”. Приходите и зетия капитал се посочват съответно от Приложение № 4.5.2.и Приложение № 4.2.8.

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

Цел: Да се докаже изпълнението на задължението за равнопоставеност и спазването на наложените ценови ограничения по отношение на регулирани услуги на едро. Средната цена получена от съотношението приходи/количество трябва да отговаря на цените в Типовите предложения на предприятията и/или на наложените ценови ограничения.

В Приложения 4.4.1. – 4.4.10. се посочват само приходите от продажби на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро на алтернативни предприятия. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Приложение 4.4.1. - Средна цена за услуги за взаимно свързване в определено местоположение и първоначален тест за равнопоставеност – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.4. - Средна цена за услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.6. - Средна цена за отдаване на абонатна линия под наем на едро и изпълнението на "Retail minus" (решение № 650/25.06.2009 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx. – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.8. – Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ ФИКСИРАНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.9. - Сравнение на средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ МОБИЛНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

Приложение 4.4.10. – Средна цена за предоставяне на взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx – ПОПЪЛВА СЕ ОТ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕДОСТАВЯЩИ МОБИЛНИ УСЛУГИ НА ЕДРО

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx година.

Цел: Да се осигури финансова информация, необходима за:

- Доказване на изпълнението на наложените ценови задължения на фиксираните услуги на дребно;
- Осигуряване на данни за контрол на изпълнението на наложените ценови прагове на цените за услугите предоставяне на абонатни линии на едро и широколентов достъп, определени като процентно намаление от цената на съответстващи услуги на дребно.
- Изчисляване на нетните разходи от предоставяне на Универсална услуга, съгласно Правилата за изчисляване на нетните разходи.

В този отчет задължените предприятия посочват само приходите от продажби на фиксирани услуги на дребно (включително предоставяните през мобилна мрежа) на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Задълженото предприятие следва да приложи в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx година

Цел: Да се получат данни, необходими за доказване на изискването на ЗЕС цените на предоставяните електронно съобщителни услуги да не са под разходите за предоставянето им. Този отчет ще позволи и наблюдаване на влиянието на наложените ценови ограничения на услугата терминиране в мобилна мрежа върху цените на дребно и върху установеният в пазарния анализ конкурентен проблем „затваряне на трафик в мрежата”.

В този отчет задължените предприятия посочват само приходите от продажби на мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Предприятията следва да приложат в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

4.6. Трансферни приходи и разходи

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единици „Фиксирани мрежови услуги на едро“ за БТК и от „Мобилни мрежови услуги на едро“ за Мобилтел и Теленор към фиксирани услуги на дребно.

Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните приходи от фиксираните услуги на дребно към бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро“ за БТК и към „Мобилни мрежови услуги на едро“ за Мобилтел и Теленор.

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро“ към мобилни услуги на дребно.

Приложение 4.6.4. Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx година

В този отчет задължените предприятия посочват трансферните приходи от мобилните услуги на дребно към бизнес единица „Мобилни мрежови услуги на едро“.

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР

В този отчет посочените от задължените предприятия приходи и разходи трябва да съответстват на посочените стойности за тях в Приложение 4.1.1. В колона „D – Допълнителна амортизация на база ССА се посочва разликата между историческата стойност на активите и тяхната настояща стойност.

Като от общите оперативни приходи/разходи се приспадат трансферните приходи/разходи и се прибавят сумите за други приходи/разходи, приходи/разходи от бракувани ДМА, приходи/разходи от дялови участия и приходи/разходи от лихви следва да се получава приходът, отчетен в ГФО.

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

В този отчет стойностите на зетия капитал в началото и в края на отчетния период следва да съответстват на капитала в ГФО към 31.12. на предходната отчетна година и съответно към 31.12. на годината за която се изготвя отчета. За получаването на размера на зетия капитал за отчетния период по ССА първо се пресмята средно аритметичната стойност на зетия капитал по НСА, след което се коригира с размера на Положителната/отрицателната репутация. В случаите, когато репутацията е положителна като величина $CAPEX$ по НСА > $CAPEX$ по ССА. Стойностите на зетия капитал по ССА за отделните бизнес единици следва да съответства на представените негови стойности за същите бизнес единици в отчети 4.1.1. и 4.1.3.

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи,
	разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни

Приложение 4.1.1 - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx г. на(име на предприятие)....., в хил. лв

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгл. Приложение 2					Електронно съобщителни услуги на едро и дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство (не посочени в Приложение 2)					Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Приходи от оперативна дейност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Оперативни разходи CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Разлика между оценените на база настояща стойност (CCA) оперативни разходи и историческите оперативни разходи (HCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Печалба преди лихви и данъци по настояща стойност (CCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Възвращаемост на база приходи по CCA в %	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
6	Зает капитал CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Разлика между заетия капитал по настояща стойност (CCA) и по историческа стойност (HCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Възвращаемост на база зает капитал CCA в %	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
9	Зает капитал CCA+WACC (....%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Възвращаемост на база зает капитал CCA + WACC (.....%)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) на(име на предприятие).....по бизнес единици за 20xx г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
	Разходи за дейността по ССА												
1	Разходи за национален интеркънект					-					-		-
2	Разходи за международен интеркънект					-					-		-
3	Разходи за материали					-					-		-
4	Разходи за външни услуги					-					-		-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-					-		-
5.2	-мрежови съоръжения и оборудване					-					-		-
5.3	-други материални активи					-					-		-
5.4	-нематериални активи					-					-		-
6	Разходи за персонал					-					-		-
7	Други разходи					-					-		-
8	Положителна/отрицателна репутация					-					-		-
9	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-					-		-
10	Общи оперативни разходи по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Общи оперативни разходи по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) на ...име на предприятието.....по бизнес единици за 20xx г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици Зает капитал	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно		Фиксирани мрежови услуги на едро	Мобилни мрежови услуги на едро	Фиксирани услуги на дребно	Мобилни услуги на дребно			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
	Дълготрайни материални активи (ССА)												
1	Земля и сгради	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
2	Мрежови компоненти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
3	Други ДМА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
4	Нематериални дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
5	Инвестиции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
6	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА												
7	Стоки/материали	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
8	Дебитори (вземания)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
9	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
10	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
11	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви												
12	Задължения с падеж до една година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
12.1	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
12.2	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
13	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
15	Общо активи без задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
16	Обезпеч. на задължения и лихви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
17	Зает капитал ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Взаимно свързване					Генериране				Терминиране				
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещението на алтернативно предприятие	Избор на оператор на абонатната основа	Общоразход за взаимно свързване	локален сегмент	национален сегмент	към нереграфски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	Общоразход за генериране	локален сегмент	национален сегмент	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	към нереграфски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	Общоразход за терминиране
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
Преки разходи															
1	Разходи за инсталиране					-				-					-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата					-				-					-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата					-				-					-
4	Информационни технологии					-				-					-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-				-					-
5.2	- мрежови съоръжения и оборудване					-				-					-
5.3	- други материални активи					-				-					-
5.4	- нематериални активи					-				-					-
6	Тарифиране и фактуриране					-				-					-
Общи разходи															
7	Продажба и маркетинг					-				-					-
8	Финанси и счетоводство					-				-					-
9	Човешки ресурси					-				-					-
10	Администрация и управление					-				-					-
11 Преизчисляване по ССА															
11.1	- Положителна репутация (разликата ССА - НСА)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.2	- допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)					-				-					-
12	Общо оперативни разходи по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Общи стойности за съответния работен лист
Показатели за финансов анализ
Данни копирани от други работни листове
Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20хх г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Съвместно ползване				Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро			Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро		
		Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на щатове	Съвместно ползване на канализации	Съвместно ползване кули и мачти	Общо за съвместно ползване	Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан достъп	Общо за необвързан достъп	В точка на присъединяване при DSLAM, включително backhaul	В отделен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaul	Общо за широколентов достъп	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)							Общо за абонатни линии под наем на едро	Общо линии под наем, предоставени на други предприятия
A	B	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ
	Преки разходи					-			-				-				-		-				-	-
1	Разходи за инсталиране					-			-				-				-		-				-	-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата					-			-				-				-		-				-	-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата					-			-				-				-		-				-	-
4	Информационни технологии					-			-				-				-		-				-	-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване					-			-				-				-		-				-	-
5.2	- мрежови съоръжения и оборудване					-			-				-				-		-				-	-
5.3	- други материални активи					-			-				-				-		-				-	-
5.4	- нематериални активи					-			-				-				-		-				-	-
6	Тарифиране и фактуриране					-			-				-				-		-				-	-
	Общи разходи					-			-				-				-		-				-	-
7	Продажба и маркетинг					-			-				-				-		-				-	-
8	Финанси и счетоводство					-			-				-				-		-				-	-
9	Човешки ресурси					-			-				-				-		-				-	-
10	Администрация и управление					-			-				-				-		-				-	-
11	Преизчисляване по CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.1	-Положителна репутация (разликата CCA - HCA)					-			-				-				-		-				-	-
11.2	- допълнителна амортизация (амортизация на база CCA - амортизация на база HCA)					-			-				-				-		-				-	-
12	Общо оперативни разходи по CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20ххг. на ... (име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Нетрафикни фиксирани услуги, извън пакет							Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет	Трафикни услуги на дребно, извън пакет								Общо за трафикни услуги на дребно, извън пакет	Нетрафикни фиксирани услуги, които са част от пакет							Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет
		C	D	E	F	G	H	I		K	L	M	N	O	P	Q	R		S	T	U	V	W	X	Y	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA
	Оперативни разходи																									
	Трансферни разходи от бизнес единица								-										-							-
1	"Фиксирани мрежови услуги на едро"																		-							
2	Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"																		-							
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия									-									-							-
4	Маркетинг и продажби									-									-							-
5	Фактуриране									-									-							-
6	Събиране на вземания									-									-							-
7	Информационни технологии									-									-							-
8	Обслужване на клиенти									-									-							-
9	Разходи за известия (по поща и SMS)									-									-							-
10	Отписани вземания									-									-							-
11	Други разходи									-									-							-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:																									
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.									-									-							-
12.2	други материални активи									-									-							-
12.3	нематериални активи									-									-							-
13	Общи разходи																									
13.1	Финанси и счетоводство									-																-
13.2	Човешки ресурси									-																-
13.3	Администрация и управление									-																-
14 Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Преизчисляване по CCA			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1 Положителна репутация (разликата CCA - HCA)										-									-							-
15.2 Допълнителна амортизация (амортизация на база CCA амортизация на база HCA)										-									-							-
16 Общо оперативни разходи по настояща стойност (CCA)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20ххг. на ... (име на предприятието)....., в хил. лв.

[illegible]

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на.....(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Нетрафични услуги		Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	Трафични услуги			Общо трафични мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Взаимно свързване	Други услуги		Терминирване	Генериране	Други трафични услуги			
А	В	С	Д	Е	Г	Г	Д	И	Л	К
	Преки разходи									
1	Разходи за инсталиране			-				-		-
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата			-				-		-
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата			-				-		-
4	Информационни технологии			-				-		-
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:									
5.1	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване			-				-		-
5.2	- мрежови съоръжения и оборудване			-				-		-
5.3	- други материални активи			-				-		-
5.4	- нематериални активи			-				-		-
6	Тарифиране и фактуриране			-				-		-
	Косвени общи разходи									
7	Продажба и маркетинг			-				-		-
8	Финанси и счетоводство			-				-		-
9	Човешки ресурси			-				-		-
10	Администрация и управление			-				-		-
11	Преизчисляване по ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.1	Положителна репутация holding gain/loss (разликата ССА - НСА)			-				-		-
11.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)			-				-		-
12	Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Нетрафични, извън пакет				Общо нетрафични мобилни услуги на дребно	Трафични, които не са част от пакет				Общо трафични мобилни услуги на дребно
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS, MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Оперативни разходи										
1	Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"					-					-
2	Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"					-					-
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия					-					-
4	Маркетинг и продажби					-					-
5	Фактуриране					-					-
6	Събиране на вземания					-					-
7	Информационни технологии					-					-
8	Обслужване на клиенти					-					-
9	Разходи за известия (по поща и SMS; on-line справки, подържане на информация на интернет страницата)					-					-
10	Отписани вземания					-					-
11	Други разходи					-					-
12	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:										
12.1	земя и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.					-					-
12.2	други материални активи					-					-
12.3	нематериални активи					-					-
13	Общи разходи										
13.1	Финанси и счетоводство					-					-
13.2	Човешки ресурси					-					-
13.3	Администрация и управление					-					-
14	Оперативни разходи по историческа стойност (НСА)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Преизчисляване по CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1	Положителна репутация (разликата CCA - НСА)					-					-
15.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база CCA - амортизация на база НСА)					-					-
16	Общо оперативни разходи по настояща стойност (CCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Общи стойности за съответния работен лист
Показатели за финансов анализ
Данни копирани от други работни листове
Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Нетрафикни мобилни услуги, които са част от пакет				Общо нетрафикни мобилни услуги, които са част от пакет	Трафикни мобилни услуги, които са част от пакет				Общо трафикни мобилни услуги, които са част от пакет	Други мобилни услуги на дребно	Общо мобилни услуги на дребно
		Нетрафикни гласови услуги на дребно	Нетрафикни услуги на дребно за SMS/MMS	Нетрафикни услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафикни услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафикни услуги			
A	B	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
	Оперативни разходи												
	Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"					-					-		-
1	Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"					-					-		-
2	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия					-					-		-
3	Маркетинг и продажби					-					-		-
4	Фактуриране					-					-		-
5	Събиране на вземания					-					-		-
6	Информационни технологии					-					-		-
7	Обслужване на клиенти					-					-		-
8	Разходи за известия (по поща и SMS; on-line справки, подържане на информация на интернет страницата)					-					-		-
9	Отписани вземания					-					-		-
10	Други разходи					-					-		-
11	Амортизации на база на историческа стойност на активи, които не са мрежови елементи:												
12	земни и сгради, използвани за администрация, центрове за обслужване на клиенти и др.					-					-		-
12.1	други материални активи					-					-		-
12.2	нематериални активи					-					-		-
12.3	Общи разходи					-					-		-
13	Финанси и счетоводство					-					-		-
13.1	Човешки ресурси					-					-		-
13.2	Администрация и управление					-					-		-
13.3						-					-		-
14	Оперативни разходи по историческа стойност (НСА)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Преизчисляване по CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.1	Положителна репутация (разликата CCA - НСА)					-					-		-
15.2	Допълнителна амортизация (амортизация на база CCA - амортизация на база НСА)					-					-		-
16	Общо оперативни разходи по настояща стойност (CCA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:..... Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис) (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в за 20xx г. на(име предприятие)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Зает капитал	Взаимно свързване					Генериране				Терминирание				Съвместно ползване					
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	Избор на оператор на абонатната основа	Общо за взаимно свързване	Локален сегмент	Национален сегмент	Към телеграфски № с кодове за достъп 700, 800, 90, и с първа ц. 1	Общо за генериране	Локален сегмент	Национален сегмент	Терминирание на ползване от мрежи извън страната (международни разходи)	Към телеграфски № с кодове за достъп 700, 800, 90, и с първа ц. 1	Общо за терминирание	Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на джаре	Съвместно ползване канал/шахти	Съвместно ползване кули и манти	Общо за съвместно ползване
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
	Дълготрайни активи (ССА)																			
1	Земля и сгради					-				-					-					-
2	Мрежови елементи					-				-					-					-
2.1	Централа					-				-					-					-
2.2	Комутатори, централи (switch)					-				-					-					-
	Съоръжения за пренос (transmission)					-				-					-					-
2.3	Номератори					-				-					-					-
2.4	Главен разпределител – MDF					-				-					-					-
2.5	Цифров разпределител – DDF					-				-					-					-
2.6	Оптичен разпределител – ODF					-				-					-					-
	Мултисервизни възли за абонатен достъп (MSAN)					-				-					-					-
2.8	Софтсвич					-				-					-					-
2.9	Сигнален гейтвей					-				-					-					-
2.10	Трънжинг гейтвей					-				-					-					-
3	Кабели и канална мрежа					-				-					-					-
3.1.	- медни кабели					-				-					-					-
3.2.	- оптични кабели					-				-					-					-
4	Канализация в мрежата за достъп					-				-					-					-
5	Други DMA					-				-					-					-
6	Нематериални дълготрайни активи					-				-					-					-
7	Инвестиции					-				-					-					-
8	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Краткотрайни (текущи) материални активи																			
10	Стоки/материали					-				-					-					-
11	Депозити (вземания)					-				-					-					-
11.1.	- вътрешни					-				-					-					-
11.2.	- външни					-				-					-					-
12	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																			
	Задължения с падеж до една година					-				-					-					-
13.1.	- вътрешни					-				-					-					-
13.2.	- външни					-				-					-					-
14	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Общо активи без задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Обезпеч. на задължения и лихви					-				-					-					-
18	Зает капитал ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Зает капитал НСА					-				-					-					-
20	Разлика ССА - НСА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на(име предприятие)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Зает капитал	Необвързан достъп			Широколенов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро
		Пълно необвързан достъп	Съвместен необвързан достъп	Общо за необвързан достъп	В точка на присъединяване при DSLAM, включително backhaul	В отделен комутатор, включително backhaul	На IP мрежа, включително backhaul	Общо за широколенов достъп	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	Общо за абонатни линии под наем на едро							
A	B	V	W	Z	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM
	Дълготрайни активи (CCA)																		
1	Земя и сгради			-				-				-		-				-	-
2	Мрежови елементи													-				-	-
2.1	Централи			-				-						-				-	-
2.2	Комутатори, центри (switch)													-				-	-
	Съоръжения за пренос													-				-	-
2.3	(transmission)			-				-				-		-				-	-
2.4	Номератори													-				-	-
2.5	Главен разпределител – MDF			-				-				-		-				-	-
2.6	Цифров разпределител – DDF													-				-	-
2.7	Оптичен разпределител – ODF			-				-				-		-				-	-
	Мултисервизни възли за абонатен													-				-	-
2.8	достъп (MSAN)			-				-				-		-				-	-
2.9	Софтуер													-				-	-
2.10	Сигнален гейтуей			-				-				-		-				-	-
2.11	Трънкинг гейтуей			-				-				-		-				-	-
3	Кабели и канална мрежа																		
3.1	- медни кабели			-								-		-					-
3.2	- оптични кабели													-					-
4	Канализация в мрежата за достъп			-				-										-	-
5	Други DMA			-														-	-
6	Нематериални дълготрайни активи																		
7	Инвестиции																		
8	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Краткотрайни (текущи) материални активи																		
10	Стоки/материали			-				-				-		-				-	-
11	Дебитори (вземания)																		
11.1	- вътрешни																		
11.2	- външни																		
12	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Текущи пасиви																		
	Задължения с падеж до една година																		
13.1	- вътрешни																		
13.2	- външни			-															
14	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Нетни текущи активи	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Общо активи без задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Обезпеч. на задължения и лихви																		
18	Зает капитал CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Зает капитал HCA			-								-							
20	Разлика CCA - HCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на разходи по видове разходи за зает капитал и приходите към услугите
Общи стойности за съответния работен лист
Показатели за финансов анализ
Данни копирани от други работни листове
Калкулации на стойности, които след това се копират в други

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Зает капитал	Нетрафикни услуги		Общо нетрафикни мобилни мрежови услуги на едро	Трафикни услуги			Общо трафикни мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Възникване	Други услуги		Терминирване	Генериране	Други трафикни услуги			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Дълготрайни активи (CCA)									
1	Земля и сгради	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1	GSM Базови станции BST	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	UMTS Базови станции Node B	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3	Контролер на GSM-базови станции BSC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Контролер на UMTS-базови станции RNC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Трансcoder TCU	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6	Репитер Repeater	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.7	Мрежова инфраструктура IN	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.7.1	Радиорелейни линии	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.7.2	Оптомна мрежа	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.8	Център за управление на мрежата NOC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.9	Център за експлоатация и поддръжка - мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.10	Мобилна централа MSC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.11	Фиксирана централа SSW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.12	Централа за кратки текстови съобщения SMSC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.13	Централа за пакетна комуникация SGSN	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.14	Входно устройство към централа за пакетна комуникация SGSN	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.15	Точка за комуникация на сигнални съобщения STP	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.16	Център за управление на мрежата NOC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.17	Център за техническо обслужване (експлоатация и поддръжка) - мобилна централа OMC-S (Switched OMC)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.18	UMTS системи за оперативен контрол UMTS-OSS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.19	Система за гласова поща VMS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.20	Регистър на (домашните) потребители HLR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.21	Регистър на ("посетителите") потребители, регистрирани в съответната мрежа VLR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.22	Регистър за идентификация на оборудването EIR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.23	Център за установяване на автентичността AUC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.24	Платформа интелигентни мрежи IN Platforms	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.25	Система за администриране на абонатите Provisioning system	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.26	Система за таксуване Billing system	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.27	Платформа за преобразуване на таксуващата информация Mediation device	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.28	Информационни технологии IT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.29	Друго оборудване	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.30	Лицензи - UMTS, GSM/UMTS, Радиорелейни линии; Номера	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Кабели и канална мрежа	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Други ДМА	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Нематериални дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Инвестиции	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Краткотрайни (текущи) активи									
9	Сток/материали	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Дебитори (вземания)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.1	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.2	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Текущи пасиви									
12.1	Задължения с падеж до една година	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.1	- вътрешни	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.2	- външни	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Общо активи без задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Зает капитал CCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Зает капитал HCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Разлика CCA - HCA	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи,
	разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единица Зает капитал	Нетрафикни фиксирани услуги, извън пакет							Общо услуги за достъп на дребно, извън пакет	Трафикни услуги на дребно, извън пакет								Общо трафикни услуги на дребно, извън пакет	Нетрафикни фиксирани услуги, част от пакет							Общо услуги за достъп на дребно, част от пакет
		C	D	E	F	G	H	I		K	L	M	N	O	P	Q	R		T	U	V	W	X	Y	Z	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA
1	Дълготрайни активи (ССА)																									
2	Земля и сгради																									
2.1	Мрежови елементи																									
2.2	Оборудване и съоръжения																									
2.2	Канализация за достъп																									
2.3	Кабели																									
	- метална усукана двойка																									
	- оптични																									
	- въздушни																									
	- други																									
3	Транспортни средства																									
4	Информационни технологии																									
5	Други ДМА																									
6	Нематериални дълготрайни активи																									
7	Инвестиции																									
8	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Краткотрайни (текущи) активи																									
10	Стоки																									
10	Вземания																									
	- вътрешни																									
	- външни																									
11	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Текущи пасиви																									
12	Задължения с падеж до една година																									
	- вътрешни																									
	- външни																									
13	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Нетни текущи активи																									
15	Общо активи без текущи задължения	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви																									
17	Зает капитал ССА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Зает капитал НСА																									
19	Разлика ССА - НСА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Кalkулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на(име на предприятието)..4.2.7.а хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици	Зает капитал	Трафикни услуги на дребно, които са част от пакет								Общо трафикни услуги на дребно, част от пакет	Нетрафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга YU1					Общо нетрафикни услуги от обх. на YU	Трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга YU1					Общо трафикни услуги от обх. на YU	Други услуги на дребно	Общо за фиксираните услуги на дребно
			Соленик поема от геор. № към др. геор. №	Междусетици поема от геор. № към др. геор. №	Поема от геор. № към неговото радиослужба от вида "точка към много точка"	Поема от геор. № към моб. мрежа	Поема от геор. № към неговото радиослужба от вида "точка към много точка"	Междусетици поема от геор. № към неговото радиослужба от вида "точка към много точка"	Трафик при DSL (широкоплатов) интернет достъп	Други трафикни услуги на дребно		Социални платове	Платове за медия	Платове за социални и мреж. приложения	Обществен телеф. апарати	Телеф. указател		Социални услуги с платове	Соленик поема от геор. № към друг геор. №	Междусетици поема от геор. № към др. геор. №	Поема от геор. № към неговото радиослужба от вида "точка към много точка"	Поема от геор. № към моб. мрежа			
A	B	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU	AV	AW	AX	AY
1	Дълготрайни активи (ССА)																								
2	Земля и сгради																								
2.1	Мрежови елементи	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Оборудване и съоръжения																								
2.2.1	Качествена за достъп																								
2.3	Кабели																								
	- метална усукана двойка																								
	- оптични																								
	- въздушни																								
	- други																								
3	Транспортни средства																								
4	Информационни технологии																								
5	Други ДМА																								
6	Нематериални дълготрайни активи																								
7	Инвестиции																								
8	Общо дълготрайни активи	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Краткотрайни (текущи) активи																								
9	Стоки																								
10	Вземания																								
	- вътрешни																								
	- външни																								
11	Общо (текущи) активи	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Текущи пасиви																								
12	Задължения с падеж до една година																								
	- вътрешни																								
	- външни																								
13	Общо текущи пасиви	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Активни текущи активи																								
15	Общо активи без текущи задължения	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Обезпеч. на задължения и лихви																								
17	Зает капитал CCA	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Зает капитал NSA																								
19	Разлика CCA - NSA																								

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Заеет капитал	Нетрафикни, извън пакет				Общо нетрафикни мобилни услуги на дребно	Трафикни, които не са част от пакет				Общо трафикни мобилни услуги на дребно	Нетрафикни мобилни услуги, част от пакет					Общо нетрафикни мобилни услуги, част от пакет	Трафикни мобилни услуги, част от пакет				Общо трафикни мобилни услуги, част от пакет	Други мобилни услуги на дребно	Общо мобилни услуги на дребно
		Нетрафикни гласови услуги на дребно	Нетрафикни услуги на дребно за SMS/MMS	Нетрафикни услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафикни услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафикни услуги		Нетрафикни гласови услуги на дребно	Нетрафикни услуги на дребно за SMS/MMS	Нетрафикни услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафикни услуги на дребно	Трафик на глас		Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафикни услуги				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	
	Дълготрайни активи (CCA)																							
	1 Земля и сгради																							
2.1.	2 Мрежови елементи																							
	3 Транспортни средства																							
	4 Информационни технологии																							
	5 Други ДМА																							
	6 Нематериални дълготрайни активи																							
	7 Инвестиции																							
	8 Общо дълготрайни активи																							
	Краткотрайни (текущи) активи																							
	9 Стоки																							
	10 Вземания																							
	- вътрешни																							
	- външни																							
	11 Общо (текущи) активи КМА																							
	Текущи пасиви/задължения																							
	12 Задължения с падеж до една година																							
	- вътрешни																							
	- външни																							
	13 Общо текущи пасиви																							
	14 Нетни текущи активи																							
	15 Общо активи без текущи задължения																							
	16 Обезпеч. на задължения и лихви																							
	17 Заеет капитал ССА																							
	18 Заеет капитал НСА																							
	19 Разлика ССА - НСА																							

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единица Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от фиксирани услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (CCA)	Разлика между Оперативните разходи по CCA и HCA	Оперативна печалба CCA	Възвращаемост на база приходи по CCA в %	Зает капитал по CCA	Разлика между разходите за Зает Капитал по CCA и HCA	Възвращаемост на база зает капитал по CCA в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Взаимно свързване											
1	Точка на взаимно свързване	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	2048 kbit/s комутируем порт	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
4	Избор на оператор на бананентна основа	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Съвместно ползване											
5	Съвместно ползване на помещения	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	Съвместно ползване на шкафове	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
7	Съвместно ползване канали/шахти	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
8	Съвместно ползване кули и мачти	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Необвързан достъп											
9	Пълен необвързан достъп	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
10	Съвместен необвързан	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Широколенетов достъп											
11	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
12	В отдалечен комутатор, включително backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
13	На IP ниво, включително backhaul	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Абонатни линии под наем на едро											
14	PSTN	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
15	ISDN (2B+D)	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
16	ISDN (30B+D)	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Линии под наем											
17	Общо линии под наем на едро	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
18	Общо за регулирани нетрафични фиксирани услуги на едро	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
19	Нетрафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати / трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно"		x	-	-	x	-	n/a			n/a
20	Други нерегулирани нетрафични услуги			-	-	-	-	n/a			
21	Общо за нерегулирани нетрафични фиксирани услуги на едро			-	-	-	-	n/a			n/a
22	Общо за нетрафични фиксирани услуги на едро			-	-	-	-	n/a			n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.2. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Генериране											
1	Локален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	Национален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	Към географски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
4	Общо за генериране	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Терминиране											
5	Локален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	Национален сегмент	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
7	Международен сегмент	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
8	Към негеор.№, оперделен от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
9	Общо за терминиране	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
10	Общо за регулирани трафични фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
11	Трафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")		x	-	-	x	-	n/a	x	x	n/a
12	Услуги за трафик на данни			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
13	Услуги за транзитен трафик			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
14	Други нерегулирани трафични услуги на едро			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
15	Общо за нерегулирани трафични фиксирани услуги на едро	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
16	Общо за трафични фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени мобилни услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Взаимно свързване	x	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
1.1.	с друга мобилна мрежа	x	-	-			-	n/a			n/a
1.2.	с фиксирана мрежа	x	-	-			-	n/a			n/a
2	Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")		x	-	-	x	-	n/a	x	x	n/a
3	Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")		x	-	-	x	-	n/a	x	x	n/a
4	Други услуги за достъп	-		-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
5	Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20хх г. на(име на предприятието), в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единица Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени мобилни услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Терминирание	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
2	Генериране			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
3	Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")		x	-	-	x	-	n/a	x	x	n/a
4	Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")		x	-	-	x	-	n/a	x	x	n/a
5	Други трафични услуги			-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
6	Общо трафични мобилни мрежови услуги	-	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.5. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20хх г.(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по реда	Бизнес единици	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро" по CCA	Оперативни разходи по текуща стойност (CCA)	Разлика между Оперативните разходи по CCA и HCA	Оперативна печалба CCA	Възвращаемост на база приходи по CCA в %	Зает капитал по CCA	Разлика между приходите за Зает капитал по CCA и HCA	Възвращаемост на база зает капитал по CCA в %
A	B	C	E	F	G	H	I	K	L	M
Нетрафикни фиксирани услуги, извън пакет	PSTN	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Трафикни услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр.№	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик при xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафикни услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Нетрафикни фиксирани услуги, които са част от пакет	PSTN	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Трафикни услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр.№	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр.№	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик при xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафикни услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Нетрафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Планове за инвалиди	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Планове за социални и здравни заведения	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Обществени телефонни апарати	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Телефонен указател	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към ЕЕН - 112	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо за нетрафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр.№	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Обществени телефони	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Други услуги на дребно		-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо за фиксирани услуги на дребно		-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г. на(име на предприятие)....., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици Оперативни разходи	Приходи от предоставени мобилни услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между Оперативните разходи по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите за Зает капитал по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Нетрафични, извън пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други нетрафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо нетрафични мобилни услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Трафични, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на данни	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо трафични мобилни услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други нетрафични услуги на дребно	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Трафични мобилни услуги, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Трафик на данни	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Други трафични услуги	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
	Общо трафични мобилни услуги, които са част от пакет	-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Други мобилни услуги на дребно		-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a
Общо мобилни услуги на дребно		-	-	-	-	-	n/a	-	-	n/a

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени

Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)				
1	Точка за взаимно свързване			#DIV/0!
2	2048 kbit/s комутируем порт			#DIV/0!
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие			#DIV/0!
4	Избор на оператор на абонаментна основа.			#DIV/0!
Месечни такси при точка на взаимно свързване				
5	Точка на взаимно свързване			#DIV/0!
6	2048 kbit/s комутируем порт, използван при предоставяне на услуги на едро			#DIV/0!
7	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Прилагани цени

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.* на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	I	J	K
Еднократни такси за съвместно ползване				
1	Съвместно ползване на помещения			#DIV/0!
2	Съвместно ползване на шкафов	-	-	#DIV/0!
2.1.	Изграждане на 19" шкафов в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.2.	Изграждане на 19" ½ шкафов в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.3.	Изграждане на 19" ¼ шкафов в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
2.4.	Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване*			#DIV/0!
2.5.	Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване**			#DIV/0!
3	Предоставяне на съвместно ползване канали/шахти****			#DIV/0!
4	Съвместно ползване кули и мачти			#DIV/0!
Месечни такси за съвместно ползване				
5	Предоставяне на съвместно ползване на помещения			#DIV/0!
6	Предоставяне на съвместно ползване на шкафов	-	-	#DIV/0!
6.1.	Цял шкаф в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
6.2.	½ шкафов в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
6.3.	¼ шкафов в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			#DIV/0!
7	Предоставяне на съвместно ползване канали/шахти****			#DIV/0!
8	Предоставяне на съвместно ползване кули и мачти			#DIV/0!
9	Съвместно разполагане, предоставено за целите на нерегулирани услуги на едро			#DIV/0!

*За точки 1-7 са относими за услугите съвместно разполагане, предоставяни за целите на регулирани услуги на едро, а в т. 8 се посочват общите приходи от еднократни и месечни такси от предоставено съвместно разполагане при предоставяне на нерегулирани услуги на едро

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
шкаф															
½ шкаф															
¼ шкаф															

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
шкаф															
½ шкаф															
¼ шкаф															

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Еднократни такси за достъп до подземна канална мрежа				
1	Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км.			#DIV/0!
2	Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км.			#DIV/0!
3	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време			#DIV/0!
4	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време			#DIV/0!
Месечни за ползване на канална тръба				
5	С положени от БТК защитни тръби			#DIV/0!
6	Без положени от БТК защитни тръби			#DIV/0!
Месечни за ползване на защитна тръба				
7	Положена от БТК			#DIV/0!
8	Положена от предприятие, ползващо достъп			#DIV/0!
Месечни други				
9	За положен кабел извън защитна тръба			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
 Прилагани цени

Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
А	В	С	Д	Е
Еднократни такси за Необвързан достъп				
1	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;			#DIV/0!
2	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			#DIV/0!
3	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			#DIV/0!
4	Предоставяне на тъмно влакно			#DIV/0!
5	Физическо съвместно разполагане			#DIV/0!
6	Дистанционно съвместно разполагане			#DIV/0!
7	Виртуално съвместно разполагане			#DIV/0!
Месечни такси при Необвързан достъп				
8	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия			#DIV/0!
9	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			#DIV/0!
10	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			#DIV/0!
11	Предоставяне на тъмно влакно			#DIV/0!
12	Физическо съвместно разполагане			#DIV/0!
13	Дистанционно съвместно разполагане			#DIV/0!
14	Виртуално съвместно разполагане			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
 (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
Прилагани цени

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E
Еднократни такси за широколентов достъп				
1	Достъп на ниво DSLAM			#DIV/0!
2	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			#DIV/0!
3	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			#DIV/0!
4	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			#DIV/0!
Месечни такси за широколентов достъп				
5	Достъп на ниво DSLAM			#DIV/0!
6	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			#DIV/0!
7	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			#DIV/0!
8	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
 Прилагани цени
 Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.6. - Средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г.(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно, част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
Еднократни такси за Абонатни линии под наем (за свързване) на едро							
1	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
2	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
3	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
4	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
5	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
6	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
7	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
8	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
9	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
10	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
11	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
12	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
Месечни такси за Абонатни линии на едро под наем							
13	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
14	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
15	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
16	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
17	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
18	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
19	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
20	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!
21	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро				-		#DIV/0!
22	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно				-		#DIV/0!
23	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро				-		#DIV/0!
24	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно				-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
 (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
 (име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Прилагани цени
	Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на.....(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно, част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
1	Генериране на гласово повикване от фиксираната мрежа на предприятието						
1.1	Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа (F2F on-net)						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.2	Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.3	Генериране на гласово повикване към мобилната мрежа на предприятието (F2M on-net);						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
1.4	Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на друго предприятие (F2M off-net);						
	Локален сегмент			x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент			x	-		#DIV/0!
2	Генериране на селищни и междуселищни повиквания към други обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение (предоставяне на услугата генериране на пазара на едро при доставка на услугите избор на оператор на абонаментна основа и за всяко повикване и WLR).						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.1	Генериране на гласово повикване към мобилни наземни мрежи на друго предприятие						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.2	Генериране на гласово повикване към WIMAX мрежи						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
2.3	Генериране на повикване към негеографски номера от типа 700XYZZZ, 800XYZZZ, 90XYTZZZ, кратки номера и др						
	Локален сегмент	x	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x	x		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
 Прилагани цени
 Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.8. - Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Трансферни приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставен и услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G
1	Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието (трансферен приход от Retail)					
1.1	Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net)					
	Локален сегмент		x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент		x	-		#DIV/0!
1.2.	Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);					
	Локален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	x		-		#DIV/0!
	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	x		-		#DIV/0!
1.3.	Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net)					
	Локален сегмент		x	-		#DIV/0!
	Национален сегмент		x	-		#DIV/0!
1.4.	Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net);					
	Локален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Национален сегмент	x		-		#DIV/0!
	Терминиране на повикване от мрежи извън страната (международни разговори)	x		-		#DIV/0!
	Към негеографски № с кодове за достъп 700, 800, 90 и с първа цифра 1	x		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
 Прилагани цени
 Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20хх на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Трансферни приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставен и услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G
1	Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат					
1.1.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);		-	-		#DIV/0!
1.2.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);	-		-		#DIV/0!
1.3.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);		-	-		#DIV/0!
1.4.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (без мрежата на БТК – F2M off-net);	-		-		#DIV/0!
1.6.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
1.7.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
2	Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат					
2.1.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net)		-	-		#DIV/0!
2.2.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net)	-		-		#DIV/0!
2.3.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net)		-	-		#DIV/0!
2.4.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие (без БТК) към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net);	-		-		#DIV/0!
2.5.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на БТК към фиксиран абонат на предприятието (off – net).	-		-		#DIV/0!
2.6.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!
2.7.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятие извън страната (off-net)	-		-		#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
 (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
 Прилагани цени
 Общи стойности за съответния работен лист

Приложение 4.4.10. - Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
А	В	С	Д	Е
1	Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)			
1.1.	с друга мобилна мрежа			#DIV/0!
1.2.	с фиксирана мрежа			#DIV/0!
2	Месечни такси при точка на взаимно свързване			
2.1.	с друга мобилна мрежа			#DIV/0!
2.2.	с фиксирана мрежа			#DIV/0!

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
 (име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
 (име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
 (име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Прилагани цени
	Общи стойности за съответния работен лист

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на(име на предприятието)..... за фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г., в хил.лв.

Тип услуга	Услуга	Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A	B	C	D	E	F	G	H
Свързване план Стандартен**	PSTN (гласна лента за гласови услуги)	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за свързване на дребно Стандартен план:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Свързване от обхвата на Универсална услуга	Социални планове по видове:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Ограничен			-		#DIV/0!	
	2.....			-		#DIV/0!	
	Планове за инвалиди:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Инвалиди 160			-		#DIV/0!	
	2. Инвалиди 300			-		#DIV/0!	
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-		#DIV/0!	
	1. Социални и здравни заведения			-		#DIV/0!	
	2.....			-		#DIV/0!	
	Обществени телефони			-		#DIV/0!	
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към национален и ЕЕН - 112			-		#DIV/0!	
	Телефонен указател			-		#DIV/0!	
Общо за свързване от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Месечни услуги на дребно (абонамент) план Стандартен	PSTN (гласна лента за гласови услуги)	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколентов) интернет достъп	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем предоставени на крайни потребители	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-		#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за месечни услуги на дребно (абонамент) Стандартен		-	-	-	-	#DIV/0!	-

4.5.1.

2

Месечни услуги за поддържане на достъп от обхвата на Универсална услуга	Социални планове по видове:	-	-	-	-	#DIV/0!	
	1. Ограничен				-	#DIV/0!	
	2.....						
	Планове за инвалиди:	-	-	-	-	#DIV/0!	
	1. Инвалиди 160				-	#DIV/0!	
	2. Инвалиди 300				-	#DIV/0!	
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-	-	#DIV/0!	
	1. Социални и здравни заведения				-	#DIV/0!	
	2.....				-	#DIV/0!	
	Обществени телефони				-	#DIV/0!	
Общо за месечни услуги за свързване (достъп) от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Трафикни услуги на дребно (домашни и бизнес) Стандартен план	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	Трафик при xDSL (широкополосен) интернет достъп			-		#DIV/0!	
Общо за трафикни услуги на дребно (домашни и бизнес) Стандартен план:		-	-	-	-	#DIV/0!	-

Услуга		Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно, част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A		B	C	D	E	F	G
Трафикни услуги, които са част от Универсална услуга	Социални планове по видове:						
	1. Ограничен	-	-	-	-	#DIV/0!	
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	2.....	-	-	-	-	#DIV/0!	-
	Планове за инвалиди:						
	1.....	-	-	-	-	#DIV/0!	
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	2.....	-	-	-	-	#DIV/0!	-
	Планове за Социални и здравни заведения:						
	1.....	-	-	-	-	#DIV/0!	
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	2.....	-	-	-	-	#DIV/0!	-
	Обществени телефони			-		#DIV/0!	
Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга		-	-	-	-	#DIV/0!	-

4.5.1.

3

Еднократни услуги за свързване (достъп), които са част от пакет	PSTN (тясна лента за гласови услуги)	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за еднократни услуги за свързване (достъп) на дребно, които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	-
Услуга		Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
А		В	С	Д	Е	Ф	Г
Месечни услуги за достъп (абонамент), които са част от пакет	PSTN (тясна лента за гласови услуги)	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 2B+D	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	ISDN 30B+D	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-	-	#DIV/0!	
	домашни			-		#DIV/0!	
	бизнес			-		#DIV/0!	
Общо за месечни услуги за достъп на дребно (абонамент), които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	-

4.5.1.

4

Трафикни услуги на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			-		#DIV/0!	
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			-		#DIV/0!	
	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			-		#DIV/0!	
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			-		#DIV/0!	
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп			-		#DIV/0!	
Общо за услуги за трафик на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет		-	-	-	-	#DIV/0!	
Други услуги на дребно				-		#DIV/0!	
Общо за услуги на дребно:		-	-	-	-	#DIV/0!	

** Данните за Стандартен план са необходими за изчисляване на нетните разходи за предоставяне на универсална услуга

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и
	Прилагани цени
	Общи стойности за съответния работен лист

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Услуга		Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество	Мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G	H
Нетрафикни услуги за свързване, които не са част от пакет	Гласови услуги		x	-			#DIV/0!
	За SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Мобилен интернет		x	-			#DIV/0!
	Други услуги на дребно		x	-			#DIV/0!
Общо нетрафикни услуги за свързване на дребно, които не са част от пакет:		-	x	-	-		
Нетрафикни услуги за свързване, които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет	x		-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно	x		-			#DIV/0!
Общо нетрафикни услуги за свързване на дребно:		x	-	-	-		
Месечни нетрафикни услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги		x	-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет		x	-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно		x	-			#DIV/0!
Общо месечни нетрафикни услуги (абонамент) на дребно, които не са част от абонамент:		-	x	-	-		
Месечни нетрафикни услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно за SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Достъп на дребно до мобилен интернет	x		-			#DIV/0!
	Други услуги за достъп на дребно	x		-			#DIV/0!
Общо месечни нетрафикни услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		x	-	-	-		
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас		x	-			#DIV/0!
	Трафик на SMS,MMS		x	-			#DIV/0!
	Трафик на данни		x	-			#DIV/0!
	Други трафикни услуги		x	-			#DIV/0!
Общо услуги за трафик на дребно, които не са част от пакет:		-	x	-	-		
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	x		-			#DIV/0!
	Трафик на SMS,MMS	x		-			#DIV/0!
	Трафик на данни	x		-			#DIV/0!
	Други трафикни услуги	x		-			#DIV/0!
Общо трафикни услуги на дребно, които са част от пакет:		x	-	-	-		
Други мобилни услуги на дребно				-			n/a
Общо мобилни услуги на дребно:		-	-	-	-		

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
В		С	Д	Е
Неграфични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широкополентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за неграфични услуги на дребно, извън пакет :		-	-	-
Трафикни фиксирани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широкополентов) интернет достъп	-	-	-
	Други трафикни услуги на дребно	-	-	-
Общо за трафикни фиксирани услуги на дребно извън пакет:		-	-	-
Неграфични фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широкополентов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер члз моб. мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за неграфични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет :		-	-	-
Трафикни фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широкополентов) интернет достъп	-	-	-
	Други трафикни услуги на дребно	-	-	-
Общо за трафикни фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	Планове за инвалиди:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	2.....	-	-	-
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	2.....	-	-	-
	Обществени телефонни апарати	-	-	-
	Телефонен указател	-	-	-
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към национален и ЕЕН-112	-	-	-
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-
Трафикни услуги от обхвата на специалните ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:		-	-	-
Трафикни услуги и УУ чрез ОТА	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на ОТА:		-	-	-
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно		-	-	-
Общо за фиксирани услуги на дребно		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.2 - Трансферни приходи от бизнес единица 'Фиксирани услуги на дребно' към бизнес единица 'Фиксирани мрежови услуги' за 20xx г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Услуга		Трансферни приходи към фиксирани мрежови услуги	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги	Общо трансферни приходи
В		С	Д	Е
Нетрафикни фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксирани абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксирани номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафикни услуги на дребно, извън пакет :		-	-	-
Трафикни фиксирани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-
Общо за трафикни фиксирани услуги на дребно извън пакет :		-	-	-
Нетрафикни фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN	-	-	-
	ISDN 2B+D	-	-	-
	ISDN 30B+D	-	-	-
	xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-
	Аналогови линии под наем - селищни	-	-	-
	Аналогови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - селищни	-	-	-
	Цифрови линии под наем - междуселищни	-	-	-
	Изграждане на фиксирани абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксирани номер чрез мобилна мрежа	-	-	-
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	-	-	-
Общо за нетрафикни фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Трафикни фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Трафик при xDSL (широколенов) интернет достъп	-	-	-
Общо за трафикни фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	Планове за инвалиди:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	2.....	-	-	-
	Планове за Социални и здравни заведения:	-	-	-
	1.....	-	-	-
	2.....	-	-	-
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Обществени телефонни апарати	-	-	-
	Телефонен указател	-	-	-
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към ЕЕН - 112	-	-	-
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:		-	-	-
Трафикни услуги от обхвата на УУ, част от спец. ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
	Международни тел.услуги от геогр.№ към № от ННП на друга държава	-	-	-
	Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:	-	-	-
Трафикни услуги от обхвата на УУ при ползване на ОТА	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	-	-	-
	Повиквания от геогр.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	-	-	-
Общо за трафикни услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на ОТА:		-	-	-
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно :		-	-	-
Общо за фиксирани услуги на дребно:		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20хх г. на(име на предприятието)....., в хил.лв.

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
В		С	Д	Е
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги	-	-	-
	За SMS,MMS	-	-	-
	Мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, извън пакет:		-	-	-
Нетрафични услуги за свързване, които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS,MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които са част от пакет :		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			-
	Достъп на дребно за SMS,MMS			-
	Достъп на дребно до мобилен интернет			-
	Други услуги за достъп на дребно			-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, извън пакет:		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			-
	Достъп на дребно за SMS,MMS			-
	Достъп на дребно до мобилен интернет			-
	Други услуги за достъп на дребно			-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS,MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, извън пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS,MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет		-	-	-
Други мобилни услуги на дребно		-	-	-
Общо мобилни услуги на дребно		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.6.4 - Трансферни приходи от бизнес единица 'Мобилни услуги на дребно' към бизнес единица 'Мобилни мрежови услуги на едро' за 20xx г. наиме на предприятието....., в хил.лв.

Услуга		Трансферни приходи към фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни приходи към фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
В		С	Д	Е
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги	-	-	-
	За SMS, MMS	-	-	-
	мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, извън пакет:		-	-	-
Нетрафични услуги за свързване, които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно част от пакет:		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, извън пакет:		-	-	-
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги	-	-	-
	Достъп на дребно за SMS, MMS	-	-	-
	Достъп на дребно до мобилен интернет	-	-	-
	Други услуги за достъп на дребно	-	-	-
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, извън пакет:		-	-	-
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас	-	-	-
	Трафик на SMS, MMS	-	-	-
	Трафик на данни	-	-	-
	Други трафични услуги	-	-	-
Общо услуги за трафик на дребно, които са част от пакет:		-	-	-
Други мобилни услуги на дребно		-	-	-
Общо мобилни услуги на дребно:		-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР наиме на предприятието..... за 20xx г., в хил.лв.

Номер по ред	Към 31 Декември 20XX г.	Приходи	Оперативни разходи ССА	Допълнителна амортизация на база ССА	Печалба (ССА) преди лихви и данъци
	В	С	D	E	F
	Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство				
1	Фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-
2	Мобилни мрежови услуги на едро	-	-	-	-
3	Фиксирани услуги на дребно	-	-	-	-
4	Мобилни услуги на дребно	-	-	-	-
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство	-	-	-	-
	Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство				
5	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	-	-	-	-
6	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро	-	-	-	-
7	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно	-	-	-	-
8	Нерегулирани мобилни услуги на дребно	-	-	-	-
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	-	-	-	-
9	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	-	-	-	-
10	Общо оперативни разходи	-	-	-	-
11	Трансферни приходи и разходи	-	-	-	-
12	Други оперативни разходи	-	-	-	-
13	Приходи от бракувани ДМА	-	-	-	-
14	Приходи от дялови участия след данъци	-	-	-	-
15	Разходи за лихви	-	-	-	-
16	ГФО	-	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

	Първични за РСО данни, получени в следствие на извършеното разпределение на оперативните разходи, разходите за зает капитал и приходите към услугите
	Общи стойности за съответния работен лист
	Показатели за финансов анализ
	Данни копирани от други работни листове
	Калкулации на стойности, които след това се копират в други работни листове

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс наиме на предприятието..... за 20xx г., в хил.лв.

Номер по реда	Към 31 Декември 20XX г.	Зает капитал в началото на отчетния период	Зает капитал в края на отчетния период	Средно зает капитал преди корекции	Положителна/отрицателна репутация	Корекциите на разходите на база текущи цени (ССА)	Общо среден зает капитал текущи цени по текущи стойности ССА
	В	С	Д	Е	Ф	Г	Н
1	Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство						
1.1	Фиксирани мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
1.2	Мобилни мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
1.3	Фиксирани услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
1.4	Мобилни услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство	-	-	#DIV/0!	-	-	-
2	Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство						
2.1	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
2.2	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро			#DIV/0!	-	-	-
2.3	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
2.4	Нерегулирани мобилни услуги на дребно			#DIV/0!	-	-	-
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	-	-	#DIV/0!	-	-	-
3	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)			#DIV/0!	-	-	-
4	Общо за др. дейности по ТЗ:	-	-	#DIV/0!	-	-	-
5	Всичко:	-	-	#DIV/0!	-	-	-

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:.....
(име и фамилия, подпис)

Представяващ предприятието:.....
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:.....
(име и фамилия, подпис)

Отчет за среден разход на мрежови елемент на мобилна мрежа наза 20XX г. в хил. лв.

[illegible]

Забележка: Включените мрежови елементи в тази форма са **примерни** и следва да съответстват на мрежовите елементи отчетени в приложение 4.2.6. на РО.

Забелужка: Включените мрежови елементи в тази форма са **примерни** и трябва да съответстват на мрежовите елементи отчитени в приложение 4.2.1. на ГС.

Указания за попълване:

1. За целта на попълването на тази форма е необходимо разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на едро от приложение 4.2.3, на РО, ред "Общо оперативни разходи по ССА" и разходите за мрежови елементи за предоставянето на услугите генериране и терминиране на дребно, представени в приложение 4.2.2 и 4.2.4, като трансфери разходи от бизнес единицата "Мобилни мрежови услуги на едро", да бъдат разпределени по мрежовите елементи, следващи разпределението на мрежовите активи, направено в 4.2.6, и 4.2.8.

2. В колоната "Общо годишен разход за мрежови елементи и на хилева" се сумират разпределените разходи по всички мрежови елементи, като тази сума следва да се равнява на отчетените оперативни разходи в колоните на приложение 4.2.3. за посочените услуги, предоставени на едро (off-net traffic) плюс трансферния разход от "Мобилен мрежови услуги на едро" отчетен в приложение 4.2.2. и приложение 4.2.4. за трафикни услуги, които са част от пакет и извън пакет, включително и за трафикни услуги от обхвата на универсалната услуга (ако предоплатното предоставя таква) (on - net traffic).

3. Включно "Общи такси в минути" следва да се представят сумарно от предоставените трафикни услуги на едно или две мобилна мрежа на ливни предоставители (off-net traffic) или предоставителите трафикни услуги на абонати на предоставителя чрез мобилна мрежа (on-net traffic).

4. Колоната "Среден разход на минута" се изчислява като сумата на общия годишен разход за мрежови елементи се раздели на количеството трафик в минути.

Отчет за среден разход на мрежови елемент на фиксирана мрежа на за 20XX г. в хил. лв.

[illegible]

Забелжка: Включените мрежови елементи в тази форма **са примерни** и следва да съответстват на мрежовите елементи отчетени в приложение 4.2.5. на РО. За целите на съставянето на регулаторните отчети се приема условното разделяне на приходите и разходите на дребно от повишавения в рамките на мрежата (on - net traffic) 50% за генериране и 50% за терминирание.

Указания за попълване:

1. За целта на попълването на тази форма е необходимо разходите за мрежови елементи за предоставяване на услугите генериране и терминиране на едно от приложение 4.2.1. на РО, ред "Общо оперативни разходи по ССА" и разходите за мрежови елементи за предоставяване на услугите генериране и терминиране на дребно, представени в приложение 4.2.2. и 4.2.4. като трансферни разходи от бизнес единиците "Фиксирани мрежови услуги на едно", да бъдат разпределени по мрежовите елементи, следващи разпределението на мрежовите активи, направено в 4.2.5. и 4.2.7.
2. В колона "Общо годишен разход за мрежови елементи в хил.лева" се сумират разпределените разходи по всеки мрежов елементи, като тази сума следва да се равнява на отчетените оперативни разходи в колоните на приложение 4.2.1. за посочените услуги, предоставени на едно (off-net traffic) плюс трансферния разход от "Фиксирани мрежови услуги на едно" отчетен в приложение 4.2.2. и приложение 4.2.4. за трафични услуги, които са част от пакет и извън пакет, включително и за трафични услуги от обхвата на универсалната услуга (ако предприятието предоставя такава) (off-net traffic).
3. В колона "Общ трафик в минута" следва да се представи сумата от предоставени трафични услуги на едно чрез фиксирана мрежа на други предприятия (off-net traffic) плюс предоставените трафични услуги на абонати на предприятието чрез фиксирана мрежа (on-net traffic).
4. Колона "Среден разход на минута" се изчислява като сумата на общия годишен разход за мрежови елементи се разделя на количеството трафик в минута.

Приложение № 2

Становища към Решение № 357/06.08.2015 г.

Приложение № 3

Становища към Решение № 44/28.01.2016 г.

Приложение № 4

Становище на Европейската комисия